

gwæet bee tuurn man mi. Lee, door Saŋband n jaħ tijan! ¹⁰ Daa kpat v` mad gwæet ln ree n bəħoċċa wadgankenān tii vyen, l`kotd na vuugu taana na gwætii he t`jugun. ¹¹ ¿ Muuljana? La muuljム welee! ¿ Ba nakakeeta? La bəm-t welee! ¿ Ba sħobba? La bəm welee! ¿ Ba buuda? La bəm welee!»

¹² Yeesua t bəħoċċa na:

«Kpaya! Mä kena gwæħmna. Mä kena ka mad fat na mä faad baaben tii l`magr n bii han ta her bii. ¹³ Man nnii noogra, ta man nnii kaawra, man nnii nooga, ta man nnii kotoħ, man nnii sowllanja ta man nnii kuullanja².»

¹⁴ Lameegu tiiba nnii bá satr bá tugvoqt bee. Bee mag na bá nan di neerm tiib roond na bá jib n kɔrgu fiid noora. ¹⁵ Nidbeħfjotnt lee, bá hena raga, laa bá yarwa, laa nidkuudba, laa bá door boga tijan, laa bá sħokla na bá neer gokaat jugun bee məmbee lee, bee nan kpata duun.

¹⁶ «Yeesu man, mä tamn mä sangbantumt n` man na há faa gobiint gwæet t`hel kpaturi tii. Man nnii *Daviida buudmn nabtowga nn hōd kee. Ta man nnii hateekwæen n̄meddaagu.»

¹⁷ *Vohoom n biiriiga ká yol kee l`bəħoċċa na:

«Daana!»

Na hii há hum welee gwætii wii ta biir na:

«Daana!»

L`ba na hii há ba n nyunuudu wii daan. L`ba na hii há bag neerm nyaalm wii soħdg-m yem.

¹⁸ L`saa Yohanees man, mä bahla biiba bá hum Saŋband noon gwæet t`ba wadgankenān tii bee ka lil na: Ka hii t hewl wadgankenān gwætii hēn bii, Saŋband nan ta hewl hā tobr darm hēn bəħgu ln hōd kū gwæet wadgankenān kuu ta welee. ¹⁹ Ka hii t kpii kà ni gwæet tiit, Saŋband nan ta kpii hā fat wadgee nn bəħoċċa t`gwæet tii. Hā nan kpah hā di tiib b`saħ neerm bii roona, hā ta bərii hā kaalanja kɔrbiudguun.

²⁰ Hii hā tia ka higr ka bəħoċċa na gwæet ban ree n bəħoċċa tii mentii ba gobiint wii bəħoċċa na:

«Biilm, mä kena gwæħmna.»

L`bəm welee! Kenm! Berm Yeesu, kenm!

²¹ Berm Yeesua hōmgu bəm n`məmbee n`man!

22.13 Nyaan 1.18 n 21.6.

YUMII WADGA

B`ba wadgankenān bii

Yumii wadgankena nii, yumii ba lemu n kweħnu. Bä radg-hi gbeħkwedha hanu. Welee gbeħhee nii, yumhii tiiba ba jugu jugu. Volii ba na *Daviida rein, l`saa *Koora kpturu tiiba rei bee. *Hasaafa yumii ta bee. *Moiisa reka n *Salomoona rei n *Yeduutuuna rei ta bee. Volhii, hii kpaa mi hí tiiba.

Yumhii huuga, lemu n kwiħr n hiroond bahaa n hì jugun gwæet. Welee gwætii weraa na, mina bá yuuma kalahga ka hōħ werii laa ka gbu *janjalu. Welee gwætii ta weraa na waana yuum yungankena laa ben kaa nnii han kudr-ka.

Yumhii ba na seerjbn. Weem daa tiiba da hēna hiihi n ħmxex-ġb *Saŋband haarn, hiihi kasant man (nyaan Markuusa 14.26). Hiihi ba na bá da yuuma-hi ka tagħi Saŋband haarr hru (Yumii 120 kakeħnan 134). Yumhii ni gwætii mag n Saŋband. L`kotd na bá da yuuma-hi ka bəħoċċa gwæet t`rena bá kweċewan.

Wo tn bed lee, yumhii ba jugu jugu kōd.

– Yumvolii ba na nyokb yumiin.

- Bä yuuma hiihi ka nyokb Saŋband (8, 19, 33, 93, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 104, 111, 113, 114, 117, 135, 136, 145, 146, 147, 148, 149, 150),

- bá yuuma volii ka jeenja huraa (2, 18, 20, 21, 45, 72, 89, 101, 110, 132, 144),

- bá ta yuuma volii ka nyokb *Yerusalem kɔrgu (46, 48, 76, 84, 87, 122).

- Nyokb yumii nn ba lee, bá yuuma volii ka buba *bubii.

– Yumvolii ba na joblan.

- Kɔrgu məngu jobla bee (12, 44, 58, 60, 74, 79, 80, 83, 85, 90, 94, 108, 123, 137),

- l`saa, nidba məmba bayen bá jobla ta bee (5, 6, 7, 13, 17, 22, 25, 26, 28, 31, 35, 36, 38, 39, 42, 43, 51, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 63, 64, 69, 70, 71, 86, 88, 102, 109, 120, 130, 140, 141, 142, 143).

- Hii ni hiihi ba na nooran. Noora hiiha bee bá kaal-ha ka *hijħaa.

- *Yumvolii ba na rarm sahb yumiin* (1, 14, 15, 24, 37, 49, 50, 52, 53, 73, 75, 78, 81, 105, 106, 112, 119, 127, 133, 134).
- *Bà yuuma volii l'weraa na bà miig na Saŋband sohdg-ba kuumn* (9, 10, 30, 32, 34, 40, 41, 92, 107, 116, 118, 138), *na dii hena-ba hõmgu* (3, 4, 11, 16, 23, 62, 131, 139).

Welee jugu nii, t'ka sokla na t'kaalm-hi. Yumvoliin gwæet da rea ka bõhõo Yeesua jugun gwæet, há daanm n hà huraant l'gwæet. Bà tajaa n yumhii gwæet kod tuurnkweent wadgan. Nidba sokla na bà deedgm t'jugun bá weriibn laa bá seeñbn. Yeesua mōma da ta deeda t'hēn há weriibn (Markuusa 12.10, 12.36) n hà seeñbn (Lukaasa 23.46).

Wo weem daa, Yisraheel tiiba n Krista tiiba nn da hena yumi wadgee n ñmæëgb l'hahla-ba lee, ta welee nnii In ba na goona tiiba ten t'ta kaalm-ka ka bo na l'tørgm-t na t'seejñm Saŋband ka jobla-d wo In gbaama lee. Welee lee, t'gwæet hēn tiim berñ. Lee, t'nyokm Saŋband wo yumlemu n kwæhnurğee nn bõhõo na want ment nyokm Saŋband lee.

Ban hoor na Saŋband n lo waaru gwæeguu kwæen wennah': (Saŋband) l`bo na l'werii na Saŋband hidmornr nnii.

WADNOOGRGA

(Yum19a-419a)

Huri hirih hí bee hii

1

- 1 *Lameegu tii nnii*
há kpaa bag na nidlalmba sahm-wu rarm wii.
Lameegu tii nnii
há kpaa tagd fubehetiiba kaa wii.
Lameegu tii nnii
há kpaa neer bá lah Saŋband bee huuga wii.
- 2 *In ba na há hem welee lee,*
há ka sokla na hà sohdgm Saŋband *bafhlb
ka deer b`jugun goor wo goor.
- 3 *Há boo tiib b`jeфр kol kpamga bii,*
b`roona bind wo bind,

I'saa, b`vaat ba nimm kakehnan.

Welee tiwii,
há wantii məntii hēna-wu n hōm.

- 4 Nidtalm lee,
l'kpah-wu n welee,
wii boo lēlgū:
ka ham fuura, m'ka tohd-ku.

- 5 Wii nan kpaa feta Saŋband yaagu nuhun,
há nan kpaa yuuja kaalanja Saŋband tigrn.

- 6 Saŋband kiiga d'reba jugun
ka kpahaa-ba bá huru hēn.
Nidlalmba lee,
bee hurhuu keda-ba n kuumn.

2

Huraa kalgrb

- 1 *¿ Ben kaa nnii tant hēn tiga nn vida Saŋband hēnii?*
¿Há maantr hayen na hà teew ben hoodrii?

- 2 *Há huraamba tool taa na bá teew hoodr n Saŋband*
n nan huraa dn bantg wii².

- 3 *Tighee tiiba bohoo taa na*
l'ba na bá riir bá huraant gemmmt kwæen
bá mam bayen bá bolmrn ka mad bayen.

- 4 *Gwəntahaa, t' Saberm lee, wii ba huraantn*
ka ba saŋgbambiimn,
l'sahm-wu lahm, há ka lah-ba.

- 5 *L'saa, há hem kwæewweerga n ka kpal-ba.*
Há kwæewweerga sahl-ba fobehgu.
Há ka bohõo-ba n kwæewweerga na

- 6 *wii bantg hayen há huraa na há mad-ba*
ka kad huraant jargan *Siyoon,
Sabarma duur hēn.

2.1-2 Dn bantg wii. Gwæegu kú ba kaalanjeen hebrmn kuu ba na Mesia, bá ree-ku n grækkmn na Krista. Yumgankenan, l'hela sah *Yisraheel huraa. Nõngan, saŋgbantiiba t logm na yumgankena bohõo Yeesu Krista gwæet. Gwæetii ta ba Tumtba ñmæëgt 4.25-26, bá reen-t grækkm wadkpeemgan.

Yu

- 7 Ḵom-n Sangband nn da lo-ma huraant n bōhōo-ma tia.
D`da beda-ma na man nnii d` kweela,
na goorii n jahaa, dii nnii mà sa^z
- 8 D`da ta beda-ma na
ka má gbaam-d tantntina hēn tiga na
mà mad-ha mà kwēen,
na d` ba d` to-ma-ha,
na tantii mémémentii bēm mà nuhun,
- 9 na mà nan kphaam-ha n kudnajdabiir,
na ka diir kpaas vala-ma, mà wadr-d kpaalaa^z.
- 10 Welee lee, tant tiga huraamba nen,
diilg-n hōm n` nyaan bii l`reb ba na n`he bii.
L`ba na tiga bermba nen n`he hōm n bafilnbina.
- 11 L`ba na n`valgm Sangband
ka hohla nyenwu d`tiŋa
na n`ham d`nongan ka ta sol-d.
- 12 Valgm-n d`Budaaga dn lo huraant kee^z
ka bo na d`daa lo-n n kwēewweerga
d`kuu-n n`ban dih n`ηmeeğb
l`kotod na d`kpaas hila kwēewweerga hēb.

Lameegu tiiba nnii
bá sol na bá fohtn d`man bee mémbee.

Sangband hēn daağb kunuqun. Ḵateekwēen seeŋb.

3

1 *Daviida yumga. Ḵà da kudra-ka há wen da sol ka fohma há kwæel Ḵabsaloom lee wen.

2 Hoo, Sangband!
Mà rafeedba ba kōdgu.
Bá vida mà hēn bee kphah jah'.

2.7 Gweetii ta ba Tumtba ηmeeqt 13.33, n Hebrmba 1.5 n 5.5. Yisraheel huraamba l`kotod na bá da lagaa \*Daviid bee da ba na Sangband ηmeeħeedban ka ta ba na d`bi.

2.9 Gweetii ta ba Ln ree n werii 2.26-27; 12.5; 19.15.

2.12 Hebrmn gweetii humb ba gemm. Biiba rea-t na ḥogr-n budaaga nakpai ka harwa-hi laa na miigilm-n budaaga bermt laa mina jeenlm-n budaaga.

- 3 Bá bōhōo na
Sangband nan kpaas dah mà jugu bee,
bà kphah tinaħ!. (*Hijħiinb)

- 4 Hoo, Sangband!
Ven lee, ven kewra maa jugun.
Ven jeenla-ma
ka hēna na mà di jugun.

- 5 Mà mōo ka hoh Sangband.
D`ba d`soħdg mà seeŋb
ka ba d`dubuudr jugun^z. (*Bubga)

- 6 Mà dootaa n gor,
n dan n himt nigiugun,
n yum na Sangband togra-ma biilm.

- 7 Nidhagr kaara-ma, gwentah,
mà kpaas sol-d.

- 8 Hoo, Sangband! Vidg!
Hai ho, Saberma! Dah mà jugu!
Gbul mà rafeedba kataŋji,
l`kah bá məmbee nyina!
Nidtalmban!

- 9 Hoo, Sangband!
Ven hehl n jugun deb,
kaawlm v`reba jugun! (*Bubga)

Sangband hēn daağb kunuqun. Jabr seeŋb.

4

1 *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janjali.

2 Hoo, Sangband!
Ven yaa mà yaagu.
Leedgm-ma mà wen hoh-v!
Mà wen ba bəħgħu,

3.5 Dubuudr. L`hela *Siyoon duur. Dii hēn da beel *Sangband ha (nyaan 2.6).

Yu

reem-ma kú ni,
ka lœ̄-ma hõmlaŋa!
Hai! Bëm hõm n man,
ka kewla mà seeŋb!

- 3 Nen, nen bõhco na
nen beel l' bee nen!
N'sokla gokaat bõhcoob
n taa gbafhm
ka ta kohla mà hidr.
¿Kakefñan tedaan nnii
nn ba n` hëm welee? (*Hinjhiinb)
- 4 Miim-n na
Sangband bantg d` reba.
D` kewla mà wen hofh-d lee wen.
- 5 Dehrlm-n n fobefgu lee²,
daa nan mœog-n bëfgu hëb!
Diilg-n n` ni
n` kpat n` bëm bel bel n` fiigu hën! (*Hiirb)
- 6 Hoo-n *vit wo ln gbaama lee,
n` weluum n Sangband!
- 7 Nidba kõd bõhco na
¿wen ba hà he t` yuuŋ lamœegu?
Hoo, Sangband!
Geedg-t n nõnhõmga!
- 8 Lo nyaaäb kõd mà kwœewrn
l` yat bee nyaaäb bà buuni wen hugla n dikahf
laa wo bà guria wen hugla n daam lee wen.
- 9 Hoo Sangband! Må doota nyingu,
n gor yelmaa mà sôklbn
na ven n jah'
ven hëna mà go nigiigun.

4.5 Dehrlm-n n fobefgu. Wadvoliin ba na Ka n` ni t bidgaa. Gwæetii ta ba
Hefees tiiba 4.26, bà reen-t grëekm wadkpeemgan.

Sangband kiiga d` reba jugun ka yaa n talmba

- 5**
- 1 *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka hofh weriz.
  - 2 Hai Sangband! Kewlg mà noor!
Hõm man bo na mà biir-v tii!
  - 3 Ven nnii mà Saberma,
ta ven nnii mà berma.
Lo tobr v` kewlgm man mœo ka hofh lee!
  - 4 Hoo, Sangband!
Gormena hateekwæen weem
huma mà hoft.
Gormena tonvætr
mà doola-v mà gwæet n ka hõd.
  - 5 Biilm, ven nnii Saberma.
Kpaa yuuŋa lameegu kuugu hëbbëhbn.
Kpaa sohda talmwu v` haarn.
  - 6 Hå weraa hayen wii kpaa jehnta v` nõngan.
Nyahaa bá hëna bëfgu bee mëmbee.
  - 7 Sangband! Kee v` ku gokaat tiibee mëmbee,
ven nyahaa nidkuudba n noora harelh tiiba.
  - 8 Man lee, maa jiba v` haarn,
v` sôklhõmb vn ba n bii kaa.
Må bida mayen n v` habuudr wee
ka door-v tijan,
l` bahf n valgm ln gbaama-v mii.
  - 9 Sangband! Ven beel sôbb,
kpahaam-ma na bà fohra-ma hurun!
Hé na v` huru bëm dënaa mà nõngan,
mà tagd-hu!
  - 10 Biilm, gobiint tiit kpañh bà noon felah'.
L'saa, bá kwœewwa nii,
bëfgu hëngu beeln.
Golamei n jah nnii ban rogdra.

5.1 Werii. Bee kõrgu werga hoft da kpaa weraa na nida ba nyaaäbn n jah'.

- Ka bá yaħdg bá noora,
I' ka geewa wo bilu hú nyatg huu^z.
- ¹¹ Hoo, Saberma! Wahaa-ba!
He na bá lōođrm bayen ba kutukiin!
Bá fubehii kpaħ jah', voo-ba!
Vii hēn nnii ban vida.
- ¹² Lee, biiba bá foħnta v` man bee mémbee bəm
nyaaġbn,
bá bubm bubii kakeħnan.
Biilm, ba v`kiigm bá sħokla-v bee jugun,
bá nyinuum vii kaa.
- ¹³ Ven nnii Sangband,
ven kaawla hōma jugun,
v`homgu kewr ka hegr hā jugun.

6

Seeħb b`ree nidwu beħgun bii

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu hù ror nodaar^z.
- ² Hoo, Sangband!
V' ni bidg n man.
Hai, daa kpali-ma!
Lo kwæwweerga kpaalaa.
Hai, daa dar mà tobr!
- ³ Hoo, Sangband!
Sohdg-ma hōm!
Giilb biib ta kpaħi mà man.
Hai, Sangband! Gbaad-ma!
Mà deħra mà mémewi,
- ⁴ lag mà gbanu n jah',
mà ni mēħi ta deħra deħi deħi'.
Hoo, Sangband!
¿L`la ba l'bem welee kakeħnan teda?

5.10 Gweetii ta ba Roomaa tiiba 3.13, bá reen-t greekm wadkpeemgan.
6.1 Janjalu hù ror nodaar. Gweetii kotoħ ba nigiib. Volba huma na: *n danoor*,
biiba hum na *ŋmihi hiniind janjalu*.

- ⁵⁻⁶ Hoo, Sangband! Lagii diila,
v`daan v`ree-ma beħgun!
¿Lag ven sħokla nidwu hōm?
¿Kpiirħma diila lii v`jugunn?
¿Hii jaħra-v tinx̣ba mann?
Hai, dah mà jugu!
- ⁷ Buusħb giida-ma.
Nyingu, mà veħeε mà fiġi,
mà dugu nigħta n mà nyanyaam.
- ⁸ Nidba kōdgu bagl-ma,
mà niini t lōođr n diila,
má ka kpaħi bea na mà nyaan bii.
- ⁹ Nen, nen hēna beħgu nen,
nyab-n mà man^z,
na Sangband lo nomb mà nyanyaam hēn.
- ¹⁰ Biilm, Sangband homra mà joblb,
d'sohħħa mà seenħb.
- ¹¹ Mä rafeedba mémħa lee,
jiwħi ba hì kpali-ba,
l`haam-ba kpaalaa.
Jiwħi ba hì kpali-ba myenm hēn
bà kaħi kili.

7

L`ba na Sangband yaa n bá tula-ma hoogu gokaat hēn bee

- ¹ *Daviida ħigm noor. Beħyamiina yakiiga Kuusa^z da
suura-wu le, hā ka kuum-d.
- ² Hoo, mà Saberm Sangband!
Vii man nnii man foħnta.
Ree-ma bá deer-ma bee mémbee niħin,
v`dah mà jugu!
- ³ Ka lag welee, hā bag-ma wii,
hā ba hā gitg mà lakwæen
hā sadr-ma wo diidgu,
hii kpaħi na hā soħdg-ma.

6.9 Nyaan Matewa 7.23, n ta Lukaasa 13.27.

7.1 Kuusa. Hā da ba na huraa Sahuula sabaabhiin. Bā ta kpaħi mii-wu rii n mao.

- 4 Hoo, mà Saberm Sangband!
Hai, kewlg n man!
¿ Man hera ban tula-ma hoogu b' kaa bii?
¿ Mà kpañ n mà niñi n hì kwiñr?
- 5 Ka mà tuura t hee-ma hømgu
maa t ñmel-wu bøñguu,
ka má baaw mà rafeedwu yemii^z,
- 6 man, mà mòma, ka má he welee biilmii,
lee, mà rafeeda ba hà vøñ-ma,
hà nawdr-ma hà nakpai kwæen,
hà kofl mà hidr.
Man bøñcoñ. (*Hinjhiirjb)
- 7 Hoo, Sangband! Vidg!
Ta he kwæewweerga,
v`teew mà kaa na
mà rafeedba kwæewweerga kpañ tinah'!
¿ Lag ven yaa yaagu wo ln gbaama lee? Himtg!
- 8 Kpogl tiga mëna v`duun!
L'saa, v'ka yaa n han
ka ba n faaga v`huraant jargan.
- 9 Hoo, Sangband!
Ven yaa tiga mëna n yaagu.
Hai, Sangband!
Yaa mà yaagu wo ln gbaama lee!
Mà hera mà se jugun
ka ba mà niñi n hì kwiñr.
- 10 Hai, he talmba høbbeñb jehnt!
Hoo, Sangband!
Ven n jañ' ven beel høma,
ven nyigaa nidba mëmba
ka miigaa bà diila n bà soklb^z.
Hañlgm há vala-v wii!

7.5 Ka má baaw mà rafeedwu yemii, ... Volba rea na Ka má saa mà rafeeda t fet yemii, ...

7.10 Nyaan ln ree n werii 2.23.

- 11 Sangband kewra maa høn.
Dii dahl kwæewfeel tia jugu.
- 12 Sangband yaa ka tagd gobiiint.
D`kpañ tiina n bøñgu.
D`venaa-t d`nabiir goor wo goor.
- 13 Hå kpañ gwidaa bøñgu kaawr wii,
Sangband^z haa d`hoodjuuga hà høn
d`fir d`tab n diir
na d`teew-wu.
- 14 D`maantra d`hoodwant.
D`loø bogm d`fiimi noora n ka taaw l`totra.
- 15 Yooo! Nidbøñha mug diilbøñha hiiha.
Ka føga kidga t kpat
l`weraa na hà ba n fuuga,
l`kee l`tølg n maadb,
¿ laa bee?
L`ba ta yenmii n bee:
diilbøñha kena bà jugun
bá ka maantra bayen na bà he bøñgu,
Lee, l`dan n toglg n gokaat.
- 16 Hii hå maantra ka foor hà tuurwu kutukja wii,
hayen hà bilu nnii han ti.
- 17 Bøñgu hå nn bag hå tuurwu kuu,
kù ba kù ñmetg hayen hà jugun.
- 18 Sangband ba søbb.
Tii lee, maa mà jafrm-d ka gbu *janjalu na
d`hidr høñm.
Dii nnii Saberma.
Ta dii nnii Sangband mòmr.

7.13-14 Sangband... Vugi 13^u n 14^u hebrmn kpañ høna na bá mig na
Sangband laa rafeeda høna bii b`gøta kan bii. Tii kaa nnii ban ba bà bee bà ta
ree na: Rafeeda haa hà hoodjuuga hà høn, hà fir hà tab n diir na hà teew-wu.
Hå maantra hà hoodwant. Hå loø bogm hà fiimi noora n ka taaw l`totra.

Saŋgband bermt n ta nida ret

8

- 1 *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu Gaat kɔrgu *janjaluz.
- 2 Saberm Saŋgband! Ven nnii t`berma!
V`bermt weraa tyen tant mənt jugun!

- V`wiinga wiir n toju!
- 3 Tagaa n gwæet t`ror bukai məhii noon tii
ka weraa v`gemmaat
ka bo na t`he na v`rafeedba hu bà noora hən^z.

- 4 Tonju nn ba lee, ven hera-ku.
Mà wen kodla n kun
n yum kidga n ȳmedii nn ba hí tagan lee,
l`hem-ma yølaa,
má ka gbaama mayen na:
- 5 ¿Wen nnii nid na v`geem n hà wee?
Na ¿wen məm nnii nid na v`luum n hà wee^z?
- 6 Gwentañ v`sahm-wu hidbermr
n hem hà ka ba bermwu kpaalaa^z,
na ven n jah v`yatgm-wu.
- 7 Lo-wu want vn her tii məntii jugu tia,
hà ka ba bii vn ree bii məmbii berma^z,
- 8 Hà mada fei n buri n naagi n kpam dəm hà kwæen,
- 9 hà lag n ȳmenii n hølii
n bii b`neer nyaamn bii
n ka mad hà kwæen.

- 10 Saberm Saŋgband! Ven nnii t`berma!
V`bermt weraa tyen tant mənt jugun!

- 8.1 Gaat kɔrgu janjalu. Gwætii kɔtɔd ba nigjib. Biiba huma na Gaat tiiba yuumb, volba na bà yuuma yumgee ka bi daam.
- 8.3 Gwætii ta ba Matewa 21.16, bà reen-t grecmk wadkpeemgan.
- 8.5 Vugi 5^u-7^u ta ba Hebrmba 2.6-8.
- 8.6 ...hà ka ba bermwu kpaalaa. Hebrmn ba na l`kpaa tol-wu bii na hà bəm wo Saŋgband. Baa bà bee bà ta hom na: l`kpaa tol-wu bii na hà bəm wo *saŋgbantumtba nn ba lee.
- 8.7 Gwætii ta ba Koreent tiiba wad1^{gən} 15.27, n ta ñefes tiiba 1.22.

Saŋgband kua nidbəhba ka dah bá ba bulaa bee juuni^z

9

- 1 *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka n fognoor^z.
- 2 Saŋgband, mà bagl na
mà jahrm-v n mà kwæewr mənd.
Mà bagl na
mà bøħoħom v` ȳmeebermt gwæet.
- 3 Hoo, Saŋgband!
Mà bagl na vii kaa
mà nyaagm ka nyinwa
ka yuuma-v yumii ka gbu *janjaluz.

- 4 Mà rafeedba wen yu v`nomb
bá ka kah kili
ka famtra ka lotra ka kpiidra.
- 5 Kada ka ba na
ven nnii yaagu yaadhoma.
Yaa mà yaagu
n to-ma gobiint.
- 6 Kpal bá kpaa mii-v bee
ka ta kuu talmba,
kpia bá hida kpaalaa kpaalaa.
- 7 L`tegdg mà rafeedbee kpaalaa,
L`kura-ba wah',
bá korni kitg vuugu,
hii ta kpañ hà deer bá jugun.

- 8 Saŋgband, dii kada d`huraantn kakehnan.
D`jehlg d`huraant jarga
na d`yaam.

- 9 Yum9^{na} da ba l`bee l`bəm na yamyengan. Biilm, bà bewla hì refdrbee l`hem yumga ka tagd hebrm waari, l`kɔtɔd na, gbehee bahaa n waari jugu jugu hì tagd taa (nyaan Yum25^{gə} n 34^{gə} n 37^{gə} n 111^{gə} n 112^{gə} n 119na n 145^{gə}). L`saa yumhii ba yamyenga grækm n laatm wadkpeemiin.
- 9.1 ...n fognoor laa budai noor. Gwætii kɔtɔd ba nigjib. Biiba huma na ...ka gbu janjalu hù ror noniir n janjalvolu huuhu, volba hum na l`bøħoħ ban ba bà yuum lee, n ka rea na ...wo ban yuuma yumga ban hoħ na "Kpi kwæela tagrn" kee lee.

Yu

- ⁹ Dii beel d`yaa tant mənt n yaagu,
yaagu kù ba sobb.
D`ba d`radg gwæet tiga
ka kpaa ñmæta diir hən.
- ¹⁰ Hoo, Sangband!
Bəm ban həna dad dad wii foñtlaña,
ta kunyɔñjun foñtlañjhəmga!
- ¹¹ Hoo, Sangband!
Bá mii-v bee,
bà daaga v`hən
na hii hə bag-v wii,
kpaa gwidaa-wu kaawr.
- ¹² Yuum-n Sangband yumii
ka gbu *janjali!
Dii nnii *Siyoon huraa.
Faam-n d`ñmæsbermt gwæet n tiga!
- ¹³ Na d`gbaama nidkuudba fəmr
ka deeda kunyɔñtia hən.
D`kpaa hɔñaa hə ñmæsga hən.
- ¹⁴ Hoo, Sangband!
Hai! H̄ee-ma hɔñgu! Nyaana!
Bá nyahaa-ma bee lɔɔ-ma kunyɔñu.
Dodg-ma vɔku n kuum vadgu noor!
- ¹⁵ Lee, mà bakrm-v ka lil
ka haaw *Yerusaləm fiid noon,
na ven dahra mà jugu.
- ¹⁶ Vadgu bá kpaa mii-v bee nn tiir kuu,
kuu ni nnii ban lɔɔdr.
Kutukii ban fed foñmgan hii,
hii ni nnii bá nakpai nn lɔɔdr.
- ¹⁷ Sangband ree dyen na
bá miig-d.
D`yaa n rad gwæet,
d`mug talmba bayen bà kutukjan.
(*Bà gita yuumb^z ka buba*)

9.17 *Bà gita yuumb.* Gwæetii kɔtod ba nigiib. L`ba na bà jefila yuumb, janjali n jañt ka gbu. Biiba rea na: *bà kwiiŋla want ban gbu tii rorb.*

- ¹⁸ Talmba lee,
bá hofnt tiirba man, tigtibán!
Bá kpaa diila lii Saberma hən bee,
bá ta hofnt kan!
- ¹⁹ Kunyɔñtii lee,
Sangband nan kpaa hɔñaa hə hən felah'.
Há daagb nan kpaa boor yem.
- ²⁰ Sangband! Vidg!
L`kpaf na nida di jugun!
Hoh bá kpaa mii-v bee v`yaa n ban!
- ²¹ Hoo, Sangband!
Jalg-ba nan,
bá miig na
bà ba na nidba n jañt,
na kpaalaa nnii! (*Bubga)
- 10**
(9)
- ¹ z Hoo, Sangband!
¿ Ben kaa nnii vn jeñr vɔku ni?
¿ Ben kaa nnii vn foñma
t`wen ba kunyɔñu ni?
- ² Talmba weraa bayen.
Bà tagda kunyɔñtiba tulgu tulgu
na bà mug-ba bà kpakan.
- ³ Biilm, talma nyɔka hayen hə diilbeñhan.
Bawdn! Hə suul-v.
Hoo, Sangband!
Hà kpaa lɔɔg-v wo bii.
- ⁴ Hə fuura hayen ka bɔñco na:
«*Sangband* kpaf rii,
d`ta kpaa gbaama fəmr.»
Há diila kpaalaa nnii.
- ⁵ Hən bɔñco welee lee,
há diila t ka həna hə jugun.

10 Nyaan Yum9^{na} kwæen gwæetii.

- Vii nn yaa n mug bii,
b` bee-wu n voku,
b` ba v` man n faaga lig lig.
Há rafeedba lee,
hà siwaa bee siwiitii.
- 6 Há böhöö n hà ni na
bii bëhgu nan kpaa dama-wu felah'.
Na l` mana welee
ka ta ba l` baaim welee.
- 7 Há ñmeeëgb nnii na
há gwëëlm nobëhr nidba kaa^z
ka hogla ka kpal daat daat.
Há ba këliigu na
hà rogdrm gobëht na
l` weerm nidba.
- 8 Há fohnta n ka begma n haya
ka kuu bá ba n bà nyonyogm bee dodgan.
Há kerwa ka hòd jubëhgu tiiba.
- 9 Wo diidgu dela,
hà fohra fohmgan ka hòd
na hà nyag kunyöntiihii.
Há wen lòo hà kutukjan, há nyag-wu.
- 10 Há famta-wu n gbum-wu teg teg.
Yooo! Jubëhgu tiifii looran!
- 11 Lee wen, há böhöö na:
«Saŋbandii lafr,
¿d`ba d`deera?
¿D`geewa n kann?
¿D`ba d`nyaan mëh?»
- 12 Hoo, Saberm Saŋband!
Vii v` jugu v` he lii!
Daa høj kunyöntia hën!
- 13 ¿Na lan nnii talma nn suu-v

10.7 Gwëëtii ta ba Roomaa tiiba 3.13, bà reen-t grëëkm wadkpeemgan. Ta nyaan Matewa 12.34.

- ka böhöö na
kpaa gbaama fomr?
- 14 Ven lee, vii nyanan.
Yul bá ba bëhgun ka kuum bee.
Ba v`lög welee v`he n ñmeeëgb.
Biilm, jubeëhgu tia logl hayen
ka taagaa v` natadn.
Ven sohda kunyöntuba.
- 15 Kpii talma gemmmt kpaalaa!
Gbaam-wu fomr kakehnan l`dihm!
- 16 Hoo, Saŋband!
Ven nnii t`huraa kakehnan.
L`ba na bá kpaa mii-v bee bør v`korgunkunan!
- 17 Hoo, Saŋband!
Homra kunyöntiiba nn bag bii.
Si-ba ñmeenm!
Lo tobr
- 18 na v`yaa kunyöntuba
ban hëna bëhgu wii bá yaagu,
v`to-ba gobiiint.
Ba v`he na
hii daa hëm volba defra.
Kulaëhgu! Nidyemtiigu nnii kun ta mi!

Bá weliim n Saŋband!

11
(10)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
Saŋband nnii mà hën kigda,
mà kpaa haaraa mà fohm ñmenga dela
ka yøhwa duutn
wo nn bed na mà he lee.
- ² N`ta böhöö na nidlalmba maantr bá tawni
n ka tøgr fiimi
na bà ku hømba fohmgan.
- ³ Kørgu nn kohl welee lee,
¿hømbee ba bà bee bà he bii?

Yu

- ⁴ Lee, Sangband ba d`habuudrn *Yerusaləm kərgun,
d`kada d`huraant jargan sangbambiimn
ka mad want mənt d`kween.
D`nyila nidba məmba
ka yu ban həna bii məmbii.
- ⁵ D`tarma həmba n talmab.
- D`sodha həmba ka nyahaa talmab
na bə səkla na bə həm want t`kpañ həm.
- ⁶ Lee, d`nan ba d`hoflgn bə jugun salea^z n *kusawu
bogm
d`ta saa hamtulm daan bə jugun.
- ⁷ Sangband momr ba səbb
d`ka səkla na biiba bə ȳmeeegt ba səbb bee,
na bee n jañ nan nyaan d`nōnga.

12
(11)**Nida ba gokaat, Sangband nnii gobiint tia.**

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu hù ror nodaar^z.
- ² Hoo, Sangband! Sohdg-ma!
Bá səkla-v bee, bə booran.
Bá bəhəc bá gobiint bee waa,
¿bà ta bee gwelja?
- ³ Nidba hogla taa n jañ'.
Bá nooran ba lameegu,
bá kwəewan ba n lyen.
- ⁴ Hoo, Sangband!
Hu bá nootii hən!
Bá gwəela ka weraa bayen bee lee,
her bá nootii hən!
- ⁵ Welee nidbee bəhəc na:
«T`ba t`di bermt t`noora kaa,
ten miil gwəelb.
Hii kpañ hə biir-t lii t`tii.»

11.6 Salea. Gresskm wadkpeemga kiigan ln ba nnii. Hebrmn ba na ȳmenii kutukra.
12.1 Janjalu hù ror nodaar. Gwəetii kətəd ba nigiib. Volba huma na: n danoor,
biiba hum na ȳmihī hiniind janjalu.

- ⁶ Lee, Sangband t bəhəc na:
«Gwelja, mà vida mà nab hən.
Biilm, bə baawa katədtiiba,
kunyɔntiiba buusja.
Lee, maa mà dah ban su ka siwaa siwiitii bee juuni.»
- ⁷ Sangband nn bəhəc tii ba na
bá tiim t`jugun.
T`ba gobiint ka ba kel kel.
T`boo sika ban higr bogmn təmb mlblehm həe.
- ⁸ Ven lee, hoo, Sangband!
Ba v`kiigm kunyɔntiiba hən.
Ba v`hegr t`hən kakehnān
ka sol welee tibee.
- ⁹ Nidtalmba kwəlwa rena n rena,
bəhəgu gwəda n kwəen nida buudmn.

13
(12)**Jobla**

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
- ² Sangband! ¿Kakehnān tedaan nnii
vn ba v`həntrm mà jugunii?
¿Laa, ba v`həm welee kakehnān le?
- ³ ¿Kakehnān tedaan nnii
man ba mà kad n higm,
diila kuu-ma goor wo goor?
¿Kakehnān tedaan nnii
mà rafeeda nn ba hə jum mà jugunii?
- ⁴ Mə Saberm Sangband!
Geedg-ma, v`leedg-ma!
Hewl-ma kwəgdi!
Ka lag welee, maa mà kpi.
- ⁵ Ka l`he welee,
mà rafeeda ba hə diilgm na
hə diira mà jugun,
hə ba hə nyaan na mà lodan,
hə ham.

- 6 Man lee, mà lōgra mà daağb
n lo v`soklb hēn.
V`soklhombii kpaa diħaa.
Maa mà ham na dafra mà jugu,
maa mà yuum-v nyɔkb yumii,
na ven kiiga mà jugun.

Bəħgu fodgn^z**14**
(13)

- 1 *Daviida yumga. Kà ba yemyuumtba berma wadgan.
Nidjoojoonu bɔħċo n kù ni na
Saberma kpah rii.
Nidba kohln n ka hēna ηmeeegi hì ba gwei.
Hii kpaa hēna bii hōmb rii^z.
- 2 Saŋband, dii ba saŋgbambiimn,
ka nyilgna nidba membra.
«¿Rarm tihii bee?
¿Hii bee ka bag Saberma?
- 3 Haai, bá məmbee, bà fiwdgn,
bà laglg n boorm,
hii kpaa hēna bii hōmb,
hayenħa mōma kpah'.
- 4 Bá hēna welee bəħguu bee məmbee waa,
¿l`ba na bá kpaa hum lii nnii laa?
Bà jul mà nidba juuhu,
l`saa, Saŋband man,
bà ta kpaa diila na bá hoħ mà hidr.»
- 5 Gwentahaa, fobħgu t mug-ba,
yelmaa, bá ka deħra deħ deħ na
Saberma ba bá vala-wu bee man.
- 6 Kunyontja fofntlaa nnii Saŋband man.
Lee, ¿nii t ka diila na
n`haam hā diila nnii laa?

14 Yumgankena ta ba yum53^ga, bii t rotg kan jaħ'.
14.1-3 Gwætii ta ba Roomaa tiiba 3.10-12.

- 7 ¿Wen nan reena jugu dafhb *Siyoon duur hēnii?
¿Wen nan kenna-b n *Yisraheel tiiba?
Saŋband daa ηmēlgnna d`tigr neerm^z,
bà ham ka nyaaga.
Bee nnii *Yakooba yakii,
bee nnii Yisraheel tiiba.

Há mag na hā bəm Saŋband man wii neerm**15**
(14)

- 1 *Daviida yumga.
Hoo, Saŋband!
¿Wen ba hā bee hā bəm v`dubuudr hēni^z?
¿Wen ba hā bee hā door-v tijan v`haar ni?
- 2 Wii nnii hii há kpah n tiit na
bá biir hā hēn wii.
Hā hēna bii b`ba səbb bii,
ka bɔħċo gobiint,
ka kpah noora harəf',
- 3 ka kpaa għabhr nidba,
ka kpaa hēna hā tuurmba bəħgu,
ka kpaa su hā nidtaaba.
- 4 Hā gwidra biiba bá hēna bəħgu bee kaawr,
ka bakra biiba bá vala Saŋband bee.
Hā mada foor han lɔɔ bii
ka hēna b`jugun
ka l`la bee-wu daħħi wo bena.
- 5 Ka hā kɛem liġbiir,
hā kpaa għaama na bá ηmēl-gwu n yaadr^z.
Hā ta kpaa ta tia na bá gweħ hā noor kpaam na
hā biir gokaat n hā ba n hā nyonyogm wii jugun.
- Nid hā neer welee wii,
bii nan kpaa dama-wu felah'.

14.7 Saŋband daa ηmēlgnna d`tigr neerm, ... Baa bá bee bá ta ree na:
Saŋband daa ηmēlgnna d`reba bá da sel bee d'man.

15.1 V`dubuudr hēn. L`ba na *Siyoon duur. Dii hēn nnii ban da mehr Yerusalem
*Saŋband haar. Nyāan 2.6.

15.5 Hā kpaa għaama na bá ηmēl-gwu n yaadr. Bahib da kir na *Yisraheel tia
Yū
kɛem hā teelwu liġbiir na hā da hā ηmēl-gwu-d n yaadr.

Saŋgband n jaħ saħl neerm**16**

(15)

- 1 *Daviida yumgan, bá hoorm-ka^z.
Saŋgband!
Mà jobla-v na v` kiig mà hən!
V` man nnii man kena na mà foħnt.
- 2 Mà bəħċċo Saŋgband ven na^z
ven nnii mà Saberma,
ven n jaħ nnii mà kəgt.
- 3 Weem mà da ləgra mà daaġbii məmbii
n figl kərgunkunan tiini jugun.
- 4 Gwəħiħja, mà bəħċċo-v na
bá tagħid welee tiinhii kaa bee,
v`he na bá kunyċċu gwedg-ba n kwæen.
Lee, mà ta kpaħħi mà vidm-hi^z,
mà ta kpaħħi mà diilgm hí gwæet.
- 5 Saberm Saŋgband!
Ven nnii man door tħixjan,
ven kiiga mà jugun,
- 6 ven saħl-ma want t`ba hom kpaalaa tii.
Mà neerm ba hom.
- 7 Saŋgband! Mà seenja-v na
ven hera ɣmeeġb,
na ven saħl-ma rarm
ka gwæela n man
mà wen la door ka go.
- 8 Hoo, Saŋgband!
Mà tagħda v`rarm vn saħ-ma mii heruħi.
Wo vn bee mà man kutuu lee,
mà nan kpaa luur felafħ^z.

16.1 Bá hoorm-ka. Gwæcti kotoħ ba nigiib. Biiba rea na bá yuum lakwæen, volba na bá tħoġiġm gwæst ka kpaa yuuma.

16.2 Mā bəħċċo Saŋgband ven na... Hebrim wadħi hiihin n ta gręekm n siiriim wadkpeemien In ba nnii. Hebrimba wadga mɔmgan ba na Bəħċċo Saŋgband na...

16.4 Mā ta kpaħħi mà vidm-hi. Ka bá log gwæegu gwæegu, l`ka hum na mà ta kpaħħi mà nyɔħiħ n bá jiim kpiħb. Bā bəħċċo welee ka tħonaa n daam kpiħb ban hena ka ta ku bii na bá mée jiim lee.

16.8 Vugi 8-11 ta ba Tumtba ɣmeeġt 2.25-28, bá reen-t gręekm wadkpeemgan.

- 9 Tii kaa nnii man ba nyaaġbn,
mà ba mà ham ka bakra-v.
Mà fegħra v`baku kwæen.
- 10 Mā miil hom na
kpaħħi v`saa-ma kpiirmba huuga,
na kpaħħi v`saa
mà għanu boodg bilun,
v` ɣmeeħeedhom man^z.
- 11 Lee, weraa-ma neerm huru.
Wo vn ba mà man lee^z,
má ka ba nyaaġbn kakefnan.
Hugħla mà neerm n wanħomt vn ħena tii.

Ħá ba n hă nyonyoġm bá lċċ-wu kunyċċu wii seenjħ**17**

(16)

- 1 *Daviida seenjħ.
Hoo, Saŋgband!
Hai, yaa mà yaagu!
Kewlg mà ɣmeeġga v`leedg-ma!
Lo tobr v`soħdg mà seenjħ!
Mà seenjħbi rēna mà hurgan.
- 2 Ven beel v`gitg mà yaagu.
Ven yul bii b`ba sħobb bii.
- 3 Da nyigħi mà diila mēna,
n daan n nyingu n tarm-ma,
n magħi-ma.
Lee, kpaħħi v`nyaan mà man bii bexx-felah'.
Bii b`ba mà ni bii,
bii ta ror mà noon^z.
- 4 Bii b`hel nida neerm bii lee,
v`gwæet kpahħħa-ma.
Mà ba tag bawdba huru.

16.10 Gwæcti ta ba Tumtba ɣmeeġt 2.31 n 13.35, bá reen-t gręekm wadkpeemgan.

16.11 Mā man. Ka bá log gwæegu gwæegu, l`ka hum na mà najuudu hən, l`kotod na bermt kaalana. Ta nyaan 45.10, 110.1.

17.3 Bii b`ba mà ni bii, bii ta ror mà noon. Baa bá bee bá ta hom na Mā hera na bii bexx-daa rorm mà noon.

- 5 Mà tag v`nakpaña kpaalaa.
Mà ba famtg.
- 6 Hoo, Saberma!
Mà miil na mà hofl-v,
ka mi hom na ba v`leedg-ma.
Lee, gbowlg v`tobr n mà ween
v`hom man bo na mà biir-v tii!
- 7 Ree v`soklhomb wiingan v`werii-ma!
Ven dafhl bá fohnta v`man bee juuni.
Ven sohda-ba bá vida bà jugun bee nihin.
- 8 Kiig mà hén wo hii kiiga hà nomb hén!
Hog-ma wo kórga hogra kà körbit!
- 9 Na mà fetg talmba
bá taaw-ma hoodr bee nihin.
Bà bagl na bà kuu-ma,
bà kaadg-ma.
- 10 Bà kpaa yu hii kunyönu.
Bà gwæla ka weraa bayen n jaħ'.
- 11 Gweljaa, bà ba mà kwæeb noon,
bà kaadg-ma,
bà geewa na
bà doolg-ma tijan kpiirnu.
- 12 Bà boo diidgu. Ka kom t kuu-ku,
kú fohnt n ka hód na kú mug bii
kù sadr yelmaa saagu saagu.
- 13 Hoo, Sangband!
Vidg, v`n ban n`tañ!
Gbaħlg-ba dind!
Ree v`hoodjuuga,
mà fetg talmbée nihin!
- 14 Sangband!
Kuu-ba n v`nuhu mōmu!
Felg-ba! Bà hida daa bəm neermba reha huuga!
Hee-ba wo ln gbaama lee^z!

17.14 Hee-ba wo ln gbaama lee... Hebrmn ba nyeet. Baa bà bee bà ta hom na Hugl-ba n wanħomt...

- L`teg-ba,
l`ta teg bà bii,
hì teel bà yakii da hì felg.
- 15 Man lee, mà ba hom.
Tii kaa nnii man nan yu v`nonga,
mà nan himta mà nyaan-v l`teg-ma.

Huraa seeja Sangband na d`da sohdg-wu hà rafeedba nihin

18
(17)

- ¹ Sangband ɳmeeħeed *Daviida yumga. Kà ba yuumuuntba berma wadgan. Hà da yuum-ka Sangband na d`da sohdg-wu hà rafeedba məmba nihin, Saħuula mɔma reħuun,
- ² ka bəħoċ na:
Hoo, Sangband! Mà sokla-v,
ven nnii mà kwægdi.
- ³ Biilm, hoo Sangband, vii kaann
mà rafeedba ta kpaħi bà bee bà taan-ma,
sugl mà hén kpaalaa,
ree-ma kuumn kpaalaa.
Saberma! Boo tandaar,
maa mà bee mà foħnt v`kwæen.
Biilm, ven kewra mà hén,
ven nnii mà jugu dafħda,
ven nnii mà foħntla ja.
- ⁴ Mà hofl-v,
l`ree-ma mà rafeedba nihin.
Bá nyokm Sangband!
- ⁵ L`da boo kuum fetg-ma bəb,
m`da saħl-ma fobħegħu
wo kolbermr d`hu dii.
- ⁶ Mà da ba kuumn biilm,
mà da lɔ́ra kuum kpakan.
- ⁷ Mà kunyönu, mà hofl Sangband,
má didr ɳmeeġa
ka hofl mà Saberm na há tħorg-ma.

- Wii lee, há hom mà noor ka ba há haarn,
mà ḡmeegeet t'jib há tobhan.
- ⁸ Lee, Saŋgband t'hem kwεεwweerga,
d'kwεεwweergeen,
tant t' dam, n' dam kimm,
duura t' ta dam hog hog.
- ⁹ L'saa, wiit t' ka ror n d'meeraan,
salea bogm ror d'noon ka ju.
- ¹⁰ Lee n l'kaan,
d'gbowl saŋgbambiim n hohntn,
wadholgu ba d'nakpai kwεεn,
- ¹¹ d'kad d'tawdbermhii^z ḡen,
n' vid n' faaga n' ka leema hamn.
- ¹² D'föhnt nyeetn,
n' ka foħr wadbegbedntn t'hu n nyaalm.
- ¹³ Wiinbermgā d'efhr nōngan,
sahirma n boglakēkērii sadra wat ka forwa.
- ¹⁴ L'saa, Saŋgband t'hem tonu t' ka gbuħ
saŋgbambiimn,
sahirma n boglakēkērii l'forwa,
dii mōmr gweelan.
- ¹⁵ D'tam fiimi n yadr d'rafeedba,
d'timl ḡmediib^z, lee d'rafeedba t'solm.
- ¹⁶ Lee wen, bá yum nyaam kōtōd,
tant bobogr t' ka ba feelgan.
Hoo, Saŋgband!
V' kwεεwweerga n vn tindr l'kaa nnii
welee menguu nn her.
- ¹⁷ D'teedgn d'nuħu
ka ba saŋgbambiimn n mug-ma,
n' ree-ma bəħgu kú da ḡmeħħeε-ma kuun.

18.11 D'tawdbermhii. L'ħela *sangbantawdbermhii. Bà hofl saŋgbantawdbermba n hebrmn na *kirubium*, n faransmn na *seribeż*. Bà ba na *saŋgbambiimn tiiba biiħan.

18.15 ḡmediib. Ka bá lōg gwεεgu gwεεgu, l'ka ba na há fiimi. Bà da lōgl ḡmediib wo bogm fiimi nnii Saŋgband nn taaw.

- ¹⁸ Mā rafeeda da ba n gemmmt,
wú n fà tuurm̄ba bá da yatg-ma,
d'soħd-ma bá niħin.
- ¹⁹ Bà da way n' mà kunyɔ̄nu n fiid-ma,
gwəntaħ, Saŋgband ba mà ḡen baagr,
²⁰ d'ree-ma kuunn n lo-ma lamɛegun.
D'sokla-ma, tii kaa nnii dn ree-ma bəħgun.
- ²¹ Saŋgband faadra-ma
man ba səbb l'kaa.
Mà ba mà niħi n fì kwifhr,
tii kaa nnii dn her-ma hōmgu.
- ²² Mā tag Saŋgband huru biilm,
mà ba ħe bəħgu ka doda mayen n Saberma,
²³ dn bag bii məmbii ba mà nōngan,
mà kpaa vaa d'*bahlb,
²⁴ mà ba kohl bii d'nōngan,
mà ta ba saa na
bəħgu kú ba mà ni kuu di mà jugun.
- ²⁵ Saŋgband faadra-ma
man ba səbb l'kaa.
D'nōngā nii, mà ba mà niħi n fì kwifhr,
tii kaa nnii dn her-ma hōmgu.
- ²⁶ Hā nawr n vn wii,
v'ka weraa-wu na
ta nawra n wun.
Hā kpaa kohla bii wii,
v'ka weraa-wu na
ta kpaa kohla-wu n bii.
- ²⁷ Hā ba *kel kel wii,
v'ka ta weraa-wu na
ta ba kel kel.
Hā hena rarm wii,
weraa-wu na
ba n rarm.
- ²⁸ Biilm, rea kunyɔ̄ntiiba bəħgun,
ka hofla bá weraa bayen bee n tiġa.

- ²⁹ Mà Saberm Sangband!
Ven sahl-ma wiinga mà wen ba nyeetn!
Ven hëna mà kand wiir!
- ³⁰ Wo vn ba mà man lee,
ka la fonfonbilmu,
maa mà bee mà gbuhdg-hu hoodr.
Vn ba mà man lee,
má ka bea ka mewda kërgu faanju lôdga.
- ³¹ Saberm Sangband!
V' huri ba hòmi kpaalaa,
vn bohcc tii ba t'jugun.
Hii hâ fohtna v' man wii,
l'hëna lan ka kpaa hëna lanii,
kewra hâ jugun kpaalaa.
- ³² Saberma!
¿ Sangband diir ta bee n vii kaann?
¿ Fohntlaña kiiga ta bee
ka boo vn ba lee?
- ³³ Saberm ven!
Ven sahl-ma kwëgdi,
ven hëna mà neerm ba hòm kpaalaa,
- ³⁴ ven hëna mà nakpai ba këliigu wo feerb.
Mà wayaa n vn le, ka jehr
mà kërgu dui hëen.
- ³⁵ Ven kpelja-ma hoodr tab,
welee lee, má ka bea ka fiiraa tawni mëni,
ka blaahb la ba na kondaarn.
- ³⁶ Biilm, kewra mà hëen kpaalaa,
ka dafh mà jugu,
v' kwëgdi tøgra-ma.
Hofhign vyen, maa t hel n berñ.
- ³⁷ Damtg mà nakpai
n hafil mà nakpanjtoga,
- ³⁸ mà solm n vøhd mà rafeedba,
mà ba ñmetgn ka teel hii hâ neer.

- ³⁹ Mà wahaa bá mëmbee,
bilma mòma kpañ hâ bee hâ vidg,
bà doora ber ber mà nakpai kwæen.
- ⁴⁰ Sira-ma kwëgdi In gbaama hoodrn hii,
hera má gbañl dind ban vidgm mà jugun bee.
- ⁴¹ Mà way n vn le, n jum mà rafeedba jugun.
Biiba bá da nyahaa-ma bee lee,
má mud bá noora hëen ka kuu-ba.
- ⁴² Bà moora ka bag wo hii dafh bá juuni,
gwëntahaa, hii kpañ'.
Bá lag n hofh-v, Sangband,
gwëntahaa, v' ka ba hak.
- ⁴³ Lee, maa t nam-ba teg teg,
bá kit tanjoom ham nongan,
má kerm-ba wo l'sor banju.
- ⁴⁴ Kërgu wen da ba tulgu,
v' kpëhldr-ma.
Lo-ma tiga huraa,
biiba man da kpaa mi bee,
bá ka hëna-ma ñmeeëgb yem.
- ⁴⁵ Ka bá hòm mà noon gwëegu kuugu,
bá hëm kú hëen ñmeeëgb yelmaa,
l'saa, saanba teegma-ma.
- ⁴⁶ Tigtiba dehra ka ror bá kòrni ban hafhlg hiin
ka kenna ka tøo-ma bayen.
- ⁴⁷ Sangband bee!
D` mag na bá seejm-d.
Dii nnii mà fohntlaña,
dii dahra mà jugu.
L` ba na bá viim d' hidr n faaga.
- ⁴⁸ Saberma nn ba lee,
hâ hera má ñmel mà biir,
wii kaa nnii tiga nn ba mà kwæen.
- ⁴⁹ Wii kpëhldr-ma na
mà rafeedba daa vøh-ma.

Îà hel n kalgr-ma
bá da vida mà h n bee jugun.
Biilm, h  ree-ma ntidalma m oma nuhun.

50 Welee lee, Sangband,
maa mà jafrm-v tiga m enan,
maa mà yuum-v yumii ka gbu *janjalu^z.

51 Ven h na mà ju mà rafeedba jugun kpaalaa.
Weraa-ma na
v` s oklh omb ba b` b em t` man,
man n mà yakii t` man kakehnan.
Man nnii *Daviida,
huraa vn bantg n hakr kpaam wii.

19
(18)**Bii b`rea ka weraa Sangband bermt n d`homgu bii**

- ¹ *Daviida yuma. K  ba yumyuumtba berma wadgan.
² Sangbambiim rea ka weraa Saberma bermt.
 L saa tonju faa bii han her n h  nuhu bii wiingan.
³ Goor dinah l gl h  bermt gw et
 ka bo  o goor d`kenna dii.
 L saa, nyingu kunah l g h   m eegt gw et
 ka toola nyingu k  kenna kuu.
⁴ Lag gw elb biibn, lag gw etn,
 lag ta noor diirn na h i hom.
⁵ Ln la ba welee lee,
 noorii taai tantii mentiin.
 L saa, gw etii t kag tant faantii mentii^z.
 Muunu lee, Saberma fila h  suku sangbambiimn.
⁶ H  renna ka boo yaala kuliiga
 k  wen renna dugun yaala tonjvetr lee.
 H  bahaa h  huru ka boo wamta,
 h  welwa h  wen loo huru.
⁷ H  renna n tonju kw en

18.50 Gw etii ta ba Roomaa tiiba 15.9.

19.5 Gw etii ta ba Roomaa tiiba 10.18, b  reen-t gr ekm wadkpeemgan.

n san n lo om n k  faaga
bii kpaa feta h  wiit noon felah'.

- 8** Sangband *bahlb ba h m kpaalaa,
b` sahl neerh omm.
Sangband haglb mag na b  tiim b`h n,
b` sahl yem tiiba rarm.
9 Sangband nn bag bii ba s obb,
b` sahl kw ewrn nyaa b.
Sangband wad ba wiinga,
d`wenta niini.
10 Sangband valgm ba h m,
m` bee kakehnan.
 Bii Sangband nn yaa n mug bii ba tii nnii,
b` m embii ba b`jugun.
11 L m engu ba h m na b  s oklm l` yata sika,
ka la sika m oma k d.
 L`ta ba lame gu l` yata hekpaam,
la hekpaah omm m`ba hebagtn mii.
12 V`  m e eed man lee,
 welee bahlbii sahl-ma wiinga.
 Biilm, ka h i mad-b,
 h  yuu  h mbermg .
13 Titmga nn ba lee, baaben tia h na-ka.
 Waa-ma nan welee b f gu!
14 Lee, v`  m e eed manii,
 k  eg-ma n b f gu man h na faaa kuu!
 H  na k  daa kad m  jugun!
 Lee wen lee, m  b em m  nihi n h  kwi r,
 b  l g m  fub hbermg  b  si-ma.
15 H oo, Sangband!
 H  na gw et t`red m  noon tii
 t`b em-v h m,
 na gw et man diilg m  kw ewrn tii
 t`b em wo vn bag lee!
 Ven nnii m  fohtl ja,
 ven sohda-ma kuunn.

20
(19)

Bà seeŋa huraa hēn na hā di hā rafeedba jugun

- 1 *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
- 2 T`jobla Sangband na
d`hom n t`huraa ven,
v`wen ba kuniŋjun lee wen.
Dii da kiiga t`yandaa *Yakooba jugun.
T`jobla-d na d`ta kiigm v`jugun.
- 3 Dii ba d`habuudrn *Siyoon duur hēn.
- 4 na d`söhdgm vn sah-d bii məmbii
n *vit vn hēna-d tii ka ba lameęgun. (*Bubga)
- 5 Na d'si-v vn sokla bii məmbii,
l`saa v`diila hēm hā jugun.
- 6 Lee, v`di v`rafeedba jugun
t`hoorm ka jafr vaara Saberma nōngan.
Sangband sahm-v vn bag bii məmbii!
- 7 Gwēhŋa, mà miig na
Sangband kiiga hii dn bantg n lo huraant wii^z jugun,
na d`ba d`leedgnm-wu
ka ba d`habuudrn sangbambiimn
ka tuuna d`gemmmt hā hēn,
hā ju jugun.
- 8 Nidvolba lee,
bà logl bá daaägb
ka higla bá hoodloora hēn
laa bá hooddeera hēn.
Ten lee, tii daaägb higra t`Saberma Sangband jugun.
- 9 Bee nan begdra bà lotr,
ten lee, tii jehr tiñ t`nakpai jugun.
- 10 Lee Sangband, tōrg t`huraa na
hā di hā rafeedba jugun
ka sug na hā leedgm-t t`wen gbaama-v bii lee wen^z!

20.7 Dn bantg wii. Gwēegu kú ba hebrmn kuu ba na *Mesia*, grēekmn nnii na *Krista*.
20.10 ...ka sug na hā leedgm-t t`wen gbaama-v bii lee wen. Wadvoliin ba na
Leedgm-t t`wen gbaama-wu bii lee wen!

21
(20)

**Bà seeŋa Sangband na d`tōrg huraa,
hā jum hā rafeedba jugun**

- 1 *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
- 2 Hoo, Sangband!
Ven beel n gemmmt
ka sah huraa na hā jum jugun.
Tii kaa nnii han nyaaga kpaalaa ka haaw.
- 3 Bii byenb nnii han da bag n hā kwēewr,
to-wu-b.
Han gbaam-v bii,
ba kir na kpaah v`to-wu-b. (*Bubga)
- 4 Biilm, tuuga-wu na
v`kaawl hā jugun hōm
ka ligaa-wu sika mōma degrga.
- 5 Hā da gbaam-v neerm,
v`to-wu-m
n ḥmet n saa na
hā neermii hiidg kpaalaa.
- 6 Jugun deb vn sir-wu bii
hera na hā hidr hoñm.
Jeenj-wu, hā bern.
- 7 Kaawla hā hēn hā neermii mēnmiin^z.
Vn ba hā man lee,
l`ka sah-wu nyaägb kpaalaa.
- 8 Biilm, huraa to Sangband hā kwēewr mēnd.
Dii mōmr soklhōmb kulaa hā hēn.
Bii nan kpaa dama-wu huraantn.
- 9 Hoo, huraa!
Nan mooga v`rafeedba mēmba,
hayenha mōma nan kpaa feta v`nuñun.
- 10 Vn nan rea vyen v`werii lee,
bà bugd bugduñ'.
Sangband kwēewweerga kee kà vol-ba
kà bogm dii-ba.

21.7 Kaawla hā hēn hā neermii mēnmiin. Baa bà bee bà ta hom na Hera hā
kit kaawlb b`bee kakeñnan bii bilga.

Yu

- ¹¹ Kee v`haadr bà buudm tant jugun
na buudrii daa teel nidba huuga.
- ¹² Biilm, bà bagl na bà hee-v bëfgu,
bà maantr bayen n ka ba bee.
Bà nan kpaa bea felah'.
- ¹³ Tögra v`fiimi bá jugun.
Baa bà bidg kaawa
bà kah kili.
- ¹⁴ Hoo, Sangband!
Ree v`gommnt v`werii!
L`saa t`yuum ka gbu *janjali
ka nyoka v`gommnt.

22 (21)

Höma ba kunuqjun ka la yuuma Sangband yumii

- ¹ *Daviida yumga. Kä ba yumyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma «Toqvetr feerb» yumga lee^z.
- ² Hoo, mà Saberma, mà Saberma!
¿L`her lan vn vaa-ma^z?
¿Ben kaa nnii vn bee-ma n vóku?
Mà giida ñmeeëga kõgb,
v`kpaa dah mà jugu.
- ³ Hoo, mà Saberma!
Mà hohl-v nyingu n muunu
ka kpaa vohaa,
v`kpaa leeda-ma.
- ⁴ Ven lee, ven n jaf nnii Saberma.
Kada v`huraant jargan,
*Yisraheel tiiba nyoka-v
ka kpaa saa.
- ⁵ Vii hèn nnii t`yandaba nn da daag.

22.1 ...wo ban yuuma «Toqvetr feerb» yumga lee. Gweetii kotoòd ba nigiib. Hebrmn ba na toqvetr feerb jugun. L`ba na baa bà bee bà hom na l`bahra n yuumga kiiga gonoogrt bà da mii-ka l`vuugun, volba t ka hum na l`boñoo muunu rënm gweet, bà ree na bà yuuma-ka l`wenträ.
22.2 Gweetii ta ba Matewa 27.46, n ta Markuusa 15.34. Yeesua da gweet-t dabragr hèn.

- Bà da daaga v`hen,
v`rea-ba kuumn.
- ⁶ L`da yata-ba, bá hoh-v,
v`dahm bá juuni.
Vii hèn nnii ban da daag
jiwhi kpaa kpal-ba.
- ⁷ Man lee, lag man nnii nida.
Man nnii jona.
Nidbee mëmbee nima ka suu-ma.
- ⁸ Bá yuu-ma bee mëmbee lahl-ma,
bà gbul bá juuni
ka sónaa mà kaa^z
ka boñoo na:
- ⁹ «Lögra vyen v`to Sangband^z,
d`ree-v nan kuumn!
Ka d`sokla-v höm gobiint,
d`dah nan v`jugu^z!»
- ¹⁰ Hoo, Sangband!
Ven da ree-ma mà nya raawtn.
Ven da lo-ma hà hóbn ka kpaa nigaa.
- ¹¹ Ban da la ban meed-ma lee,
v`ba na mà Saberma.
Man red mà nya raawtn yelmaa lee,
bá taag-ma v`nuhun.
- ¹² Gwelja bëfgu ba nyoh',
hii kpaa kena na hà tørg-ma.
Hai, daa bëm-ma n vóku!
- ¹³ Må rafeedba kpah jañ'.
Bà kaara-ma kaa kaa.

22.8 Nyaan Matewa 27.39, n ta Markuusa 15.29. Bá tonii-t n Yum109jan.25.
22.9a Lögra vyen v`to Sangband! Gëekmn boñoo na Hà lögra hayen n to Sangband.
22.9b Gweetii ta ba Matewa 27.43. *Yuudaa tiiba bermba da beda-t Yeesua nöngan hà ba dabragr hèn.

Yu

- Bà boo naadaara^z kodir.
- ¹⁴ Bà yaħra bà noot mà hen
wo diidt nyia ka sadra bii.
- ¹⁵ Mà kwęgdi hitg mà hęn
wo nyaalm ban fut mii.
Mà togan ridwa rid rid.
L'saa, mà kweewr t bør mà ni
wo yaarm nigntn.
- ¹⁶ Mà lakwęen kparj waw^z,
l'saa, mà gelmga t naw.
Doolg-ma tijan wo mà fetg kuum.
- ¹⁷ Ḧawad tiiba fonfonu kaadg-ma,
bà kaadg-ma wo gwei.
Bà nyatr mà nihi n mà nakpai^z.
- ¹⁸ Mà kowhee mənhee yuln,
maa mà bee mà kaal-ha.
Mà rafeedba lee,
bee geewa-ma turrr.
- ¹⁹ Bà raara taa mà dimt
ka taaw t'hen waari^z.
- ²⁰ Ḧoo, Sangband!
Ln ba welee lee,
hai, daa bəm-ma n vəku!
Ven nnii mà kwęgdi,
daan weem v`torg-ma!
- ²¹ Ree-ma hoodjuuga noon!
Ree-ma gwęhii nyintn!
- ²² Sohdg-ma diidtii noon!
Sohdg-ma kpamnaaghii hiili noon!

22.13 Naadaara. Hebrm wadgan ba na *Basaan dəmħaħrkaħm.

22.16 Mà lakwęen kparj waw. Hebrmba wadga məmgan boħoħ na Mà kwęgdi kparj waw. Gwęetii ta ba Yohanċesa 19.28.

22.17 Bà nyatr mà nihi n mà nakpai. Hebrm wadii hiihin n ta gręekm n siiriim wadkpeemiin ln ba nnii. Wadkpeemvoliin ba na: bà boowra mà nihi n mà nakpai. Hebrmba wadga məmgan gwęetii kpah wiinga.

22.19 Gwęetii ta ba Yohanċesa 19.24. Ta nyaan Matewa 27.35, n Markuusa 15.24, n ta Lukaasa 23.34.

- Biilm, leedg-ma.
- ²³ L'saa na
mà bəħoħom mà teelba v`gwęet,
na mà nyokm-v bá door-v tijan bee kpaturun^z.
- ²⁴ Nen vala Sangband nen,
nyokm-n-d!
Nen ba na *Yakooba buudm nen,
nen nnii *Yisraheel tiiba,
jeenjlm-n-d n`membee!
Ta solm-n-d!
- ²⁵ Biilm, d'kpaa nima ħigm tia,
d'kpaa nyahaa-wu há kunyɔ̄rjun,
d'kpaa gwidaa-wu kaawr.
Han hohaa na d'torg-wu lee,
d'hak.
- ²⁶ Welee kaa nnii man nyoka-d
bá door-d tijan bee kpaturun.
Bii man da fed na mà he bii,
maa mà he b'jugun,
ka hena-d *vit
bá vala-d bee nɔ̄ngan.
- ²⁷ Lee, mà hoħ kunyɔ̄ntiiba
bà di bà teg.
Bá bag Sangband bee nyokm-d!
L'ba na bá neer kakeħnan.
- ²⁸ L'ba na nidba məmba diilgm Sangband hən!
Baatee tia ɻmetgn d'jugun!
Baaben tia door-d tijan!
- ²⁹ Biilm, Sangband heħl n horaant.
Dii nnii tiga məna berma^z.
- ³⁰ Bá hena neerm tant hən bee,
bá ju kasant bee,
bá məmbee nan dootaa-d tijan.
Bá hofnta tija bee,
- 22.23** Gwęetii ta ba Hebrmba 2.12.
- 22.29** Nyaan Ln ree n werii 11.15.

- bá naanga ta kphañ tant hñen bee,
bá mémbee nan gbafhnta dind d` nõngan.
- ³¹ Saberma nan kpaa halwa ñmeeñeedba,
hà nan kpaa halwa-ba waaga kiigan felah'.
Goona tiiba ba bà bøñcoom Saberma gwæet,
baa bà bøñcoom-t waaga ká kena kee.
- ³² Kee faa há hõmgu gwæet ká bii.
Hii ta hom dn her bii membii.

Sangband nnii kimthöma**23**
(22)

- ¹ *Daviida yumga.
Sangband nnii mà kimta,
mà nan kpaa halwa bii felah'.
- ² Dii lõo-ma kpamb
mogwëñeet kan ba ree,
na mà bëm vohoorn.
Dii kpahaa-ma
ka ked-ma n bia kan ba ree,
na mà kwiiñlm mà nyunuudu^z.
- ³ Dii sahl-ma kwëgdi.
Dii kpahaa-ma hurhõmu jugun,
na d' hidr hofm.
- ⁴ Ka mà la ked nyingu duura huuga fëgt nii,
fobëhgu kpaa kuu-ma felah':
Dii mõmr ba mà man,
dii kpahaa-ma n d' hufu
ka taaw mà hoodr n d' dabir.
Welee sahl-ma ñmeenm.
- ⁵ D' jul-ma kasant mà rafeedba nõngan
ka sohda-ma wo nidmõmhii^z,
ka sah-ma daam
l' hugla mà wombuga keh'.

23.2 Nyaan Ln ree n werii 7.17.

23.5 Ka sohda-ma wo nidmõmhii. Hebrmn bøñco na ka soola mà jugun kpaaam,
l' kõtod na bà kõrgu da sohda nidmõmba ka soola bá jugun tlaar kpaaam. Nyaan
Yum92^{gan}.11 n Lukaasa 7.46.

- ⁶ Biilm, mà miil na
d` ba d` hñem-ma hõmgu
ka sôkla-ma goor wo goor mà neermn,
lee, mà neermn, maa mà kenm^z d' haarn kakehnan.

Bà maantra bayen na bà sohdg Sangband d' haarn**24**
(23)

- ¹ *Daviida yumga.
Sangband hefñl n tant
n bii b'ba t' jugun bii membii,
dii hefñl n tant mënt
n nidba bá neer t' jugun bee mémbee^z.
- ² Biilm, dii hera tant,
dii lo-t t' ka ba nyaalm jugun.
- ³ ¿ Wen nnii Sangband nn sah huru
na há kotg d' duur jugun
hà jib d' habuudrn
hà door-d tinjani?
- ⁴ Wii nnii hii há ba n hà kwæwfeel wii.
Hà hëna want l' se jugun,
Hà ba lög hayen n tig gokaat want kwæen^z,
Hà ta kpaa foor gokaat hidrn.
- ⁵ Wii nnii Sangband nn kee d' kaawl há jugun,
d' biir-wu na hà ba hõm,
lee, d' dah há jugu.
- ⁶ Welee tiwii nnii há bag Sangband
wo *Yakooba nn da hëna lee^z. (*Bubga)
- ⁷ Rawdr-n Sangband haar fiid noora,
hee bee kakehnan!

23.6 Maa mà kenm... Wadkpeemvoliin ba na maa mà goom...

24.1 Gwætii ta ba Kõreent tiiba wad1^{gan} 10.26.24.4 ...n tig gokaat want kwæen. Baa bà bee bà ta hom na daa bidg vyen n
tiini wee. Nyaan Matewa 5.8.24.6 Wo Yakooba nn da hëna lee. Hebrm wadkpeemii hirehiin n ta grëekm n
siiriim wadkpeemiin ba na: hà bagl Yakooba Sangband.

Yu

- Rawdr-n-ha hà yafr wamm,
ka bo na huraa bee hà jibn!
Wii hefhl n nyokb məmb.
 8 «¿ Wen nnii huraa hà hefhl n nyokb məmb wii? »
 «Wii nnii Sangband, d' ba n gemmnt,
wii nnii hoodr wamta.»
- 9 Rawdr-n Sangband haar fiid noora,
hee bee kakehnān!
Rawdr-n-ha hà yafr wamm,
ka bo na huraa bee hà jibn!
Wii hefhl n nyokb məmb.
 10 «¿ Wen mom nnii huraa hà hefhl n nyokb məmb wii? »
 «Wii nnii Sangband,
wii nnii want mənt Saberma,
wii nnii huraa,
wii hefhl n nyokb məmb.» (*Bubga)

Sangband hēn daaḡbz

25
(24)

1 *Daviida yumga.

Sangband, mà kodla n vn.

2 Hoo, Saberma!

V` hēn nnii man lōo mà daaḡb.
Lee, he na jiwhi daa kpāl-ma na
mà rafeedba daa lahm ka nyinwa
na bā diira mà jugun!

3 Biilm, biiba bā daag v` hēn bee,
jiwhi nan kpāa kpāl-ba.

L` ba na biiba bā ror n v` nakpai kwēen yem bee,
jiwhi nan kpāl bee.

4 Hoo, Sangband!

He na mà miig v` huru!
Werii-ma-hu mà tagd-hu!

5 Kpāhaam-ma v` gobiint huru hēn!

25 Yumgankena gbeha tagda hebrm waari. Nyaan Yum9jan.1 n kwēen gwēetii.

Sahm-ma rarm na ven nnii Saberma!
Ven nnii mà jugu dahda.
Vii hēn nnii man daag goor wo goor.

6 Hoo, Sangband!
Deedg v` sōklhōmb n v` hōmgū jugun!
Welee beebii ba na manna n bn.

7 Lee, deedg mà hēn,
ka kpāa lōo nōmb
bēhgu man da her mà kaamn kuu
n mà gobaḡb man da hēna bii jugun!
Hai, Sangband!
deedg mà jugun
ka higr v` sōklhōmb hēn!
Ven nnii hōmwu kpāalaa.

8 Biilm, Sangband ba hōm ka ta ba sōbb.
Wo dn ba welee mēnguu lee,
d` ka weraa fubēhtiiba huru
In ba na bā tagd huu,

9 ka kpāhaa kunyōntiiba
na bā tagd huru hū ba sōbb,
d` weraa-ba dn sōkla na bā hēm bii.

10 Bii Sangband nn bag bii,
b` hugl n sōklhōmb n gobiint.
Hii hā vala ka mad d`*tuurnt haglb wii,
wii soħda welee hōmgū.

11 Hai ho, Saberma!
¿ Lag ven nnii Sangband?
Waa-ma mà fubēhii!
Hi kpāh jah'.

12 Hii hā vala Sangband wii,
d` ka weraa-wu huru In ba na hā tagd huu.

13 Welee de, ¿ d` kpāh d` saa na
hā neer lamēegu nii?
¿ D` kpāh d` saa na
hā yakii mad tantz?

25.13 Nyaan Matewa 5.5.

- ¹⁴ D' ka tōo d' kpeñkpeñgan gwæet
biiba bá vala-d bee
ka ta weraa-ba d' tuurnt *bahlb.
- ¹⁵ Hoo, Sangband!
Vii wee nnii man hæl.
Biilm, ven beel v' ree-ma mà rafeedba kutukjan.
- ¹⁶ Bidg v' nɔ̄nga n mà ween!
Geedg-ma n nɔ̄nhɔ̄mga!
Nyaana, mà ba mayen mà kunyɔ̄jun!
- ¹⁷ Kunyɔ̄juu hugl mà kwæewrn,
ree-ma mà diila mènan!
- ¹⁸ Nyaan lan nnii man ba higmna ka ju kunyɔ̄juu lea!
Waa-ma mà bæfgu mèngu!
- ¹⁹ Nyaana, mà rafeedba ba kòdgu!
Ta nyaan na bá ni nyaah! n man l' kpañ jañ!
- ²⁰ Hai, Saberma! Kiig mà hæn
v' ree-ma bæfgun!
Vii man nnii man fohnta,
lee, he na jiwhi daa kpal-ma!
- ²¹ Må daaga v' hæn,
ven beel v' mad-ma na
hii daa nyaan tiit na hæ biir n mà hæn
na mà daa riir n v' nakpai kwæen.
- ²² Hai, Saberma!
Ree *Yisraheel tigr d' kunyɔ̄juu mèngun!

Nidhɔ̄ma seeñja Sangband ka daag na d' ba d' ree-wu bæfgun

26
(25)

- ¹ *Daviida yumga.
Hoo, Sangband!
¿ Må da kpañ n mà nihi n hì kwifri?
¿ Må da ba lo mà daagb v' hænii?
Må daagbii waa, ¿ b' damann?
Lee, yaa v' to-ma gobiint!

- ² Hoo, Sangband!
Nygii v' tarm-ma!
Nygii mà sòklb n mà diila mèna!
³ V' sòklhombii ba mà nɔ̄ngan kutuuu.
Mà neermii mènmii higra v' gwæet jugun.
⁴ Má n gokaat tiiba t' kpañ tiit.
Mà kpañ kad noora hæf hæf tiiba man.
⁵ ¿ Hii nyin nyana-ma talmba kpaturu ni?
¿ Má n hæbbæhb tiiba t' ba tiit?
- ⁶ Hoo, Sangband!
Mà nita mà nihi na l' werii na
mà ba n mà nyonyogm.
Lee, mà kaadg v' *vit dahja,
⁷ ka yuuma yumga ka seeñja-v na
ven hera ñmæegb,
ka ta kaal v' hoolgu ñmæegt mènt.
- ⁸ Hoo, Sangband!
Mà sòkla v' haar,
v' haar vn go d' ni dii.
Mà sòkla v' jeegu kan ba ree.
- ⁹ Hai! Daa hee-ma wo
vn hæna fubæhtiiba lee!
Daa kuu-ma wo mann nidkuuda!
- ¹⁰ Bee lee, bæfgu nyihii n ban
kakefnan n bá nyakakpæfri.
Bá nihi t hugl n liçbyada.

- ¹¹ Man lee, maa mà neer n mà nihi n hì kwifrii.
Lee, nyaan mà higm
v' dah mà jugu!
¹² Maa mà jehr tih mà nakpai hæn.
Maa mà seeñjm Sangband na
d' hera ñmæegb,
bá tia d' hæn bee kpaturun.

27
(26)

Hōma daaġb kpaħi damb

- 1 *Daviida yumga.
Saŋband nnii mà wiinga n mà jugu dahda.
Mà ta kpaa sol hiiwu fobehgu felah'.
Saŋband nnii mà foħntlaña.
Hii ta kpaħi hā jaġl-ma.
- 2 Nidtalmba wen vida mà jugun
na bā sadr-ma,
bee mōmba,
mà kuudbee
n mà gweet tiibee,
bā dadwa n lotr.
- 3 Ka tawdba fonfonu t la kaadg-ma,
mà kwεewr kpaa to felah'.
Ka bá la gbuħdg-ma hoodrii,
maa mà la bēm mà sōklbn.
- 4 Bii byen n jaħi nnii man gbaam Saŋband.
Bii nnii na mà neermii mēnmiin,
mà neer Saŋband haarn.
Bii nnii man bag kpaalaa.
Welee lee, mà lēm dn ba hōm lee,
ka hōd d'haarn na d'leedg-ma,
- 5 ka sug na goor bēħgu nn kee kū lor mà hēn dii,
d' kpeħdr-ma d' fint kwεen,
d' lo-ma d'haar goħlgan,
d' dewlg-ma duur jutantjan,
hii kpaħi hā vohdg-ma ree.
- 6 Gwəħħja lee, mà vii mà jugu
mà rafeedba bá kaadg-ma bee jugun.
Maa mà saħm-d *vit d'haarn,
maa mà viim noor
ka yuuma-d yumii ka gbu *janjalu.
- 7 Hoo, Saŋband!
Kewlg mà hoft!
Hai ho! Geedg-ma n nōnħomga v' leedg-ma!
- 8 L'bōħċċo-ma v' ret na beda na:

- Bá bagm-v!
Biilm, Saŋband, v' mom nnii man bag.
- 9 Daa kpeħdr-ma v' nōnġa!
Man nnii v' ħmexxheeda.
Daa voo-ma n kwεewweerga!
Ven nnii mà tɔrgta,
lee, daa nyab mà man!
Saberma, ven nnii mà jugu dahda,
lee, daa vaa-ma!
  - 10 Ka mà sawu n mà nya bá la vaa-ma,
Saŋband, ven lee, vii soħdg-ma.
  - 11 Hai, Saŋband!
Werii-ma v' huru!
Kpaħħaa-ma hurħomu hēn na
mà rafeedba feda-ma!
  - 12 Daa hef v' lōolg-ma mà kuudba kutukħjan!
Gokaat tiiba vidg mà jugun n ka ba talmt hēnt.
  - 13 Gwentħaha, hoo, Saŋband!
Mà ba n tiim na
mà nan ba mà nyaan v' hōmgu
ka nyi ba tantntina hēn.
  - 14 Daagm Saŋband hēn!
Daa liguum, jum kwεewr!
Biilm, daagm Saŋband hēn!
- Bá joblm Saŋband ka ta seeja-d na d'soħdg seenejb!**
- 28**
(27)
- 1 *Daviida yumga.
Hoo, Saŋband!
Vii man nnii man foħnta.
Vii mom nnii man hof.
Daa nyōdm v' tobħa!
Daa hen!
Ka v' hen,
mà bēm wo kpiir hā door bilun wii.
  - 2 Kewlgħ-ma mà wen mōo ka jobla!

Yu

- Kewlgm-ma mà wen bida n v`ween,
v`jeegu mōmgu kan ba ree,
ka via mà nihi n faaga^z
ka seenja-v.
- ³ Daa hee-ma wo vn hēna bá kpaa vala-v bee lee!
Daa lōg-ma wo talma!
Bà seenja bà nidtaaba hōm,
gwēntahaa, bà ni mool.
- ⁴ Hee-ba bēfgu l`magr n ban!
Hee-ba l`magr n bii ban her bii!
Djmelg-ba bà fiimu ban teewr huu!
To-ba bà njmeeğb fat^z!
- ⁵ Bà kpaa lōo nōmb Sangband njmee egt hēn,
dn hēna n d`nuhu bii kpaa bōhōo-ba lii.
Ln ba welee lee,
d`kpafh d`meh-ba,
d`ba d`vu-ba.
- ⁶ Sangband hera njmeeğb.
Biilm, d`kewla-ma mà wen mōo ka jobla.
- ⁷ Sangband nnii mà kwegdi.
Dii kewra mà hēn,
maa mà daagm d`jugun.
D`tora-ma kpaalaa,
tii kaa nnii man ba mà nyinuum.
Maa mà yuum-d yumga,
ka jahra-d.
- ⁸ Sangband sahl d`tigr kwegdi^z.
Dn bantg n lo na huraa wii,

28.2 *Ka via mà nihi n faaga.* Da Yuudaa tiiba seenjb heb nnii. Nyaan Yum63^{gan}.5, n 77^{jan}.3, n 88^{jan}.10, n 119^{jan}.48, n 134^{gan}.2, n 141^{gan}.2, n 143^{gan}.6, n ta Timotea wad1^{gan}.2.8.

28.4 Nyaan Timotea wad2^{gan}.4.14, n ta Ln ree n werii 22.12.

28.8 *Sangband sahl d`tigr kwegdi.* Hebrm wadii hiihin n ta grēekm n siiriim wadkpeemii ln ba nnii. Hebrmba wadga mōmgan ba na: *Sangband nnii bá kwegdi*.

d`gaa bēfgu hā jugun,
hii kpaa bea na hā hee-wu bii.

- ⁹ Hoo, Sangband!
Dah v`tigr jugu!
Ten nnii v`bii hōmb.
Hee-t hōmgu!
Kiigm t`hēn kakefnan!

Sangband gwēela saagan

29
(28)

- ¹ **Daviida yumga.*
*Sangbambiimn tiiba nen,
jeenjm-n Sangband!
Jeenjm-n Sangband na
d`ba n gemmmt,
na d`ta ba jeegu!
- ² Jeenjm-n Sangband
ka via d`hidr n faaga!
Door-n Sangband tijan
ka fidr dimt ln gbaama tii^z!

- ³ Sangband noor, wuui!
D`dama n nyaamn.
Saberma ba hā jeegun,
hā hēna tonju gbuñ.
Sangband ba nyabermm faaga.

- ⁴ Sangband noor, wuui!
¿ Gemmmt tet welee?
Sangband noor, wuui!
Huraant mōmt nnii.

- ⁵ Sangband noor, wuui!
D`kahf *tibermt.
Sangband fooga Libaan duurn tibermt.

- ⁶ D`nyamra Libaan duura
hā kugt forwa wo naabia

29.2 ...ka fidr dimt ln gbaama tii. Baa bà bee bà ta hom na d`wen weraa d`wiinga. Nyaan Yum96^{jan}.7-9.

Yu

- ka ta nyamra Siryoon duur²
d` kugt forwa wo kpamnaabiir.
- 7 Sangband noor, wuui!
D` h̄ena bogm forwa.
- 8 Sangband noor, wuui!
D` ta h̄ena kpamkparmgu dehra.
Sangband h̄ena Kadeesi kpamkparmgu² dehra.
- 9 Sangband noor, wuui!
D` h̄ena feeri maad²,
D` raħdra raanin tiit vaara.
Lee, d` haarn,
l` m̄engu bōħo na:
«Bá jeenlm Sangband!»
- 10 Nyaalm nn da waal tant lee²,
Sangband ba horaantn.
D` ba d` b̄em t` ni kakehnan.
- 11 Sangband ba d` haħlgm d` tigr.
D` ba d` kaawl m d` reba jugun
ka saħ-ba nigiigu.

30
(29)**Sangband t̄oran, bá nyokm-d!**

- ¹ *Sangband haar jiblgm yumga. *Daviida yumgan.
- ² Hoo, Sangband! Maa mà bakrm-v.
Biilm, ree-ma kuumn,
ba saa na mà rafeedba laħm-ma.
- 3 Hoo, Sangband!
Hai, mà Saberma!
Mà mōo ka hoh-v na v`torg-ma,
v`għaad-ma.

- 29.6 Siryoon duur. Bä ta hofl duurii na *Hermoon duur. Da *Yisraheel faagan faaġu nnii.
- 29.8 Kadeesi kpamkparmgu. Bä hofl kaalai kod welee. Hidrii kotoñ nnii na kaala jaħbiha. Nnaħreens ba na kpamkparmgu kú ba *Yisraheel kweeñn kuu.
- 29.9 D` h̄ena feeri maad. Volba kaala na d` h̄ena tiberm dehra.
- 29.10 Nyaalm nn da waal tant lee, ... Biiba huma na nyaalm m`ba n faagan mii faaga tant reem man.

- 4 Hoo, Sangband!
Ven ree-ma tinjba man.
Mà nakpai da jibaa bilun
v`la saħm-ma neerm.
- 5 Nen, nen ba na Sangband reba nen,
yuum-n yumii ka gbu *janjali!
Seej̄m-n-d na dii hera ɣmeęgb!
Deer-n na dii nnii buuda!
- 6 Biilm, d` kwieewweerga kpaa hiida felah'.
L`ba na d` homgu lee,
kuu bee kakehnan neerm mienmn.
Há jibaa jabr ka kuum wii,
ħà ror hateekwexen ka buba bubii.
- 7 Man lee, mà da ba mà soklb
ka bōħoħo mà nyeetn na:
bii nan kpaa bea b`dam-ma felah'.
- 8 Hoo, Sangband! V`homgu ni
da haħlg-ma wo duber mr diir,
gwentah, foħnt-ma v`nonga
l`saħm-ma fobexgu.
- 9 Hoo, Sangband!
ven nnii man hoħ.
Hai, mà berma!
Hee-ma homgu!
- 10 Ka má kpi, ɿ v`way bee?
Ka má jib bilun, ɿ v`way bee?
Há kitg tant wii waa,
ɿ ha ba ha bee ha ta jaħrm-v?,
ɿ ha ba ha bee ha faam na mada v`gwex?
- 11 Hoo, Sangband!
kewlg-ma v`hee-ma homgu!
Hai, Sangband!
Daan v`torg-ma!
- 12 Ven lagħiż mà kunkfogt n habara,
ven gbentg mà kunkfogdim
n fid-ma kasant tuku.

Yu

- ¹³ Tii kaa nnii man ba mà yuum-v yumii
ka gbu *janjalu n mà kwæewr mend.
Mà kpfñ mà kad kpoñ'.
Hoo, Sangband!
Ven nnii man door tiñan.
Maa mà jañrm-v kakeñnan.

Tarmb n daaÿb**31**
(30)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
² Hoo, Sangband!
Vii man nnii man foñnta,
l' daa saa na jiwhi kpal-ma didii!
Ven hena l' mænguu wo ln gbaama lee,
lo-ma nan hoñlanja^z!
³ Lo tobr n mà ween,
daan weem v' ree-ma kuunn!
Bem na foñntlaña na maa foñm kan, l' dafñ mà jugu!
Bem na kaalaña hii jeena kan kpfñ hà bee hè jib
ree!
⁴ Biilm, ven nnii mà foñntlaña,
kaalaña hii jeena kan kpfñ hè bee hè jib ree.
Bem mà kimta!
Kpahaam-ma, lee, v' hidr hoñ!
⁵ Ree-ma kutukña ban fed-ma foñmgan keen!
¿ Lag ven nnii mà foñntlaña?
⁶ Mà taagaa mà neerm v' natadn^z.
Mà miil hñm na ba v' dafñ mà jugu.
Hoo, Saberma!
Ven nnii Sangband,
mag na bá tiim v' hñen.

⁷ Biiba bá door boga tiñan bee lee,
mà kpaa sôkla-ba felah'.

31.2-4 Vugi 2-4 ta ba Yum71^{jan}.1-3, bii t rotg kan jañ'.
31.6 Gwætii ta ba Lukaasa 23.46. Yeesua da beda-t dabragr hñen.

- Bá jagjagtii ba yem.
Hoo, Sangband! Maa daaÿb ba vii hñen.
⁸ Maa mà ham ka nyaaga v' sôklñomb kaa.
Biilm, mà da ba higmn, v' yum,
mà da ba himahrn, v' miig.
⁹ Ba lög-ma n to mà rafeedba,
vii n jehl-ma mà nakpai hñen, mà voñoon.

- ¹⁰ Hoo, Sangband!
Nyaan mà higm!
L' fiid-ma,
kuumb jomlg-ma,
mà ba higmn mà mænwii.
¹¹ Mà neerm diñ kunyçjun,
mà buusja binhee mænhee.
Mà kwægdi gwihda mà fubëhii kaa^z.
Giilb biib ta kpfñ-ma.
¹² Mà rafeedbee mæmbee bugdra-ma suut,
l' gweda n kwæen n mà huugan tiiba.
Mà sahl mà tuurmba fobëhgu.
Bá mii-ma bee sol-ma,
bà yul-ma n huru n solm n foñnt.
¹³ Bä hñj n mà hñen, bá diilan ba na mà kpiiran.
Mà kitg bá nongan sumbeñgu ban vaa kuu.
¹⁴ Bä nyeera taa mat na
mà sahl mà kpama tiiba fobëhgu.
Bä homra n taa n lo na baa bá weedg-ma.

¹⁵ Hoo, Sangband!
Maa daaÿb ba vii hñen
ven nnii mà Saberma.

¹⁶ Mà neermii mænmii ba vii nuñun.
Ree-ma mà rafeedba n bá bag-ma bee niñin!
¹⁷ Miil hñm na man nnii v' ñmæñheeda,

31.11 Mà fubëhii kaa. Græekm n siiriim wadkpeemiin ba na mà kunyçju kaa.

- lee, geedg-ma n nōnhōmga
v`dah mà jugu v`soklhomb kaa!
- 18** Hoo Sangband!
¿Lag ven nnii man hoh?
L`daa saa na jiwhi kpal-ma!
Hí kpal talmbee
l`hu bà noora hén
bà hofnt tñrba man!
- 19** L`ba na l` mud bà gokaat gwiit hén.
Bà bôhco hombá gwëet bëhgu,
ka gwëela ka kpaa vala nidba,
ka weraa bayen, ka nima volba.
- 20** Hoo, v`homgu kpañtinañt',
kpeñdra-ku biiba bá vala-v bee,
tco-ku bá fohna v`man bee baaben tia niinin.
- 21** Kpeñdra-ba v`man,
bá ka ba vókun n nidba diilbëha.
Kpeñdra-ba v`sukun
nobëha t ka kpaa taaa-ba.
- 22** Sangband, ven hera ñmëegb!
L`da fiid-ma rena n rena,
v`soklhomb ba hom,
b`hera-ma hoolbermgú.
- 23** L`da haamra-ma yem
má ka diila na
l`bërii-ma v`niinin.
Lee, v`la hom mà jobla
mà wen da mco na hii kpañt rii lee wen.
- 24** Sangband reba-n, sôklm-n-d!
Sangband kiiga bá mad d`gwëet bee hén
ka ta faad bá weraa bayen bee n yaft.
- 25** N`mëmbee,
nen, nen welaa n Sangband nen,
daa liguum-n,
jum-n kwëewr!

32
(31)

Fubëhii bôhcoob n hì waam lameëgu

- 1** *Daviida yumga. Yumhõmgan^z.
Lameëgu tii nnii
nid ln kpii há hëbbëhb
n waa há bëhgu wii^z.
- 2** Lamëegu tii nnii
nid Sangband nn kpaa lög na
hà kohl bii wii.
Lameëgu tii nnii
nid há kpaa hogla wii.
- 3** Må wen kpaa bôhco må fubëhii,
buusñb t ka giid-ma goorii mendii.
- 4** Na muunu n nyingu
Sangband gbul l`giid-ma
wo tuñkparmagan moogu. (*Hijhiijgb)
- 5** Lee, Sangband, mà beda-v mà bëhgu.
Må ba fohn-t-v mà hëbbëhb.
Må beda na mà kohln.
L`ba na mà miig welee v`nongan.
Ven lee, vii kpii mà bëhgu,
l`hoñl mà giidm n tiña. (*Bubga)
- 6** Tii nnii, há nawr n vn wii,
l`nn bëm na há door-v tñjan
hà wen miigaa na hà kohln^z.
Lee, ka bëhbermgú kuugu nn kenmaa,
kù kpañt kù taan-wu.
- 7** Ven nnii mà fohtlana.
Kpeñdra-ma na
bëhgu daa taan-ma.
Må fetg kpaaalaa.
Hëna nyaaëgb ñmëi kaada-ma. (*Bubga)

32.1 Yumhõmgan. Gwëetii kotoð ba nigiib. Volba huma na diilan.

32.1 Vugi 1b-2 ta ba Roomaa tiiba 4.7-8.

32.6 L`nn bëm na há door-v tñjan hà wen miigaa na hà kohln. Gëëkm
wadkpeemgan ln ba nnii. Hebrmba wadga mõmgan ba na l`nn bëm na há
door-v tñjan l`wen gbaama lee wen.

- ⁸ Beda na ba v`werii-ma rarm
v`ta werii-ma huru
In ba na mà lög huu.
Na ven nnii mà rarm sahda.
Na ba v`lög m mà hén nömb.
- ⁹ Na mà daa bëem
wo deer laa bonja.
Welee dömii kpaa mi huru.
Bà lög m`noon korju le,
m`ka vala-v^z.
- ¹⁰ Kunyönu kód hoda talmab.
Biiba bá daag Sangband hén bee lee,
d`kaada-ba n d`söklhömb.
- ¹¹ Hömba-n, nyaagm-n!
Ham-n Sangband bina!
Kwæewfeel tiiba-n,
bubm-n bubii!

Bá nyökm tant reeta! Bá nyökm jugu dahda!

33 (32)

- ¹ Nen, nen door Sangband tijan höm nen,
yuum-n-d yumii ka buba bubii!
Kwæewfeela tiiba nen,
nen mag na n`nyökm-d.
- ² Jafirm-n Sangband ka gbu tab!
Yuum-n-d yumii ka gbu *janjali!
- ³ Yuum-n-d yumkwæelga!
Gbum-n-d bina höm ka via bahgu!
- ⁴ Biilm, Sangband gwæet ba söbb.
Dn hëna bii mëmbii weraa na
d`mada d`gwæet.
- ⁵ D`söklä bii b`ba höm n bii b`ba b`se jugun bii.
Tantii mentii wayaa n Sangband söklhömb.

32.9 ...m`ka vala-v. Biiba huma na bii t ka ba taan-v.

- ⁶ Sangband da gwæel gwæegu kuyengu
n ree saängbambiim
n bii b`ba m`ni bii mëmbii.
- ⁷ D`kpogl nyaamn nyaalmii mënmi kaalanyengan
n ka mad-m kan wo d`lo-m d`buugun.
- ⁸ L`ba na tant hén tiibee mëmbee valgm Sangband,
na körgun nidba mëmba solm-d.
- ⁹ Biilm, d`gwæela bii t ren,
d`sahm wad blaßt t ka bee.
- ¹⁰ Sangband kohla tiga diila.
D`lakla hà tiiba nn lög na bà he bii.
- ¹¹ Sangband diila lee,
hee bee wai mëniin.
Dn lög na d`he bii,
bii kpaa lagaa felah'.
- ¹² Lamæegu tiiba nnii
bá tigr lög Sangband na bá tiib bee.
Lamæegu tiiba nnii
dn bantg na d`tigr bee.
- ¹³ Sangband geedgna ka ba sangbambiim
ka yu nidbee mëmbee.
- ¹⁴ D`luuna nömb tant hén nidba mëmba jugun
ka ba d`huraant jargan.
- ¹⁵ Dii mëhra baaben tia kwæewr.
D`nyila bii nidba nn hëna bii mëmbii.
- ¹⁶ Lag huraa tawdhii nu saa hà ju jugun.
Lag ta wamta kowr saa hà feta.
- ¹⁷ Ka hii higr deer hén na hà yuuñ yatgm,
l`nan si-wu kwæewweerga.
Lag dii kwægdi beel l`sa na há fetg.
- ¹⁸ Gwentahaa, Sangband nömb ba biiba bá vala-d bee
jugun,
b`ba biiba bá welaa n dn bee jugun
d`söklhömb kaa,

Yu

- ¹⁹ na l'nan ree-ba kuumn,
na welee nan si-ba neerm kōm vuugun.
- ²⁰ T`welaa n Sangband
na dii tōra-t, na dii kewra t`fēn.
- ²¹ T`kwēwa ba nyaaēbn dii kaa.
D`ba n dyen.
Ta dii jugun nnii tn figr.
- ²² Hoo, Sangband! T`welaa n ven n jah'.
He na v`soklhōmb bēm t`jugun!

Sangband ree-ma kuumn**34**
(33)

- ¹ *Daviida yumga. Hā da ḷmeera na hā tiln, huraa
Habimeeleka t voom-wu hā nyab n san n kudm
yumgankena^z.
- ² Maa mà nyōkm Sangband kakehnan,
maa mà la seejm-d na
dii hera ḷmeeēgb kakehnan,
- ³ maa mà faam d`homgu dn hēna kuu.
Lee, kunyōntiiba nn ba bà kewii welee lee,
bà nyaagm.
- ⁴ Hewl-n mà hēn t`nyōkm Sangband!
Tn laglg-n t`kolg Saberma hidr n faaga!
- ⁵ Mà seej Sangband, d`hom n man
n ree-ma bii b`da sah-ma fobēhgu bii mēmbii nuhun.
- ⁶ Lee, lōg-n n`daaēgb n`figlg Saberma hēn!
Lee wen, n`bēm lamēegun,
hā nan kpaa kōhda-n felah',
jiwhi nan ta kpaa kpal-n.
- ⁷ Kunyōntia hofhaa Sangband, d`hak
n ree-wu kunyōnu han da ba kuun.

34.1 Bā hohl *Filiistmba huraafhii na Hākiisa. Habimeeleka da kpah na nida hidmōmrn. L`boo da Filiistmba huraamba hidkōkmkahrrn. Yumgee gbeha tagda hebrm waari. Nyaan Yum9^{nan}.1 n kwēen gwēetii.

- ⁸ D`*tumta kiiga hā vala-d wii jugun
ka rea-wu kuumn.
- ⁹ Lo-n n`daaēgb Sangband jugun
n`nyaan lan nnii dn ba hom lea^z!
Lamēegu tii nnii hā fohtna d`baku kwēen wii!
- ¹⁰ L`ba na biiba Sangband nn heh bee valgm-d!
Bá vala-d bee nan kpaa halwa bii felah'.
- ¹¹ L`kena n hēm na
diidgu mōmgu^z haluu kū diit,
kōm kuu-ku.
Gwēntah lee,
l`kpah welee n bá tagd Sangband huru bee,
bee nan kpaa halwa bii.
- ¹² Nen kpēlja mà man nen
n`mēmbee, kewlg-n n man,
mà werii-n
lan nnii ln ba na n`valgm Sangband lee!
- ¹³ Hii hā sōkla neerm
ka bag na hā neerm bēm hom wii^z,
- ¹⁴ l`ba na hā miig hā gelmgā madm,
hā daa bōhōom gokaat,
- ¹⁵ hā gwid bēhgu kaawr hā neermn,
hā hēm homgu n jah'!
L`ba na hā nakiim hā ni na
hā neer nigigun n baaben tia.
- ¹⁶ Sangband loo nomb d`reba jugun
ka haka bá wen hōh-d lee wen,
- ¹⁷ Biiba bá ba bēhgu bee lee,
Sangband gwidaa bee kaawr
ka hēna na hii daa deer bá jugun
bā kuum kaann.

34.9 Nyaan Fetra wad1^{gan} 2.3.

34.11 Diidgu mōmgu. Gresskm n siiriim wadkpeemiin ba na kwēgdm tia moma. Yu
34.13-17 Vugi 13-17 ta ba Fetra wad1^{gan} 3.10-12.

- ¹⁸ Sangband nn hef bee lee,
bá wen hofaa-d,
d' hak n ree-ba bá kunyōju mēngun.
- ¹⁹ Bá wen bōraa daaġb n ka kpfh n ḥmeenm lee,
Sangband t ka ba bá man ka rea-ba bēhgun.
- ²⁰ Sangband reba lee,
bá mugaa n ka ta ba kunyōjun n higmn,
gwēntahaa, d' rea-ba welee mēmēnguun,
- ²¹ D' kiiga bá ḥen,
d' kpaasaa na
bēhgu kuugu di bá jugun felah^z.
- ²² Gwēntah, talmba lee,
bayen bá talmt nan kua-ba,
l' saa, bá nyahaa d' reba bee lee,
d' daraa bee tobha.
- ²³ Sangband kiiga d' ḥmēeheedba ḥen
ka soħda nidba mēmba bá kena d' man
na bá yuuŋ foħntlaŋa bee.

L`ba na Sangband ta tulg hoogu bá tula-ma hoogu bee!

35 (34)

- ¹ *Daviida yumga.
Hoo, Sangband! Ta tulg hoogu
bá tula-ma hoogu bee!
Ta tam hoodr bá taaw-ma hoodr bee!
- ² Lōg v`dawant!
Vidg v`daan v`torg-ma!
Lōg want t`ba t`kewr mà ḥen tii!
- ³ Jahr v`baanga ka mad v`baalad hom na
v`n bá deer-ma bee n`taŋ!
Doolg mà kwēewr
ka boħċo-ma na ven nnii mà jugu dahda!
- ⁴ Bá bag na mà bōr bee,
l`ba na jiwħi kpali-ba

34.21 D' kpaasaa na bēhgu kuugu di bá jugun felah^z. Hebrmn boħċo na
d'nan kpaasaa na há kowr diir weeg felah^z. Gwēetii ta ba Yohanēesa 19.36.

- I`koħl bá hida!
Bá lo na bá hee-ma bēhgu bee
I`hoħlg-ba n tiġa bá kaf kili!
- ⁵ L`ba na bá kitg lēlgu ham nōngan,
l`saa, Sangband *tumta haadr-ba!
- ⁶ Bá huri bēm nyeet ka ba halmt
l`saa, Sangband tumta dee-ba!
- ⁷ Biilm, bá feda-ma kutukja,
mà ba koħl bii.
Bá tiira-ma vadb,
mà ba koħl-ba n bii.
- ⁸ Lee, bēhbermgħu lor bá jugun
l`ba bahl-ba!
Bá lōoħdr kutukja ban fed-ma keen!
Biilm, l`ba na bēhbermgħu lor bá ḥen bá kpiidr^z!
- ⁹ Lee, mà weluum ka haaw
na Sangband dafra mà jugu,
l`torg-ma.
- ¹⁰ Lee, mà boħċoħ mā bilmi na:
«Hoo, Sangband! V`refħdra kpfh rii.
Ven rea gigdm tiwu kwiegħda nifin.
Ven rea kunyōntiwwu bawdbha nifin.»

- ¹¹ Gokaat tiiba vidg n ka tula-ma hoogu.
Bá għaama-ma gwęet,
tiit man kpaas mi tii jugun.
- ¹² Maa hera ħomgu,
bee t ka nyohħi mà noon bint.
L`saa-ma mayenwu ligħiħ.
- ¹³ L`ba na weem,
ka bá ni hii ba n bēħii,
maa t ka fogla mayen ka kir diit,
ka seenejha hā ḥen n jaħi^z,

35.8 L`ba na bēhbermgħu lor bá ḥen bá kpiidr! Siiriim wadkpeemgan ba na bá
hoodr taa ḥen vadgu ban tiir-ma kuun.
35.13 ...ka seenejha hā ḥen n jaħi^z. Gwęetii kotoħ ba nigiib. Volba huma na mà
senejb da ḥmetgħna mà jugun [na Sangband ba soħdg-b].

- ¹⁴ wo l`biir na mà teelhiin.
Má ka yofwa ka hogr mayen
wo mà fogla mà nya.
- ¹⁵ Bee lee, ka maa t famtg,
bà kpogl taa n ka laf.
Yemtiitntina!
Mà kpaa mi tlaht rii^z.
T`kpaa saa mà hèn gobèht bòhcoob.
- ¹⁶ T`lahl-ma kpaalaa
t`duuma t`nyina n man.
- ¹⁷ Hoo, mà Saberma!
¿L`kpaa bòhcoo-v liin?
¿Kakehnan tedaan nnii
vn ba v`bem kpamga
ka geewa geewuh?
Hai! Dah mà jugu na
bà kpaa hëna-ma hóm.
Ree-ma diidtnina nootn!
- ¹⁸ Lee, mà jafrm-v
ka nyoka-v kpateturbermun,
nidfigm kan kpogla taa na
m`door-v tijan ree.
- ¹⁹ Bá bag-ma ka nyaħaa-ma yem bee,
¿mà kohl-ba n biin^z?
L`ba na bá saa-ma lafh,
bà saa-ma nanjoi taadrīb!
- ²⁰ ¿Bá nooran ror gohōmt tiit meħ?
Bà lagaa n kɔrgun kweewhaala tiiba ka gbahr.
- ²¹ Bà yaħra bà noot mà hèn
ka boħċo na:
«Hahaan! T`togg-wu.»
- ²² Hoo, Sangband!
Ven de,
¿vii ta ba nyaann?

35.15 Må kpaa mi tlaht rii. Volba huma na T`koora kpaab mà jugun mà liħr.
35.19 Gwætii ta ba Yohanæesa 15.25.

- Daa hen!
Hoo, Saberma!
Daa bəm-ma n vóku!
- ²³ Må Saberm Sangband!
Himtg! Vidg!
Hai, yaa mà yaagu!
Teew mà kaa!
- ²⁴ Hoo, Saberm Sangband!
Ven beel sħobb,
teew mà kaa!
He na bá saa-ma lafh!
- ²⁵ Na bá daa bòħċom n bà ni na:
«Haya! T`nn bagm bii momb nanaħ'.
T`vola-wu għiħi'.
- ²⁶ Bà nyaaga n maa kunyøju.
L`ba na jiwhi kpal-ba,
l`kohl bà hida!
Bà nima-ma na l`jeenjlm-ba.
L`ba na bá suu-ba
l`hoħlg-ba n tiġa kpaalaa!
- ²⁷ Lee, biiba bá miig na
mà ba n gobiint bee lee,
bá bem nyaāġbn ka buba bubii,
bá bòħċom ka kpaa saa na
Sangband nnii berma!
Na dii bagħ d`nmeħħeeda hōmgu.
- ²⁸ Man lee, maa mà nyokm-v goor wo goor
ka faa na ba sħobb.

Nida fubehga n Sangband hōmgu

- 36**
(35)
- ¹ Sangband ħnejja *Daviida yumgan. Kà ba yumyuamtba berma wadgan.
- ² Fubehga ba talma kweewrn ka saħ-wu diilbexha.
Welee ba ha jiimm.
Wii nongan, na hii biir na

- hà sol Sangband fobefguu,
l' ka kpaa bəfco wiwu lii.
- 3 Hå hogla hayen,
l' ka bee-wu n gemm
na há bee hà miig hà befgu^z
hà kir-ku.
- 4 Gokaat n talmt n jah ror há noon.
Wii nongan,
höngu heb ba na joojoont nnii.
- 5 La hà fiigu hen,
befgu heb gwæetn han diila.
Hå kɔtg befgu huru,
hà kpaa kɔhda befgu heb.
- 6 Hoo, Sangband! Hugl n soklhomb
ka mad v` gwæet.
Welee kpañ n faarju
wo sangbambiim nn ba lee.
- 7 Ba søbb ka yaa wo ln gbaama lee.
Bii kpaa feta v` nuhun.
La duur d` yatg vogr dii jugun
laa mina nyaam m` yatg kilmgu mii kwæen
v` yaagu ba kan.
Hoo, Sangband!
Tora nidba ka lagaa n dom mæñ'.
- 8 Hoo, Saberma!
V` soklhomb kpañ keemlb.
Nida fohma v` kwæen
wo korbit fohma t` nyaaja bagt kwæen.
- 9 Bæ jul dihømt ka tog v` haarn
ka ta nyi d` ni dahømm
m` kulaa wo kol.
- 10 Biilm, vii man nnii neerm bilga nn bee.
Ven nnii wiingga.
Kee wiira le, t` neer.

36.3 Gwætii ta ba Roomaa tiiba 3.18.

- 11 Biiba bá mii-v
ka ba n bæ kwæewfeela bee,
v` soklhomb n ta v` gwæet madm
bem bá man kakefnan!
- 12 Talmba n bá weraa bayen bee lee,
he na bá daa bee bá taan maa
bá dee-ma!
- 13 Hahaan, tii nnii!
Bá henä befgu bee,
bá lodan n tint.
Bá kpañ bá bee bá vidg felah'.

Nidhømhii diila b'nan kena hömba n befba l`jugun bii hen^z

37
(36)

- ¹ *Daviida yumga.
Daa hem kwæeweerga n bá henä befgu bee!
Ka l`la ked-ba n hom, v` niini daa moom n ban!
- 2 Bæ kpañ bá hiidg.
Bæ boo moogu kú rena kuu.
Bá wen gita-ku yurhaa,
kú gbælj yelmaa.
- 3 Daagm Sangband hen,
v` hem höngu!
Bem kørgun ka neer nigiigun!
- 4 Bagm lamæegu Sangband man,
d` ba d` si-v vn bag bii!
- 5 Bii b`hel v` su kaa neerm bii,
weliiim n Sangband,
d` ba d` he wo ln gbaama lee!
- 6 D`ba d` he bæ nyaan na ba n v` nyonyøgm.
Baa bæ nyaan welee wiingan.
D`ba d` werii na ba l`jugun.
Baa bæ ta nyaan welee wo muunu.
- 7 Bem heeee Sangband nongan!
Di kwæewr v` hødg!

37 Yumgee gbeña tagda hebrm waari (nyaan 9^{jan}.1 n kwæen gwæet).

Yu

- Ka biiba neerm ked n nongan,
bà diilbeha hëna há jugun,
v`ni daa weerm!
- ⁸ Kweewweerga gwëet bëm kpamga!
Daa saa v`ni bidg!
V`ni daa weer,
ka lag welee, l`ba l`kohl n vn!
- ⁹ Biilm, l`ba l`fælg bá hëna bëfgu bee.
L`saa bá daag Sangband hën bee lee,
bee nan hefh n korgu.
- ¹⁰ L`goda jah', talma kpañ hà neer.
Kee v`gi há nakpai bagt ka kpaa yu bii.
- ¹¹ Kunyøntiiba lee,
bee nan hefh n korgu^z.
Bà kee bà jum lamëegu
ka neer nigiigu mõmgun.
- ¹² Talma kool kpaab hòma jugun.
Hà duuma hà nyina n wun.
- ¹³ Saberm lee, wii lahl-wu lahu.
Hà nyana na há goor ba d`taan.
- ¹⁴ Talmab ree bà hoodjui.
Bà firaat bà tawni na
bà ku kunyøntiiba n katèdtiiba,
na bà ku bá neerm ba hòm bee.
- ¹⁵ Lee, bayen bà kwëewa nnii
hoodjui nn ba hì nyatr,
l`saa l`kah bá tawni kahu.
- ¹⁶ Bii jah há vala Sangband wii nn ba n bii,
b`ba hòm ka yata
nidtalmbee membee kegt bih'.
- ¹⁷ Biilm, l`nan hofla bà gemmmt,
l`saa Sangband hafha bá vala-d bee.
- ¹⁸ Sangband kiiga bá neer
ka kpaa kofla bii bee jugun.

37.11 Gweetii ta ba Matewa 5.5, bà reen-t grëekm wadkpeemgan.

- Baa bà hefh n korgu dn sir-ba kuu kakefnan.
- ¹⁹ Jiwhi nan kpaa kpal-ba gobëhan felah'.
Bà nan kee bà di
wo ln gbaama lee kóm vuugun.
- ²⁰ Talmab ba na d`rafeedban,
bà nan kpiidran.
Bà boo dömgwihirn mogwëfëet,
bogm kee m`dii-ba
bà bør myenm hën wo nyii.
- ²¹ Talma neera këemb jugun
ka kpañ hà bee hà ñmelg.
Nidhòm lee, wii yul nida higm
ka sah sahu.
- ²² Biilm, hii dn kaawl há jugun wii,
wii nan hefh n korgu.
Lee, dn gwëel nobehr há kaa wii,
l`nan fela-wu.
- ²³ Ka hii neerm magr n Sangband,
d`ka maantra-wu.
- ²⁴ Ka l`he na há lor,
hà kpaa luur kpala,aa,
Sangband mada hà nuhu.
- ²⁵ Må radgm bina getgn,
gwelja må biiran.
Lee, hii há vala Sangband wii,
må ban nyaan l`kohdg-wu felah'.
Må ta ban nyaan hà yakii jama diit felah'.
- ²⁶ Goor wo goor,
wii yul volba higm
ka këema-ba want.
Há yakii mõmii kitg kaawlb bilga.
- ²⁷ Siil bëfgu v`hem hõmgu!
Ka v`hëna welee,
v`bëm kõrgun kakefnan.
- ²⁸ Biilm, Sangband sôkla gobiint yaagu.
D`kpaa vaa hà nawr n dn wii.

- D`kiiga bà hén kakehnán.
Talmba yakii lee, l`ba l`félgi-hi.
- ²⁹ Hómba lee, bee nan hehl n kórgu.
Bà nan ba bà bém kú ni kakehnán.
- ³⁰ Hóm lee, wii bohco rarm gwéet,
há ret bohco tii ba t`jugun.
- ³¹ Hà neera Saberma *bahlb jugun,
tii kaa nnii han kpaá famta.
- ³² Talma foht n ka hódnidhoma,
hà bagl na hà kuu-wu.
- ³³ Lee, Sangband bee,
d`kpaáh d`saa na há vóhdg-wu.
Ka bà la yaa n wun,
d`kpaáh d`saa na
bá dar hà tobr.
- ³⁴ Daagm Sangband hén ka vala d`*bahlb!
D`ba d`vii-v n faaga,
v`nan hehm n kórgu.
Kee v`nyaan ln nan kuu talmba lee.
- ³⁵ Mà nyana talma hà weraa há gemmmt,
bii kpaá lakla-wu^z.
- ³⁶ Gwelja, mà ber n kan^z, hà kpaáh.
Mà giida-wu bagt
ka kpaá hum hà damb.
- ³⁷ Nyilgm há kpaáh n tiit na bá biir n hà hén wii,
há neerm ba sòbb wii,
ba v`nyaan v`móm na
há sòkla nigiigu wii,
wii hehl n su kaa neerm.
- ³⁸ Gwentaah, talmba lee,
l`kee l`haadr bee kpaalaa.

^{37.35} Bii kpaá lakla-wu. L`boo gwéetii nn ba nnii. T`kpaáh wiinga hebrm wadgan.

^{37.36} Mà ber n kan. Gréekm n siiriim wadkpeemiin ln ba nnii. Hebrmba wadga mòmgan ba na Bà ber n kan.

- Fubéhtiiba kpaáh n su kaa neerm miim felah'.
³⁹ Sangband dafhl hómba juuni.
Béhgu wen kena,
dii nnii bá fohtlanja.
- ⁴⁰ Sangband tóra-ba,
d`lco-ba hómlanja,
d`lco-ba hómlanja ka sol talmba.
Bà foht d`kwéen, d`daftm bá juuni.

38 (37)

Béhtiíhii miig há béhgu n ka seeja

- ¹ *Daviida yumga. Bà yuumaka na Sangband deedg v`hen^z.
- ² Hoo, Sangband! V`ni bidg n man.
Hai, daa kpál-ma!
Ba n kwéewweerga kpaalaa.
Hai, daa dar mà tobr!
- ³ Man nnii v`kilkju.
V`nuhu t famtg-ma.
- ⁴ V`kwéewweerga loda mà jugun,
mà gbanu riikan t ka kpaáh hóm,
mà namtii n mà kowhee l`kohln.
Héna-ma welee mà fubéhii kaa.
- ⁵ Biilm, mà hébbéhbií mémphií,
b`yatg-ma waaga.
B`boo wanjeet
t`yatg jeegu na mà tu.
- ⁶ Mà hera joojoont n ka kpaá lu n v`wee,
tii kaa nnii mà nöt nn hu n nyaagu
n ka ruhda.
- ⁷ Béhii fod-ma mreh'!
Mà kpaáh mà bee mà vii mayen.
Mà hiira gorména wo kuñfoga.

^{38.1} Sangband deedg v`hen. Gwéetii bahra n kowt t`da ba na bá ree dikahb
ban sah biin gidgu, bà hewl nyabiir nyanyaam, bà totr.

- ⁸ L` hodg-ma n bogm,
mà gbanu riikan t ka kpañ hñm.
⁹ Giilb kpañ-ma,
l` neemra-ma kpaalaa.
Welee beebiin,
man bea ka hñna bii nnii buusñb.
¹⁰ Hoo, Saberma!
Man bag bii ba v` nombn,
mà hñrb ba foñt-v bii.
¹¹ Mà kwæewr tool kimm kimm,
l` kpañ-ma kewm.
Mà niini mñmi geebii
weraa na mà kpañ neera.
¹² Mà tuurmba jefra vñkun mà notii kaa.
Mà teelba mñmba ta jefra vñkun.
¹³ Biiba bá bag mà kuum bee,
bá foora-ma kutukii.
Bá bagl mà bñfgu, n ka ba n nidkuuna diila.
Bá ñmæeñb nnii na bá gbañr-ma.
¹⁴ Man lee, maa hñna wo tantaagua,
mà kpaa hñm lii.
Mà hñna wo dintama,
mà kpaa bññco lii.
¹⁵ Mà boo hñá kpaa hum wii.
Mà kpañ mà bee mà leedg lii.
¹⁶ Lee, hoo, Sangband!
Mà welaa n vn.
Mà Saberm Sangband!
Ven beel v` leedg n mà noon.
¹⁷ Mà da fñtg-v bññcoob na
l` kpañ na maa luurm,
bee t ka nyaaga ka fuuraa bayen.
¹⁸ Mà luuraa nnii,
wiiru huma-ma ka kpaa saa.
¹⁹ Mà kpaa kir,
mà miil na mà kohln.

- Mà fubñga haama mà fuut.
²⁰ Mà rafeedba lee,
bá kpañ kaalb.
bá gbanin ba hñm.
Bá ba n gemmmt l` kpañ jañ'
ka nyahaa-ma gokaat hñn.
²¹ Maa hñna-ba hñmgu,
bee nyññ mà noon bint.
Bá tula-ma hoogu mà hñmgu kaa.
²² Hoo, Sangband! Daa vaa-ma!
Hoo, mà Saberma!
Daa bñm-ma n vñku!
²³ Daan weem v` torg-ma!
Hoo, mà Saberma!
¿Lag ven dafñl mà jugu?

39 (38)

Bá daagm Sangband hñn! Nida kpañ bii

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berm
*Yeduutuuna wadgan.
² Mà da beda na
maa mà mad mayen na
mà daa hñm fubñhi mà gwæelbn,
na maa mà her mà noor hñn talmba nongan.
³ Mà kpat n ka hen wo tantaagua,
mà ba biir lii².
Gwentañ, ¿mà way nan bñ?
Mà kunyñju gwedg-ma n kwæen.
⁴ Mà ni hodg bogm kpaalaa.
Mà diilhee mññhee fua bogmii mà ni,
má ka ba bee na mà lel.
Lee, mà gwæel.

39.3 Mà ba biir lii. Volba huma na [Mà kpat n ka hen wo tantaagua] ka la hñmt kaa.

- 5 «Îoo, Sangband!
Îe mà miig mà kuum goor!
¿l`tøl-ma goora halaa?
Mà bagl na mà miig na
man boo mà daan yaku lee,
¿maa mà yagl goora halaa?
- 6 Mà miil na mà neermii,
m`boo nømb samtgm,
m`kpaa tøn bii v`nøngan.
Nid hâ diila na hâ hafran wii,
¿hâ ba be? Îà boo ham, kpaalaa nnii. (*Hinjhiinjb)
- 7 Nidba ten, t`yøhwa yøh yøh,
l`ba na leemtn.
T`dama tyenwu kakaku,
l`ba na hamn.
T`dooga t`kegt
ka kpaa mi hâ nan juu-t wii.
- 8 «Ln ba welee lee, Saberma,
¿maa mà ta daagm ben hñii?
Vii hñ man lñò mà daaëgb.
- 9 Ree-ma mà fubehii meniin!
Daa saa na joojoont suum-ma!
- 10 B`daan mà jugun bii,
b`røna vii man.
Mà kpat n ka hen bel bel,
mà kpfh mà huudg mà noon.
- 11 Hai ho! Saa-ma gbuut!
V`gbuutii homra-ma,
mà kpfh mà bee,
l`tog n man.
- 12 Nida hñena bñfgu,
lee, v`ka daraa hâ tobr
na v`ñmelg-wu huru hñen.
Hñena tn sôkla hñom bii boor
wo dindiit jul dimgu.

- ¿Nida ba bee?
Îà boo ham, kpaalaa nnii. (*Hinjhiinjb)
- 13 Îoo, Sangband!
Lo tobr v`kewlg mà seeñb!
Mà hohl na v`torg-ma.
Mà kuuma ka hilgra nyanyaam,
Daa nyødm v`tobha!
Biilm, mà ta boo saanwu v`haarn
wo mà yandabee mëmbee,
mà kpfh mà hiidg.
- 14 Hai, daa la geem-ma nøngariiga!
Saa mà vohoo fæs sañ le mà kpi.»

L`ba na bá sôklm na bà hñem Sangband ñmæegb!

40
(39)

- 1 **Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.*
- 2 Mà daagra Sangband hñen daaguñh'.
Dii lee, d`lo tobr,
n kewlg mà hoft.
- 3 Mà da ba kuumn kpaalaa.
Mà da ñmiñee hawtn.
Dii lee, d`ree-ma kan n jeñl-ma tandaar hñen.
Mà keda gwelja ka hafr.
- 4 D`lo mà noon yumkwæelga,
d`nyøkb yumga.
Dii nnii t`Saberma
Nidba kñd nn ba bà hom
bà ta nyaan welee lee,
bà valgm Sangband ka welaa n dn.
- 5 Lamæegu tii nnii hâ daag Sangband hñen wii.
Îà kpaa geewa n bá weraa bayen
n bá dug gokaat hñnt bee wee.
- 6 Îoo, mà Saberm Sangband!
Îhera-t hoolgu ñmæegt l`kpfh jañh',
diilvola ta tñln.
V`reñdra kpfh rii.
Man bagm na mà faam t`gwæet ka lil.

Yu

- Wuu! T`kpaħ kaalb.
- 7 *Vit ban hēna-v laa dikahf ban saħ-v tii,
lag tii nnii bii.
Dōm ban kuu ka totra bogm
laa vit ban hēna na l`waa fubħiħi tii,
lag tii nnii vn bag.
Vn bag bii nnii na bá valgm-v.
Tii kaa nnii vn nyatr mà tobħa^z.
- 8 Tii lee, má bōħoħ na:
«Man nanaħ'!
Mà kena v`man.
Mà yul *baħlb wadgan
man ba mà hēm bii.»
- 9 Mà Saberma!
Bii b`bee-ma loogu bii nnii na
mà hēm v`soklb.
V`baħlb lee, b`ba mà kwēewrn,
mà hurga mō̄mgan.
- 10 Mà faa goħomtii bá door-v tiġjan bee kpaturbermun
ka bōħoħ na ven nnii jugu dafda.
Hoo, Sangband!
Miil hōm na
mà ba hu mà noor hēn.
- 11 Rea-ma kuumn,
mà kpaħi mà bee mà kpeħdr-t mà kwēewrn.
Lee, má bōħoħ na
mada v`gwet ka dafh nidba juuni,
bá door-v tiġjan bee kpaturbermun.
Mà kpaa foħnta-ba bii.
Mà bōħoħ na
hugl n sōklħomb ka ta kpaħi damb.
- 12 Hoo, Sangband!
Daa haħlg v`kwēewr n man!

- V`sōklħombii,
n vn kpaħi damb lee kiigm mà hēn kakeħnan.
- 13 Kunyċċu mada-ma rena n rena.
L`yatgn, l`kpaħi kaalb.
Mà beħgu diira mà jugun,
kū jomlg-ma.
Kū ba kōd ka yata mà jugun jii.
L`hadg mà kpamiin.
- 14 Hai, Sangband!
¿Kpaħi v`soħdg-ma?
Hoo, Sangband!
Kenm weem v`torg-ma^z!
- 15 Bá bag na mà bōr bee,
l`ba na jiwhi kpal-ba
l`kohħi bā hida!
Bá nyaaga n maa kunyċċu bee,
l`ba na bá bidg kaawa
l`hoħlg-ba n tiġia!
- 16 Bá laħi-ma bee,
l`ba na jiwhi kpal-ba
l`her bá noora hēn!
- 17 Bá bag-v bee məmbee lee,
nyaaġb n lamiegħu hugħi bā kwēewan v`kaa!
Bá sōkla-v na dahra bá juuni bee məmbee,
bá bōħoħom ka kpaa saa na
Sangband, ven nnii Berma!
- 18 Maa nn la ba katedtii ka kpaħi bii lee,
Saberma kiiga mà hēn.
Hoo, mà Saberma!
Ven tōra-ma
ka rea-ma kuumn.
Hai, daa saa na mà gi hoħdm!

40.7 Vugi 7-9 gwetietti ta ba Hebrmba 10.5-7, bā reen-t gręekm wadkpeemgan.

40.14 Vugi 14-18 ta ba Yum70jan.2-6, bii t rōtg kan jaħi'.

Yu

Bəhtia seej̄b**41**

(40)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
- ² Lamēegu tii nnii
há lōc nōmb taalm tiiba jugun wii.
Ka h̄à ba bəfgun,
Saŋband rea-wu kú ni.
- ³ Saŋband h̄egra ka kiig h̄à jugun
ka h̄ena h̄à ba lamēegun tant jugun.
D` kpaa taagaa-wu h̄à rafeedba nihin.
- ⁴ Saŋband t̄ogra-wu h̄à bəfhiigu h̄en.
D` maantra h̄á fiigu bəfhi vuugun.
- ⁵ Maa beda na
«Hoo, Saŋband!
Mà kohl-v n gw̄eet, gw̄entah,
he v` h̄omgu v` gbaad-ma!»
- ⁶ Mà rafeedba gw̄eela mat bəfgu
ka boh̄o na:
«¿ H̄à ku teda?»
L`ba na bá h̄oñ h̄á ret kpaalaa!»
- ⁷ Ka bá ni hii t daan na h̄à luudg-ma,
rarmn h̄an h̄ena.
H̄á ni t hu n talmt.
H̄à wen ror, n ka futra tii n jañ'.
- ⁸ Bá nyaahaa-ma bee m̄embee,
bá nyeera mat ka kuum kuum mà h̄en.
- ⁹ Bá boh̄o na:
«H̄á bəfhi ba na kunidba gw̄eetn.
H̄à dooran. H̄à kpah vidgm.»
- ¹⁰ Má tuurbuuda m̄oma,
man da daag h̄á h̄en wii,
má n h̄á t̄ ju taa man wii,
l`lag n wii m̄eh, h̄à ta rorm mà nakpai kw̄eñ^z.
- ¹¹ Ven lee, hoo Saŋband!

41.10 Gw̄eetii ta ba Markuusa 14.18, n ta Yohanēesa 13.18. Ta nyaan Matewa 26.23, n ta Lukaasa 22.21.

Geedg-ma n nōnhōmga!

He mà vidg mà ñmelg-ba bá fiimu!

- ¹² Wo má rafeedba hiim nn kpat kpoñ lee,
mà miig na sōkl mat.

- ¹³ Man lee, hera má kpat ka ba mà nihi n h̄i kwifhr.
Ba v` h̄em mà jeñr v` nōngan kutuuu.

*

- ¹⁴ Bá seejm Saŋband kakehnan!
Dii nnii *Yisrañel Saberma!
Tii nnii. Tii m̄omt nnii^z.

WADREñDRGA(Yum42^{ga}-72^{ga})**42**
(41)**Bagm-n Saŋband!**

- ¹ *Kooraa kpaturu tiiba yumga. Yumhōmgan^z. Kà ta ba yamyuumtba berma wadgan.
- ² Hoo, Saberma!
Wo feerb nn h̄iira ka bag nyaalm lee,
ta welee nnii man ta bag-v.
- ³ Hoo, Saberma!
Mà bilmrii m̄endii bagl-v.
Ven nnii Saŋband,
ven nnii neerm.
Hoo, Saberma!
¿ Teda nnii man nan kena v` haarn
mà nyaan-v^z?
- ⁴ Nyingu n muunu, mà nyanyaam nnii mà diit,

41.14 Vughunhuna togla yumii wadnoogrgee m̄engee (Yum1^{ga}-41^{ga}).

42.1 Yumhōmgan. Gweetii kotod ba nigiib. Volba huma na *dilān*.

42.3 M̄a nyaan-v. Hebrm wadkpeemii h̄ihiñ n ta siiriim n haraamm wadkpeemiiñ In ba nnii. Hebrmba maantr bá wadga m̄omga n lo na *vii nyaan-ma*. Bá lōgra na Yu ka bá biir na mà nyaan-v, valgm kpaf kan.

I'saa bà bida mà rarm na:
 «¿v` Saŋgband lafr ba tee?»
 5 Mà bagl na mà deedg tintii,
 saa-n sah mà rarmn hamtg!
 Mà daa ka ta ba nidfigm huuga,
 má n mn t`kena
 n lagl n san Saberma haarn
 ka ked heee
 ka yuuma ka buba
 ka jahra Saberma
 mà dehr nongan.

6 Lee, má bohoo mayen na,
 I'daa hadg mà kpamiin,
 I'daa bidg mà ni!
 Maa mà la welium n Saberma,
 maa mà la jafrm-wu.
 Wii nnii mà jugu dafda.
 Wii nnii mà Saberma^z.

7 L'la hadg mà kpamiin.
 Tii kaa nnii man deeda v`ret
 *Yordaan kol nyabila korgunkunan
 ka ba duhiigankena jugun^z *Hermoon duutn.
 8 Kunyɔnu kpaa kena kuyen.
 V'nyabaha tihb deeda-ma na
 wo kol nn kulaa nyaalm geta taa kaa lee,
 welee nnii kunyɔnu nn ta daan mà jugun.
 9 ¿Lee de?, hoo, Saŋgband!
 He na v`sɔkib hem-ma homgu muunun,
 I'saa nyingu, v`hem má ka yuuma-v yumii,
 ka ta seeŋa-v na

42.6 *Wii nnii mà Saberma*. Hebrm wadkpeemii hiihin n ta gr̄ekm n siiriim wadkpeemiin ln ba nnii. Ta nyaan 42.12 n 43.5. Hebrmba wadga momgan, bà togla gwetii n vugu fú tagd fhuu n ka ba n na: *Hoo, mà Saberma!*

42.7 *Duhiiigankena*. Hebrmn ba na mishaar duur l'kotod nnii na duhiiga. L'ba l'bem na duur diir hidrn laa duuga kiiga nnii yumyuuma nn jehr kà hēn biilm laa diilan.

ven nnii Saberma,
 ven sahl-ma neerm.
 10 Saberma, ven nnii mà fohtlanja.
 Mà gbaama na
 ¿Ben kaa nnii vn hoj mà henii?
 ¿Ben kaa nnii man ba mà foglm
 mà rafeedba dadrb kaa?
 11 Mà rafeedba suul-ma.
 Bá suutii rooga-ma wo l'kahra mà kowa.
 L'saa bà bida mà rarm na:
 «¿v` Saŋgband lafr ba tee?»

12 Lee, má bohoo mayen na,
 I'daa hadg mà kpamiin,
 I'daa bidg mà ni!
 Maa mà la welium n Saberma,
 maa mà la jafrm-wu.
 Wii nnii mà jugu dafda.
 Wii nnii mà Saberma.

43 (42)

- 1 z Hoo, Saberma! Yaa mà yaagu!
 Teew mà kaa na nidbambena kpaa yu hii figm!
 Ree-ma gokaat nidbehbambena nihin!
 2 Ven lee, Saberma,
 ven nnii mà fohtlanja.
 Hii jeena kpah fà bee fà ta jib kan.
 ¿Ben kaa nnii vn vohd-ma?
 ¿Ben kaa nnii man ba mà foglm
 ka yohwa mà rafeedba dadrb kaa?
 3 Saa v`wiinga n v`gobiint kpahaa-ma
 l'san n man vyen v`duur hēn,
 v`haar momrn,
 4 lee, mà nyuh v`dukoka.
 Hoo, Saberma!

43 Hebrm wadii kōdn yum^{42g} n 43^g ba na yumyengan wo togdgm nn ba 42.6, 12 n 43.5 lee.

Ven nnii mà nyaağb bilga,
vii kaa nnii man haaw.
Maa mà jaährm-v ka gbu *janjalu.
Ven nnii mà Saberm Saŋband.

44

(43)

- 5 Lee, má boħħo mayen na,
l' daa hadg mà kpamiin,
l' daa bidg mà ni!
Maa mà la welium n Saberma,
maa mà la jaährm-wu.
Wii nnii mà jugu dafda.
Wii nnii mà Saberma.

Saberma la koħdg hè tigr

- 1 *Kooraat kpaturu tiiba yumga. Yumħomgan². Kà ba yumiuumtba berma wadgan.
2 Hoo, Saberma! T`homra n t`tobha.
T`yandaba kseem-t ħnejja
vn da her weem daa bá neermn bii.
3 Ven da voora tiga n v`gemmaat le,
n kal t`yandaba.
Da hera tiga dad dad saħf le,
t`yandaba t yuuq bolmr.
4 Biilm, lag bá hoodju da hera
bà soħda tantii.
Lag bá gemmat da hera bà ju jugun.
Haai, da vyen v`nuhu, v`gemmaat,
vn da ba bà man n vn soħl-ba lee kaa.
5 Ven lee, ven nnii mà huraa.
Hoo, Saberma!
Saa v`tigr di jugun³!

44.1 Yumħomgan. Gwætii kotoċċi ba nigiib. Volba huma na *diilan*.
44.5 Hoo, Saberma! Saa v`tigr di jugun! V`tigr. Ka bá log gwætii kuyen
kuyen, l'ka ba na *Yakooba l' kotoċċi na *Yisraheel tiiba, Yakooba buudm.
Bee nnii tigr Saŋband nn bantg dii. Wadkpeemii hiihin ba na Ven nnii mà
Saberma. Ven saa v`tigr ju jugun.

- 6 Ven tora t`via t`rafeedba.
V`hidrn nnii tn wadra-ba.
7 Biilm, mà kpaa daag mà tab fən,
lag mà hoodjuuga dafhl mà jugu.
8 Ven saa t`ju t`rafeedba jugun.
Həna jiwhi kpali bá nyahha-t bee.
9 Hoo, Saberma!
T`ba t`fuuriim tyen gormena vii kaa.
T`ba t`hofm v`hidr kakeħnan. (*Bubga)
- 10 ¿Lee, gweļja de? ¿Ba vaa-t?
¿L`ba suu-t nnii? ¿La heħla t`tawdba?
11 Hera t`bid t`kaawa t`rafeedba nongan.
Bá nyahha-t bee gbuħra-t.
12 Ven taag-t bá nuħun
wo dōm ban bo na bá ku mii.
Yadr-t tiga huuga.
13 Gweedm v`tigr yem,
d`daħħi ba tħorg-v bii felah'.
14 Hera na tiga hè ba t`kpama hee laħ-t.
T`kitg suut n laħm ważu t`kpamrba nongan.
15 Hera bá ka yuuma-t n yumi.
Tiga geewa-t ka gumaa há juuni.
16 Suut huma-ma goora mēna,
jiwhi kpali-ma.
17 ¿Mà kpaa hum bá suutn?
¿Bà kpaa suu-v nnii?
Rafeedban, beħgu n jaħi nnii ban bag.
18 Welee mēngu daan t`jugun,
t`ka la ba hoġ v`jugun.
T`ba kohl v`*tuurnt.
19 T`ba gwid-v kaawr,
t`ba saa v`huru tagħdm.
20 Gwentaħ, vii t`wadr-t.
Kpaya! T`kitg kpam dōm vuugu.
Hera nyeet t fiid-t.
21 Hoo, Saberma!

- Ven nnii tn door tijan.
 Ka t' da hōj n v` jugun,
 ka t' da jefnt tisaant kween,
²² vii miil bii b` ba foħmgan nida kweewrn bii,
 Ɂ hn kpaħ v` miim-t?
²³ L`ba na vii kaa nnii ln kuu-t goora mēna.
 Bā lōg-t wo dōm ban kuu mii^z.
²⁴ Hoo, Saberma! Dam vyen!
 Ɂ Ben kaa nnii vn ba belħu?
 Himtg! Daa kōħm-t welee!
²⁵ Ɂ Ben kaa nnii vn foħma-t v` nōnġa?
 T`ba kunyōnun,
 bā hena-t dad dad.
 Ɂ L`kpaħ bōħċċ-v liin?
 Hai, daa hōj n t`ħen!
²⁶ Kpay tn viid tyenwu kwekkun
 t`fui nawr n tant!
²⁷ Hai vidg! Daan v` tħorg-t!
 Hai ho! Dah t`juuni v` sōklħomb kaa!

Huraa yaala yumga

45
 (44)

- ¹ *Kooraak kpaturu tiiba yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Sōklb yumgan. Ta yumħomgan^z. Bā yuuma-ka wo ban yuuma «Moot fiit» yumga^z lee.
² Diilħoma ħiħha għidwa mà ni għid għid,
 maa mà yum huraawu yumga le.
 Mā għaba na na
 mā gelmgħa kagħdgm mā noon
 wo wadħoorthomħi hoortgu.

44.23 Gwiegħi ta ba Roomaa tiiba 8.36.

45.1 Yumħomgan. Gwiegħi kotox ba nigiib. Volba huma na *diilan*.

45.1 Moot fiit yumga. Gwiegħi kotox ba nigiib. L`baa na yumga kiġi għo noġgrtn. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengħże. Biiba diila na gwiegħuu ba na ɻimihi hiroond *janjalun*.

- ³ Ven yatgħi dabbi membree kweel
 v`noon ror goħomt hent.

Tii kaa nnii
 Saberma noħomr nn ba v` kaa kakeħnan.

- ⁴ Hoodwamta, jad v` hoodjuuga
 v`weri v`bermt n v` kweel want!

⁵ Ɂ V` kweel wantii nnii bee?
 Tii nnii na v`jum jugun.

Jib nan v`hoodloorn,
 v`teew għobiint n lamiegħu l`kaa
 ka lagħa n bii b`ba sħobb bii mħi'.
 L`ba na v`njiegħi weriim v`għemm
 l`sah nidba fobexgu.

- ⁶ V`fiimi ba sesegħi,
 hi ba hi nyatru v`rafeedba nyama,
 lee, tiga door v`kween.

⁷ Ven, ven boo Saberm ven,
 v`huraant jarga ba kà baam kakeħnan^z,
 v`huraant dabir ba d`ta baam kakeħnan,
 l`saa, v`huraantii ba na għobiint retrn^z.

⁸ Sōkla bii b`ba hōm bii,
 ka nyahha bii b`kpaħ hōm bii.
 Wo ln ba welee lee,
 ven, ven boo Saberm ven,
 miim na Saberma mōma vu v`jugun tlaara kpaam,
 lee, n bant-v v`hurtaaba huuga.

⁹ L`saa, kpaam jugu jugu
 m`ba na kasant rem mii^z,
 mii kunwa kun kun n v`dimt.
 V`huraant haarr nn ba lee,

45.7 Ven, ven boo Saberm ven, v`huraant jad ba d`baam kakeħnan. Volba rea na; V`huraant jad boo Saberma red, d`ba d`baam kakeħnan.

45.7-8 Vugi 7-8 ta ba Hebrmba 1.8-9.

45.9 Kpaam jugu jugu m`ba na kasant rem mii. Hebrmn weraa tlaar kpaam buuda hatah bā hee-ha n moot. Miira ba na tibigu kuugu, kú nyanyaam ruħda hōm. Halowees ba na tib bilbn, bā rea b`ni tlaar diir, d`kunwa kun kun. Kaneezel ba na tibigu kuugu nnii kú tōn taadħiilgu, kú dagħwex ruħda hōm.

Yu

- bà maantr-d n ḡməŋmənyina
d' ka ba kweelm.
Bà gbul kan *janjali l'sah-v nyaağb.
10 Huraamba biirii ba v'fögba huuga.
Lee, v' najuudu ḫen kaalanjhömgee nii,
taa nya jehra ka maantr
n lil sika mōma tobjilii n hì laalm.
- 11 Mà bëera, kewlg! ḡKpaa yun?
Lo tobr n mà wee!
Höŋ v`tigr gweet
v`lag n v'sa haar meħ'!
- 12 ḡLag v`bëerm kaa nnii
huraa nn da feba v`kaa?
Gwëħma, wo han ba na v`berm lee,
hohlg vyenwu ḫa tiŋa!
- 13 Lee wen lee,
*Tiir tiiba nan daan
bà si-v want,
kwęgdm tiiba mōmba nan ba bà bagm na bà
teegm-v.
- 14 Huraa bëerwunwuna waa,
ḥa ba bëerm kpaalaa.
Kpay han jibna!
Ḥa keda ka yoħr dimberma.
- 15 Kpay ban kenna-wu n huraa wee!
Lee, há dima ḡmədwā ḡməd ḡməd,
biirfelii heħla-wu,
wú n hin bà keda n huraa wee.
- 16 Hi keda ka nyaaga ka haaw.
Lee, kpay ban jiba huraa haar nii!
- 17 Huraa, v`buga n v`yakii nan kadaa v`yandaba tagrn,
lee, v`nan kalg-hi huraantn
tant mément jugun.
- 18 Lee, mà yumga nan ḫena na
bá deer v`hidr waaga wo waaga,
l`saa, tiga mëna jaħrm-v kakeħnaan.

46
(45)

Want mënt Saberma ba t`man

- 1 *Kooraat kpatru tiiba yumga. Kà ba yamyuumtba
berma wadgan. Bà yuuma-ka n fognoor².
- 2 Saberm nnii t`fohtlanjhömga mōmga.
Ḥa bee ka tɔra-t t`wen ba kunyɔnun.
- 3 Tii kaa nnii tn kpaħ fobħgu,
ka tant la dama
duura lotra nyaamn,
- 4 ka nyaam la waara ka ḫena fiit fiit,
ka m`wada la ḫena duura dama,
l`kpaa dama-t felah!. (*Bubga)
- 5 Kol diir bee ka raar,
l`ka saħ Saberma kɔrgu nyaağb.
Ree nnii Saŋband mōmr nn bee,
kaalanjee mōmgan.
- 6 Ree nnii dn go.
Bii kpaħ b`bee b`yatg kaalanjee,
d`togra-ka goorii mendii.
Dn ḫena bii nnii.
- 7 D`saa bá hom d`noor.
Waajee! Huraamba jarii lotran,
tigsaana didra ḡməi, tant mōmt nigtia.
- 8 Saŋband ba t`man.
D`loō-t bii kan kpaħ b`vħdg-t ree.
Dii mada want mënt.
Dii da hegħra t`yandaa *Yakooba ḫen,
d`ta hegħra t`hen welee. (*Bubga)
- 9 Daan-n! Hei-n Saŋband nn her bii!
ḡLag dii ḫena want tant ḫen l`sah-t fobħgu?
- 10 Dii ḫena hoodr jehnta tant mëntn.
Dii kahl tawni kahgu kahgu,

46.1 Bà yuuma-ka n fognoor. Gwëstii kotoð ba nigiib. Volba huma na
Bà yuuma-ka ka gbu janjalu hū ror noniir.

ka kwe baanii gidr gidr,
ka totra hoodloora² bogm.
 11 Jeflg-n! Miim-n hōm na
man nnii Saberma,
man nnii tiga mēna berma,
tant ment berma!
 12 Sangband ba t' man.
D' lōo-t bii kan kpañ b' vohdg-t ree.
Dii mada want ment.
Dii da hegра t' yandaa *Yakooba hēn,
d' ta hegра t' hēn welee. (*Bubga)

Sangband nnii huraa. L`ba na bá nyokm-d!

- ¹ *Koora kpaturu tiiba yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
- ² Tiga mēna tiiba-n,
gbum-n nataran!
Bubm-n Sabermwu bubii
n` kwæri rita!
- ³ Biilm, Sangband mōmr kpañ heee,
l` ba na bá valgm-d!
Dii nnii tant ment hurberma.
- ⁴ Dii lo tiga t' kwæen.
Dii hera t' ka kad hā jugun.
- ⁵ Dii bantg korgu n to-t
t' ka welwa.
Ten nnii *Yakooba buudm².
Ten nnii dn sokla. (*Bubga)
- ⁶ Saberm Sangband kota d`haarn²,
bà foora ka hoh *muulii.

46.10 Hoodloora. Wadkpeemiin ba na hoodwant t'leegr nida hēn tii.

47.5 Yakooba buudm. Yakooba hidvol nnii na Yisraheela.

47.6 Sangband kota d`haarn. Bà beda welee ka tonaa n kowt tiiit, bà da jul \*tuurnt kadaknja jiblgm kasant. Kee weraa na Sangband ba \*Yerusalém d`haarn (ta nyaan 24.7-10).

- ⁷ Yuum-n ka nyoka Saberma!
Yuum-n! Yuum-n ka gbu *janjali!
Wii nnii t' huraa.
Yuum-n ka gbu janjali!
- ⁸ Biilm, Saberm nnii tant ment huraa.
Yuum-n-wu yumhōmii ka gbu janjali!
- ⁹ Saberm nnii tiga mēna huraa.
Hā kada hā huraant jargan.
Wii yen n jañ hefl n kan.
- ¹⁰ Tiga bermba n *Habrahaama buudm tiiba ten,
ten, ten ba na Saberma tigr ten,
t' kpolg taa².
Biilm, Saberma hefl n tant hēn bermba.
Wii beel l' mēngu jugun.

Yerusalém, hurberma korgu.

- ¹ *Koora kpaturu tiiba yumga.
- ² T' Saberm Sangband ba bermr,
d' mag kpaalaa na
t' nyokm-d d' korgun,
duur dn bantg dii jugun.
- ³ Duurii ba vogr
ka ba kwæelm na bá geem.
Tiga mēna welwa dii kaa.
*Siyoon duurii ba na Sangband duurn biilm²,
ta ree nnii hurberma korgu².
- ⁴ Saberma mōma taawa hā reba kaa,

47.10 Tiga bermba n Habrahaama buudm tiiba ten, ten, ten ba na Saberma tigr ten, t' kpolg taa. L'boo ln ba nnii. Hebrmba wadga mōrgan ba na: Tiga bermba kpolg taa. Bee ba na v'tigr, ven, Habrahaama Saberm ven.

48.3a Sangband duurn biilm. Hebrmn ba na Safoon duur faant hēn. Safoon duur da ba na Feniisii tiiba dubehrñ. Ree nnii tiib ban hoh na *Bahaala bii kan da ba. Yumyuumta bōhōo nnah na dubehrñ mōmr nnii *Siyoon duur, lag Safoon.

48.3b Gwætii ta ba Matewa 5.35.

bà ba fohtlanjhömgan,
bii kpaa dama-ba.

- 5 Deedg-n b`da her tiga horaamba bii jugun
bá wen da kpopgl taa na bà gbuñ korguu.
- 6 Bà da nyana welee,
l`hamtr-ba n fulñ-ba,
bá kahm kili.
- 7 Biilm, fobefgu da tihdg bá jugun bá ka defra
wo wiiru nn tihda foga jugun maadb man lee,
- 8 Iaa wo mina nidba nn defra n fobefgu
hambermm wen waag-ba n meel nyaalm jugun lee.
- 9 Sangband nnii want ment Saberma.
Bà da beda-t bii dn da her weem bii,
lee, gwefnja t`nyana-b n t`momba t`niini
n ka mi welee na dii kiiga d`korgu jugun. (*Bubga)
- 10 Saberma, t`diila v`soklhomb jugun
ka seeja-v`haarn.
- 11 Bà hofl v`hidr tantii mentiin,
tantii mentii tiiba ta nyøka-v.
Bii vn høna bii mëmbii ba sòbb.
- 12 Tii nnii ln ba na *Siyoon korgun tiiba nyaagm,
kú kpama tantiin tiiba mëmba haaw,
na Saberma yaa yaagu kù ba sòbb.
- 13 Lee, vidg-n n`nawdrm
ka kagda n Siyoon korgu,
kaalm-n bibidhee noor
ka hilwa ka nyila
n`nyaan lan nnii ban mèhr lòdga n kaad lee!
- 14 Ta hiluum-n høm bibida ban mèhr n jehl
na hø kewr korguu jugun hee!
Welee lee n`nan bøhoom n`yakii na,
- 15 kpay-n Saberma nn her bia!
Biilm, wii nnii t`berma,
wii nnii t`Sabermwu kakehnnaan,
wii beel hø kphaam-t kakehnnaan.

49

(48)

Bà kuul ka saa

- 1 *Kooraa kpaturu tiiba yumga. Kà ba yamyuumtba
berma wadgan.
- 2 Tiga mëna tiiba-n, kewlg-n!
Tant hen nidba mëmba-n, lo-n tobr!
- 3 Kaa laa berma, kunyøntii laa kwægdm tia,
- 4 man diila tii ba t`jugun.
Mà ret bøhoo tii ba na rarm gwæetn.
- 5 Må løo tobr ka hum nawdlam høm.
Lee, gweljaa, maa mà ree m`kotod mà *janjalun.
- 6 ¿ Ben nnii man ba mà solm fobefgu ?
¿ Na ln kpaa ked høm laa ?
¿ Na bà hølwa-ma bee talmt nn kaadg-ma ?
¿ L`nyana-man ?
- 7 Bà daaga bà këgt jugun
ka weraa bayen na ban ba n këgt l`kpah jañ'.
¿ L`nyana-man ?
- 8 ¿ Bá këgt ba t`bee t`söhdg hii ?
Laa, ¿ bà faad Saberm
bà söhdg bayen bà neerm ?
- 9 Nida daft kpah jañ'.
Ree welee diilhee v`jugun !
- 10 Ka v`la faad, ¿ v`neer kakehnnaan nnii laa ?
¿ Na v`daa nan jib bilu nii ?
- 11 ¿ Kpaa yun ?
Kuum lee, mii kpaa mi rarm tia,
m`ta kpaa mi joojooju.
Bà mëmbée kpiidran,
jeenba t lògm bá këgt ¿ laa bee ?
- 12 Baa bà la bee bà bøm n tant,
bà la bafh-t bà hida,
bà hakaawrd nnii bilu^z.

49.12 Bilu. Greekm n siiriim n haraamm wadkpeemiin ln ba nnii. Hebrmn waardaari yenhhii ba fi kaalm na: bà ni, l`kotod na wo diilhee nn ked lee, bà diila na bà haya ba hø baam kakehnnaan.

Ree nnii ban ba bà bəm kakehnān.

- 13 Nida ba hà la bəm kwəgdm
bà bakra-wu,
hà kpañ hà hiidg^z, hà ba hà kpi.
Wú n dəm l`ba yenm.

- 14 Welee tiibee daaga bayen bà jugun.
¿Lag bayen bà nooran gwæet nnii ban felgra taa?
Kpay ln togla-ba n bii! (*Bubga)
- 15 Bà boo fəi kodir kimta nn ked na hà gwiñii dii.
¿Dømgwihir nnii bee? Bilu.
¿L`saa kimtwi nnii wenii? Kuum.
Lee, l`tonj vetr, homba ba bà nawdrm-ba.
Bá gbanhii ba hì bør.
Hì kpañ hì jib bà kwæelm bilin.
- 16 Man lee, Saberma mōma ba hà sohdg-ma.
Hà ba hà ree-ma tiña nuhun. (*Bubga)
- 17 Kà hii hëna kwəgdm,
hà neerm ked n nöngan,
l`daa sahm-v diila!
- 18 Hì kuum goor hè kpañ hè lög bii,
hà këgtii kpañ t`tag hè kaa^z.
- 19 Hè da ba hè bee hè jafrm hayen,
l`menguu ked-wu n nöngan,
bà nyoka-wu welee kaa.
- 20 Ln la ba welee lee, l`gbaama na
hà nyaan hà yandaba,
hà jib bà kan nan ta kpaa yu wiinga felah ree.
- 21 Nida ba hè la bee hè bəm n kwəgdm
bà bakra-wu,
hà kpañ hè hom tiit, hè ba hè kpi.
Wú n dəm l`ba yenm.

49.13 Hè kpañ hè hiidg. Gresskm n siiriim wadkpeemiin ba na hè kpañ hè hom tiit. L`ta ba yenmii vug^{21u}.

49.18 Nyaan Timotea wad1^{gan} 6.7.

50
(49)

Saberma yaagu

- 1 *Hasaafa yumga.
Saberm Gemm Menm tii Sangband gwæelan.
Hà hohaa nidbee məməmbee
l`log toju kwæen kakehnān kù faaga.
- 2 *Siyoon duur hənii,
Saberma rea kan hayen hè wiinbermgan.
Kaalanjee ba kwæelm kpaalaa.
- 3 Lee, t` Saberma kennan,
hà kpañ ba kpof',
hà nöngan nii, boglam totra l`məmənguu,
l`saa hambermm məmm fuura hā kpama.
- 4 Hè bo na hè yaa hè tigr n yaagu,
lee n ka hohaa sangbambiim n tant.
- 5 Hè bɔhɔc na:
«Kpogl-n-ma mà reba,
l`kɔtɔd na bee da hera *vit
l`ka weraa na mà n ban t`ba *tuurnt.»
- 6 Sangbambiim faa na
Saberma ba sɔbb,
na wii yaa yaani. (*Bubga)
- 7 Hè bɔhɔc na:
«Nen, nen ba na mà tigr nen, kewlg-n!
Mà bo na mà gwæel n nn,
*Yisraheel tiiba nen.
Man nnii Sangband,
man nnii n` Saberma.
Mà ba mà kpal-n.
- 8 Mà kpaa kpal-n vit nn vid-ma tii kaa:
n`vidl-ma həruh'.
- 9 Lee, mà kpaa mà daan n` ni hiaa
mà log naadaar,
laa, mà jib hè kodirn
mà mug butajuntgu.
- 10 ¿N`kpaa mi na
kpam dəmii menmii ba na mà remn ?,
duuran n raanin remii meñ'.

- ¹¹ Ƞmenii hí ba duuran hii mənhii,
¿mà kpaa yuu-hin?
L'saa, bii b'ba vuugun bii məmbii,
¿lag mà rebn?
- ¹² Ka kəm nn la ba m`bee m`kuu-ma,
¿mà haar mà bəħħoħ-nen laa?
Biilm, tantii məntii ba na mà retn,
n bii b'ba t`jugun bii məmbii məħ'.
- ¹³ ¿Naadaara namt nnii man jun?
¿Butajunta jiim nnii man nyin?
- ¹⁴ Lee, Saberm manii,
*vit In ba na n`saħħm-ma tii nnii na
n`yuum yumii ka seeja mà məma,
ka ta ḥena bii nn foor na n`ħem-ma bii jugun.
- ¹⁵ Welee lee, ka kunyɔju t dan n ka yata nii,
ħoh-n-ma, maa mà soħdg-n,
lee, n`bakrm-ma.»
- ¹⁶ Nidtalm lee, Saberma bəħħoħ-wu na:
«Sokla na v`togiim mà baħħib v`noon n jaħ'
- ka mi na t`tuurtii hentii nnii.
¿Ben nnii welee?
- ¹⁷ Ta kir mà haglbii
ka kohda mà gwæet.
¿Ben nnii welee?
- ¹⁸ Ka v`nyaan bawdaa,
v`n wun n`ka turaa.
Ka v`nyaan yaruutaa,
v`n wun n`ka kad.
- ¹⁹ Gobeħt n jaħ ror v`noon,
v`gelmga kud gokaat hent.
- ²⁰ Vn kadaa volba man lee,
n ka bəħħoħ v`teela gwæet bəħħgu.
Welee tiibee nongan nnii
vn kohla vyen v`teela məma hidr.
- ²¹ ¿Lag ven hera welee wantii məntii?
Má ka hen.

- Lee, v`ka diila wo
mà boo vn ba lee, ¿laa bee?
Maa mà kpali-v,
mà kaal v`bəħħgu vn her kuu mənguu kuyen.»
- ²² «Nen, nen gwidaa-ma kaawr nen,
mà bəħħoħ-n ka lil həm na n`kewii,
ka lag welee,
maa mà sħad-n saagu saagu,
ħii kpaħħ hā soħdg-n felah!
- ²³ Ħii hā yuuma yumii ka seeja-ma wii,
wii ḥena *vit In ba na bá saħħm-ma tii,
l`jeenla-ma.
Hà logra hurħomu.
Huu jugun nnii, Saberm man,
man ba mà werii-wu mà jugu dafb.»

51 (50)

Fubħħi bəħħoħb

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
- ² Hā da kudra-ka *gwæet bəħħoħt Nataana nn da san
n yum-wu, wii t fətg Batsεebħa hən nyaanb.
- ³ Hai, Saberma! Nyaan mà higm!
Ven hugl n soklhomb,
ven ta kōkma nidba.
Hai, kpii mà həbbəħb v`jugun!
- ⁴ Hig mà bəħħgu, v`higdg mà fubħħga!
- ⁵ Biilm, mà miil na mà kohln.
Mà fubħħga ba mà nongan kutuu.
- ⁶ Ven nnii man kohl n gwæet.
Mà hera b`ba bəħħgu v`nongan bii.
Lee, v`ka ba soħħ ka daraa mà tobr,
mà tobr darmii ba m`jugun².
- ⁷ Biilm, mà maadb daa n jana,
mà vəħħra fubħħgan.

51.6 Gwæetii ta ba Roomaa tiiba 3.4, bà reen-t grɛekm wadkpeemgan.

Yu

- Man nnii fubehtia,
l' məfrah-ma welee mà nya raawtn.
- 8 Gwəntahaa, bagl na nidba neer gobiintn.
Sahm-ma rarm mà diila mənan!
- 9 Gweħħna, higdg mà bəħgu n *vit jiim^z na
mà ɻmetg mà bəm *kel kel!
Hor-ma mà bəm ka kpaħ n taku kuugu v`nongan!
- 10 Saa na mà ɻmetg mà hom nyaaġb yumii!
Neemra-ma teg teg,
saa mà ɻmetg mà ham!
- 11 Daa lōom nōmb mà bəħgu jugun!
Kpii mà fubehħii mənhii!
- 12 Hoo Saberma! Si-ma kwæewħomr,
v`he na mà lagii neerm,
mà neer wo vn bag lee!
- 13 Daa kħedg-ma voku n v`nonga!
V`voħoom ba mà ni,
daa soħdg-m!
- 14 Saberma, dafh mà jugu!
Lee, mà ɻmetg mà weluum,
v`ta saa na mà valgm-v biii.
- 15 Lee, mà weriim fubeħtiiba v`huru
ka bo na bá bidg bayen n v`wee.
- 16 Hoo, Saberma! Dafh mà jugu!
Hai! Ree-ma mà nidkuuja bəħgun^z!
Lee, mà bəħħom v`ħomgu ka buba bubii.
- 17 Hoo, Saberma!
Mà bəħgu hera mà hu mà noor ħen.
Yahdg-ma-d
lee, mà bakrm-v!
- 18 Ka In bəm na mà *vit ba t`bəm-v looguu,
man hee-v-t, gwəntahaa,
lag bii vn bag mà man bii nnii.

51.9 *Higdg mà bəħgu n vit jiim.* Hebrmn bəħħo na *higdg mà bəħgu n hisoof.*
Hisoof ba na moogu kuugu kú boo ruruuga. Bà da logħ-ku ka vəħhaa vit jiim
ka mee na l' higdg nakakeet.

51.16 *Ree-ma mà nidkuuja bəħgun!, laa Saa má neer!*

- 19 Bii vn bag bii nnii na
nida hem higm há bəħgu kaa.
Hoo, Saberma!
Kpaa kħedha há ħena higm welee wii.
- 20 Hoo, Saberma!
Bəm hom n *Siyoon kərgu tiiba,
v`torg-ba na bá ɻmetg bà məħ lədga
bà kaadg *Yerusalem kərgu.
- 21 Lee wen lee, t`daan-v n vit In gbaama tii,
t`hee-v loogu.
Welee ta si-t huru na
t`vidm-v naadaara
ka totra-ha v`vit dafhja jugun.

Saberma nan kua há weraa hayenwu há ħebbeħb kaa wii

52 (51)

- 1 *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Yumħomgan^z. 2 Hā da kudra-ka Hedoom
tii Doħeega nn da san n bəħċċa huraa Sahuul na
Daviida san Hayimselekkaa lee wen.
- 3 Ba v`bee v`weriim vyen
bəħgu vn ħena kuu kaa,
ka ləg vyen na wamta.
Lee, Saberma səklħomb,
bii ba goora məna.
- 4 Nidkuuja nnii vn mi,
tii beel v`noon.
V`gwæt boo hoodjuuga,
gokaat kudtgu ven!
- 5 Bəħgu ħeb n gokaat bəħħoob, vn səkla bii nnii.
Gobiint bəħħoob n ħomgu ħeb lee, tii ba kpamga.
(*Hijħiinj)
6 V`biir na l' kofl, vn səkla bii nnii,
gokaat tiigunkuna!

52.1 *Yumħomgan.* Gwætii kotoħ ba nigiib. Volba huma na *diilan.*

Yu

- 7 Tii lee, Saberma ba hà kohl-v kpaalaa.
 Hà ba hà famtg-v,
 hà vi n kwègdi hà ree-v vaa,
 hà he v` bør tant hén. (*Bubga)
- 8 Hòomba nyaan welee l` hee-ba yolaar.
 L` ñmètg l` si-ba nyaagb,
 bà lahm.
- 9 «Kpay-n nidhafrkahnwuna!
 Hà da kpaa lög Saberm na fohtlanja,
 ka daag hà kegt n hà bëhgu jugun.
 ¿ Welee tiiwii nnii ban hoñ na dandaawa?»
- 10 Man lee, mà neerm boo tiib b` kpaa børaa b` vaat
 ka jehr Saberma haarn bii.
 Mà daaga Saberma sôklhomb hén kakehnan.
- 11 Hera ñmæegb biilm.
 Maa mà nyøkm-v kakehnan,
 maa mà hofm v` hidr
 ka ba v` reba man.
 Biilm, ba hóm kpaalaa.

Kørgu kohln^z

53
 (52)

- ¹ *Daviida yumga. Yumhømgan^z. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Noorn^z.
- ² Nidjoojoonu boñcoo n kù ni na Saberma kpañ rii.
 Nidba kohln n ka hénna bëhgu, l` ba gwei.
 Hii kpaa hénna bii homb rii^z.
- ³ Sabermwii ba sangbambiiin, ka nyilgna nidba mëmba.

53 Yumgankena ta ba Yum14^{gan}, bii t rotg kan jañ'.

53.1a Yumhømgan. Gwëetii kôtd ba nigiib. Volba huma na diilan.

53.1b Noorn. Gwëetii kôtd ba nigiib. Volba huma na bà yuuma-ka ka hof dawt.

53.2 Vugi 2-4 ta ba Roomaa tiiba 3.10-12.

- «¿ Rarm tiihii bee?
 ¿ Hii bee ka bag Saberma?
- 4 Haai, bà mëmbee ñmètg kaawr,
 bà laglg n boorm,
 hii kpaa hénna bii homb,
 hayenha mòma kpañ'.
- 5 Bá hénna welee bëhguu bee mëmbee waa,
 ¿ l` ba na bà kpaa hum lii nnii laa?
 Bà jul mà nidba juuhu,
 l` saa, Saberm man,
 bà ta kpaa diila na bà hof mà hidr.»
- 6 Gwëntahaa, fobëhgu t mug-ba,
 yelmaa, bà ka defhra deh deh yem.
 Bá kaada-t bee,
 Saberma nan yadra bà kowa,
 hà kohdg-ba,
 jiwhi t kpalm-ba.

- 7 ¿ Wen nan reena jugu dahb *Siyoon duur hénii?
 ¿ Wen nan kenna-b n *Yisraheel tiiba?
 Saberma daa ñmèlgna hà tigr neerm,
 bà ham ka nyaaga.
 Bee nnii *Yakooba yakii,
 bee nnii Yisraheel tiiba.

L` ba na Sangband dah mà jugu, d` hidr hofm!

54
 (53)

- ¹ *Daviida yumga. Bà yuuma-ka ka gbu *janjali. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Yumhømgan^z. ² Siif tiiba da san n boñcoo Sahuul na Daviida fohra bà korgun. Tii kaa nnii han da kudr yungankena ka boñcoo na:
- ³ Hai, Saberma! Ven beel n gemmmt.
 Hai, yaa mà yaagu
 v` dah mà jugu, v` hidr hofm!

54.1 Yumhømgan. Gwëetii kôtd ba nigiib. Volba huma na diilan.

- 4 Hai, Saberma! Kewlg mà seeŋb!
Lo tobr v` kewlg mà noon gwæt!
- 5 Biilm, saanba² vidg mà jugun
nidtalmba bagl na bà kuu-ma.
Saberma! Bà kpaa lög-v na bii. (*Hijhiinj^b)
- 6 Gwentař, Saberma, ven tɔra-ma.
Saberma, ven tɔgra-ma.
- 7 Biiba bà fɔraa-ma bee lee,
saa bəfgu ɳmətg kù lor bá hən!
V` gwæt madm kaa,
saa kuum hu bà noora hən!
- 8 Lee wen lee, mà həm-v *vit ka kpaa nigaa.
Hoo, Sangband! Ba həm kpaaalaa.
Maa mà jaħrm-v ka hoh v` hidr.
- 9 Ven soħda-ma bəfgu məngun
ka saa mà geewa mà rafeedba
bà kpaa tɔn bii mà nɔngan.

L`ba na Saberma kewlg mà jobla! Mà tuura məma reda-ma.

55 (54)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu. Yumħomgan².
- 2 Hoo, Saberma! Kewlg mà seeŋb!
Mà jobla-v, daa gwidr-ma kaawr!
- 3 Hai ho! Lo nəmb mà hən v` leedg-ma!
Mà diila liġwa lig lig,
l`haam-ma yem.
- 4 Mà rafeedba yoora mà hən.
Talmba kpaa həna-ma həm,
bà foħla bəfgu mà hən,

54.5 Saanba. Siif tiiba da kpaf na saanba məmban, blaħb kaa, da Yuudaa huugan tiiba gidgun. Bá n Daviid ban da radg n taa lee, bà ka həna rafeedba dela wo bee nnii saanba. Hebrm wadkpeemii hiihin n haraamm wadkpeemgan ba na bá weraa bayen bee.

55.1 Yumħomgan. Gwætii kotoð ba nigiib. Volba huma na diilan.

- bà ba kwæwwweergan.
Bà kpaa geewa-ma həm.
- 5 Mà jugu mədra kpaaalaa,
fobəfgu t kuum-ma.
- 6 Fobəfgu kad mà jugun,
mà ka deħra kpaaalaa,
hawerserii t fut mà gbanu jugun.
- 7 Hoo! Ka man bəm n bagt,
man ba mà vidg ɳmənga dela,
mà san mà bəm rii nigiigun.
- 8 Biilm, man ba mà siil vɔku məmgħu,
mà san mà goom kpamlonjun. (*Bubga)
- 9 Man siil weem weem kaalanħomgan,
nyangahga n hamr kan kpafh l`dam-ma ree.
- 10 Hoo, Saberma! Haam-ba!
Raar-ba na bà daa hom n taa!
¿ Ben nnii ban yu t`korgu nii?
Kpala n talmt, kpaaalaa nnii.
- 11 Tii hənt beel kù ni nyingu n muunu,
bii kpaa kewr kù hən.
kunyɔju n bəfgu ba kù ni.
- 12 Nidkuunja beel kù ni
l`saa bantn ba gokaat n taa hoglb.
Bii ta kpafh kan n moo.
- 13 Lee, lag mà rafeeda suul-ma.
Ka l`ba welee,
mà saa mà saa yem².
Lag hii há weraa hayen wii nyahaa-ma.
Ka In bəm welee, man foħnt-wu².

55.13a Lag mà rafeeda suul-ma. Ka l`ba welee, mà saa mà saa yem. Baa bà bee bá ta ree na: Ka In bəm na mà rafeeda suul-ma, mà saa mà saa yem.

55.13b Lag hii há weraa hayen wii nyahaa-ma. Ka In bəm welee, man foħnt-wu. Baa bà bee bá ta ree na: Ka In bəm na hii há weraa hayen wii nyahaa-ma, man foħnt-wu.

Yu

- 14 Lee, mà daawn,
man lög na mà tuurbuud wii,
man sôkla l` yata wii môma.

15 T`da neera lameegun,
ka kpaa fohtaa taa bii.
T`n nidfigm t`da keda Saberma haarn.

16 Welee tiibee, l` ba na kuum tud-ba tuduh',
bà hofht tijrba man ka neer.
Biilm, bëfgu kad bà hayan,
bá kwëewa mòman.

17 Man lee, Saberm nnii man hoñ,
wii nnii Sangband.
Mà miil na d` ba d`dah mà jugu.

18 Mà buusja ka jobla hateekwesen n muunun n jabr.
Mà miil na d` huma mà noor.

19 Bá ror-ma bee, bà kpañ jah'.
Mà hoodr tabn,
d`dah mà jugu, má ka ba nigiigun.

20 Saberma kewlan, hà ba hà leedg-ba.
¿ Lag wii kada ka yaa yaagu ? (*Bubga)
Bee de ¿ baan tii bà lagia ?
¿ Bà sol Sabermwu meñ ?

21 Mà tuurwii lee,
hà vîi hà nuhu hà tuurmبا jugun,
n kohf t` *tuurnt kpaalaa.

22 Hå noon ba lameegu,
hà lela wo kpaam kulaan.
Hå kwëewrn lee, hoodr hëndn,
hå gwëet ba na fiimi mòmin.

23 To Sangband v`diila !
D` ba d`haflg-v,
d`kpañ d`saa na hòma lor kpaalaa.

24 Hoo, Saberma !
Nidkuudba, gokaat tiibee lee.

ba v` hohlg-ba bilkilmgun.
Bà kpah bà teeeg goor!
Man lee, vii hñen nnii man daag.

Bá daagm Saberma fén ka kpaa sol hii!

56
(55)

- 1 *Daviida yumgan, bá hoorm-ka². Kà ba yumyuumtba
berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma
«Kørvøkun kurjymend d' kpaa kuum dii» yumga² lee.
Hà da kudra-ka *Filiistmba nn da mug-wu Gaat lee
wen.

2 Hoo Saberma!
Hai, sohdg-ma hom!
Bà feba ka bag-ma.
Bà taawa-ma hoodr,
ka wadra-ma ka kpaa saa.

3 Mà rafeedba feba mà kaa ka kpaa saa.
Bà kpah jah!. Bà weraa bayen
ka taaw-ma hoodr.

4 Ka fobefgu t mug-ma,
v`hen nnii maa nn daag.

5 Hoo, Saberma!
Mada v` gweet,
l`ba na mà nyokm-v!
Hoo, Saberma!
Vii hen nnii man daag,
fobefgu ta kpah kù mad-ma.
¿Nida ba hà hee-ma bë?

6 Goorii mendii, bà gɔntra mà gweet,
bá diilhee mənhee ba mà jugun
na bà hee-ma bëfqu.

56.1a Bá hoorm-ka. Gweetii kótd ba nigiib. Biiba rea na bá yuum lakwéen, volbá na bá t̄q̄iim qweet ka kpaa yuuma.

56.1b «Körvöken kurjmend d'kpaa kuum dii» yumga. L'baa na yumga kiiga gonoogrtn. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee.

- 7 Bà kpogla taa n ka fohr
ka nyila mà nakpaña.
¿Ka bag bee?
Mà kuum.
- 8 Hoo, Saberma!
Welee kuunjee waa,
he kwæwwweerga v'kuu-ba!
Bá daa fetg!
- 9 Mà neermn,
mà bam ka yøhwa rena n rena v' nømbn.
Miil l'menguu.
Mà nyanyaam lee,
sohdg-m v' kpalbrn v'keem v'nyaan!
¿Welee kpaf v'wadga ni?
- 10 Wo In ba welee lee,
ka má hofh-v, mà rafeedba t ñmæt kaawr.
Lee, hoo Saberma!
Mà miil na ba n mà hñen.
- 11 Hoo, Saberm Sangband!
Mada v' gwæet,
l'ba na mà nyokm-v!
Biilm, mada v' gwæet,
l'ba na mà nyokm-v!
- 12 Hoo, Saberma!
Vii hñen nnii man daag,
fobefgu ta kpaf kù mad-ma.
¿Nidyemtia ba há hee-ma bee?
- 13 Hoo, Saberma! Bii man fed na mà hee-v bii,
l'saa n man na mà he b'jugun.
Maa má seeñ-v na ven hera ñmæeëgb,
ka hñena-v *vit t'magr tii.
- 14 Biilm, ven ree-ma kuumn.
Hera na mà daa famtg, ¿laa bee?
Hoo, Saberma!
Maa mà bee mà ked v'nongan
v'wiinga ká sah neerm keen.

57
(56)

Bá daagm v' hñen ka hofh-v, Saberma!

- 1 *Daviida yumgan, bá hoorm-ka². Kà ba yamyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma «L'daa he wo v'kohl» yumga² lee. Hå da kudra-ka hñ wen da sol ka fohma Sahuulwu vadgun lee wen.
- 2 Hoo, Saberma!
Hai, sohdg-ma!
Hai ho! Sohdg-ma hñm!
Biilm, vii man nnii man bag fohtlanja.
V' baku kwæen nnii man fohtna
ka sug na bñfgu gætg.
- 3 Sangband mñmr nnii man hofh.
Dii hñna na l'menguu bñm-ma n hñm.
- 4 D'ba sangbambiimn.
D'ba d'tuun d'soklhomb.
D'ba d'su há deer-ma wii.
D'ba d'tuun d'soklhomb n d'gwæet madm
ka ba sangbambiimn,
l'dah mà jugu. (*Bubga)
- 5 Man lee, l'boo mà gool diidt huuga,
niddiidot huuga.
T'nyint boo fiimi laa wo baanii,
t'gelmii ba na deem juin.
- 6 Hoo, Saberma!
Ree v'bermt v'werii sangbambiim biimn!
L'saa v'jeegu hugl tant mænt.
- 7 Bà feda kutukña mà hurun,
¿maa mà he lan mayen?
Bà tiira vadgu mà nongan.
Haahah! Bee mñmba beel bà lco kan. (*Bubga)

57.1a *Bá hoorm-ka*. Gwæetii kotoð ba nigiib. Biiba rea na bá yuum lakwæen, volba na bá tøgiim gwæet ka kpaa yuuma.

57.1b «L'daa he wo v'kohl» yumga lee. L'ba l'bem na yumga kiiga gonoogrtñ. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee. Ta nyaan Yum58^{jan} n 59^{jan} n 75^{gan}.

- ⁸ Mà ba mà sòklbn.
Hoo, Saberma!
Mà kwæewr kpaa to.
Maa mà yuum yumii ka nyoka-v,
ka gbu *janjaluz.
- ⁹ L`ba na mà maantr mayen.
Biilm, maantr vyen Janjalo,
bah gbuut!
Man beel mà he l`ragdg.
- ¹⁰ Hoo, Saberma!
Mà bo na mà seeŋ-v na ven hera ŋmeeëgb,
mà bo na mà yuum ka gbu janjaluz
ka bo na baaben tia miig welee.
- ¹¹ Biilm, v` sòklhombii ba kpaalaa.
B`kpah n faaŋu.
V`gwæet madm ta ba kpaalaa.
- ¹² Hoo, Saberma!
Ree v`bermt v`werii saŋgbambuum biimn!
L`saa v`jeegu hugl tant ment.

Tant jugun, Saŋband nnii berma.

58
(57)

- ¹ *Daviida yumgan, bá hoorm-ka^z. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma «L`daa he wo v`kohl» yumga^z lee.
- ² Bermba-n,
l`ba gobiint welee na
¿gobiint kpaa ror n`wen yaa?
¿N`yaa wo ln gbaama lee məh?
- ³ Haai, kəh'!
N`hena faaa ka saa bii b`ba gobiint bii.
Nen kena n hoodr kɔrgun.

57.8-12 Vugi 8-12 ta ba Yum108^{jan}.2-6, bii t rotg kan jah'.

58.1a Bá hoorm-ka. Gwætii kotod ba nigiib. Biiba rea na bá yuum lakwæen, volba na bá togium gwæt ka kpaa yuuma.

58.1b «L`daa he wo v`kohl lee» yumga. L`ba l`bem na yumga kiiga gonoogrtn. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee. Ta nyaan Yum57^{jan} n 59^{jan} n 75^{gan}.

- ⁴ Nidtalmtntina!
N`rena n`reba raawtn ka fætg kohlb.
Bà maada-n, n`fætg boorb,
gokaat tiitntina!
- ⁵ Bà ba rafhm wo waabefgu.
Bà ba bæfgu wo kolkpiinb,
wo kolkpiinb b`kpaa hum lii bii,
kolkiinb b`kpaa hum na bà fuu b`hen daragr bii,
daragr d`yatg daat dii mɔmr.
- ⁷ Hoo, Saberma!
Kah bá nyina!
Diidt mɔmtn.
Hoo, Saŋband!
Kah bá hanjkpowi!
- ⁸ Bá nignt wo nyaalm m`tehd mii!
Bá fiimi fodim
bá wen togaa-hi!
- ⁹ Bá ked ka nignta wo sahirmrz!
Bá bəm wo kunidbjiiim
m`kpiir ka ba nyaan muunu mii!
- ¹⁰ Bá dafot nn da ba hom miiri bogm wiit lee,
mina hì ba nigiigu laa tulgu,
log-ba nyaŋgahgan^z!
- ¹¹ L`saa bá vala Sabermwu bee,
ban ba bá nyaan na hà teewra bà kaa lee,
bà nyaagm ka hig bà nakpai talmba jiimn.
- ¹² L`saa nidba memba bøhø na biilm
Saberma faadra bá vala-wu bee,
na hà bee biilm
ka ba na wii nnii tant hæn yaagu yaada.

58.9 Bá ked ka nignta wo sahirmr. Hebrmn ba na bá bəm wo welju, kù keda ka nignta. *Hebrmba da diila na welju keda ka nignta l`bahr n nigiigu ban yu kú kaa kuu n nan welkwægt ban yu n huru ti.

58.10 Hebrmn vughunhuna gwætii kpah wiinga. Lee, bá ree-t jugu jugu. Diila In mad kan hee bafra n na Saŋband yaagu ba kpidlaa.

Yu

L`ba na Saŋband t̄egdg mà rafeedba!

- 1 *Daviida yumgan, bá hoorm-ka^z. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma «L`daa he wo v`kohl» yumga^z lee. Hà da kudra-ka Sahuula nn da wed bá kaad hà haar na bá kuu-wu lee wen.
- 2 Hoo, Saberma! Ree-ma mà rafeedba nuhun!
Daa he na bá vidg mà jugun bee vóh-ma!
- 3 Ree-ma bá hëna bëfgu bee nuhun!
Ree-ma nyawdntina nuhun!
- 4 ¿Kpaa yun?
Bà hera kpaturu n foht na bá kuu-ma.
Bà ba n gemmmt l`kpah jañ'.
Hoo, Saŋband!
¿Mà hera-ba bii bëfgun?
¿Mà kohl-ba n biin?
- 5 Mà ba he bii bii,
bá ka la sanna ka kaada-ma.
Vidg v`tuug-ma!
Nyaan n v`nomb!
- 6 Hoo, Saŋband!
Ven nnii want mënt Saberma,
ven nnii *Yisraheel Saberma.
¿Goolnn?
Daan v`nyaan bá ret!
Bà kpaa tagd-v.
Daa nyaan bá ni hii kunyoñu!
Kørgweedmtban! Bà kpaa hëna hóm. (*Hoorb)
- 7 Bà kpena goora mëna jabr jugun
ka bco wo gwei, n ka kaara n korgu.
- 8 Kpay-ba!
Bá noora kpama n nyafifiit,
bá gelmii ba na jui momiin.

59.1a Bá hoorm-ka. Gwëetii kôtod ba nigiib. Biiba rea na bá yuum lakwëen, volba na bá tøgiim gwëet ka kpaa yuuma.

59.1b «L`daa he wo v`kohl lee» yumga. L`ba l`bem na yumga kiiga gonoogrtñ. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee. Ta nyaan Yum57^{jan} n 58^{jan} n 75^{gan}.

- Bà bøhöo taa na
¿Wen ba hà bee hà homa?
9 Hoo, Saŋband! Ven lee, l`sahl-v lahm.
Lahl bá kpaa tagd-v bee mëmbee.
- 10 Ven nnii maa kwëgdi^z,
maa kaala vii jugun.
Hoo, Saberma!
Ven kiiga mà jugun.
- 11 Saberma ba hà tuug-ma n sôklhomb.
Hà ba hà he mà nyaan na
bá bag-ma bee lodan.
Lee, l`hee-ma hom.
- 12 Daa kuu-ba yelmaa!
Ka lag welee, mà reba høj.
V`gemmmt he bá yøhum sah bá hoht tiña.
¿Lag ven kewra t`jugu nii?
- 13 Gwëegu kú ror bá noon kuu
ba na fubëfgan.
Bà gwëela nidba kaa nobëha
ka bøhöo gokaat,
tii n jañ ban hëna.
Hoo, bayen weribii bëm na bá momba kutukñan!
- 14 Til v`felg-ba!
Biilm, felg-ba!
Na bá daa bëm!
Lee, nidba miig na ven mada *Yisraheel,
na ven ta mada tant mënt. (*Bubga)
- 15 Bà kpena goora mëna jabr jugun,
ka bco wo gwei n ka kaara n korgu.
- 16 Bà keda rena n rena ka bag deb.
Ka bá ba teg, bá ka hawdra^z.

59.10 Ven nnii maa kwëgdi. Hebrm wadkpeemii hiihin n ta grëekm n haraamm wadkpeemiin ln ba nnii. Hebrmba wadga momgan ba na ven nnii hayen hà kwëgdi.

59.16 ...bá ka hawdra. Grëekm wadkpeemgan ln ba nnii. Hebrmba wadga momgan ba na bá kpaa goraa.

- ¹⁷ Man lee, maa mà yuum yumii
ka nyoka v` gemmmt n v` sôklhomb.
Maa mà vidgm hateekween ka buba bubii.
Biilm, ven nnii mà fohtlaaja,
kaalaaja mà kan fohtna
mà wen ba kunyøjun.
- ¹⁸ Biilm, ven nnii mà kwægdi,
maa mà yuum-v yumii ka gbu *janjalu.
Hoo, Saberma!
Biilm, ven kiiga mà jugun.
Hoo, Saberma!
Sôkla-ma kpaalaa^z.

60
(59)**L`ba na Saberma tørg-t t` di t` rafeedba jugun!**

- ¹ *Daviida yungan, bá hoorm-ka^z na bá weriim. Kà ba yumuuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma «Moot fiit» yungan lee. Dogiigan^z. ² Hå da kudra-ka bá wen da taaw hoodr n Haraammba Mesofotamii tantn n Sobaa tantn lee wen, n nan Yohaaba nn da kpena ka tag n Yaarm Yaanu n gbum kan Hedoommba lee. Bå da ba tawdba ruuni kwihr n hirih^z.
- ³ Hoo, Saberma! Kôhdg-t.
¿ Ba he na bá ku t` tawdba bà suug n taa?
Hera daat biilm,
hai, vii-t!
- ⁴ Hera tant t dam,
hera t` hem muuli.
Djmetg v` mud muulhii

- 59.18** Sôkla-ma kpaalaa. Baa bà bee bà ta hom na Mâ sôkla-v kpaalaa.
60.1a Bâ hoorm-ka. Gweetii kôtôd ba nigiib. Biiba rea na bá yuum lakween, volba na bá tagiim gweet ka kpaayuuma.
60.1b «Moot fiit» yungan. Gweetii kôtôd ba nigiib. L`ba l`bem na yungan kiiga gonoogrtin, bà lögmen ká yuumb n yuum kengée. Biiba diila na gweetii ba na ñmihi hiroond janjalun. – Dogiigan. Gweetii kôtôd ta ba nigiib. Biiba lögmen gweegunkuna ka togla-ku n vont n ka kaal na: Kaa tab moot fiit yungan.
60.2 Yaarm Yaanu. Kparhadja ká ba Nyakpiirm tonju faagan kee.

- na t` gbehn!
⁵ Ten nnii v` tigr, ¿ laa bee?
Werii-t bii.
Hera daam t kuum-t.
⁶ Ten, ten vala-v ten,
la hof *muulja.
¿ Ben kaa?
Na t` siil t` fohtnt t` rafeedba fiimi^z. (*Hijhiijb)
⁷ Hai, ree v` gemmmt v` werii!
Sohdg t` hoht!
Hai, dah t` jugu, lee, v` ree-t!
¿ Lag tenn v` gongonbi^z?
- ⁸ Saberma beda na:
«Man hehl n jugun deb.
Maa mà raar Sikeem korgu,
mà teew Sukoot yaanu^z gbehr gbehr.
⁹ Man hehl n Gilhaad tant,
man ta hehl n Manasea ret^z.
Hefrayima tant ba na mà hoodheer nnii,
*Yuudaa ret ba na mà horaant dabirr nnii.
¹⁰ *Moħaabmba tant ba na mà kan huur nnii.
Hedoommba bee mag na mà goorm-ba mà nagagt^z.
*Filiistmba lee, bee bubm-ma yatgm bubii^z.»
Saberma nn bed nnii ka ba há kaalaaja.

60.6 ...na t` siil t` fohtnt t` rafeedba fiimi. Ka bá lög gweetii kuyen kuyen, l`ka ba na ka bo na t` siil tawni tiiba wo ln ba grëekm n siiriim n laatm wadkpeemiin lee. Hebrmba wadga mɔ̄ngan ba na bá vidg bá teew gobint kaa.

60.7-14 Vugi 7-14 ta ba Yum108^{jan}.7-14, bii t rotg kan jañi.

60.8 Sikeem. *Yisraheel tigr korbermkpeemgun. – Sukoot yaanu. Yaanuu ba *Yôrdaan kol tonju kwæen. Há lög korgu wii raara korguu há tawdba.

60.9 Gilhaad n Manasea tant. Huhi beel Yisraheel tonju kwæen kpaalaa.

60.10a Mâ kan huur nnii; mà goorm-ba mà nagagt. Nnahreen, bá tonji kpaalaa n hii há kpena hoodr wii. Hå higl há nakpai sargan n kofd yuumhiiwu há nanawda na há kewdr-wu-ha. Volba huma nanawda kohdgmi wo l`biir na bii lög.

60.10b Filiistmba lee, bee bubm-ma yatgm bubii. Gweet t`ton tintii ka ba Yum108^{jan}.10 n siiriim wadkpeemgan tii ba na: Filiistmba tant lee, mà buba tii Yu

- ¹¹ Man lee, hoo Saberma!
¿Wen ba hà bee nan hà kpahaa-ma
hà san n Hèdoom tantn,
hà jiblg-ma bá korgu
kù kpah lögб kuu ni?
- ¹² Hoo, Saberma!
¿Lag ven?
¿V'kohd-t de?
¿La dëhra t`tawdba nongan mëh?
- ¹³ T`ba kunyöjun.
Nida nitduura jugu dafb ba yem.
Ven, daan v`torg-t!
- ¹⁴ Ven beel v`nawdr t`rafeedba.
Hoo, Saberma!
Ka vii ba t`man,
t`ka mi hom na t`diira jugun.

L`ba na bá bagm na bà goom Saberma haarn!

61
(60)

- ¹ *Daviida yumga.
Kà ba yemyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu.
- ² Hoo, Saberma!
Kewlg mà jobla!
Mà seenbii, ¿kpaa hum-b laa bee?
- ³ Mà baa vökun.
Mà hofl-v na v`torg-ma.
L`kpah-ma kewm.
Mà kpaa bea na mà fohnt.
Lee, ven, daan v`san-ma n fohtlanjhömgan!
- ⁴ Biilm, ven nnii mà fohtlanja.
Mà fohtlanjhömgan nnii ven.
Vii man nnii man fohtna mà rafeeda.
- ⁵ Mà bagl na mà goom vaa kakehnan.
Mà bagl na mà fohtnm v`man
wo körbugu nn fohtna korga bagt kwæen lee.
(*Bubga)

- ⁶ Hoo, Saberma!
Biilm, homra man fed na
mà ba mà hëm-v bii.
Sira-ma mà wanhhömt
wo vn ta sah bá vala-v bee lee².
- ⁷ Vökl huraa neerm!
He na há neer kakehnan!
- ⁸ Hoo, Saberma!
Si-wu na há bëm huraantn v`nömbn
ka kpaa saa!
V`sökhömb n v`gwëet madm kiigm há hëen!
- ⁹ Lee, mà yuum yumii ka gbu *janjalu
ka jeenla-v ka kpaa saa.
L`saa mà ta hëm wo man fed na
mà ba mà hëm-v lee
goor wo goor.

Bá daagm Saberma hëen n jah'!

62
(61)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yemyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka tøgaa *Yeduutuuna *janjalu gbuut.
- ² Ka l`la ba lan,
mà lögì mayen n to Saberma n ka ba kpoh'.
Mà jugu dafb rena wii man.
- ³ Wii yen n jañ hëgra mà hëen hom,
wii dahl mà jugu,
bii kpah b`dam-ma l`yatg.
- ⁴ ¿Kakehnan tedaan nnii
nn ba n`kpoglm taa n`mëmbee nidbilma jugun
na n`kuu-wu,
na n`dahaa-wu
wo ban dahaa dabid d`gbow dii,
laa wo kparii hí boodg hii lee?

61.6 Sira-ma mà wanhhömt wo vn ta sah bá vala-v bee lee. Biiba rea na:
To biiba bá vala-v bee bà wanhhömt kaalaja.

Yu

- 5 Ka l'la ba lan,
nn diila tii nnii na n`ko mà hēn kpaab
n`hoħlg-ma mà kaalanya.
Nn sōkla bii nnii gokaat bōħċċob.
N`gwēela noħomr gwentah,
n`kwēwan ba na nobeħrn. (*Hoorb)
- 6 Ka l'la ba lan,
maa mà lōg mayen mà to Saberm mà bēm kpoħi'.
Maa mà weliim n wun.
- 7 Wii yen n jaħ hēgra mà hēn hōm,
wii daħħil mà jugu,
bii kpaħ b`dam-ma.
- 8 Mā jugu daħħib n mā hidħomr hoft bahra n wii.
Wii nnii mā kwiegħi d n mā fohntla.
- 9 Nidba membə nen, daagm-n hā hēn,
tōom-n-wu n`diila mēna!
Wii nnii nidba membə fohntla. (*Bubga)
- 10 Ka l`ba lan, nida ba na hamn.
Bermbee, bā halgra nidba kpamiin.
Jahuu-ba v`nyaana!
Bā bewlg bā membə
n ka ba veliigu l`yata vohoom.
- 11 Daa daagm talmt hēb jugun!
Daa nyokm vyenwu vn soħda n kwiegħi bii jugun!
Ka l`menguu ked-v n hōm,
daa lōg welee na bii!
- 12 Saberma gwiegħ n ilim,
má hom hōm na wii hefl n gemmmt.
- 13 Hoo, Saberma!
Ven ta hefl n sōklħomb.
Ven too nidwu hā ɣmeeġb fat^z.

62.13 Nyaan Matewa 16.22, n Roomaa tiiba 2.6, n Timotea wad2^{għan} 4.14, n ta
L� ree n weri 2.23 n 22.12.

63
(62)

Saberma sōklb ba hōm ka yata neerm

- 1 *Daviida yumga. Ħà da kudra-ka ka ba Yuudaa
kpamloġun.
- 2 Saberma, ven nnii man door tiġjan,
ven nnii man bag kpaalaa.
Mā bilmrii, mā kwiegħi n mā għbanu hiira
ka bag-v kpaalaa
wo tankparmt nn bag nyaalm lee^z.
- 3 Biilm, mā nyana-v v`haarn
n kpat n ka hēl na
mā nyaan v`għemmni n v`bermt.
- 4 V`sōklħomb ba hōm ka yata neerm,
tii kaa nnii man yuuma yumii ka bakra-v.
- 5 Mā neermi mémenni nii,
maa mā nyokm-v.
Maa mā seej̄m-v ka hof v`hidr
ka via mā nihi n faaga^z.
- 6 Wo nida nn ba lamiegħu
hā wen ju kasanbermt^z lee,
ta welee nnii mā nyaaġb nn ba b`soh.
Lee, mā yaħdġi mā noor
ka kaag ka nyoka-v.
- 7 Mā fiigu hēnii,
maa mā diilgm vii hēn.
Lee, nyinguu menguu
mā diila ba hā kuliim v`hēn.
- 8 Biilm, tħora-ma ka kiig mā hēn
wo korga nn hōgr kā körbit lee.
Maa mā bubm bubga.

63.2 Wo tankparmt nn bag nyaalm lee. Hebrm wadkpeemii hiihin n ta siiriim
wadkpeemgħan In ba nnii. Hebrmba wadga mōrgan ba na wo tankparmt,
nyaalm kpaħi kan.

63.5 Ka via mā nihi n faaga. Da Yuudaa tiiba seenj b hēb nnii. Nyaan
Yum28^{għan}.2, n 77^{għan}.3, n 88^{għan}.10, n 119^{għan}.48, n 134^{għan}.2, n 141^{għan}.2,
n 143^{għan}.6, n ta Timotea wad1^{għan} 2.8.

63.6 Kasanbermt. Ka bā lōg gwiegħi kuyen kuyen, l`ka hum na: kpaam n giilm.
L'kotx na bā da lōgl welee na namħoħt nnii.

- ⁹ Mà nawla mayen n vn,
lee, v` gemmmt nuhu togr-ma.
- ¹⁰ Biiba bá hilwa na bà weedg mà neerm bee,
l`kpíi bee gwæet kpaalaa,
bà hofnt tant kwæen kilmgun.
- ¹¹ L`ba na bá kuu-ba n hoodjui,
l`saa, nyingwei sotrm bá gbani.
- ¹² Huraa lee, wii nyaagb rëna Saberma man.
Biiba bá foor n hà hidrn bee
nan ba bà bakrm bayen.
L`ba na gokaat tiiba lee,
l`nan mudaa bee noora hèn.

64
(63)**Saberma, kiigm mà jugun n bà gbafr-ma bee!**

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janalu.
- ² Hoo, Saberma!
Hai! Kewlg mà noor!
D`bøhçò mà diilhee mënhee.
Ree-ma mà rafeedba nihin!
Bà hèna l`sahf-ma fobèhgu,
bà bagl mà kuum.
- ³ Lo-ma fohtgan n talmba hagr,
nidbèhba kpaturun.
- ⁴ Bá gelmii boo hoodjui ban haar hóm hii,
bà mool bøhgu.
Bà gwæet ba na rahm fiimin.
- ⁵ Bà taawa-hi fohtgan
nid hâ ba kohf bii wii hèn
ka ba bahf halafh.
Bà taawa-hi sabah
ka kpañ n fobèhgu.
- ⁶ Bà hahla taa kwæewa bà diilbehan.
Bà yul taa n foorm nan hóm bà kutukii

- n ka gbaama taa na:
«¿ Wen ba hè bee hè nyaana? »
- ⁷ Bà diila hóm sah na bà he bøhgu
n bøhçò taa na: «L` magn.
T`diila sohn, ¿ laa bee?
Nida kwæewr ba kilmguz.»
- ⁸ Gwentañ, Saberma taawa-ba hè fiumu sabah',
l`hantr-ba.
- ⁹ Bayen bà gwæet hera bá luurm.
Bá yuu-ba bee mëmbee bakra bà juuni.
- ¹⁰ Lee, nidba mëmbe ba bà he fobèhgu.
Baa bà bøhçòm Saberma nn hèna bii
ka hum b`kotod.
- ¹¹ L`ba na hómba nyaagb rënm Sangband man,
bà bagm wii man fohtlanja,
l`saa, kwæewfeela tiiba nyokm bayen.

65
(64)**Bá nyokm Sangband na dii doowan!**

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
- ² Hoo, Sangband!
Ven, ven go *Siyoon duur hèn ven,
magra na bá nyokm-vz.
L`saa, bii tn foor na tii t`hem-v bii,
t`vala-b ka hèna b`jugun.
- ³ Ven, ven kewla baaben tia seerjv ven,
nidbee mëmbee kenna n v`wee.
- ⁴ L`saa t`fubèhhi mënhi yata-t jeegu,
gwentañ lee, venii,
vii waalaa-t t`bøhgu.
- ⁵ Lamæegu tii nnii nid vn banta wii,
nyøhla-wu n vyen
n saa hâ ka go v`haarn.

- 64.7** Nida kwæewr ba kilmgu. Hebrmn gwæegu gwæegu huma na: *nida ni n hâ kwæewr ba kilmgu*. L`boo nawdiam miim nnii.
65.2 Magra na bá nyokm-v. Baa bà bee bà ta ree na: *t`wen kpata bel bel n ka hød lee ba na t`nyøka-v le*.

Yu

Tn jum-n nan lamæegu kú ba v`haarn kuu,
v`habuudr moomrn rekuu!
Tn jum-n-ku kakehnan!

- 6 Saberma!
Leeda-t ka hëna hoolgu want.
Tii weraa na v` ñmæegt ba sõbb.
Lee, ven nnii t`juuni dahda,
tant hën nidbee mëmbee lõo v` hën bá daaѓb,
ka lagaa n bá baa n nyaam kaann bee mëh'.
- 7 Vyen v`kwægdin nnii vn bah duura.
Ba n gemmmt kpaalaa.
- 8 L`saa, v`kowr vn ba n dii nnii
vn kwiijla nyaam n m`wada l`kpuurb,
ka lagaa n tiga biirb mëh'.
- 9 Lee, bii v`lamba nn ba b`jugun bii,
b`saħl kërgun nidba fobëhgu,
ka lagaa n bá la baa vökun bee mëh'.
Welee hëna tant hën nidba buba-v bubii,
l`log tonju kwæen kakehnan kù faaga.
- 10 Ven kiiga tant jugun,
ven saħl tantii nyaalm,
ven hugla-t n këgt ment.
Hoo, Saberma! Saħl sai ka kpaa këema
le, l`maantra tant
ka saħl nidwu dikahb.
- 11 Ven hugla kwægdi n nyaalm,
ven maantra vugi,
ven saa maleem t ka roon
ka nyihaa tant hóm,
ven kaawla kërgun want t`gbuh tii jugun.
- 12 Welee nnii vn kalgra bind n v` ñmæehomt.
V`kan niwaa v`nakpanja ree,
hugla kan n jahaam,
- 13 ka lagaa n kpamlojun dōmgwifhia.
Dui hugl n nyaagb ñmæi,

14 I`saa, fei n buri door dōmgwifhieen
l`ton wo dimt dela.
Yaant ni, dikahb t hu
l`ka boo dimr diir.
L`menguu nyaaga, ka yuuma, ka hoora.

Bà seejña Saberm na wii hera ñmæegb n ree kërgu bëhgun

66
(65)

- 1 Yumgan. Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Tant hën nidba mëmba-n,
didrm-n Sabermwu nyaagb ñmæi!
- 2 Yuum-n-wu yumii ka jeeŋla-wu
ka gbu *janjalu!
Nyokm-n-wu ka jeeŋla-wu!
- 3 Biir-n-wu na há ñmæegt saħl fobëhgu,
na hà gemmmt kpaħ tinaħ,
na tii hëna le, hà rafeedba teegma-wu.
- 4 L`ba na nidba mëmba hilntm hà nöngan!
L`ba na bà yuum yumii ka gbu janjalu
na bà jeeŋlm-wu! (*Bubga)
- 5 Daan-n n`nyaan Saberma ñmæegt!
Hà heb han hëna nidba bii saħl fobëhgu.
- 6 Hå da hera nyaam t kit tankparmt.
Bà da mewdg kol nakpai hì ba kparmgu.
Ree nnii tn da ba nyaagbn wii kaa.
- 7 Hå ba horaantn kakehnan,
hii kpaa yata-wu.
Hå kiiga tigvolhee.
Bá kir-wu bee
daa viim bayen! (*Bubga)
- 8 Tiga mëna tiiba-n, seejm-n Saberma!
*Yisraheel tiiba ten t` Sabermn.
Nyokm-n-wu ka via noora!
- 9 Wii kaa nnii tn neer,
hå ba saa na t`famtg.

Yu

- ¹⁰ Hoo, Saberma!
Nyigii n tarm-t biilm,
kuhra-t wo ban kuh joom lee.
- ¹¹ Mug-t kutukjan.
Hera t' tagm lamtana.
- ¹² Saa na rafeeda wanjeet hom-t^z.
T' gëtg n bogmn, n ta get nyaalmn,
lee, v' hëm t' rorm na v' dii-t kasanbermt^z.
- ¹³ Mä jiba v' haarn na mähee-v *vit.
Man da fed na maa mä hëm-v bii,
mä kena ka hëna-v-b.
- ¹⁴ Man da ba kunyöjun n yahd mä noor
n böhöö tii nnii.
- ¹⁵ Mä hëna-v vit n döm m' yatg hëm mii
ka totra m' namt.
Mä kena-v n naagi n fëedaara n butajunta,
dömiit namt ruhu ba l' tag n vit dahja
l' taan-v. (*Bubga)
- ¹⁶ Hoo, nen, nen vala Sabermwu nen,
daan-n n' membee n' kewlg!
Mä bo na mä keem-n Saberma nn her-ma bii.
- ¹⁷ Mä da yahdg mä noor
n hoh-wu na hä torg-ma
ka maantr mayen na mä yuum-wu yumii.
- ¹⁸ Ka mä da ba n diilbeha,
¿ mä Saberma da ba hä kewlg-ma?
Haai, felah!
- ¹⁹ Lee, Saberma t kewl-ma hëm.
Hä hera hëm n lo nömb mä seenj jugun.
- ²⁰ Saberma hera ñmeegb.
Hä ba kohdg mä seenj.
Hä ba ree mä hen hä sôklhomb.

66.12a Saa na rafeeda wanjeet hom-t. Hebrmn ba nyeet. Baa bà bee bà ta hom na Saa na nidyemtia kad t' jugun laa Saa na t' rafeedba kad t' jugun laa Saa na t' rafeedba nawdr t' jugun.

66.12b ...na v' dii-t kasanbermt laa na v' doolg t' kwëewr.

L`ba na nidba memba jafrm Saberma!

- ¹ Yumgan. Kä ba yamyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka ka gbu *janjali.
- ² T` gbaama Saberm na
hä nyaan t' kunyoju,
hä kaawlm t' hen,
hä geem-t n nönhomga. (*Bubga)
- ³ Saberma!
L`ba na tant hen nidba miig v' huru,
na tiga mëna miig v' jugu dahb.
- ⁴ L`ba na tant hen nidba jafrm-v, Saberma,
na tant hen nidba memembä jafrm-v!
- ⁵ L`gbaama welee na
tant hen tighee mënhee nyaagm,
hä yuum-v yumii ka buba-v bubii.
Biilm, kpahaa hä mënhee tiiba
ka yaa-ba n yaagu kù ba sôbb. (*Bubga)
- ⁶ L`ba na tant hen nidba jafrm-v, Saberma,
na tant hen nidba memembä jafrm-v!
- ⁷ Tant sahl dikahb.
T' ka gbaama Saberm na
hä kaawlm t' hen,
wii nnii tn door tiyan.
- ⁸ Biilm, t` gbaama Saberm na
hä kaawlm t' hen,
l'saa, bà valgm-wu baatee tant hen.

Saengband jugun deb yumga

- ¹ *Daviida yumga. Kä ba yamyuumtba bermba wadgan. Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu.
- ² Saberma vidgn.
Hä rafeedba, bee nyahaa-wu,
bà sol ka yadra taa vökun n wun.
- ³ Hä boraab-a^z

68.3 Hä boraab-a. Gëekm wadkpeemgan ba na Bá booran.

Yu

- wo nyii nn dugda n boorm lee.
 B   boo h  t, tulgu   ena t  neent.
 L  ta ba yenmii n b  hba,
 b   boora Saberma nongan.
- ⁴ H  mba lee,
 bee nyaaga Saberma nongan,
 b   nyinwa ka welwa wel wel.
- ⁵ Yuum-n Sabermwu yumii
 ka hof h   hidr ka gbu *janjali!
 Wat nnii h   hooddeer.
 Koo-n-wu huru!
 B   hohl-wu na Sangband.
 B  m-n nya  gbn ka hoora h   nongan!
- ⁶ Wii nnii kuny  nbii sa,
 wii ta taawa kujf  g  ba kaa.
 H   ba h   haarn ka ba na wii nnii wii.
- ⁷ H  i h   kpa  h n h  i wii,
 h   safm-wu haar.
 H   ba sargan wii,
 h   ree-wu k   ni nya  gbn.
 Biiba b   kir-wu bee lee,
 h   h  em na b   goom kaalanjkparmgun.
- ⁸ H  o, Saberma!
 Vn da d  ehr v  tigr nongan lee,
 ka kpa  haa-d n kpamkparmgu. (*Bubga)
- ⁹ Lee, vii kaa, tant t dam,
 sangbambiim t vu saaga.
 H  o, Saberma!
 ven da ree vyen n werii *Sinaayi duur jugun,
 ven nnii *Yisraheel tiiba nn door tijan.
- ¹⁰ H  o, Saberma!
 ven kena n tonju k   ni hom,
 v  korgu nn kuum lee, k   himt.
- ¹¹ K  rguu, ven da maantr-ku.
 Ree nnii v  tigr nn kad.
 Ba h  m kpaalaa n kuny  ntiiba.
- ¹² Saberma t  o wad,

- yelmaa f  g  ba hiinu t ka faa gohomtntina na:
¹³ «Huraamba baf kili,
 b   tawdba sol ka y  hwa,
 l  saa na f  g  ba b   kpat b   hayan bee,
 b   raar taa b   want.
- ¹⁴ B   me  hra kurjmed n fiid-d n kudnaju,
 l  saa d  kowt ba n sikmola^z.
 ? Nii doora yem n`want huugan?
- ¹⁵ Gemm Menm tia nn yadra huraamba v  kun lee,
 l  boo nyanga  ga f  entr Duhool^z.»
- ¹⁶ *Basaan duur ba na dub  hrn,
 kaalanjb  hii ba d  jugun kod.
- ¹⁷ ? Ben kaa nnii duur d  hen ba kaalanjb  hii dii
 dn ta   ena n  mm  lb n duur Saberma nn k  tg dii^z?
 H   k  tg-d na h   goom d  hen.
 Ka In la ba,
Sangband ba d  la goom kan kakehnan.
- ¹⁸ ? Baa b   bee b   kaal Saberma hoodloora?
 H   ba ruuni ruuni.
 Saberma ba h   huuga.
 Wii da ree hayenwu *Sinaayi duur hen,
 h   ba h   kaalanbermgaa momgan.
- ¹⁹ H   kotg faaga lig lig,
 w  u n han m  ogr bee,
 ka sohdg nidba want n gemmmt^z,

68.14 B   me  hra kurjmed n fiid-d n kudnaju, l  saa d  kowt ba n sikmola. L  ba l  bem na ban l  gr rafeedba man b  i gidgun. Tawdtin In ba nnii. Volba huma na ban sohdr rafeedba ni  n f  g  ba t l  gm b  i nnii.

68.15 L  boo nyanga  ga f  entr Duhool. Hebrmn, sahirma da   ena Salmoon duur hen. Ka l  h  na hawet kpaalaa, nyaalm t hem tana. Ka tonju ni, l  ka boo kw  gr. Baa b   bee b  a ta hom toniibii wo nyanga  ga nn tohd l  menguu lee. Baa b   bee b  a ta hom na: l  boo sahirma da hera Duhool t feent. L  ba na b  a tonaa welee n hoodwant n nikpiirm  ba nn door tijan ka nyinwa wo sahirma lee. Ka b  a l  g gw  egu gw  egu, Salmoon duur k  tot n hebrmn nnii na Duhool. Duur diir ta ba Sikeem kpamga b  a da hof-d welee, vol ta ba *Basaan tonju kw  en.

68.17 Duur Saberma nn k  tg dii. Dii nnii *Siyoon duur. Dii hen nnii *Sangband haan nn bee. D  ba Yerusalem.

68.19 Ka sohdg nidba want n gemmmt. Gr  ekm n haraamm wadkpeemiin ba na Sira nidba want. Gw  etii ta ba H  fees tiiba 4.8, b   reen-t gr  ekm wadkpeemgan.

Yu

I`lag n bá kpaa door-wu tijan bee,
na Saberm Sangband bem n haar.

- 20** Bá seejm Saberm na hà hera ñmeeğb!
Hà kiiga t`hen goor wo goor.
Saberma dafhl t`juuni.
- 21** Wii nnii tn door tijan.
Wii nnii Sangband,
wii dafhl t`juuni.
Hà ba n gemmmt na hà ree-t kuumn.
- 22** Há rafeedba lee,
bee kpah n bà nifhi n hí kwihr.
Ban la ba na kowt tiiba^z lee,
hà waaga bà juuni.
- 23** Saberma bɔħoo na:
«Maa mà ñmelgn-ba,
Maa mà ñmelgn-ba
ka bà la ba *Basaan duur jugun,
laa nyaam kwæen.
- 24** Welee lee,
v`da v`bee v`hamtrm v`rafeedba jiimn,
lee, v`gwæi lentr hì teg.»
Saberma noon gwæet nnii.
- 25** Hoo, Saberma!
Ven nnii man door tijan,
ven nnii mà huraa.
Vn da diir jugun n ka jiba v`haarn lee,
nidfigm da nawdra ka hehla-v,
m`da kpah jaħ.
Nidbee mæmbee da nyanan.
- 26** Yumyuumtba da ba nongan,
*janjali gbuudba tagd bà kaa,
biirii ba kpama ka gbu bina.
Bà da yuuma na:

68.22 Kowt tiiba. Ka bá lög gwæegu kuyen kuyen, I`ka hum na bá juhimt.
Hoodr tiiba da kpaa ko bá juuni kakefhan hoodr diħm. Bà da boo santba.

- 27** «Kpogl-n taa n`jum kasant
ka nyoka Saberma!
Nen, *Yisraheel tiiba momba nen,
seejm-n Sangband!»
- 28** Beħyamiina buudm tiiba ba kan,
da wii nnii bunoga.
Bee deħra nongan^z.
*Yuudaa buudmn huraamba ta bee,
bá n bà nidba,
nyaağb hoda bogm bà huuga^z.
Jibuloona buudmn huraamba
n ta Naftalia buudmn reba ta bee.
- 29** Nen, nen door Saberma tija nen,
n`kee n`bem n gemmmt.
Wii moma beda welee^z.
Hoo, Saberma!
Haħlg vn fetg-t heb bii!
- 30** Ba n faaga v`haarn
ka mad *Yerusalem v`kwæen.
L`ba na huraamba saħm-v want.
- 31** Kpal-ba!
*Hejift kaagrn dōm bibiħguu
n tigvolhee, kpamnaagi n hì bii kodirħee,
l`ba na l`mengguu daan n liġbkpaħjム
bà hilntm v`tija.
Yadr tiga há sòkla hoodr hee!
- 32** Bermba reda Hejift n daan.
Kuus tiiba taana ka sol,
bà nihi t hugl n want na bà si Saberma.

68.28a Bee deħra nongan. Gweetii kotoħ ba nigiib. Biiba huma hebrmn wo
l`kotoħ nnii na: Bee mada korgu.

68.28b Bá n bà nidba, nyaağb hoda bogm bà huuga. Gweetii kotoħ ba nigiib.
Hebrmba wadkpeemga kiigan n laatm wadkpeemga kiigan ba na bá fidr bà
kwæelm dimt.

68.29 N`kee n`bem n gemmmt, wii moma beda welee. Biiba rea ka tagħi
hebrm wadii hiihi n grekk n siiriim wadkpeemii na: Hoo, Sangband! Ree
v`gemmmt v`werii!

- ³³ Tiga mēna tiiba-n,
yuum-n Sabermwu yumii ka gbu janjali! (*Bubga)
- ³⁴ Sanjbambiim manna ka bee.
Mii biimn nnii hā hooddeer nn bee,
yuum-n-wu yumii!
Hee-n hōm!
Hā gwēlan.
¿ Noted nnii welee?
- ³⁵ Miigm-n Saberma gemmmt!
Hā ba hā bermtn ka mad *Yisraheel,
hā gemmmt hugl sajgbambiimii mēnmii.
- ³⁶ Hoo, Saberma!
Ban taana v`kan go ree lee,
I`ka sah fobēgu.
Biilm, kaalanjee ba n kayen.
Ven nnii Saberma,
Yisraheel tiiba doora-v tijan.
Ven sahl-ba kwēgdi n gemmmt.
Saberma, ven hera ḡmēgħ!

Higm ḡmēgħa

69
(68)

- ¹ **Daviida yumga. Kà ba yemyuumtba berma wadgan.*
Bà yuuma-ka wo ban yuuma «Moot fiit» yumga^z. lee.
- ² Hoo, Saberma! ¿ Hii kpaħ rii?
Nyaalm taan mà lakwēen.
- ³ Mā ḡmiheġġ hawtn
ka kpaa vofha tant na mà jehnt.
Kpay man lōr nyaalkilmgun
kol t ka kulaa n mana!
- ⁴ Mā gira ḡmēgħa,
mā lakwēen t hōdr.
Hoo, Saberma! Mā giira hōdm,
mā niini t kparr.

69.1 «Moot fiit» yumga. Gweettii kotod ba nigiib. L`baa na yumga kiġa gonoogħi. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee. Biiba diila na gweegħu ba na ḡmihi hiroond janjalun.

- ⁵ Bā nyahha-ma yem bee^z,
bà ba kod ka yata mà jii.
Bā bag na bà dafħħa-ma bee yata-ma.
Bà bidg mà rafeedba gokaat hidrn.
Man ba baaw bii,
¿ maa mà he lan mà ḡmelg-b?
- ⁶ Hoo, Saberma! Vii miil hōm na
mà boda wo katilantia,
mà fubēħga kiiga kpaħ fohmgan v`nongan.
- ⁷ Hoo, Saberma, want mənt Saŋgband!
Daa saa na maa kaa
jiwhi kpal biiba bá daag v`hēn bee.
Hoo, *Yisraheel tiiba ten t`Saberma!
Daa saa jiwhi kpal bá door-v tijan bee
bii b`kena mà jugun bii kaa!
- ⁸ Biilm, bii man hena-v bii kaa nnii ban suu-ma,
bii kaa nnii jiwhi nn kpal-ma kpaalaa.
- ⁹ Mā kitg saanwu mà teelba huuga,
mayen mà teelba momba mēħi'.
- ¹⁰ Gwentahha, soklb man ba n v`haar bnaa,
b`hōħi mā ni wo bogm^z.
Lee, suut ban suu-v tii kpena mà hēn^z.
- ¹¹ Ka mà la boow noor ka kuum,
bá ka la suu-ma.
- ¹² Ka mà la fidr kunfogdimt,
bá ka la laħ-ma.
- ¹³ Bā kad bantn^z bee bōħo mā gweet,
l`saa, dakuudba mēħba yuuma-ma n yumii.
- ¹⁴ Man lee, hoo, Saŋgband!
Ven nnii man seeja,

69.5 Gweettii ta ba Yohanessa 15.25.

69.10a Gweettii ta ba Yohanessa 2.17.

69.10b Gweettii ta ba Roomaa tiiba 15.3.

69.13 Bantn. Ka bá lōg gweegħu kuyen kuyen l`ka hum na fid noora. Bà da mohol dabid n kaad korgu, bá ka jiba n huturu, laa huturi ka korguu t bern. Ree nnii korguu kpalmmba nn da kpogla taa, ta ree nnii ban da mugħaa gweet.

- werii-ma nan v` hōmgu!
Hoo, Saberma! Leedg-ma!
V` sōklhōmb ba bermb ka kpañ n faanju,
ba v` dāf mà jugu biilm.
15 Ree-ma hawtn!
He na mà daa mōçgm ñmifhm!
Ree-ma bà nyaahaa-ma bee nihin!
He na mà riir nyaalkilmgun,
16 na kol daa kuliim n man,
na kilmgu daa vøl-ma,
na lóku daa mud mà jugun!
17 Hoo, Sangband!
V` sōklb ba hōm ka ba bermb,
kōkma v` bii,
lee, bidg v` nonga n mà wee!
18 Man nnii v` ñmeeñeeda,
daa foñm-ma!
Leedg-ma weem,
mà ba kunyōjun!
19 Nyuhñ mà man!
Ven nnii mà hēn kigda.
Mà rafeedba jefra mà jugun,
sohdg-ma bà nihin!
20 Miil hōm na bà suul-ma
ka kohla mà hidr,
jiwhi kpal-ma.
Biiba bá kpaa sōkla-ma bee,
bá ba v` niinin.
21 Bà kohl mà hidr
l` ka nyañ mà kwæewrn,
wiirhuu kpañ taadmb.
Mà welaa na
¿ mig hii ba hà bakr hà jugu
hà daan na hà doolg mà kwæewr laa?
Haai, l` kpata yem.
22 Bà helaa ka lōo rahm mà diitn

- ka sañ-ma dañmiigu na
mà kwiiñl mà nyunuudu^z.
23 L` ba na bá kasant kitg kutukñja,
bá n ban hoh bee
bà lóodr ká ni^z!
24 L` ba na bá niini haaw, bà joom!
Kah bá sarii, bà ked ka defra!
25 Fohlg v` kwæewweerga bà hēn
kà totrm-ba wo bogm!
26 He bà kōrgu kitg vuugu,
na hii daa goom bá hayan felah^z!
27 Biilm, hii vn hantr wii hēn nnii
ban la hila bayen ka gbu
ka ta gwæela hà wiiru jugun.
28 Saa bà gwædgm n kwæen n bëfgu hëb!
Kaalm-ku kuyen kuyen!
Daa saa bà yuuñ v` jugu dafb!
29 Biilm, l` kpañ na bá ta kaalm-ba neermba huuga,
bá hida daa bëm v` reba reña man^z!
30 Man lee, mà ba higmn ka ju kunyōju.
Hoo, Saberma!
Ree-ma kuumn, v` dāf mà jugu!
31 Maa mà viim Saberma hidr n faaga
ka yuuma-wu yumii.
Maa mà nyokm ka seeña-wu na
wii hera ñmeeñgb.
32 Welee ba l` bëm Sangband loogu
ka yata naägb,
la naadaar d` kpañ bëfgu d` rii dii.

69.22 Nyaan Matewa 27.48, n ta Markuusa 15.36, n ta Lukaasa 23.36, n nan Yohanesssa 19.28-29.

69.23-24 Vugi 23-24 ta ba Roomaa tiiba 11.9-10, bà reen-t grëekm wadkpeemgan.

69.26 Gwæetii ta ba Tumtba ñmeeëgt 1.20. Tumt Fetra beda-t t' hel Yuudaasa.

69.29 Nyaan Filiiifi tiiba 4.3, n ta Ln ree n werii 3.5; 13.8; 20.12-15; 21.27. Tónii-n-t n Lukaasa 10.20.

- ³³ Lee, kunyɔŋtiiba nyaan
bà nyaagm.
Nen, nen bag Saberm nen,
daa bɔrii-n ŋjmeenm!
- ³⁴ Biilm, Saŋband kewla n kunyɔŋtiiba,
d' kpaan nima d'reba bá wen ba sargan.
- ³⁵ Saŋgbambiim n tant l'nyokm-d!
Nyaam n b'ba m'ni bii ta nyokm-d!
- ³⁶ Saberma kee hà dah *Yerusalém kɔrgu jugu,
hà ŋmetg hà meñ *Yuudaa kɔrni,
nidba goom fí ni ka hef-hi.
- ³⁷ Hà kee hà to kɔrnhii
bá h̄ena há ŋmeeğb bee yakii,
hì hefñ-hi,
hà kee hà he bá sɔkla-wu bee kad kɔrnhiin.

L`ba na Saberma kenm weem, hà tɔrg-ma!

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka na Saberma deedg v'hēn^z.
- ² Hoo, Saberma!
¿Kpañ v'sohdg-ma?
Hoo, Saŋband!
kenm weem v'tɔrg-ma^z!
- ³ Bá bag mà kuum bee,
l`ba na jiwñi kpal-ba,
l`kohl bà hida!
Bá nyaaga n maa kunyɔju bee,
l`ba na bá bidg kaawa
l`hoñlg-ba n tñja!
- ⁴ Bá lañ-ma bee,
l`ba na jiwñi kpal-ba,
bà ŋmetg bà nakpain!
- ⁵ Bá bag-v bee məmbee lee,

70.1 Saberma deedg v'hēn. Gweetii bahra n kowt t'da ba na bá ree dikahb
ban sah biin gidgu, bá hewl nyabiir nyanyaam, bá totr tii.

70.2-6 Vugi 2-6 ta ba Yum40^{nan}.14-18, bii t'rotg kan jañ'.

nyaagb n lamęegu hugl bà kwęewan v'kaa!
Bá sɔkla-v na dahra bà juuni bee məmbee,
bá bɔñcoom ka kpaa saa na
Saberma, ven nnii Berma!

⁶ Maa nn la ba kateđtii ka kpañ n bii lee,
hoo, Saberma,
kenm weem n mà wee!
Ven tɔra-ma
ka rea-ma kuumn.
Hai, Saŋband, daa saa mà gi hɔdm!

Kpalma seeñb

71
(70)

- ¹ Hoo, Saŋband!
Vii man nnii man fohnta.
L'daa saa na jiwñi kpal-ma didii^z!
- ² Ven h̄ena l'menguu wo ln gbaama lee.
Sohdg-ma kuumn, v'lo-ma hɔmlanja!
Lo tobr n mà wee, v'dah mà jugu!
- ³ Bem mà fohtlanja na mà foñm kan!
Kaalaña vn lo kee nnii na l'dahm mà jugu^z.
¿Lag ven nnii mà fohtlanja?
¿Wen ta ba hà bee hà jib kan?
- ⁴ Hoo, mà Saberma!
He na mà fetg fubęftiiba n talmba niñin,
na bá kpaa yu hii higm bee daa hee-ma bęfgu!
- ⁵ Saberm Saŋband! Ven nnii man welaan.
Mà kaamn n jana, vii hēn jah nnii man daag.
- ⁶ Mà nya raawtn n jana, vii hēn nnii man higr.
Ven da boowra mà hirgu mà daa rēn mà nya raawtn,
ven nnii man nyɔka.
- ⁷ Nidba kɔd lɔgl na mà ba n mayen.
L`ba na ven nnii mà fohtlanja,

71.1-3 Vugi 1-3 ta ba Yum31^{nan}.2-4, bii t'rotg kan jañ'.

71.3 Bem mà fohtlanja na mà foñm kan! Kaalaña vn lo kee nnii na l'dahm
mà jugu! Hebrmn ba na: Bem fiigu ban fohtnta kú kwęen kuu, haar ban hafñg
na l'dahm mà jugu dii!

- ta ven nnii mà gemmnt.
- 8 Mà noor hugl n v`nyɔkb yumii,
mà faa v`bermt gwæet goorii mendii.
- 9 Daa la he wo kohda-ma mà kpalmtn,
wo mà kwægdi nn gwihda lena!
- 10 Biilm, mà rafeedba bɔħoo mat,
bá sug-ma bee kool mà hæn kpaab
- 11 ka nyeera taa na: « Saberma kohdg-wu,
dee-n n`mug-wu,
hii ta kpfah na hæ sohdg-wu! »
- 12 Hoo, Saberma! Daa dodg vyen n man!
Mà Saberma, daan weem weem v`torg-ma!
- 13 Bá tula-ma hoogu bee,
l`ba na jiwhi kpal-ba.
Bá bag mà bæħgu bee,
l`fælg-ba kpaalaa,
l`su ka kohla bæ hida!
- 14 Man lee, maa mà weliim welihu,
maa mà mɔɔgm-v nyɔkb.
- 15 V`nmæegt ba t`jugun, ven ta dahl juuni.
Maa mà kaalm welee nmæegtii goorii mendii,
ka mà la kpaa bea kaalb.
- 16 Maa mà kenm ka bɔħoo v`gemmnt gwæet.
Hoo, Saberm Sangband!
Maa mà deedgm v`nmæegt jugun,
tii n jah t`beel t`jugun.
- 17 Hoo, Saberma!
Mà kaamn n jana, ven weraa-ma rarm le,
mà hæna bæ miigaa v`hoolgu nmæegt.
- 18 Gwelja, wo mà jugu nn feenta mà ta kpalma lee,
hai, Saberma, daa vaa-ma!
Lee, mà faam v`kwægdi n v`gemmnt gwæet
ka bo na goona nidba miig-t,
wai hí kena hii meħ'.
- 19 Hoo, Saberma!
V`nmæegt ba t`jugun.

- V`welee nmæebermtii kpfah n faanju.
¿Hii ba rii ka boo vn ba lee?
- 20 Vn la her má miig higm n kunyɔnu mængu lee,
himii-ma kuumn,
reena-ma tant kwæen kwæen.
- 21 Si-ma hidr,
l`nmætg l`doolg mà kwæewr!
- 22 L`saa, mà jaħrm-v v`gwæet madm kaa
ka gbu tab n *janjalu.
Hoo, Saberma!
Maa mà yuum-v yumii ka gbu janjalu.
Ven nnii *Yisraheel tiiba nn door tinjan.
Vii ba n vyen.
- 23 Maa mà bubm bubii,
maa mà yuum-v yumii ka gbu janjalu na
ree-ma kuumn.
- 24 V`nmæegt ba t`jugun.
Maa mà diilgm v`ret goorii mendii na
bá bag mà bæħgu bee gbælji n jiwhi.

L`ba na Sangband to huraa gemmnt na hæ yaam hæm!

72
(71)

- 1 *Salomoona yumga.
Hoo, Saberma!
Ba sɔbb,
ven yaa wo ln gbaama lee,
si welee yaamii huraa,
na ta wii nnii huraa kwæela!
- 2 Na hæ yaam n v`tigr wo ln gbaama lee,
ka ba sɔbb n d`kunyɔnjiiba.
- 3 Na l`si kɔrgu mængun nigiigu
n bii b`ba sɔbb bii
l`lag n duura n dui meħ'.
- 4 L`ba na huraa teew kunyɔnjiiba kaa,
hæ dah katedtiiba juuni!
L`saa, bá hæna volba dad dad bee,
hæ neem-ba teg teg!

Yu

- 5 L`ba na há neer^z kakehnan wai məniin,
wo muunu laa kidga nn ba lee!
- 6 H̄à huraant t̄org nidba
wo toju nn ni wahaalnt h̄en lee,
laa wo maleem nn sah tant nigiigu lee!
- 7 L`ba na há he na bii b`ba s̄obb bii^z b̄em,
na nigiigu yadg h̄à huraant vuugun!
H̄à huraantii nan kpaa diħħaa.
- 8 L`ba na há mad toju kw̄eен kakehnan kù faaga^z,
H̄efraat kol kakehnan tant faaŋu!
- 9 Na yøħuutba^z məħba gbafnt dind h̄à nōngan,
l`saā h̄à rafeedba mōg tanjoom!
- 10 Na Tarsiisi k̄orgu huraa^z
n Mediteranee nyaam kpamga
k̄orni huraamba daan n fat!
L`saā Sabaa n Sibaa k̄orni huraamba^z lee,
bee faad lambħu!
- 11 Na huraamba məmba door-wu tiŋan,
l`saā tigtiiba məmba kitg h̄à Ȝmexheebda!
- 12 Biilm, h̄à nan rea katēdtiwiu b̄eħgun,
wii mōo ka hof na bá t̄org-wu.
H̄à nan ta rea kunyɔntiwiu b̄eħgun,
wii kpaf n t̄orgħħii.

72.5 *L`ba na há neer*. Greekm wadkpeemgan ln ba nnii. Hebrmba wadga mōmgan ba na: *bá h̄ena na bá valgm-v*.

72.7 *Bii b`ba s̄obb bii*. Hebrm wadkpeemii hiihin n ta greekm n siiriim wadkpeemii ln ba nnii. Hebrmba wadga mōmgan ba na *há ba s̄obb wii*.

72.8 *Toju kw̄eен kakehnan kù faaga*. Hebrmn, bá b̄oħoo na: *nyaam n m`tuurmn*, l`kotd na Nyakpiirm n toju kw̄eenn kakehnan Mediteranee nyaam n toju faagan.

72.9 *Yøħuutba*. Hebrmn ba na *kpamkparmgun tiiban*, l`kotd na l`wed yøħuutba. Volba huma wo l`hela kpam dōm, volba wo l`hela kūnidba.

72.10 *Tarsiisi k̄orgu*. Korguu da ba voku n *Yisraheel. L`wed H̄esfaany tantn.

72.10 *Sabaa k̄orgu*. L`wed korguu baaim Ḧarabii toju faagan k̄orgu ban hof goona na Yemeeen kuun. *Sibaa k̄orgu*. L`wed korguu baaim Ḩafrika tant toju kw̄eenn tigan, k̄orgu ban hof goona na Suudan kuu toju kw̄eenn.

- 13 H̄à kee h̄à nyaan taalm tiiba kunyɔŋju,
h̄à dah katēdtiiba juuni.
- 14 H̄à kee h̄à soħdg-ba talmba niħin
ka rea-ba bá sarga Ȝmexegtn.
Bá neerm ba daft h̄à nōngan.
- 15 L`ba na t̄huraa neer kakehnan,
bá to-wu Sabaa k̄orgu sika!
L`ba na bá seej̄m h̄à jugun
ka gbaama Sangband na
d`kaawlm h̄à jugun goor wo goor!
- 16 Na dikafb roonm h̄om k̄orgun,
l`lag l`foħr duura jugun,
na ham hem b`dama
wo Libaan duuran raanin tiit!
Na nidba for k̄ornin wo kpam mobeħt!
- 17 L`ba na há hidr neer
bá hof-d kakehnān!
L`ba na tiga məna tiiba seej̄m taa
ka gbaama Sangband na
d`kaawlm bá h̄en
wo dn kaawl huraa h̄en lee!
L`saā tant h̄en tigħiee mənħee bōħoċċa na
wii nnii lamexgu tia!

*

- 18 Bá seej̄m Saberm Sangband,
dii nnii *Yisraheel Saberma
dii yen d`h̄ena hoolgu want!
- 19 Bá nyokm d`hidr kakehnān!
Tant mənt miig d`bermt!
Tii nnii, tii mōmt nnii^z.

- 20 *Nnaħ nnii Yisaaya kw̄eel* *Daviida seej̄b nn diħħaa^z.

72.18-19 Vugi 18 n 19 togħi yumii wadrefħdrgee mənġee (Yum42^{għa}-72^{għa}).
72.20 Daviida yumii kpoglkpeemb tolgħi nnii.

Yu

WADTAHRGA
(Yum73^{ga}-89na)

Mà niini da mool n ntidalmba

73
(72)

- 1 *Hasaafa yumga.
Mà miil na Saberma ba hóm,
hà ba hóm kpaalaa n *Yisraheel tiiba,
hà ba hóm n biiba bá ba n bà kwéewfeela bee.
- 2 Ln la ba welee lee,
mà da goda luurb,
gbehga n joom na mà lor,
- 3 blaħħ kaa na
mà niini da mool n biiba bá weraa bayen
ka kpaa bag Saŋband bá neermn bee.
Biilm, mà da yul l'mengu ked-ba n hóm,
- 4 bii ta kpaa lakla-ba bà neermn felah'.
L'saa, bà ba bibiħt ka qbed.
- 5 Bà kpaa ba n diila hiiħha tii dela
ka ta kpaa ju kunyøġu tii dela.
- 6 Welee kaa nnii ban kwelwa kwel kwel nidba nöngan
wo mina laalħomm miim na bá geem
ka diinaa bá talmt nidba nöngan
wo mina dimbuudr diir.
- 7 Bà mōdra n hēm nyakpiit
gwəntahaa, bá niini la geewa^z,
bà yu hì ni bá kwéewan diilbeħha.
- 8 Talmt n volba laħm gwæet n jah ror bá nooran.
Bà gwæela kimm ka wahaa volba,
- 9 ka gwæela wo bà rən n saŋgbambiim
ka hēna wo bee miil b'ba tant hēn bii məmbii.
- 10 Welee nnii nidba nn tagħ-dba ka hirwa bá kaa^z

73.7 Bà mōdra n hēm nyakpiit gwəntahaa, bá niini la geewa. Ka bá log gwæeguu kuyen kuyen, l'ka ba na: bá niini ror kpaaam ħmit ħmit huuga. Greekm n siiriim wadkpeemien ba na: bá fubehii rena bà kpaaam kwéewrn.
73.10 Hebrmn gwæetii kōtōd ba nigiib.

- ka bag na bà kewlgm b'rор bá nooran bii məmbii
- 11 ka boħoo na: «Bii tn hēna bii waa,
ż-Saberma ba hè bee hè nyaan-b?
Bii b'għeta tant hēn bii waa,
ż-há ba n faaga wii ba hè bee hè miig-b?»
- 12 Welee nnii talmba nn ba,
bà neera ka kpaa diila lii felah',
ka hēna bà kwiegħdm yada.
- 13 ż-Ka welee, mà giira mà giidmii yemn?
ż-Mà ba jaarnej mayen na mà bəm *kel keli?
ż-Mà ta ba jaarnej mayen na mà bəm n mà
nyuċċuġġm?
- 14 Goor wo goor, daraa mà tobr
ka lōo-ma kunyøġjun.
- 15 Man ba mà bee mà gwæelm wo ntidalmba.
Gwəntahaa, welee ba l'saa na mà rəe mà teelba,
ta ten nnii v'tigr.
- 16 Lee, mà hēm diila t'jugun
n ka jaarnej mayen na
mà kewii l'kotd, gwəntahaa,
l'bee-ma gemm.
- 17 Lee, Saberma,
goor man niw mà nakpa ja v'haarn dii,
mà hom n miig
bii b'hod ntidalmba bii.
- 18 Biilm, lōo-ba huru hū ba halmt huu jugun,
lee, saa bà lōo kuumn.
- 19 Wuui! L'ba fobexgu,
myenm jugun bá boorm
l'tog togħiġ!
- 20 Hoo, Saberma!
Wo nida nn yu jaamiitn bii nn boor
ħá wen himta lee,
ta welee nnii vn nan ta kpia-ba
goor vn nan vida na v'yaay yaagu dii.
- 21 Weem man da ba n kwéewweerga l'bida mà rarm lee,

Yu

- 22 mà boo dəmjoojooŋu,
mà da kpaa hum-v n lii felah'.
- 23 Gwəntaf̄ lee,
maa nawla-v n mayen
v' dad mà najuudu.
- 24 Ven kpahaa-ma ka safi-ma rarm.
Lee, nan ba v' sohdg-ma l'jeenl-ma.
- 25 Wo man ba n vn lee,
¿wen nnii man ta ba mà bagm saŋgbambiiŋ ni?
Má ta kpaa bag bii jeenb tantntina hən.
- 26 Biilm, mà gbanu ba hù bee hù bəm hadgm,
mà kwəɛwr məf̄',
gwəntahaa, hoo, Saberma!
ven nnii mà kwəgdi,
ven nnii ta mà kəgt,
ba v' bəm welee kakehnan.
- 27 Lee, biiba bá doda-v n bayen bee nan bɔraa bá
neerm.
Biilm, nan kua biiba bá gwidaa-v kaawr bee.
- 28 L`ba na manii,
hoo, Saberma!,
mà lamegu nnii na mà nawra n vn.
Hoo, Saberm Sangband!
Mà loo mà daagb v' hən.
Mà nan ba mà faam bii vn həna bii membii.

L`ba na Saberma yum há haar kunyɔŋu!

74
(73)

- 1 *Hasaafa yumga. Yumhəmgan².
Hoo, Saberma!
¿Ben kaa nnii vn koh-t welee?
Ten nnii v' kodiir, ¿laa bee?
¿Lag ven kpahaa-t?
¿Ben kaa nnii vn bee-t n daat daat?

74.1 Yumhəmgan. Gweetii kotođ ba nigiib. Biiba huma na: *diilan*.

- 2 Deedg v' kpaturu hən!
Hera-hu v' rehu, lag jana n bii.
Da dahra hù jugu,
hú kit tigr vn bantg n həm v' red dii.
Deedg *Siyoon duur hən!
Løgra-d n həm v' haar.
- 3 Køtg nakpaŋa v' nyaana,
l`ba dabít hən!
¿V` haarii bii ta tøln?
¿Rafeeda ba gbuñ l`menguu?
- 4 D`ni, v` kan da kpogla-t ree momgu nnii,
v` rafeedba nn da hia.
Bayen bà lamba nnii ban lo kan.
- 5 L`da boo dabsøhdba jafr̄a lara raaga hən.
- 6 Lee, gwelŋa, bà gbuñra d`kwəɛlm wantii²
n bà lara, n bà kondabia.
- 7 Bà totr̄ haar bà kan hoh v` hidr̄ ree
n gbuñ-d l`hawl-d.
- 8 Bà beda n bà ni na
baa bà gbuñ kpaalaa.
T`kørguun,
bà gbuñra kaalai v` kan da kpogla-t hí ni hii
ka totra-hi bogm.
- 9 Bà kpaa yu kan waari hí weraa na
ba t` huuga hii.
*Gweet bohøothii kpah',
hii kpah t` man na hà biir
na mig l`ba l`jehnt laa.
- 10 Hoo, Saberma!
¿Kakehnan tedaan nnii rafeedba nn ba bà suum
ka kohla v` hidr?
- 11 ¿Ben kaa nnii vn høgr vyen?
Daa hen! Følg-ba!

74.6 Kwəɛlm wantii. Græekm wadkpeemiin huma na: *huturi*.

- ¹² Hoo, Saberma!
Ln la ba welee lee,
ven nnii t`huraa, lag jana n bii.
Ven hefl n tant h̄en jugun deb.
- ¹³ V`gemmmt da rada nyaam.
Ven da yōdr nyaamn ḥmērwaļju juut.
- ¹⁴ Ven da yōdr nyaamn wakukuu juut^z
n lōgm kū namt n to kpamkparmgun dōm^z.
- ¹⁵ Ven nyatra kola nyabila.
Ven ta h̄ena kola h̄á kpaa nyiida hee t kparn.
- ¹⁶ Ven hefl n goor, ven ta hefl n nyingu.
Ven ree muunu n kidga.
- ¹⁷ Ven lo tant h̄en faant mēnt.
Ven ta ree yobr n kwēer.
- ¹⁸ Hoo, Sangband!
Deedg tintii!
V`rafeedba suura-v,
joojoont kohf v` hidr.
- ¹⁹ Daa taag-t bā niñin!
T`ba t`bem wo haar ḥmēngaz ban to diidt kee.
Ven hefl n tn,
ten nnii kunyōntiiba,
daa hōntrm t` h̄en!
- ²⁰ Deer moogu gitgm m`ba t`huuga mii h̄en!
L`yatgn.
Biilm, k̄rgun fohtnlant kitg talmt kaalant^z.
- ²¹ Daa saa na jiwhi kpal ban h̄ena dad dad bee!

74.14a *Nyaamn wakukuu*. Hebrmn ba na /ivyataan. L`ba na gemmmt t`vidg Sanjband gemmmt t`ree want jugun tii nnii ban lōg wo nida. Sangband da diira t`jugun. Bā da rea-t wo bii bibifgu blaħb ba fobefgu ka ba nyaamn wo kaaseegnu kū ba n nakpañbibift ka ba n nuuni hilbleħi'.

74.14b *Kpamkparmgun dōm*. Biba huma na: bā go kpamkparmgun bee. Ka bā gitg hebrmn gweetii n lyen, biiba t ka hum na nyaamn hōlbermii.

74.19 *Haar ḥmēngaz*. ḥmēngaz ln hel nanahreen kee tona kōd nyuurhoolmja. Bā lōgl-ka nnaħi kōkmb jugun.

74.20 *K̄rgun fohtnlant kitg talmt kaalant*. Hebrmn, gweetii humb ba gemm. Biiba rea na: talmt nn kur bee hugl k̄rgun fohtnlant, laa mina: k̄rgun fohtnlant hugl ka ba na talmt kaalantn.

- L`ba na katedtiiba n kunyōntiiba nyōkm-v!
- ²² Hoo, Saberma! Vidg!
Yaa v`yaagu!
Joojoont suul-v goorii mendii.
¿L`kpaa bōħċċo-v liin?
- ²³ Daa hōj v`rafeedba h̄en!
Bà didra ḥmēi kimm ka kpaa saa.
¿L`kpaa bōħċċo-v liin?

75 (74)

Saberma kena na h̄a yaa yaagu

- ¹ *H̄asaafa yumga. Kā ba yumyuumtba berma wadgan.
Bà yuuma-ka wo ban yuuma «L`daa he wo v`kohl»
yumga^z lee ka gbu *janjalu.
- ² Hoo, Saberma!
T`jahra-v, t`jahra-v biilm.
Nyōħra n tn^z.
V`hoolgu ḥmēegt weraa-t welee.
- ³ Tn kewlg-n Saberma nn bōħċċo tii:
«L`vuugu taanan.
Mà lo-ku na
mà da mà yaa wo ln gbaama lee.
- ⁴ Tant ba t`bee t`dam,
t`n t`h̄en nidbee mēmbee,
man lee, maa da kalgr-t
ka hahla t`bobogr. (*Bubga)
- ⁵ Mà beda bá weraa bayen bee na
bayen weriibbi na l`mag welee.
Welee talmbee,
mà bōħċċo-ba na
l`ba na bayen fuurmii jehnt!

75.1 «L`daa he wo v`kohl» yumga. L`baa na yumga kiiga gonoogrtn. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee. Ta nyaan yum57^{na} n 58na n 59na.

75.2 Nyōħra n tn. Ka bā lōg gweegu kuyen kuyen, bā ka hum na: v`hidr ba nyōħi, hidr hela nida moma. Grēekm n siirīm wadkpeemiin ba na: l`saa t`ħoħm v`hidr.

Yu

- ⁶ Na ban gwæela ka via bà baagr lee jehnt welee!»
Saberma noon gwæet nnii.
- ⁷ Bermt kpañ na bii nnii.
T` kpaa rëna n toju kwæen laa kú faagan
laa mina mootn².
- ⁸ Saberma n jañ yaa yaagu.
Hà hofla hiiwu n tiña,
n vii hiiwu n faaga.
- ⁹ Biilm, Saŋband mada d` nuhun wombuga.
Wombugee hugl n dabëhm,
bà sôdra m` ni want
na m`bem daat.
D` futa-m ka sah tant hèn talmba.
Bá mëmbee ba bà nyii-m
bà lag n kotoñ.
- ¹⁰ Man lee,
maa mà keem Saberma hoolgu ñmeegt
ka kpaa saa.
Maa mà yuum-wu yumii ka gbu *janalu.
Wii nnii *Yakooba nn da door tijan.
- ¹¹ Hå ba hà he³ talmba gulnt bà juuni,
l`saa hà vii hombä rehi n faaga.

Saŋband jul jugun**76**
(75)

- ¹ *Hasaafa yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka ka gbu *janalu.
- ² Saberm nnii ban mi hõm *Yuudaa tantn, *Yisraheel tiiba jeeñla-wu.
- ³ Hå foñtlaña ba Yerusalém⁴ *Siyoon duur jugun.

75.7 Mootn. Hebrmn ba na kpamkparmgu l`kotoñ na \*Sinaayi kpamkparmgu l`nyõhr n *Hejift. Hejiftn nnii *Yisraheel tiiba nn da bag tõrgm.

75.11 Hå ba hà he... Gwæstii boo ln ba l`bem nnii. Hebrmba wadga mõmgan ba na mà ba mà he.

76.3 Yerusalém. Hebrmn ba Yerusalém hidkpemr na Saleem l`wed kotoñ gwæeguu ror wo nigigu gwæegu. Hebrmn nnii na saloom.

- ⁴ Ree nnii han da kafr hoodwant mënt,
hoodjui n fiimi, n want ban togdra n fiimi tii.
(*Bubga)
- ⁵ Ven nnii wiinga.
Ven beel n gemmmt
ven kpena n duuran
ka di v` rafeedba jugun².
- ⁶ Bå tawdba bå yatg wamtt bee,
bà soñdr bà do bå hoodwant.
Bà doora ka kpi.
Tawdbambena mëmbee,
bà ba bee na bà he bii.
- ⁷ Hoo, Saberma!
Ven nnii *Yakooba nn da door tijan.
Fuu v` meeran,
deera n hå tiiba t gor gokaawrm.
- ⁸ Hoo, ven! Kpaf heee!
V` wen hèna kwæewweerga,
¿wen ba hà bee hà jehnt v` nõnga nii?
- ⁹⁻¹⁰ Gita yaagu ka ba sangbambiimn.
V` wen vida n git yaagu
na l`dah kunyõñtiibee mëmbee juuni,
fobëhgu t ka mad tant hèn tiiba bà kad kpoñ!. (*Bubga)

- ¹¹ Biilm, nida kwæewweerga tora na bà jahrm-v.
Bá feta n v` kwæewweerga bee,
bee boo dimr vn hegaa v` hèn dii.
- ¹² Nen, nen tagd Saŋband kaa nen,
foorm-n d`nongan
ka hèna nn fed na n`ba n`he bii jugun!
Dii nnii n`Saberma.
Kenm-n n want ka sah-d!
L`ba na bà solm-d!

76.5 Ka di v` rafeedba jugun. Grëkm n siiriim wadkpeemiin ba na [duura] hå bee kakeñnan hee. Yu

- ¹³ Dii hofla horaamba kwæen tiiba.
Tant hæn horaambee mæmbee sol-d.

L`ba na bá deedgm Saberma ñmæebermt hæn kунyøjun!

77
(76)

- ¹ *Hasaafa yumga. Kà ba yumuutba berma wadgan. Bà yuuma-ka ka tøgaa *Yeduutuuna *janalu gbuut.
- ² Saberm nnii man hof ka kuum noor.
Wii nnii man hof na hæ lo tobr.
- ³ Ka mà ba bæfgun,
má bid mayen n Saberma wee.
Lee, má ka seenja
ka via mà nihi nyinguu mænguu
ka kpaa saa^z.
Bii momb ta kpaa bea na b` doolg mà kwæewr.
- ⁴ Ka mà diila t san Saberma jugun,
má ka fiira.
Ka má diilg l` bu,
má børrii ñmeenm. (*Hijhijib)
- ⁵ Saberma kpaa saa na mà he godaalgú mængu.
L`haamra-ma kpaalaa,
má kpaa miigaa man ba mà biir tii.
- ⁶ Mæ loo nomb weem daa goora jugun,
n ta bina hæ gætg hee jugun.
- ⁷ Nyinguu mænguu, mà deeda mà yumii hæn,
l`sa, má ka wii mà jugun
goyentii ñmetgna.
- ⁸ ¿Saberma kohdg-t kpaalaa len?
¿Hæ ta kpaa bag na hæ hom t` ret lii len?
- ⁹ ¿Hæ ta kpaa sokla-t felah len?
¿Jana n jaah,
hæ ta kpah hæ bæm n tiit na hæ bøhcoom-t len?

77.3 Ka via mà nihi. Da Yuudaa tiiba seenj hæb nnii. Nyaan Yum28^{jan}.2, n 63^{jan}.5, n 88^{jan}.10, n 119^{jan}.48, n 134^{jan}.2, n 141^{jan}.2, n 143^{jan}.6, n ta Timotea wad1^{jan} 2.8.

- ¹⁰ ¿Saberma hæj t` higm nyaanbn?
¿Laa, hæ kwæewweerga hera
hæ ka ta kpaa yu t` kunyøjun? (*Hijhijib)
  - ¹¹ Mæ bøhcoo n mà ni na
Sangband mæmr kpaa boo dn da ba.
Welee t ka sah-ma bæhii.
  - ¹² Hoo, Sangband!
Mæ diila vn her bii jugun,
mæ bøhcoo v` weem daa hoolgu.
Maa mà diilg kù jugun.
  - ¹³ Mæ deeda vn her bii hæn,
v` ñmæeëgbii mæmbii,
mæ diila b` jugun l` bu.
  - ¹⁴ Hoo, Saberma!
Vn hæna bii ba n byen.
Ven nnii berma.
¿Tiib biib ba b` bee b` taa-v?
  - ¹⁵ Ven n jaah, ven hæna hoolgu hæb.
Werii tigvolhee v` gemmnt.
  - ¹⁶ Dahra v` tigr jugu n v` nuhu huyen.
*Yakoobwu n *Yooséf bá buudm nnii v` tigr. (*Bubga)
  - ¹⁷ Hoo, Saberma!
Nyaam nn da nyan-v lee, n ka dama
wo foga maadan.
M`dam kakeñnan m` kwæen mængu.
  - ¹⁸ Wat t foñlgn nyaalm
tonju t taa sangbambiim
ñmediib^z t wiid bogm baatea^z.
  - ¹⁹ Tonju taarb da ba nyangaagan.
Lee, tonju t ñmedii,
wiinga t wiid tant mænt hæn.
- 77.18 Ñmediib.** Ka bá log gwæegu kuyen kuyen l`ka hum na v` fiimi. Bæ da logl ñmediib wo bogm fiimi nnii Sangband nn taaw.
- 77.18-19** Vugi 18-19 bøhcoo foñmgan gwæet Sangband nn da ree *Sinaayi duur jugun tii.

Tant t dam n bañ n ka nyamra ka nyamra.

20 Da ree v` huru nyaamn,
v` mom v` huru nyabermmn
¿ Hii t bee n yum kan v` nakpanja?

21 Da logra *Mohiiswu n *Haroon wo kimtba,
na bà kpahaam v` tigr
wo ban kiiima koduur lee.

Yisraheel tiiba neerm gwæt kotoð

78
(77)

- 1 *Ḩasaafa yumga. Yumħoħmgan^z.
Taa reba-n, kewlg-n mà weriib!
Lo-n tobr n`hom bii b`ror mà noon bii!

2 Mà bo na mà yaħdg mà noor,
mà gwæel-n nawdlam.
Bermba daa gwæet ba na kwæen lamn.
Maa mà ree-n m`kotd^z.

3 Welee gwætii, bà beda-t-t,
t`ka mii-t hom.
T` samba keem-t-t.

4 Lee, t`ka kpaħi t`føħnt-t bà yakii.
T`ba t`bøħċom-t waaga wo waaga.
T`ba t`bøħċom-ba
Sangband nyċkb gwæet kotoħ,
ka bøħċo-ba d` gemmmt
n d` hoolgu ηmxeegt gwæet.

5 D`da to *Yisraheel tiiba ten haglb.
D`da to d` *baħlb t`yandaba *Yakooba bii
na bee ta weriib ta bà bii,

6 ka bo na
bii ban nan maad hii ta miim-b,
hi nan ta bøħċom ta hi bii.

7 Lee, hii ta lo hi daaqb Saberma fien,

77.20-21 Vugi 20-21 hela *Yisraheel tiiba nn da mewdg *Nyakagt Nyaam Mohiiswu n Haroon ba kpfahaa-ba.

78.1 *Yumh̄m̄gan*. Gweetii k̄ot̄d ba nigiib. Biiba huma na: *dillan*.

ka kpaa højaa hà ñmæegt,
ka mad hè wad.

8 Welee lee, hè kpaa kee hè bem wo hí yandaba.
Bee juunin da hafran,
da hawad tiiban.

¿ L' saa, bà da mugaa tiit mèh ?
¿ Bà da tia Saberma hèn mèh ?

9 Yisraheel tiiba huuga,
¿ lag Hefrayiima buudm tøhl tawni tab^z ?
¿ Bà da ba kah kili hoodr ni ?
¿ Ben kaa nnii ln da her welee ?

10 Bà da kpaa mad Saberma *tuurnt.
Bà da kida hè *bafilb.

11 Bà da høj hè ñmæegt
n hoolgu han da her bá yum kuu.

12 Hè da hera hoolgu^z bá yandaba nongan,
bá wen da ba Sohaan kpamtn^z *Højift tantn ¿ laa
bee ?

13 ¿ Hè da ba radg nyaam bá gëta ?
¿ Ban da gëta lee, nyaamii kpaa boo dabid ?

14 Muunun, hè da hëna wadr t jilnt n ka kpahaa-ba,
ka kpahaa-ba nyingu n bogm.

15 Hè da waaga fit kpamkparmgun ka saf-ba nyaam
¿ M' da ba jañn ?

16 Hè da hera kola t ka gbuñ tandaarn,
¿ nyaalm da kpaa kulaa kan wo kolberma ?

17 Sañgband mòmr nn da la her welee mënguu lee,
bá ka la ba saa bëfgu hèb kpamkparmgun,
bà da la ba kôhdg bà juhafrm.

18 Bà da hera faaa n ñmëgii n Saberma,
ka qbaama-wu diit ban sokla tii.

78.9 Ḧefrayima. Yisraheel hui huuga hubermgan ká n *Yuudaa reka l'radgm kaann. Liilawen, bà hofhaa na Ḫefravim l'ögqmuhii mënhiij.

78.12a Hoolgu. L`hela hoolgu kú da her sah Yisraheel tiiba ror Ḥejift tantn kuu.

78.12b Sohaan. ḥeijft körkpeemgun. Bà ta hofl-ku na Taniis. Kü ba Niil kol kap lačla pvaamp ree tonu kwæen.

Yu

- 19 Bà da gwæel bëhgu n Saberm ka bøhoo na:
¿Hà ba n gemmmt na hà si-ba diit kpamlonu ni?
- 20 Na hè da gbuhdg fiigu,
nyaalm t rorm n kit kola,
gwæntah, ¿hà ba hè bee wo
hè si hà tigr diit n namt?
- 21 Sangband t hom *Yisraheel tiiba nn bohoo tii.
Dn homr welee lee,
n hem kwæwwererga.
D'kwæwwererga t hod-ba n bogm,
bogmii t vid na m`dii-ba.
- 22 Biilm, bà da ba tii Saberma jugun.
Bà da kpaa daag hè jugu dafb hèn.
- 23 L`ba na wii da to wat wad.
Wii da rawdr sangbambiim nyabila.
- 24 Wii da hera Sangbambiim diit t tehr bá hèn
wo toju niiln, bá jum.
Diitii nnii *maana*, tii nnii han sir-ba^z.
- 25 Bá mæmbee diira *sængbantumtba diit.
Wii da tuun-ba-t na bá di bà teg.
- 26 L`saa hèm ham t ka fug sangbambiimn,
n hè kwægdi nnii han hef tonju kwæen ham t ka fug.
- 27 Lee, namt t ka tehrna n faaga,
wo tanjoom,
ñmenii t ka tehra ka ba kodgu
wo nyaam kpamga gwihium.
- 28 Hèm welee, hí ka tehra bà sugt noon,
baatee bà kan go ree.
- 29 Bá nan jum n togm kpaalaa.
Hè da sira-ba wo bá nn bagm lee.
- 30 Ban da la heewr diitii n nyödb lee,
¿ben nnii b'da getga?
- 31 Saberma kwæwwererga t hod-ba n bogm,
hè kuum bá wamtba
n wahaa bá kwæelba.

78.24 *Maana* ba na diit Sangband nn da sir-ba tii hidrn. Gwæstii ta ba
Yohanëesa 6.31.

- 32 Hèn la her welee lee, bá ka la hèna bëhgu,
bà ba tii na hè hoolgu ñmæegt nnii.
- 33 Lee, hè fuu ham, bá neerm t jefnt keruh',
bà fel bá bina bëhgu^z.
- 34 L`ba gobiint na hè wen kuu-ba,
bá ka bida bayen n hè wee.
Bá ka hèna higm bá fubehii kaa
ka bag Saberma.
- 35 Bà deera hom na Saberm nnii bá fohtlaja
na wii nnii Sangband moomr,
na wii sohda-ba kuumn.
- 36 Gwæntah, bà da kpaa dihaa n bà ni.
Bà da bohoo gokaat.
- 37 Bà da kpaa nawr n wun hom.
Bà da kpaa mad hè *tuurnt.
- 38 Wii lee, wii hugl n higm nyaanb.
Hè da waalaa-ba bà fubehii ka kpaa kuu-ba.
Hè da bam ka mad hè kwæwwererga,
hè da kiiga-ka.
- 39 Hè da deera na
bà ba na nidban, kpaalaa nnii.
Bà boo ham,
m`geta m`kpaa ñmetgna.
- 40 ¿Tomb mlan nnii ban ba vidg hè jugun
bá wen da ba kpamlonu nii?
Bà da yatg hè fuut haamb kan.
- 41 Bà bam ka ñmegaa n Saberma.
Wii da lo tuurnt wú n ban l'huuga.
Hèn la ba n hayen lee,
bà la ham hè fuut.
- 42 Bà ba deedg bii han da her-ba bii jugun,
goor han da sohda-ba bà rafeedba nifin.

78.33 L`da ba na bá da nyan Sangband hoolgu Hejift tantn n kpamkparmgun Yu
bee, bá da kpiidr kpamkparmgun.

- ⁴³ Bà ba deedg hoolgu han da her kuu jugun
bá wen da ba Sohaan kpamtn^z, *Hejift tantn,
bà ba miig na há lamba nnii.
Há da werii Hejift tiiba há gemmmt.
- ⁴⁴ Há da hera bà kola mènan nyaalm t kit jiim,
na bá daa bee bà nyii-m.
- ⁴⁵ Há tuun vuura t ka nyah ka nyii-ba,
n saari hii t ka kpiidra ka fomta n korgu.
- ⁴⁶ Há saa kpamha n tawri t jum bá dikaft,
bá giidm t kpat yem.
- ⁴⁷ Há kuum bá *daam tibit n bà tiroonkaht n sahirma^z.
- ⁴⁸ Há hem sahirma t kuum bá dóm,
l'saa tonju lara t kuum bá kodiira^z.
- ⁴⁹ Há foft bá hén há kwæwwweerga mènga,
n lo-ba kunyɔŋjun kpaalaa.
Há da tamn há tumtba hiinu
na bá daan n bə̄hgu,
- ⁵⁰ bà maantr há kwæwwweerga huru.
Há ka ba saa na bá fetg kuumn,
kunyaagu t kuum-ba.
- ⁵¹ L'saa, há ta kuum bá bëermn budai mènii,
bà da ba na Haama^z buudmn, Hejift tiiban.
¿Bá foman budanɔŋrii ba kpiidra?
- ⁵² Tii kaann, há hem há tigr t lóom huru
wo ban kpaahaa fei n buri lee,
há kpaahaa-ba kpamlojun,
wo kimta nn kiima *fæebii lee.
- ⁵³ Há da kpaahaa-ba hom,
bà kpaahaa-dehra n fobə̄hgu.
Bá rafeedba lee, l'nmehæe bee nyaamn.
- ⁵⁴ Lee, há taai-ba n hayen há tantn

78.43 Sohaan. Nyaan vug12^u n kwæen gwæetii.

78.47 Tiroonkaht. L'ba na tiit t'boo feega tii (nyaan *Tiib biib b'boo feega bii Gwæet reem kaalanjan).

78.48 Sahirma, tonju lara. Hebrm wadkpeemga kiigan n ta greekm wadkpeemga kiigan ba na: dɔŋkuum, nɔdbeħt.

78.51 Haama. *Nowea kwæelba bataħbee ni bilmn. Wii nnii Hejift tiiba yandaa.

- duur han da sohdg n há gemmmt dii man^z,
⁵⁵ n voom bá nongan tiga kod,
n lögħm tigħee tant n to-ba,
na bá mad.
Welee lee,
há kalgr *Yisrafeel hui mènii hí kaalant.
- ⁵⁶ Ban la nyan welee mèngu lee,
n la ȳmiegħi n Saberm Saṃgband mɔmr.
Bá vid d'ħen,
bà ta ba valg d'ħaglb.
- ⁵⁷ Bá gwedg n kwæen
n hogħi wo bá yandaba.
Bà halgra kpamiin
wo tab b'taħġbangha hok bii.
- ⁵⁸ Bá da bagra-d n gwæet
ka vid bá kaalarbħeftn.
Bá boga t jagħdr d'nommolb.
- ⁵⁹ Saberma nn nyan welee lee,
há til n voom Yisraheel tigr kpaalaa kpaalaa,
- ⁶⁰ n norm há Siloħ haarn^z,
suku há kan da go nidba huuga kuun.
- ⁶¹ ¿Há *tuurnt kadakja da kpaħi kan?
¿Lag kee da weraa há gemmmt n há bermt?
Há to-ka t'rafeedba hoodrn.
- ⁶² Há saa bá kuum há tigr.
Tigrii nnii da há kęgt,
há saa há kwæwwweergee t luurm d'jugun.
- ⁶³ Bogm diira d'kwæelba,
l'saa d'biirii lee,
hii t kpat ka ba he yaala^z.

78.54 Duur han da sohdg n há gemmmt dii. *Siyoon duur gwæetn. Ree nnii ban da hel n mɔħfm *Saṃgband haar (nyaan vugi 68-69).

78.60 Siloħ haar. Da Yisraheel tiiba kaalarbuudgan ban da taai Kanaħħan kakeħħnan Samuheela vuugun lee. Kà da ba Heħrayiim tantn, Betħeel n Sikseem l'huuga wo tana kwæħħnaa n Yerusalēm.

78.63 L'saa d'biirii lee, hii t kpat ka ba he yaala. Ka bá log gwæegu kuyen kuyen, bá ka hum na Bá ka ta kpaah yuuma biirii kaa. Bà bɔħċċo welee l'hekk yumii ban da yuuma yaala kasant man hii ka nyoka biiriiga ká yol kee. Wo ban kur kulii, biirii ta kpaħi hì yal.

- 64 Bá kuum d' *gotiiba hoodrn,
l'saa, bá kunfööba lee,
bá kirm n ban na bá daa kom.
- 65 Lee wen, Saberma t vid
wo ban himta goomn lee,
n ka hoora
wo daam nn kuu wamt
há ka hoora lee.
- 66 Há gbum há rafeedba kwëeri noon,
jiwhi t kuum-ba kpaalaa kpaalaa.
- 67 L'saa há voom *Yoosefa buudm^z,
mii nnii Hefrayima huuga.
Kee nnii han da bantg,
há kpii há bantgmii kà hén.
- 68 Lee, há hel n kót Yuudaa huuga,
n ta kót kan *Siyoon duur,
dii nnii han sôkl.
- 69 Há mohm kan haar diir
na d'bem n dyen,
na d'bem kakehnán
wo toju nn ba sajgbambiimn laa,
mi na tant nn ba t'tagrn lee.
- 70 Há kót há ñmæheed *Daviida,
há da lögра-wu dóm sukun.
- 71 Wii da kiiga fæebii hí hæema hii hén.
Há san n wun na
há bem *Yisraheel tigr kimta.
Dii nnii *Yakooba buudm.
Wii hefh n dn.
- 72 Welee nnii Daviida nn da kpfahaa tigrii n kwæewhōmr.
Há da kpfahaa-d ka ba rarm.

78.67 Yoosefa buudm. L'hela Hefrayimwu n Manasee bá hui. Nyaan vug^{9u} n kwæen gwætti. *Yakooba da to Yoosefwu maat ka too-wu want han to
há kwæelba tii tömb mrefh n lögmt n rad Yoosefa kwæelba Hefrayimwu n
Manasea. Gwæntah, Saŋband t kirm wii nn kótg wii n hel n to Yuudaawu
maat (vug^{68u}).

L`ba na Saberma daan hà tørg-t na t`lodan!

- 1 *Hasaafa yumga. Bå yuuma-ka ka gbu *janjalu.
Hoo, Saberma!
Saanba lögра v`korgu.
Bá hawlq v`haar mōmr
n hém *Yerusalem t kit tanfohr.
- 2 Bå kura bá sôkla-v ka héná v`ñmæegb bee.
Bá gbani t kit hagulangunt n kolfei diit.
- 3 Bá jiim t hu n Yerusalem n hì kpama korni.
Hii da kpfah na hà kuur-ba.
- 4 Tiga há ba t'kpama hee lahra-t.
T'kitg suut n lahm warju t'kpamrba nongan.
- 5 Hoo, Saŋband!
¿Kakehnán tedaan nnii
vn ba v`bem kwæewweerga ni?
¿Ba v`la bem daat daat welee?
¿L'kpfah l'jehnta?
- 6 Fohlg v`talmt tiga há kpaa vala-v hee hén!
Há kpaa mii-v,
há ta kpaa hof v`hidr meh'.
- 7 Bå kura *Yakooba buudm^z.
Biilm, bá kpiil t'korni.
- 8 Bii b'hel ten bii lee,
daa deedgm t'weem daa hæbbæhb hén^z!
Daan weem v`tuug-t n v`kokmb
na l'kpfah-t kewm!
- 9 Hoo, Saberma!
Ven dahl t'juuni.
Daan v`tørg-t na v`hidr hofm!
Ree-t bægun, v`waa-t t'fubæhii
na l'magr n vn!
- 10 ¿Ben kaa nnii vn saa na tigtiiba bøhoom na,
bá Saŋband lahr ba tea^z?

79.7 Yakooba buudm. Yakooba, l'ba na Yisraheela hidvoln.

79.8 T'weem daa hæbbæhb. Baa bá bee bá ta hom na t'yandaba hæbbæhb.

79.10 Nyaan Yum42^{gan.4,11}.

Yu

¿Lag saanbee kura v` ñmeeheeđba?
 He na bá miig na bee hoodr nnii vn taaw,
 l`saa tii nyaan welee n t` niini.
¹¹ L`ba na sarga tiiba hiirb jib v` tobrr!
 V` gemmmt kpahf tinah',
 v` bii ba kuunn,
 lee, ree-hi m` ni!
¹² Hoo, Saberma!
 T` kpama tiiba lee,
 ñmelg volwu hà lahm han lahr-v mii tömb mlbleh'!
¹³ L`saa v` tigr ten lee,
 ten nnii v` koduur vn kiima dii.
 T`ba t` seejm-v na ven hera ñmeeëgb
 ka yuuma-v yumii waaga wo waaga kakehnan.

L`ba na Saŋband ñmætg d`kalgr d`tigr!**80**
(79)

- ¹ *Hasaafa yumga. Kà ba yemyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka wo ban yuuma «Moot fiit» yumga² lee. Dogiigan².
- ² Ven, ven ba na *Yisraheel kimt ven, lo tobri v` kewlg!
 Ven, ven kpahaa *Yoosëfa yakii wo mina buri n fëi ven, ven, ven kad *saŋbantawdbermba jugu faaga ven, werii vyen v` wiinbermgan!
- ³ Hefraayima huuga nöngan n Beñyamiina huuga nöngan n ta Manasea huuga nöngan², ree v` gemmmt v` daan v` dahf t`juuni!

79.12 Tomb mlbleh'. Mlbleh ba na waaru hú weraa l`mengu huu. Nnah, hù weraa fat ment. **80.1a** «Moot fiit» yumga. Gweetii kotođ ba nigii. L`baa na yumga kiiga gonoogrt. Yumgee yuumb nnii ban yuuma kengee. Biiba diila na gwëeguu ba na ñmihi hiroond janjalun. **80.1b** Dogiigan. Gweetii kotođ ba nigii. Biiba logl gwëegunkuna ka togla-ku n vont n ka kaal na: «Kaa tab moot fiit» yumga. **80.3** Hefraayima, Beñyamiina, Manasea. Hefrayiimwu n Manasea ba na Yoosëfa buudmn tiibban, l`saa Yoosëfwu n Beñyamiina ba na \*Yakooba biin, l`ba na hâ fog Raheela kwëebn tiibban. Yisraheel tiiba kpamkparmgun kënan, bee da tagda *tuurnt kadakja yelmaa.

- 4 Hoo, Saberma!
 Ñmelg v` kalgr-t!
 Geedg-t n nõnhõmga, lee, v` dahf t`juuni!
  - 5 Hoo, Saŋband, want mënt Saberma!
 ¿Kakehnan tedaan nnii v` tigr nn ba d`door-v tijan ka seeja, vii tögda-d n kwëewweerga,
  - 6 ka lõh ka felgra-d n nyanyaam?
  - 7 Hera t`kit t`kpama tiiba toor waaju. L`saa, t`rafeedba wen tarjaa n taa n ka bõhco t`ret ka lah.
  - 8 Hoo, want mënt Saberma!
 Ñmelg v` kalgr-t!
 Geedg-t n nõnhõmga, lee, v` dahf t`juuni!
  - 9 *Daam tibugu kuugu² da ba *Hejift tantn, ven da reen-ku tant kwëen, v` voom rii tigvola n hõm-ku kan.
  - 10 Da wahaa kpamb kù nõngan, kú tom n bahm rugi n kad kõrguu menguu hëen.
  - 11 Kú buhuunu t ka fiidr duura, kú noora t bëdm n lag n fiid *tibermt mëh'.
  - 12 Hà da sanii kakehnan Mediteranee nyaam, kú tibit t fut kakehnan Hefraat kol².
  - 13 Saberma!
 Dabid vn da kaadg-ku n dii waa, ¿ben kaa nnii vn gbuhr dii?
 Gwëhja, baaben tii hâ beraa wii too kù roona nia!
- 80.9** Daam tibugu. Bà da tonaa *Yisraheel kod n daam tibugu.
80.12 Mediteranee nyaam, Hefraat kol. Da *Yisraheel tonju faaga n hí tonju kwëen faant nnii wo Saŋband nn da bed d`tigr lee.

- ¹⁴ L'saa, döra ror raagun ka hōhwra-ku,
kpam dōmii mēnmii kan ju m'diit nnii.
- ¹⁵ Want mēnt Saberma!
Hai! Ḫmetgn!
Ba saŋgbambiimn ka loo nomb nnahñ,
¿kpaan yu bii b'gēta biin?
Ḩmetgn v'kiig tibuguu jugun!
- ¹⁶ Kiig bii vn hoowr n v'nuhu bii hēn,
tigrii kweel vn her hā berŋ wii!
- ¹⁷ Ḥilwa, bogm diira tibuguu nia!
¿Bii tēla kan ka jehr faaga?
¿V'kwēewweerga kpfah kā he na
bá her welee bee bugd yemii?
- ¹⁸ Ḥoo, Saberma!
Bēm huraa vn lo v'gemmmt hā jugun wii man,
kweel vn kalgr wii man!
- ¹⁹ Lee, t'kpfah t'gwidiim-v kaawr felah',
saa-t'neer ka hof v' hidr!
- ²⁰ Ḥoo, Sangband, want mēnt Saberma!
Ḩmelg v'kalgr-t!
Geedg-t n nōnhōmga,
lee, v'dah t'juuni!

L`ba na bá jum kasant n nyaağb ka nawr n Saŋband!

81

(80)

- ¹ *Hasaafa yumgan. Kà ba yemyuumtba berma
wadgan. Bà yuuma-ka ka gbu Gaat kōrgu janjalu².
- ² Bubm-n Sabermwu bubii!
Didrm-n nyaağb ñmēi!
*Yakooba yakii ten, wii nnii tn door tijan,
wii kiiga t'jugun.
- ³ Bah-n yumii yuumb!
Gbūm-n bina!
Gbūm-n *janjali jugu jugu l`ba lameegu!

81.1 Gaat kōrgu janjalu. Gwēetii kōtōd ba nigiib. Biiba huma na Gaat tiiba yuumb, volba na bā yuuma yungée ka bi daam.

- ⁴ Hohm-n *muulja kidkwēelga rēnm!
Ta hohm-n-ka kā wen hōh ka ragda tonju,
t'kasant mōmt goor²,
- ⁵ I'kōtōd na *Yisraheel bahlb nn gbaama bii nnii,
Saberma nn sōkla bii nnii.
Wii nnii *Yakooba yakii ten, tn door tijan.
- ⁶ Hagla hiiha nnii han da to *Yoosēfa yakii²
hí wen da ror *Ḩejift tantn.

Mà huma noor man kpaa mi dii
d'bōhōo na:

- ⁷ «Mà tuur-v wanjeet,
mà ree-v sarga ñmēegtn.
- ⁸ Da ba higmn n hof-ma,
má ree-v m`ni.
Mà da tōgdg v'hoft
ka foħr tonju taarbn.
Mà da tarm-v Mriibaa nyabiln²
n bōhōo-na: (*Bubga)
- ⁹ "Mà tigr ven, kewlg n man!
Mà bo na mà venii-v nabiir.
Ḩoo, Yisraheel tiiba-n!
¿Ln kpahm na n'hom n mana?
- ¹⁰ L'kpfah na tisaanb kaala ja bēm v'man,
daa door tisaanb biib tijan!
- ¹¹ Man nnii v'Saberm Sangband.
Man da ree-v Ḥejift tantn.
Vii yaħdg v'noor n jaħ!
Maa mà hugl-d."

81.4 T'kasant mōmt goor. *Yisraheel tiiba kidkwēelga rēnm da weraa kidga bahm. Da kasant goorn, ñmēegi t'ka kpfah. Bā da jul kidlebljan ret ka hof muulja. Goora kwifrh n hanaaha kaan, bā bah *Sugt kasant deb kidga hōh hōm. Bā ta hofl-t yem na Kasant. Bā da kaala bahlb wadga kasantii man myenm bina halbleħan.

81.6 Yoosēfa yakii. Yisraheel tigrii mendii nnii ban da ta hof welee.

81.8 Mriibaa. Gwēeguu kōtōd nnii na kpala. Kū ta weraa Yisraheel tiiba kpamkparmugun kaala ja kiiga.

- 12 Gwentañ, mà tigr t ka ba kewlg man bed tii,
Yisraheel tiiba t kirm-ma.
- 13 Lee, má saa na bà fëtrm bà juhahrm kaa,
bà tag wo bee nn diila lee.
- 14 Hoo, ka mà tigr nn kewlg n man,
ka Yisraheel tiiba nn tagd mà huru,
- 15 nyim man hoflg bà rafeedba n tija,
n gbum bá fëna-ba dad dad bee.
- 16 Bá nyahaa Sañgband bee,
In ba l' bëm na bá teegm-d.
L`ba l' tog-ba n toguh'z.
- 17 Mà tigr ven lee,
Man ba mà sahm-v dikahhömt
v`ta ju duuran hekpaam ka tog.»

Sañgband yaa yaagu

- ¹ *Hasaafa yumga. Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu.
Saberma kpogl *sañgbambiimn tiiba z.
Hà jehnt bà huuga
n ka yaa ka bôhco na:
- ² «¿Kakehnan tedaan nnii
nn ba n`yaam bëfgu
ka tco bá kofl bee gobiint? (*Yoorb)
- ³ Kunyɔñbii n nan bá kpfah n hii bee,
yaam-n bá yaagu hóm!
Kunyɔñtiiba n nan katehtiiba,
tcoom-n-ba bá gobiint!
- ⁴ Bá kpfah n hii ka ta kpfah bii bee,
hëm-n na bá bëm hõmlanja!
Reem-n-ba talmba niñin!

81.16 L`ba l' tog n ban n toguh'. Baa bá bee bà ta ree na lee bá (l' kòtod na Yisraheel tiiba) vuugu ba kù hidg kakehnan.
82.1 Sañgbambiimn tiiba. Ka bá log gwëegu gwëegu, l`ka hum na sañgbana. Gwëeguu ta ba vug<sup>6</sup> l`ba na *sañgbantumtiiba wo ban ree lee. Biiba diila jeenlb hidrn l`hel nnahreen biiba bà mad tant ka yaa yaagu bee. Volba diila na l`bôhco tiga há kpaam door Sañgband tijan hee tiini.

- 5 «Lee, n`kpaa mi bii,
n`ta kpaa hum lii.
N`gbuñl nyeetn.
Welee kaa nnii tant nn lig.
- 6 «Mà da beda na nen nnii sañgbambiimn tiiba z,
na n`mëmbee,
n`ba na Sañgband mòmr man mà biin.
- 7 Lee, kpay-n!
N`ba n`kpiidr wo nidba.
Baa bá hoflg-n n`borii n`kaalanja,
wo ban fëna bermba lee.»
- 8 Hoo, Saberma! Vidg!
Yaa tant n yaagu!
Biilm, tighee mënhee ba na v`rehan.

Saberma daa saam fá rafeedba fëna welee!

- 83**
(82)
- ¹ *Hasaafa yumga. Bà yuuma-ka ka gbu *janjalu.
² Hoo, Saberma!
¿Kpfah v`bee v`gwëeñ?
¿Kpfah v`bee v`he biin?
Hai ho, Saberma!
Daa hen!
- ³ ¿Kpaa yun?
V`rafeedba kôdran.
Bá nyahaa-v bee, ¿bà kpaa gbu bá hòb ni?
- ⁴ ¿Lag ten nnii v`tigr?
¿Lag ven kiiga t`jugun wo v`bii hòmb?
Bà kpogla taa ka ko kpaab t`jugun.
- ⁵ Bà bôhco taa na:
«Tn san t`kpii *Yisraheel tigrii,
bà daa nan ta deedgm d`gwëet.»

81.6 Nyaan vug¹ kwëen gwëet. Ban ree n bôhco tina ta ba Yohanëesa 10.34.

Yu

- 6 Biilm, bà nyana taa n hom n taa.
Bà hera tuurmba v`jugun.
- 7 Hedoommba n Yismaheelmba,
Mohaabmba n Hagaarmba,
- 8 Gibaalmmba n Hamoonmba n Hamaleekmba,
*Filiistmba n *Tiir tiiba^z.
- 9 L`lag n Hasuur tiiba t hewl
n lo *Loota yakii nuhu^z. (*Hijhiijn)
- 10 Gbuu-ba wo *Madyaanmba^z,
laa wo vn da her huraa Yabiinwu Kisoon nyabafrrn lee,
laa mina há tawdba berm Siisraa lee^z.
- 11 Bà da tegdg-ba Door bilgan^z
n saa bà door wo l`rigr jahaam koogun.
- 12 He bá sabaabmba wo
ban da her Horeebwu n Siheeb lee,
v`ta he bà huraambee mémbee wo
ban da ta her Sæebaawu n Salmunhaa lee^z.
- 13 Bee da böhö na
l`ba na bá sohdg Saberma korgu.
- 14 Hoo, mà Saberma!
He na bá nyab nyangafgan,
bá nyab wo ham nn tofd gumsat laa lèlgu lee,
- 15 laa mina wo bogm nn ju raagu,
laa wo duur nn sohda bogm lee.

83.7-8 Hedoommba ... Tiir tiiba. Welee tighee kaadg Yisraheel red ka ba na Yisraheel tiiba rafeedban.

83.9 Loota yakii. L`ba na Mohaabmba n Hamoonmba ban lo vugi 7-8. Nyaan Weem kótdn 19.30-38. Bee da beel weem Yisraheel rafeedba.

83.10a Bà beda welee l`hel Gidhoona jugun deb bermb han da diir Madyaanmba bii. B'kpat n ka ba jugun deb momb kpaalaa.

83.10b Yabiina, Kisoon nyabafrr. Yabiina da ba na Kanahaan huraan Hasoor tantn. Baraakwu n Dbooraad da diira há tawdba jugun Kisoon nyabafrrn. Siisraa. Wii da ba na Yabiina tawdba berma. Foghii da kura-wu, bà hoñ-wu na Yaheela.

83.11 Door bilga. Hebrmn ba na Heen-Door. Kaalanjee da ba *Taboor n *Hermoorn duura l`huuga ka nyöhr n Yisrehæel yaanu. L`ba l`bem na ree nnii ban da mögr bà da sol hoodr ban bed d`gweet vug10^{un} dii.

83.12 Horeebwu n Siheeba. Madyaanmba huraambla Gidhoona tawdba nn da kur bee nnii. Sæebaawu n Salmunhaa. Madyaanmba huraambla Gidhoona nn da kur bee nnii.

- 16 Lee, tag-ba wo sabefga,
wo hambermm l`si-ba fobefgu!
- 17 Hoo, Sangband!
He jiwhi kpala,
bà miig-v hom!
- 18 L`ba na jiwhi kpala,
fobefgu kuu-ba kpaalaa,
l`hoñlg-ba n tiña bà bør fiw!
- 19 Lee, bà miig na ban hof na Saberm wii,
wii nnii Sangband momr,
na wii n jañ nnii Sangband tantii mentii hen.

Sangband haar loogu

84
(83)

- 1 *Kooraa kpaturu tiiba yumba. Kà ba yamyuumtba berma wadgan. Bà yuuma-ka ka gbu Gaat korgu janalu^z.
- 2 Hoo, Sangband!
Ven mada want ment.
V`haar bee-ma loogu kpaalaa.
- 3 Wo man bag na
mà mid bii jibla-ma v`haarn lee,
mà ka giid welib.
Ven nnii Sangband.
Ven nnii neerm.
Mà yuuma mà bilmrii ka toola.
- 4 Hoo, Sangband!
Ven mada want ment.
Ven nnii mà huraa,
ven n jañ nnii man door tinjan.
Djemenni momii ba hì bee hì goom v`man,
njemenni^z hena hí sohga v`*vit dahja kpamga
n ka gwihaa kan hí bii.

84.1 Gaat korgu janalu. Gweetii kótd ba nigiib. Biiba huma na Gaat tiiba yuumb, volba na bà yuuma yumgee ka bi daam.

84.4 Djemenni. Hebrmn ba na njemenni ban hof na nantansalambii laa kpantansalambii wo korni jugu jugu nn hof lee.

Yu

- 5 Lameegu tiiba nnii bá go v` haarn bee,
baa bá bee bá nyokm-v ka kpaa saa. (*Bubga)
- 6 Lameegu tii nnii há lög-v na h̄a kw̄egdi wii,
há bag na h̄a san huru *Siyoon duur h̄en wii^z.
- 7 H̄á wen ked yaanjparmugun^z
nyabila t gbuuhm kan,
sanoogr̄omga kiiga t ñmet n sahm-wu nigiigu.
- 8 H̄an ked lee, l`hewla-wu kw̄egdi,
lee, há san n jehnt Saberma nongan *Siyoon.
- 9 H̄oo, Saberm Sangband!
Ven mada want ment.
Ven nnii t`yandaa *Yakooba nn da door tijan.
Kewlg mà seerb!
Lo tobr h̄om b`h̄en! (*Bubga)
- 10 H̄oo, Saberma!
Geedg n nōnhōmga há kiig t`h̄en wii,
mà b̄ohc̄o huraa vn bantg n vu kpaam wii.
- 11 Biilm, gobilmr v`haarn yata goora ruugu jeenlaaja.
Mà roodgn.
Mà sokla jehrm, ka l`ba na Saberma haar fiid noon,
n yat talmba huuga gbai.
- 12 Biilm, Saberm Sangband nnii t`muunu,
huu sahl-t wiinga n neerm.
¿Lag dii kewra t`jugu ni?
¿D`kpaa sokla ka jeenla-t?
Biiba ban kpaa yu tiit na bá biir bá jugun bee,
d`kpaa kpata ka ba si-ba bii h̄omb.
- 13 H̄oo, Sangband!
Ven mada want ment.
Lameegu tii nnii há daag v`h̄en wii.

84.6 H̄á bag na h̄a san huru Siyoon duur h̄en. Ḡeekm wadkpeemgan In ba nnii. Volba huma na bá yul bá kw̄eewan gobiint huri.

84.7 Yaanjparmug. Hebrmba wadga momgan ba na baka yaanju. Baka ba na tiib biib nnii b`or kaalaanjparmiin laa b`jehr b`huliit gul n tijan. Hebrmba wadkpeemvoliin n ḡeekm wadkpeemii hiihin ba na nyanyaam yaanju, l`kotod na hebrmn tiibii hidr n nyanyaam l`tona taa.

l`ba na Saberma ñmetg h̄a tigr man h̄a si-d nyaägb!

85
(84)

- 1 *Kooraa kpaturu tiiba yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.
- 2 H̄oo, Sangband!
Da geedg k̄orgu n nōnhōmga
n lagii *Yakooba yakii ten t`neerm^z
na ten nnii v` tigr.
- 3 Da sohdg v`jugun v`tigr fubehii fat
n waa-t t`b̄ehgu m̄engu. (*Bubga)
- 4 Da kiigra v`talmt h̄en
n kwiijl v`kw̄eeeweerga wiit.
- 5 H̄oo, Saberma!
Lagii t`neerm!
Ven dahl jugu.
Daa la mad-t v`ni!
- 6 Daa saa v`kw̄eeeweerga b̄em t`jugun kakehnan!
¿Kà ba kà baaim welee waaga wo waagan?
- 7 ¿Kpah v`saa v`tigr hel d`neer
ka nyaaga v`kaa?
- 8 H̄oo, Sangband!
Saa t`nyaan v`soklhomb!
Si-t v`jugu dafh!
- 9 M̀ bagl na m̀ kewlg
Saberma nn bo na h̄a biir tii.
Sangband b̄ohc̄o na
d`ba d`si d`tigr nigiigu,
l`kotod na
bá sokla-d ka nawr n dn bee.
Lee, bá daa nan ñmetg bá neerbefmn!
- 10 Biilm, jugu dafhda nyöhra n bá vala-wu bee.
Ka l`ba welee, t`k̄orgun ba l`b̄em jeegu.
- 11 Soklhomb n gwæet madm,
nigiigu n gobiint yaagu
ba l`b̄em t`k̄orgu

85.2 ...lagii Yakooba yakii ten t`neerm. Biiba rea na ten Yakooba yakii ban ñm̄elgn ka da vo ten.

Yu

- wo tuurnbuudba nn tarjaa n taa
n seeŋ taa hōm hōm lee.
- ¹² Gwεet madm ba l`bem
wo bii nn gbuhda tant kwεen n rēn lee.
Gobiint yaagu lee,
kuu ba kū bēm wo bii nn rēna n Saŋgbambiimn lee.
- ¹³ Saŋgband momr ba d`si-t hōmgu,
l`saa, t`tant rōn dikahb.
- ¹⁴ Gobiint yaagu beel kū dεhdg d`nōngan
kū dεdg huru dn ba d`tagd huu.

Saŋgbantia jobla ka hōf Saŋgband**86**
(85)

- ¹ *Daviida jobla.
Hoo, Saŋgband! Lo tobr!
Hai! Leedg-ma!
Mà ba kunyōjun
ka ba katεdgan.
- ² Mà Saberma!
Mà nawra n vn,
kiig mà neerm jugun!
Man nnii v`ηmεεheeda.
Mà daagb ba vii jugun,
dah mà jugu!
- ³ Saberma!
Goorii mēndii mà hofl-v.
Hai! Nyaan mà kunyōju!
- ⁴ Hugl-ma n v`nyaagb, Saberma!
Mà hiira ka kodla n vn.
- ⁵ Biilm, ba hōm, Saberma!
Waa nidba bá bεhgu,
sokla biiba bá hofl-v bee kpaalaa.
- ⁶ Hoo, Saŋgband!
Kewlg mà seeŋb!
Lo tobr mà joblb hεn!
- ⁷ Mà wen ba higmn,
má ka hofl-v

- ka mi hōm na
ba v`leedg-ma.
- ⁸ Hoo, Saberma!
Tiib biib kpfah ka boo vn ba lee.
Tiib biib ta kpfah ka ba ka bee
ka he want vn hēna tii.
- ⁹ Tighee mēnhee nn ba lee waa,
¿lag ven ree-ha?
Hà nan kena hà mēnhee
hà door-v tijan,
hà nan kena
hà kolgm v` hidr n faaga^z.
- ¹⁰ Biilm, ven nnii berma,
ven nnii hii há hēna hoolgu want,
ven nnii Saŋgband, ven n jah'.
- ¹¹ Hoo, Saŋgband!
Werii-ma huru ln ba na mà tagd huu.
Lee, mà ked hú hēn ka vala-v
ka bo na má n mà bilmrii
t`bem n diilyena
na t`valgm v` hidr.
- ¹² Mà Saberm Saŋgband!
Mà ba mà jafrm-v n mà kwεewr mēnd,
maa mà kolgm v` hidr n faaga kakehnān.
- ¹³ Biilm, v`soklhōmb vn ba n mà hidrn bii yatg bermb,
b`hera v`lag n ree-ma kuum vadkilmgun.
- ¹⁴ Hoo, Saberma!
Nidbεhba fonfonu vidg mà jugun,
bà weraa bayen ka ba talmt,
bà bo na bà kuu-ma.
Ban hēna welee lee,
ka ta kpa deer na vii neeran.

Yu

- ¹⁵ Gwentaħi, Saberma!
Ven nnii Saŋband,
ven kókma nidba ka yu bá higm,
kpaa ḥena kwæewweerga weem,
hugl n sɔklħomb
ka ḥena v` gweet jugun.
- ¹⁶ Hai! Bidg vyen n mà wee,
nyaan mà kunyɔnju!
Man nnii v` ȳmeeħeeda,
si-ma nan v` kwegdi!
Mà nya da ta ba na v` ȳmeeħeedn,
dah nan mà jugu!
- ¹⁷ Saa mà nyaan v` homgu waaru
ka bo na biiba bà ni nyah n man bee,
jiwhi kpali-ba!
Lee, bà nyaan na
Saŋband ven,
na ven tħora-ma
ka doola mà kwæewr.

Tigħiee mənfhee reda Siyoon kɔrgun

- ¹ *Kooraħ kpatru tiiba yumga. Bà yuuma-ka ka gbu
*janjalu.
Saŋband məħra *Yerusalem kɔrgu.
Kú boboga ba d`dui jugun.
- ² D`sɔkl-ku l`yat *Yakooba tantn kɔrvolħii mənhii.
Bà ta hofl-ku na *Siyoon.
- ³ Ħoo, Saberma kɔrgu ven!
Han bɔħċo v`jugun tii bà daft l`kpaħ jah'. (*Bubga)
- ⁴ ḥà bɔħċo na:
«*ħejift tiiba n *Babiloon tiiba n ta *Filiistmba
n *Tiir tiiba n Kuus tiiba ^z,

87.4a ḥejift. Hebrmn ba na Rahaabju. Tiga ban bɔħċo há gweet nnahreens
hee ba na da *Yisraheel rafeedban. Bà lo welees tiga há kpaħ door Saŋband
hee mənfhee tagħri.

- bà ba bá door-ma tiġi bee huuga.
Nnah nnii ban red^z.»
- ⁵ L`saa há bɔħċo *Siyoon kɔrgu na:
«Ree nnii baaben tia nn red.»
Saŋband mōmr mada-ku ger ger.
- ⁶ Saŋband hoora tiga məna tiiba hida wadgan
ka lōo baaben tia hidr noon na:
«Wunah reda Siyoon». (*Bubga)
- ⁷ Lee, baa bà yuum ka haaw ka bɔħċo na:
«Siyoon! T`rughii mənhii bahra n ven!»

**88
(87)**

Ħigm noor

- ¹ *Kooraħ kpatru tiiba yumga. Kà ba yumyuumtba
berma wadgan. Ħesira^z *Hemaana yumħomgan.
Ta noorn^z.
- ² Mà Saberm Saŋband!
¿Lag ven nnii mà jugu dahda?
Muunun n nyinġun
mà mōo ka hoħ-v.
- ³ Lee, kewlg mà higm seenj,
v`hom mà joblb!
- ⁴ Mà neerm ta kpaa tōn bii kpaalaa,
kuumn nnii man bee,
- ⁵ nidba diila na l`diħi n man,
kwegdi hiifhi ta kpaħi mà man.
- ⁶ Mà ba kpiirmha huuga.
Mà boo ban kur hoodrn
n lōo bilyenun bee.
Wo ban ba lee,
ta kpaa kiig mà jugun,
hōj n mà jugun kpaalaa!
- ⁷ Kħodg-ma vadgun kù ba nyeet
ka ta ba kilmgu l`kpaħ jah'.

87.4b Nnah nnii ban red. L`kotd na Siyoon. Biiba huma na *lalahi nnii ban red*, l`kotd na bee man. **88.1a** ḥesira. Gwiegħu boo kɔrguun tiħiġi.
88.1b Yumħomgan. Gweetii kɔtđid ba nigiib. Biiba huma na *dīlan. Noorn*. Gweetii kɔtđid ba nigiib. Volba huma na *bà yuuma-ka ka hoħ dawt*.

Yu

- 8 Fohlg v` kwæwwærga mà jugun,
l` wadr-ma. (*Hijhiijb)
- 9 Hera mà tuurnbuudba t kirm-ma.
Má kit bint bá niinin.
Mà ba sargan, mà kpañ rorb.
- 10 Kunyøju hera mà neerm t kofl,
má ka kuum ka kuum.
Hoo, Sangband!
Gormena, mà via mà nihi n vii wee^z
ka hof-v na v` sohdg-ma.
- 11 Hoolgu vn hæna kuu menguu waa,
¿ hæna-ku nidkiirban?
Bá kpiidr bee
¿ baa bà bee bà vidg bà jahrm-vn? (*Hijhiijb)
- 12 Bá fætg na bà jib bilun bee,
¿ baa bà bee bà biir v` sôklhomb gwæet?
¿ Tinjba ba bà bee bà biir lii
l` bahr n vn mad v` gwæet leen?
- 13 Hoolgu n hømgu vn hæna kuu waa,
¿ bá ba nyeetn bee miil kan liin?
¿ Laa l` nyana
bá kan ked n ka ba ñmetgn ree tiiban?
- 14 Må mœ̄ ka hof-v na v` tørg-ma,
Sangband! Gormena hateekwæen
må tuuga-v n mà seenb.
- 15 Sangband! ¿ Ben kaa nnii vn vøhd-ma?
¿ Ben kaa nnii vn gwidr-ma kaawr?
- 16 Må kaamn n jana,
kunyøju hængu nnii man ju
ka ba kuumn.
Sahf-ma fobefgu kpaalaa
má ka kpaa mi ln ba na mà he lee.

88.10 Må via mà nihi n vii wee. Da Yuudaa tiiba seenb heb nnii. Nyaan Yum28^{jan}.2, n 63^{jan}.5, n 77^{jan}.3, 119^{jan}.48, n 134^{jan}.2, n 141^{jan}.2, n 143^{jan}.6, n ta Timotea wad19^{jan}.2.8.

- 17 Fobefgu kua-ma,
v` kwæwwærga t nam-ma,
- 18 kà kaara-ma kaa kaa goorii mendii,
mà kan bidan, mà yul-ka kan.
- 19 Hera mà tuurmaba memba t vid-ma,
hii ta kpaa sôkla-ma.
Gwehja, nyeet n jah nnii man turaan.

Gwæet Sangband nn da bed Daviidwu tii, ¿ d` mad-t laa ?

89
(88)

- 1 Hæsiraa^z *Hætaana yumga. Yumhømgan^z.
- 2 Maa mà yuum yumii kakehnan,
l` weraa Sangband ñmæegt
dn hæna d` sôklhomb kaa tii.
Maa mà yañdgm mà noor
ka faa wai menii na
d` mada d` gwæet.
- 3 Biilm, maa mà bee mà bohoom na
d` sôklhomb kpaa dihaa,
na sangbambiim nnii dn hañla d` gwæet madm.
- 4 D` da beda na:
«Må lœ̄ mà *tuurnt n hii man bantg wii,
wii nnii mà ñmæsheed *Daviida.
Må feda n wun ka bohoon na
- 5 wii kaann
há huraantii ba t` kpat hæ buudmn kpaalaa
t` baaim wai meniin^z.» (*Bubga)
- 6 Hoo, Sangband!
Sangbambiimn tiiba jahra-v
v` hoolgu ñmæegt n v` gwæet madm l` kaa.
- 7 Hee waa, Sangband!
¿ V` daawhii ba kan sangbambiimnn ?

89.1a Hæsiraa. Gwæeguu boo korgu tiifiin.

89.1b Yumhømgan. Gwæetii kœtd ba nigii. Biiba huma na diilan.

89.5 Nyaan Yum132^{jan}.11-12 n ta Tumtba ñmæegt 2.30.

Yu

- L'saa, kan tiibee huuga,
¿ hii ba h̄à bee h̄à k̄eem-v n hayenn?
- ⁸ Saberma! Safl bá m̄embee fobegu.
Bá m̄embee dehra v' nongan.
- ⁹ Hoo, Saŋband! Ba n gemmmt,
ven nnii want m̄ent Saberma,
¿ wen ba h̄à bee h̄à k̄eem-v n hayen?
¿ Wen ta mad gw̄et wo ven?
- ¹⁰ Biilm, ven nnii nyaam berma.
M'wen h̄ena talmt n ka kpuura,
ven beel n gemmmt na v' kwiiŋl-m.
- ¹¹ Ven da wadr nyaamn ñmerwaŋu^z,
kú kit kpiirŋu.
V' jař v' gemmmt nuhu
n yadr v' rafeedba.
- ¹² Ven hefl n saŋbambiim,
ven ta hefl n tant,
ven ree tant m̄ent
n b'ba t'hen bii.
- ¹³ Ban bida rena n rena ka yu bii,
ven ree-b.
*Taboor n *Hermoon duura jugunii,
bà jeenla-v n bubii.
- ¹⁴ V' nuhu hahra ger ger,
ba n kw̄egdi l' kpař jař'.
V' najuudu jař
na h̄ù gbudg yelmaa.
- ¹⁵ V' huraant higra gobiint jugun,
v' yaagu ba scobb,
sɔklhomb n gw̄et madm nnii v' tawdba.
- ¹⁶ Lam̄egu tiiba nnii tigr d' mii-v jeenlb dii!
D'ba d`neer v' wiingan,
- ¹⁷ d'ba d`ham
goorhee m̄enhee v' hidr kaa,
d'ba d`weluum na

89.11 Nyaamn ñmerwaŋu. Hebrmn, bà da hofl ñmerwaŋuu na Rahaabŋu.

- vn h̄ena bii ba b'jugun.
- ¹⁸ Biilm, ven nnii d' gemmmt,
gemmmtii kaa nnii ban nyoka-v.
T' wayaa n ven le,
ka ju jugun.
- ¹⁹ Biilm, Saŋband hefl n t'hen kigda,
dii hefl n t' huraa,
dii nnii Saŋband m̄omr,
dii nnii *Yisraheel tiiba nn door tinjan.
- ²⁰ Weem daa,
da gw̄et n v' reba n jaamiitn
ka bɔħoč na:
«Mà tɔrg wamthii,
mà vii tigrn kuliiga kiiga^z n faaga.
- ²¹ Biilm, mà bantg mà ñmeeheed *Daviida
n vu-wu kpabuudm^z.
- ²² Wii nnii man ba mà tɔgr h̄om,
wii nnii man ta ba mà hahlg.
- ²³ H̄á rafeedhii kpaa kee h̄à hogl-wu,
nidtalma kpaa kee h̄à di h̄à jugun,
- ²⁴ mà kee mà wadr h̄à *gotiiba h̄à nongan,
mà kee mà ku bá nyahaa-wu bee.
- ²⁵ Mà sɔklhomb
n mà gw̄et madm ba l' b̄em h̄á man.
H̄á kee h̄à wayiim n man le,
h̄à gemmmt berja.
- ²⁶ H̄á kee h̄à di bermt
nyaberm̄ n kolberma m̄eh jugun.
- ²⁷ Wii kee h̄à hoħm-ma ka bɔħoč na
man nnii h̄á sa,
na man nnii h̄á Saberma,
na man nnii h̄á foħntlaŋa,
na man dahl h̄á jugu.
- ²⁸ Man lee, maa lög-wu wo mà budanoogrga,

89.20 Kuliiga kiiga. Greekm wadkpeemgan ba na hii man bantg wii.
89.21 Nyaan Tumtba ñmeeeg 13.22.

- wo tant hēn horaamba huuga hurberma^z.
- 29 Maa mà sōklm-wu n mà sōklhomb,
maa mà valgm mà *tuurnt *bahlb hōm.
- 30 Hā buudm beel m`bem horaantn kakehnān,
horaantii ba t`baaim welee
wo sangbambiim nn ba lee.
- 31 Ka l`he na hā yakii saa mà *bahlb,
na hì kpañ hì hēm man mug bii jugunii,
- 32 ka hì kpañ vala mà sōklb
ka kohla mà wadii,
- 33 lee, mà dar hì tobhā
ka gbuu-hi dabiir hí fubehii kaa.
- 34 Gwēntahaa, mà kpañ mà ree mà sōklhomb hí hēn,
mà kpañ mà saa mà gwēet madm,
- 35 mà kpañ mà kohl mà *tuurnt,
mà kpañ mà lagii mà noon gwēet.
- 36 Mā feda myenm kpaalaa,
man nnii Sangband biilm,
mà kpañ mà hogl Daviidwu felah'.
- 37 Hā buudm ba m`bem horaantn kakehnān,
horaantii ba t`baaim welee
wo muunu nn ba lee,
- 38 t`ba t`hafr
wo kidga nn ba tonjun lee.
L`saa, kaa tawdhii ba tonjun
ka mad hā gwēet.» (*Bubga)
- 39 Ven de, ¿her ben nnii?
¿Vn da bantg n vu kpaam wii reda v`loogu?
¿Kōhdg-wu n hēm kwēewweerga kpaalaa n wuna?
- 40 ¿Lag wii nnii v`ηmēeheeda?
*Tuurnt vn da lo-wu n tii waa,
¿t`kpañ bōhōo-v liin?
¿Ba kohl hā horaantii?
- 41 Gbuñra lōdga vn da kaadg-wu n kee.

89.28 Nyaan Ln ree n werii 1.5.

- Ká bibida hā da leegr hā kōrgu hēn hēe,
hera hā kit dabirgu.
- 42 Bā beraa bee mēmbee gbuñl-wu kpaalaa,
hā sira hā kpama tiiba jiwhi.
- 43 ¿Lag ven hafhl hā rafeedba?
¿Lag ven hera bā mēmbee t ka nyaaga?
- 44 ¿Kiigra hā hēn hoodrnii?
¿Hā hoodjuuga ba bidg kayen hā jugunii?
¿Her ben nnii?
- 45 Hohlg-wu n tiña kpaalaa
n famt hā horaant jarga.
- 46 Goñjl hā radgm
n sahm-wu jiwhi. (*Hijhīijb)
- 47 Hoo, Sangband!
¿Kakehnān tedaan nnii
vn ba v`fohma?
¿Ba v`la bēm daat daat welee?
¿L`kpañ l`jehnta?
- 48 Hai ho! Deedg mà jugun!
¿Mā neerm ba bee?
Goora hārēh henhee!
¿Welee kaa nnii vn mēhr nida?
- 49 ¿Nid wen bee ka kpañ hā kpia?
¿Wen bee ka nan feta
ka ba hofnt tñrba man? (*Hijhīijb)
- 50 Saberma!
¿V`weem daa ηmēegtii ba tee?
ηmēegt t`weraa v` sōklhomb tii,
¿t`ba tee?
Gwēet vn da bed Daviid ka foor tii waa,
¿mad-t laa?
- 51 Saberma, daa hōñ na
nidba kōd tigla v` ηmēeheeda^z jiwhi!
Hiluu v`nyaan na tiga kōd ba mà kwēen!
Hai ho! Deedg mà hēn!

89.51 V`ηmēeheeda. Hebrm wadii hiihin n ta grēkm n siiriim wadkpeemiin
ba na: v`ηmēeheeda.

Yu

52 Sangband!

Vyen v`rafeedba tigla volba jiwhi,
biilm, bà tigla vn bantg n vu kpaam wiiwu jiwhi,
bà tigla-wu jiwhi baatee há kan ked ree.
Hai, Saberma! Deedg mà hén!

*

53 Bá seejm Sangband kakehnan!

Tii nnii, tii mōmt nnii^z.

WADNAARGA

(Yum90^{ŋa}-106^{ŋa})

Nida neerm boo ham

90

(89)

1 *Mohiisa seejb, wii nnii Saberma nida.

Hoo, Saberma!

Manna ka ba na t`fointlaja wai məniin.

2 Ka bo na v`ree duura n tant mənt,
ka bo na v`məf kərgu məngu,
da manna ka ba na ven nnii Saberma.
Ta ba v`bəm na ven nnii Saberm kakehnaan.3 Ðmela nidwu tant vn da məhr-wu n tiin.
Lee, bəhəo-wu na: «Nid ven, ñmətg tanjoom!»4 Biilm, bina ruugu ba v`nongan
wo dindiin goor.D`getg myenm hén^z.Hà boo nyungun waaru huyenhu,
hù geta hii kpaa mi.5 Kpia nida neerm myenm hén
n saa há gor há gokaawrm.

Hà boo moogu, kù kpaa hiida.

6 Hateekwəen, kù roona fiit,
gwəntahaa, kù kpaa hiida.89.53 Vughunhuna togla wadtafhree məngee (Yum73^{ŋa}-89^{ŋa}).90.4 Nyaan Fetra wad2^{gan} 3.8.

Muunu wen kota jabr t jab,
kú gbelj n kparj.

- 7 Biilm, həna kwəewweerga, t`boorm,
həna daat, fobəhgu t kuum-t.
8 Loo t`fubəhii v`nongan,
ka rea bəfghu tn kpehdra kuu wiingan.
9 Biilm, həna talmt,
t`neerm goora t gwiħd.
Lee, saa t`neerm t get myenm hén wo ham.
10 ¿T`neerm bina ba halan tant hənii?
Hà ba kwəelbleħi.
Lee, bingbuudba həna bina kwəħniind.
¿Welee binheen ñməegti məntii ba bee?
T`ba na giidm n diilan.
Hà geta yem few,
t`ta boorm yelmaa.
11 Hoo, Saberma!
¿Wen nnii há mi v`kwəewweerga gemmmt?
¿Wen nnii há mi v`talmtii?
¿Lag tii saħi fobəhgu?
12 Werii-t ln ba na t`mad t`goora həm lee,
ka bo na t`yuuq rarm t`jufotn!

- 13 Hoo, Sangband!
¿Welee ba l`hiidg kakehnan teda?
Ðməlgħn v`nonga n t`ween!
Ten nnii v`ñmeeħeedba.
Hai! Lagii v`diila l`torg-t!
14 Huglm-t gormena hateekwəen n v`soklhomb!
Welee lee, t`nyaaggm ka buba bubii goor wo goor.
15 Biilm, hoħlg-t n tiġi
t`jum kunyċċu bina bina.
Lee, gwəħnejja,
he na t`ta nyaaggm ta welee!
16 Ree v`ñməegt
v`werii v`ñmeeħeedba ten,

Yu

- v`ree vyenwu v`bermtn
v`ta werii t`yakii!
- 17** Saberm Saŋgband!
He na v`homgu bəm t`məmbee t`man!
Higium v`nuhu bii tn həna bii jugun!
Biilm, bii tn həna bii,
higium v`nuhu b`jugun!

Bá daagm Saberma hən ka ba bulaa!**91**
(90)

- 1** Hii hə fohtnta Saŋgband momr man wii,
hə ba Gemm Menm tia nigiigun.
- 2** Tii lee, má boħħo Saŋgband na^z:
«Ven nnii mà fohtntlaŋa,
¿wen ta ba hə bee hə jib kan?
Ven nnii mà Saberma,
ven nnii man tħo mayen.»
- 3** «Ka welee, d`nan rea-v kutukii ban fed-v hii ni.
D`ta soħdg-v nidkuum nuħun.
- 4** Nan fohtnta d`baku kwæen d`heg v`hən
wo kɔrga hog ká kɔrbit.
D`gweet madm ba l`kewr v`hən kpaalaa.
- 5** Lee, daa solm b`jalaa tuŋkoħgu bii
laa fiimi ban taaw hì forwa n muunu hii,
- 6** laa nidkuum m`yada nyeetn mii,
laa kunyaagu kú futa n muunu kuu!
- 7** Ka la nidba ruugu nan lotra v`galu hən,
l`saa nidba ruuni kwiħr lotr v`najuudu hənii,
bii kpaħ b`taan-v felah'.
- 8** Nan ba v`geem welee n v`niini,
ka yu n jaħ talmba nn soħda bá fat lee.
- 9** Biilm, Saŋgband nnii mà fohtntlaŋa.»

91.2 Má boħħo Saŋgband na... Hebrm wadkpeemii ban da hoħ n nuħu
Kumraan hiin n laatiñ wadkpeemgan ba na ka boħħo Saŋgband na... L`saa
greekm n siiriim wadkpeemiin ba na hə da hə biir laa hā biir Saŋgband na...

- «Ka vii t lög Saberma mom na v`fohtntlaŋa,
10 beħgu kuugu nan kpaa taana-v.
Kuum miim nan kpaa nyuhna n v`haar.
- 11** Biilm, d`nan ba d`si d`*tumtba wad na
bá kiigm v`hən baatea.
- 12** Bà nan ba bà tħogr-v n bà nihi na
tand daa għuħdg v`nakpaŋa^z.
- 13** Nan ba v`nawdrm diidgu
laa waagħb hən ka kpaa sol.
Nan ba v`wadrm diidħergu
laa kolkpiinb^z.»

- 14** Saberma t boħħo na:
«Wo han nawla-ma n həyen lee,
mà nan lōo-wu kaalaħhomgan.
Mà nan ba mà kiigm hā hən,
l`kotd na hə miil-ma hom.
- 15** Ka hā hoħ-ma, má hak.
Mà nan ba mà bəm hā man higħm
mà ree-wu kuumn mà jeenj-wu.
- 16** Mà nan saħħ-wu goora kōd
hā neerm bəm hom.
Lee, mà saa hə nyaan na
man nnii hā jugu dafha.»

Bá nyekm Saŋgband na d`ba sħobb!**92**
(91)

- 1** Yumgan. Bà yuuma-ka *Saabaat goor.
- 2** Saŋgband!
L`ba hom na bá jaħrm-v.
L`ba hom na bá yuum-v yumii,
ka għu *janjali
na ven nnii Saŋgband momr.
- 3** L`ba hom na bá faam v`soklhomb

91.11 Vugi 11-12 ta ba Matewa 4.6, n ta Lukaasa 4.10-11.
91.13 Nyaan Lukaasa 10.19.

- n v` gwæet madm
nyingu n muunun

4 ka gbu janjalu momu,
n nan janjali jugu jugu^z.

5 Biilm, hoo, Sangband!
bii vn her bii mæmbii
sahf-ma nyaağb.
V` ηmæegt hëna mà buba bubii.

6 Hoo, Sangband!
V` ηmæegt berŋ kpaalaa.
V` diila ba kilmgu.

7 Joojooru kpaa mi kan lii.
Tangerm tia ta kpaa hum kan lii felah'.

8 Talmba berŋa jɔŋu dela.
Bá ηmæegt hëna-ba n hòm.
Gwëntahaa, l` kpaa tɔra-ba bii,
bà kpiidra kpaalaa kpaalaa.

9 Ven lee, Sangband,
ven beel want mènt jugun.
Vii bee kakehnan.

10 V` rafeedba lee, Sangband,
bà nan kpiidran.
Bá hëna bëhgu bee lee,
l` nan yadra bà mémbee.

11 Man lee, sira-ma gemmmt,
má ka boo kpamnaağb.
Hakr-ma^z kpakwæelm,
l` werii na sohdg-ma hòm.

12 Biiba bá da bag mà bëhgu bee,
má nomb nyana bà luurb.
Nidbehban. Bà da vida mà jugun.
Mà tobha homra bà ηmei.

92.4 Janalu mɔ̄mu, janjali jugu jugu. Hebrmn weraa ɲmifi want ttaft bà kpaa mi t' hida hɔ̄m (nyaan *janalu gwæt reem kaalajan).

92.11 Hakr-ma. Siiriim n haraamm wadkpeemiin ln ba nnii. Hebrmba wadga mōmgan ba na *bà hakr-ma*.

- 13 Nidhombà, bee berjà tif wo banyamb.
Bà boo Libaan duuran *tibermt,
t` yaama l` kjah'.

14 Bà ba Saberm Sangband haarn
wo bà hoowra-ba kan,
ree nnii ban berjà.

15 Ka bá la kpalm,
n ka boo tiitii.
T` buul n ka la roon,
t` vaat ba nim nim.

16 Bá beebii weraa na Sangband ba sobby
na dii kpaa yaa ka baal d` niin.
Dii nnii mà fohtlana.

Sangband nnii huraa. Dii nnii huraa kakehnan.

93
(92)

- 1 Sangband nnii huraa,
d' bermt fiidra-d wo huraant dimgu,
d' fən weraa d' gemmmt.
Biilm tant kada həm t` tagrn,
t` kpaa dama.
  - 2 Ta welee nnii, hoo Sangband,
v` huraant jargee nn manna,
v` məm v` ta kpaa mana jana.
  - 3 Hoo, Sangband!
Kola da kpuuran,
kolberma kpuura l` kpfah jaħ'.
Hà la kpuura ka ba daat.
  - 4 Lee, Sangband!
Ven beel n faaga,
ven nnii gemmmt tia,
v` damp ba bermb,
b` yata kola kōd kpuurb
laa nyaam wada waarb.
  - 5 Hoo, Sangband!
V` haglb ba b` jugun.
Buudt magra n v` haar kpaalaa.
L` ba na l` bəm welee kakefhaan.

94

(93)

Sangband nnii tant mənt yaagu yaada

- 1 Hoo, Saberma!
Ven ŋmela nida biir.
Hoo, Sangband!
Hoo, Saberma!
Ven taawa hā hoodr,
ree vyen v`werii!
- 2 Ven yaa tant hēn nidba məmba n yaagu.
Vidg!
Bá weraa bayen bee,
hē bəfgu ban her kuu,
kù ŋmetg kù lor bà hēn!
- 3 Hoo **Sangband!**
¿Kakehnan tedaan nnii
talmba nn ba bà jum kasant?
¿L`ba l`manii weleen?
- 4 Bà foħla laalaangwæet.
Nidbeħtnina felgra taa n t`noon gwæet.
- 5 Hoo, **Sangband!**
Bà wadra v`tigr,
bà həna v`reba dad dad.
- 6 Bà kua kunkoġba n saanba yem
ka wahaa kunyōnbii.
- 7 Bà bɔħċċa na **Sangband** kpaa yu,
na *Yisraheel Saberma kpaa geewa n kan.
- 8 Nii geem nan!
¿N`joojootuurju kuugu bee tantntina hənii?
Joojoont nen, ¿tedaan nnii nn nan miigaa rarm?
- 9 Saberma lo nidwu tobħa ¿laa bee?
¿Hà ba na tantaagu le n həm welee?
Wii ta hera niini ¿laa bee?
¿Hà ba hā bee hā he welee ka ba jooma?
- 10 Wii weraa nidba məmba rarm,
wii darwa tigsaana tobħa.
¿Hà ta kpañ hā bee hā dar n`reħa?

- 11 **Sangband** miil nidba diila
ka mi hom na hamn².
- 12 Hoo, **Sangband!**
Lameegu tii nnii vn daraa hā tobr wii,
vn weraa rarm ka tagaa n v`*baħlb wii.
- 13 L`sahħ-wu nigħiġu kunyōnu vuugun.
Nidtalm lee, bà yul yelmaa na
bà fətg wii bilu tiib.
- 14 Biilm, hoo **Sangband!**
Kpaa hənjaa v`tigr hēn,
kpaa saa v`reba.
- 15 Bà kee bà ŋmetg bà yaa ka tagħiġi għobiint,
kwæewfeela tiiba kee bà tii-t.
- 16 ¿Wen ba hā vidg
hā jehn tħalli kaa n nidbeħħambena?
¿wen ba hā hewl mà jugun na
ħebbeħħ tiibbee daa bee-ma?
- 17 Hoo, **Sangband!**
Ka v`da ba torg-ma,
nyimlena mà ba tixxra man hooo.
- 18 Hoo, **Sangband!**
Mà wen da diila na l`tugħiġi n man lee,
v`tugħiġi n v`soklhomb.
- 19 Mà wen da kad n diila
mà jugu waħi waħuħ,
v`daan n dool mà kwæewwr,
l`hugħiġi n nyaaġb.
- 20 Gokaat yaagu yaadba kpelaa bəfgu
ka tagħiġi n v`baħlb.
¿V`n ban n`ba n`bee n`he noor dyen?
- 21 Bà həna kpaturu na
bà kuum həmba,

94.11 Gweetii ta ba Kōreent tiiba wad19an 3.20.

Yu

- na bá ba n bá nyonyogm bee,
l' mag na bá kuum-ba.
- ²² Gwəntahaa, Sangband nnii mà fohtlanjhōmga,
kaalaŋa hii kan kpañ hā vohdg-ma ree.
Dii nnii mà Saberma.
- ²³ Hā hēna bá fubehii ḥm̄eta bayen bá jugun.
Bá bēhgu kaa nnii
han kee hā he bá kpat kphō'.
T' Saberm Sangband kee hā he bá kpat kphō'z.

L`ba na bá nyokm Sangband ka vala-d!

95
(94)

- ¹ Daan-n! Tn bem-n nyaägbn ka hoora!
Tn yuum-n ka buba bubii!
Sangband nnii t` fohtlanja,
dii nnii t`juuni dafda.
- ² Tn nyuh-n d` man,
t`yuum ka seenja-d na dii hera ḥm̄eeğb!
Tn viim-n noora ka jeenla-d!
Tn yuum-n-d yumii ka gbu *janjali!
- ³ Biilm, Saberm nnii Sangband,
dii nnii berma,
dii nnii huraa,
d`yata baa titeba.
- ⁴ Dii mada l`mēmenguu.
Tant hēn vat t`yatg kilmt tii,
n duura hā yatg voga fee,
l`mēnguu ba d`natadn.
- ⁵ Dii hehl n nyaam,
dii hera-m.
Dii ta hehl n tant,
dii ta ree-t.
- ⁶ Tn jibm-n!
Tn door-n d`tiña na
dii nnii t`reeta!

94.23 T' Saberm Sangband kee hā he bá kpat kphō'. Hebrm wadkpeemgan
hihiin n ta grēkm wadkpeemgan ba na: *Wii nnii t' Saberm Sangband*.

- Tn kuhntm-n n ka gbafr Sangband tiña!
- ⁷ Biilm, dii nnii t` Saberma,
ten nnii d`tigr.
Dii nnii t`kimta,
ten nnii d`kodiir,
dii kphaa-t.
- Wo jana, l`he na n`hom d`noor^z!
- ⁸ D`bōhōo na:
«Daa ta hahlg-n n`juuni
wo n`yandaba nn da her kpamkparmgun
Mriibaa laa Masaa lee^z!»
- ⁹ L`goorii, bá da tarm-ma
n bagm-ma n gwæt
ka la nyaan man da her-ba bii.
- ¹⁰ Welee lee, waagee t rorm-ma loogu
kakehnan bina kwéhnaa.
Má bōhōo na tigrndina tiln,
nidbambena ba miig man bag bá man bii.
- ¹¹ Tii kaa nnii man da fed n kwæwweerga^z na
bá nan kpaa jiba voholanja mà nn bagm-ba keen^z.»

Sangband nnii huraa. Dii mada tant ment.

96
(95)

- ¹ Yuum-n Sangband yumkwæelga!
Tant hēn nidba mēmba nen,
yuum-n ka nyoka Sangband!
- ² Yuum-n ka jeenla-d!
Seejm-n-d na dii hera ḥm̄eeğb!
Faam-n goor wo goor na
dii dahl nida jugu!

95.7 Vugi 7b-8 ta ba Hebrmba 3.15 n 4.7, bá reen-t grēkm wadkpeemgan.
Vugi 7b-11 ta ba Hebrmba wadga 3.7-11, bá reen-t grēkm wadkpeemgan.

95.8 Mriibaa kotođ nnii na kpala, l'saa, Masaa red nnii ḥm̄egiib. *Yisraheel
tiiba kpamkparmgun kaalaŋa kiigan.

95.11a Gwætii ta ba Hebrmba 4.3.

95.11b Voħoolanja mà nn bagm-ba kee. L`kotođ na kōrgu Sangband nn da
bed na dn bagm na d'si Yisraheel tiiba na bá neer lamæęgun kuu.

- 3 Ḧee-n tigvola nidba məmba miig d`bermt,
l`sa, n`ta keem-ba d`hoolgu həb!
- 4 Biilm, Sangband ba bermr,
d`mag kpaalaa na bá nyokm-d.
L`ba na bá solm-d l`yata baa titeba.
- 5 Tiib ban vid bii waa,
¿b`ba bee?
B`kpah bii fel fel.
Gwentaḥ, ¿lag Sangband ree sangbambiim?
- 6 D`ba d`jeegun kpaalaa,
d`habuudr hugl n d`kweelm n d`gummnt.
- 7 Tiga məna dahii tiiba-n,
jeenlm-n Sangband!
Miigm-n Sangband gemmnt!
- 8 Jeenlm-n Sangband hidr!
Jibm-n d`haarn
ka mad want na n`si-d!
- 9 Door-n Sangband tijan
ka fidr dimt ln gbaama tjj^z!
L`ba na tantii mentii nidba dehfrm d`nongan!
- 10 Bəħċċom-n nidba məmba na
Sangband nnii huraa!
Na tant haħn n ka kpaa dama felah'!
Na d`ba d`yaa yaagu n tiga məna
wo ln gbaama lee!
- 11 L`ba na sangbambiim nyaagm,
l`sa, tant dam ka haaw,
nyaam n b`ba m`ni bii məmbii hoorm,
- 12 l`saa, kpamt
n want t`ba kan tii mentii weluum,
lee, raanin tiinhii menhii bubm bubii!
- 13 Welee məmenguu ba na
l`hem Sangband nongan.

Biilm, d`kennan,
d`kena na d`yaa tant n yaagu,
d`kena na d`yaa kərgu n yaagu,
yaagu kù ba səbb,
d`ba d`yaa tiga n gobiint yaagu.

Sangband nnii huraa. Huraahii nnii hā ba n gemmnt.

97
(96)

- 1 Sangband nnii huraa.
L`ba na tant hən nidba bəm nyaägbn ka haaw!
L`ba na bá baa vəkun vəkun bee,
bee meħba, bá nyaagm!
- 2 ¿Wen nan nyuħħaa-d?
D`foħra wat t`yatg nyeet tiin.
D`huraant higra gobiint jugun,
d`yaagu ba səbb.
- 3 D`nōngā nii, bogm beeln.
Bogmii jul d`rafeedba rena n rena.
- 4 D`ħem, toju t ɻimedii
wiinga t wiid tant ment hən.
Lee, tant t yum welee
n baħn ka deħra.
- 5 Duura hee neenta wo kpaam Sangband nongan,
tant ment Saberma nongan.
- 6 Sangband faa na d`ba səbb.
Baaben tia yul na d`ba jeegu.
- 7 Biiba bá door boga tijan bee,
bá nyoka bayen n bá tiini bee,
jiwhi kpala-ba.
Ban door tijan bii məmbii gbafnta dind d`nongan^z.
- 8 Bá homra welee *Siyoon kərgun
n ka nyaaga.
Kú kpama tantn tiiba haawa n nyaägb
na Sangband yaa yaagu kù ba kú jugun.

96.9 Ka fidr dimt ln gbaama tii. Baa bá bee bá ta hom na hā wen weraa hā bermt. Nyaan 29.2.

97.7 Vugħħu gbeħkaawrdii ta ba Hebrmba 1.6, bá reen-t greekm wadkpeemgan.

- ⁹ Biilm, Saŋgband ven,
ven nnii Saŋgband mōmr tantii mentii jugun,
ven mada ban door tijan bii məmbii v'kwəen
kpaalaa.
- ¹⁰ Nen səkla Saŋgband nen,
kir-n bəfgu həb²!
D'kiiga d`tuurnbuudba jugun,
d`rea-ba talmba gemmtn.
- ¹¹ Həmba lee,
wiinga wiira bə huru hən.
Kwəewfeela tiiba-n, ɿ nyaağb laa nyaağb le?
- ¹² Həmba-n!
nyaagm-n Sangband nəngan!
Seejəm-n-d na dii hera ȳmeeğb
ka deer na d`ba dyend welee,
na dii nnii Saberma.

98
(97)**Saŋgband nnii huraa. Dii dafl nidba juuni.**

- ¹ Yumgan.
Yuum-n Sangband yumkwəelga!
Biilm, d`hera hoolgu ȳmee egt,
l`weraa na d`ba n gemmtn.
D`gemmtnii kpañ damp,
welee hera d`jum jugun.
- ² Saŋgband hera tigvola t miig na
dii dafl jugu.
D`ta ree n werii-ha na
d`ba səbb.
- ³ D`deedg d`səklhomb hən
n d`gwəet madm jugun
n *Yisraheel tiiba ten.
Kakehnant faant ment jugu nii,

97.10 Nen səkla Sangband nen, kir-n bəfgu həb! Hebrm wadkpeemgan hiihin n
siiriim wadkpeemgan ba na: Saŋgband səkla bá kir bəfgu həb bee.

- nidba məmba miig na
t`Saberma dafra t`juuni.
- ⁴ Tant ment nidba nen,
viim-n noora ka jeenla-wu!
Weluum-n ka buba bubii!
Yuum-n ka gbu *janjali!
- ⁵ Yuum-n Saŋgband yumii ka gbu janjalu!
Gbum-n janjalu n bina!
- ⁶ Nyokm-n-d ka tantra *tawdmuulii
ka ta hoh *muulii!
Viim-n noora ka jeenla-d,
na dii nnii huraa!
- ⁷ L`ba na nyaam
n b`ba m`ni bii məmbii hoorm!
L`ba na tant
n t`hen tiibee məmbee ta hoorm!
- ⁸ L`ba na kola kpuurm
wo l`gbul nataran!
L`saa duura dama
wo mina l`buba bubii ta yelmaa!
- ⁹ Welee məmənguu ba na
l`hem Sangband nəngan.
Biilm, d`kena na d`yaa tant n yaagu,
d`kena na d`yaa korgu n yaagu,
yaagu kù ba səbb,
d`ba d`yaa tiga n yaagu
ka kpañ ȳmeta diir hən.

99
(98)**Saŋgband nnii huraa.**
Dii nnii Sabermwu biilm. Hə ba hayenwu welee.

- ¹ Saŋgband nnii huraa.
D`huraant jarga ba d`*tawdbermba faaga.
Tiga nidba defran, l`saa tant dama.
- ² Saŋgband nnii *Siyoon tiiba berma,
dii mada tiga məna d`kwəen.

Yu

- 3 L`ba nan na bá jafrm-d!
Dii nnii berma,
dii yen nnii In ba na bá solm.
Biilm, dii yen n jañ nnii Saberma.
- 4 L`ba na bá nyokm huraa há sôkla gobiint wii
gemmnt!
*Yisraheel tiiba ten,
wii lo t`neermn *bahlb.
Gobiint yaagu n bahlb valgm,
wii to-t welee.
- 5 Faam-n na t` Saberm Sangband ba bermr!
Gbafntm-n d` huraant jarga nongan!
Biilm, d` ba dyend welee.
- 6 *Mohiiswu n *Haroon da ba d` *gotiiba huuga,
Samuheela da ta ba bá da seenja-d bee huuga,
bá da hohaa Sangband,
l`saa dii t togd^z.
- 7 D`da gwæla n ban ka ba nyiin,
bee vala dn sôkla bii n
d`haglb dn da to-ba bii.
- 8 Hoo, t` Saberm Sangband!
Da leeda-ba v` moma.
Da ven nnii bá Saberma.
Ven waa ka ta daraa nida tobr
há bëhgu kaa^z.
- 9 Faam-n na t` Saberm Sangband ba bermr!
Gbafntm-n d` dubuudr hën^z!
Biilm, Sangband nnii t` Saberma.
Dii yen n jañ nnii Saberma.

99.6 Mohiisa, Haroona, Samuheela. Nidbambena da seenja Sangband volba jugun. Bá seenjbii da ba n byen.

99.8 Ven waa ka ta daraa nida tobr há bëhgu kaa. Ka bá lög gwæsgu gwæsgu, l`ka hum na ven da waa-ba ka ta daraa bá tobr bá bëhgu kaa. L`boo diilhee kpaa hel nidba bá ba nnahreen bee, l`hela tigrii mendii.

99.9 Dubuudr. L`ba na *Siyoon duur. Dii hën nnii *Sangband haar nn da bee (nyaan 2.6).

100
(99)

Bá nyokm Sangband d`haarn!

- 1 Yumga na bá seejym Sangband na dii hera ñmeeëgb.
Nidba mëmba nyokm Sangband!
Viim-n noora ka jeenla-d!
- 2 Door-n Sangband tijan n nyaägb!
Yuum-n-d yumii ka buba bubii!
- 3 Miim-n na Saberm nnii Sangband,
dii mehra-t, dii hefl n tn^z,
ten nnii d`tigr.
D`kiima-t ka kiig t`hen
wo kimta nn kiig hë kodiir hën lee.
- 4 Jibn-n n d`haar fiid
n` seejym-d na dii hera ñmeeëgb!
Jafrm-n-d d`haarn!
Seejym-n-d ka via d` hidr n faaga!
- 5 Sangband ba hõm,
d` sôklhõomb kpaa dihää felah^z.
D`ba d`mad d`gwæet wai meniin.

101
(100)

Huraa nn mug bii

- 1 *Daviida yumga.
Kpay-n man bo na mà yuum b`jugun bii!
Mà bo na mà yuum sôklhõomb n gobiint jugun.
Hoo, Sangband!
Mà bo na mà yuum-v yumii ka gbu *janjalu.
- 2 Mà bo na mà lo nõmb
bá neer neerhõmm bee neerm hë.
¿ Tedaan nnii vn kena n mà wee?
Maa mà neer neerhõmm mà reba man.
- 3 Maa mà gwidr gwæet t` kpaa tora bii tii kaawr.

100.3 Dii hefl n tn. Yuudaa tiiba biiba bohõõ na bá kaalm na: l`saa lag tii mõomba.

100.5 Sangband ba hõm, d` sôklhõomb kpaa dihää felah'. Yumii togdgmn, Yum136^{na} rekee mõmga, ta nyaan Yum106^{na}.1 n 107na.1 n 118na.1,29.

Yu

- Mà kirb nnii na bá kóhdg v`*bahlb.
Welee beebei kpaah b` nawr n man.
- 4 Mà kpaah mà bagm na mà miim hæbbæhb jugun lii.
Noora haræha gwæet kpaah t`bem mà man.
- 5 Hii há gbafr há tuura,
mà he kuum hu há noor hæn.
Há weraa hayen ka geewa nidba tiña n faaga wii,
mà kpaah mà saa-wu.
- 6 T`korgu, bá kee bà bæm
wo bá kaalm bá jugun bee,
bee kee bà nyöfri-ma.
Há neer neerhomm wii,
wii kee há hæm mà ñmæeëgb.
- 7 Gokaat tiiba kpaah kee bà yuuñ kaalaña mà reba
man.
Há hogla wii kpaah há jehnt mà nongan.
- 8 Goora mæna hateekwæen,
maa mà mudiim talmba noora jugun
ka kuu-ba.
Welee nnii, biiba bá hæna bæfgu bee,
man ba mà ree-ba Sangband korgun.

Kunyøjun weliib

102

(101)

- ¹ Kunyøjtiihii jobla. L`kpaah-wu kewm, há saa n ka doola há diila Sangband.
- ² Hoo, Sangband!
Kewlg mà joblb!
Hai! L`ba na mà ñmæega taan-v!
- ³ Mà ba kunyøjun kpaalaa.
Hai! Daa kpæhdr-ma v`nonga!
Gwelña, mà hofl-v.
Hai! Lo tobr v`leedg-ma weem!
- ⁴ Mà felgaa nnii wo nyii booran.
Mà kwægdi budgaa nnii
wo saleer bugda dafñjan.

- 5 Mà budg wo moogu ban nyödr muunun kuu,
mà lag n ka højaa na mà di diit.
- 6 Buusñb hænb nnii man hæna.
Mà gbanu nawra kowa hæna jugun.
- 7 Mà boo kpamlöjun viigu.
Mà kpaalaa nnii wo dabirgun dogiiviiga.
- 8 Mà kpaah bea na mà gor.
Mà boo diligr hæn ñmænbuga.
- 9 Mà rafeedba suul-ma goora mæna,
bà lahl-ma
ka gwæela nobæha nidba kaa
na l`hee-ba mà dela.
- 10 Kwæku nnii mà diit.
Mà kweeda mà daamn mà nyanyaam.
- 11 Lo-ma n kwæewweerga kpaalaa.
Høgdg-ma n kóhd wo ban vaa wanbeht lee.
- 12 Mà neerm kedaa wo jabr buhuunu.
¿L`saan mà boo be?
Wo moogu kparñ waw.
- 13 Ven lee,
hoo Sangband,
ven nnii huraa kakehnán!
Baa bà hofm v` hidr wai mæniin.
- 14 Ba v`vidg.
Ba v`nyaan *Siyoon korgu,
l`hee-v higm.
Hiin, vuugu taan nnii na v`geed-ku n nønhomga.
- 15 Biilm, ten, ten door-v tijan ten,
t`sokla korguu ka lagaa n kú tana.
T`yul kú dabira
l`hæna-t higm.
- 16 L`ba na bá kpaah door Sangband tijan bee,
bá solm-d!
L`ba na tant hæn huraamba mæmba jeenjlom-d!
- 17 Biilm, Sangband ñmætg n mofm Siyon korgu.
D`weraa dyenwu kan

Yu

- ka ba d'jeegun.
- ¹⁸ D' kpaa nima bá kpaf bii bee joblb.
Yanta, d' lõc nõmb bá hñen.
- ¹⁹ L`ba na bá hñor wai hí kena hii gwæstii.
Welee lee, tigkwæel nyokm Sangband.
- ²⁰ Biilm, Sangband ba sangbambiimn
ka lõc nõmb tant hñen.
D`ba d`kaalanja mõmgan
ka geewa tijan
- ²¹ na d`hom sarga tiiba hiirb,
d`kah ban bo na bà ku bee kona.
- ²² Lee, bá ka hoh Sangband hidr Siyoon duur jugun
ka nyoka-d.
- ²³ Tiga mëna tiiba n horaant mënt ta ba kan
ka hëna Sangband nn bag bii.
- ²⁴ Må da ba tæeg rii,
d'sohd må kwægdi mëni.
D`gõhñl må neerm.
- ²⁵ Må da bõhõc na:
«Hoo, mà Saberma,
mà ban way n bii.
Hai! daa kuu-ma weem!»
Hoo, Saberma!
Vii bee kakehnan, kakehnan.
- ²⁶ Tant nn ba lee,
ven da sowlg-t, n sangbambiimii mëh'.
V`ñmeeëgbn, lag jana n bii².
- ²⁷ L`menguu ba l`bõr.
Ven lee, vii bee wai mëniin.
L`menguu boo dimr,
d`budan,
v`lagaa l`menguu
wo ban lagaa dimt ka koh kpeemt lee.

102.26-28 Vugi 26-28 ta ba Hebrmba 1.10-12.

- ²⁸ Ven lee, vii ba yenmii.
Vii neerm kpaa dihaa.
- ²⁹ Ten door-v tijan ten,
t`bii nan ba hí bëm n haar.
Kee v`kiigm hí bii jugun.

Bá seejñm Sangband!

103
(102)

- ¹ *Daviida yumga.
Maa mà seejñm Sangband!
Maa mà seejñm-d n mà kwæewr mënd
ka hoh d`hidr!
- ² Maa mà seejñm Sangband,
ka kpaa hõjaa d`hõmgu kuugu felah'!
- ³ Dii waalaa t`fubehii mënii,
dii gbaadaa t`bëhii mënii,
- ⁴ dii rea-t bilun,
dii saa d`söklhõmb n d`kõkmb ba t`jugun.
- ⁵ Dii hugla t`neerm n wanõmt,
dii himaa t`kwægdi
t`ka ba bina mëna wo nidradkahba.
- ⁶ Sangband nn hëna bii mëmbii ba b`jugun.
Dii taawa ban tula hoogu bee kaa.
- ⁷ D`ree d`diila mëna n bõhõc *Mohiisa,
n ree d`ñmeeëgt n werii *Yisraheel tiiba.
- ⁸ Sangband kõkma nidba ka yu bá figm.
D`kpaa hëna kwæewweerga weem,
d`hugl n söklhõmb.
- ⁹ D`kpaa venaa hiiwu nabiir kakehnan,
d`ta kpaa mad hiiwu d`kwæewrn kakehnan.
- ¹⁰ D`kpaa hëna-t dad dad
l`magr n bëhgu tn hëna kuu.
D`kpaa darwa t`tobha
l`magr n fubehii tn hëna hii.
- ¹¹ Gwëntahaa, biiba bá vala-d bee,
d`söklhõmb ba bermb n ban

Yu

- wo saangbambiim nn ba vóku n tant lee.
- 12 Béfgu tn hëna ka vida d' jugun kuu,
d' ka doda-t n kun
wo toju kwëen nn ba vóku n kù faaga lee.
- 13 Wo sa nn kókma hà kwëel lee,
ta welee nnii Sangband nn kókma bá vala-d bee.
- 14 Biilm, d' miil bii ln mèhr-t n bii,
d' deera na nida ba na tanjoomn.
- 15 Nida nn ba lee,
há neerm boo moogu,
hà gemmmt boo kú fiigu.
- 16 Hám wen fugdaa, fiiguu t hit,
bii t ka kpha b' werii kaalaña
kú kan nn bém ree.
- 17 Gwentahaa, Sangband sòklhomb mannan,
ka ta ba b' baaim welee kakehnan.
B` bee n biiba bá vala-d bee.
D` taawa bà kaa,
ka lagaa n bà yakii mèh kakehnana.
- 18 Bee nnii bá mad d' *tuurnt bañlb,
bee hëna dn bag bii.
- 19 Sangband lo d' huraant saangbambiimn,
dii nnii bii b' bee bii mèmbii huraa.
- 20 Nen, nen ba na d' *tumtba nen,
n` ba n kwègdi ka hahf ger ger,
n` hëna bii dn boñco bii mèmbii,
n` vala-d d' gweet mènt jugun,
seejym-n Sangband!
- 21 Nen, nen ba na *saangbantumtba tawdhiiunu nen,
nen nnii d' ñmæeheedba,
nen hëna bii dn sòkla bii mèmbii,
seejym-n Sangband!
- 22 L` ba na dn ree bii mèmbii,
blañb kan la ba d' huraant kwëenii,
l` ba na b' seejym Sangband!
L` saa, maa ta seejym-d!

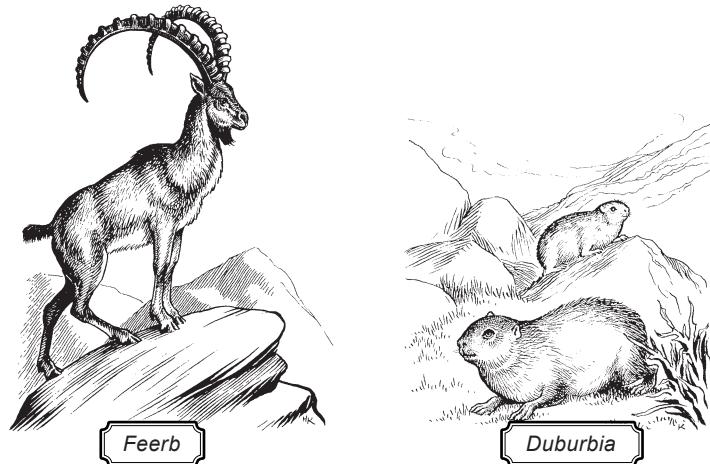
Bá seejym Sangband, dii nnii want mènt reeta!

- 104** **(103)**
- 1 Maa mà seejym Sangband!
Hoo, mà Saberm Sangband!
Ba berm kpaalaa.
Kwëel n gemmmt nnii v` dimt.
  - 2 Wiinga nnii v`tuğbermgü.
Diin Saangbambiim wo l` diinaa suku moogu.
  - 3 Mèhra v`haar saangbambiim nyaalm faaga.
Wat nnii v` hoodloor.
L` saa, v` ked hamn.
  - 4 Løgra-m m' kit v` tumtba
toju ñmèdiib ba na v` ñmæeheedba z.
  - 5 Ven hahlg tant kòtöd,
t`nan kpaa dama felah'.
  - 6 Nyalaam da waal t`hen wo ban hegaa dimr lee.
L` saa duura ba m` kwëen.
  - 7 Da moora ñmæega le, m` nyaba,
v`hem toju t taa le, m` solm
  - 8 ka kota duura,
ka hofnta yaantn
n kad vii kan sòkl ree.
  - 9 V`lo faaaju ln kpah na m` mewdg kuu.
M`nan ta kpaa ñmætgnna m` waal tant.
  - 10 Ven hëna nyabila gbuñ kolan
ka kulaa duura huuga.
  - 11 Hée sahl kpam dom mènm nyaalm.
Kpambonji kan kwiiñla hì nyunuudu nnii.
  - 12 L` saa ñmenii sahdra koldagbia hën tiitn
ka fohr t`vaaran ka kuum.
  - 13 Ven sahl duura nyaalm
ka ba n faaga v`haarn
tant wayaa n v` ñmæegt ka roon hòm.

Yu

104.4 Gweetii ta ba Hebrmba 1.7, bà reen-t grëekm wadkpeemgan.

- ¹⁴ Ven h̄ena moot ror na dōm jum.
Ven ta h̄ena dikahb nida nn ko bii ror.
H̄ena welee na nida reem tantn h̄á diit.
- ¹⁵ Tii ni nnii han rea *daam
na h̄à nyim n ka ba nyaaäbn.
Tii ni nnii han ta rea *kpaam
na h̄à jum ka ba gbanu^z.
Tii ni nnii han ta rea haägb
na h̄à jum ka haähr.
- ¹⁶ Libaan duuran *tibermt kpaa halwa nyaalm.
Tii nnii v` tiit, Sangband!
Ven hoowra-t.
- ¹⁷ Reekan nnii ñmenii nn h̄ena hí sohga,
nyaambawdt go tiitii jutanjtain^z.
- ¹⁸ *Feeri go duvoga jugun,
l` saa *duburbia^z fohma h̄á kugt kwæen.

104.15 Tii ni nnii han ta rea kpaam na h̄à jum ka ba gbanu. Baa bå bee bå ta hom na Mii [daam] h̄ena h̄à nönga nyinwa l`yata kpaam.

104.17 Tiitii jutanjtain. Grëekm n siiriim wadkpeemiin ln ba nnii. Hebrmba wadga möngan ba tiib biib hidr bå kpaa mii-b hom.

104.18 Feeri. Kan feerb biib boo burgu b`berja hom ka ba b`bee b`teew kilui kwæñniind (80kg) laa kilui lemu n kwæññeh' (120 kg). B`ba n fiilli h̄i ba hegä hegä. Duburbuga. Dömkäam miimn m`nyiidra want. M`ba n nakpagigidii ka ba meetaanjidgu (50 cm) ka taaw kilui hirih laa hinaa (2 kg laa 4 kg).

- ¹⁹ Ven da hera kidga na kà weriim vuugu,
n ta h̄em muunu, hú ka mi hú wen loo.
- ²⁰ Kenna n nyeet, nyingu t nyin,
lee, raanin dōm mənm t bañ gilma.
- ²¹ Diidt moç ka bag t` diit,
welee nnii tii nn ta gbaama-v t` diit.
- ²² Muunu wen rənna,
t` ñmet n doot t` kaalant.
- ²³ Nid lee, h̄á rorm
n bañ h̄á ñmeeägb h̄eb kakehnan jabr.
- ²⁴ Hoo, Sangband!
V` ñmeeägt ba kôd yoo!
Hera t` mëntii n rarm,
tant hugl n vn ree bii.
- ²⁵ Nyaam lee, mii ta kpah jah'
l` boo m` kpah n faanju.
M` ni hurwa dōm, kaam n bermm.
- ²⁶ Meela keda m` h̄en,
nyaamn wakuku^z mëh'.
Ven ree-ku na kú sahlm m` ni.
- ²⁷ Vn ree bii mëmembii welaa n vn
na v` si-b b` diit waaru jugun^z.
- ²⁸ Ka v` si, b` log.
Ka v` wiig v` nuhu,
b` di wanhoamt b` teg.
- ²⁹ Ka v` bidg v` nönga n kootn,
l` sahm-b fobëhgu.
Ka v` sohdg v` voohoom,
b` kuum n ñmet tant ban da mëhr-b n tiin.
- ³⁰ Ka v` si v` voohoom le,
l` moñm-b.
Ven kena n wakwæelga tant h̄en.

104.26 Wakuku. Bå hofl-ku n hebrmn na /ivyaataaŋju.

104.27-28 Vugi 27-28 ta nyaan Yum136^{njan}.25 n 145^{njan}.15-16.

- ³¹ Hoo, Sangband!
V' bermt ba t' bəm kakehnan.
L'sahm-v nyaağb n vn ree bii!
- ³² Kóhda nömb tant hən
t'ka dama.
Tarma v' nabiir duura jugun
há ka dug nyii.
- ³³ Hoo, Sangband!
Mà bagl na mà yuum
ka nyoka-v mà neermn.
Ven nnii mà Saberma.
Maa mà yuum-v yumii
ka gbu *janjalu kakehnan mà kuum.
- ³⁴ Wo mà yumga bəm-v loogua!
Man lee, hoo, Sangband,
vii kaa nnii man ba nyaağbn.
- ³⁵ Biiba bá həna bəfgu bee lee,
l'ba na bá bər tant hən!
Talmba lee,
l'ba na bá daa neer!
Man lee, maa mà seej̄m Sangband.

Bá nyokm Sangband!

Sangband mada d' gwæet Yisraheel tiiba neermn

105
(104)

- ¹ Seej̄m-n Sangband na d' hera ḥmeeğb!
Toolgm-n na d' bee!
Dn her bii,
faam-n-b tigvolhee mənhée tiiba!
- ² Yuum-n-d yumii ka gbu *janjalu!
Logm-n d' hoolgu həb dn her bii məmbii
ka yuuma yumii!
- ³ Dii dyen nnii Saberma.
Nyokm-n ḥyen d' kaa!
Nen bag Sangband nen,
bəm-n nyaağbn kpaalaa!

- ⁴ Bagm-n Sangband!
Dii nnii gemmmt mənt tia.
Həm-n gemm na n' bəm d' nöngan!
- ⁵ Deedgm-n hoolgu dn her kuu,
d' waari n yaani dn yaa hii!
- ⁶ Nen ba na d' ḥmeeğeed *Habrahaama buudm nen,
nen ba na *Yakooba yakii nen,
nen nnii Saberma nn bantg,
l'ba na n' həm welee mənguu!
- ⁷ Sangbandii nnii tii Saberma,
dii mada tant mənt.
- ⁸ D'kpaa hənjaa d' *tuurnt hən felah'.
Dn da bed na d' nan həna-t bii,
d' deera b' jugun ka kpaa saa.
- ⁹ Moogu dn da gitg n *Habrahaamwu kuu,
dn da fed n *Yishaakwu tii,
- ¹⁰ d' da lila-t *Yakoobwu bəhəob,
wo *Yisraheel tigr bahlb,
wo tuurnt t' bee kakehnan tii.
- ¹¹ D'beda na:
«Mà kee mà to-v Kanahaan tant,
mà kee mà bah-v t' faant tana na
v'n v' yakii n' nan hehm-t.»
- ¹² Lee wen, bà kpah kəd.
Bà da ba saanba balanba ka go tantiin.
- ¹³ Bà da yohwa yem n tiga
ka lintu hən!
- ¹⁴ Gwəntah, d'ba saa na hii hee-ba dad dad.
Bà kaa,
d' venii horaamba nabiir
ka kir n ban na
- ¹⁵ bà daa tarm dn bantg bee jugun,
na bá daa he d' *gwæet bəhəotba bəfgu kuugu!
- ¹⁶ Lee n l'kaann, d'ree kəm.
Diit t ka kpah Kanahaan tantn.
- ¹⁷ D'tom hiiwu bá nöngan *Hejift tantn
wii nnii *Yoosəfa.

Yu

- Bà da gweedm-wu wo yuuma.
- ¹⁸ Bá kpahm-wu kona hà nakpain n hà lakwesen.
- ¹⁹ L'hiid.
Lee, goor diir han da bed n dool tii t'hem t'noor jugun^z.
Sangband gwæet t werii na hà ba n hà nyonyogm^z.
- ²⁰ Kan huraa da mada tiga kód hà kwesen.
Há to wad na bá ree fá kona.
Há tom nidba na bá ree-wu há sargan.
- ²¹ Há lo-wu na fá haar berma,
na fá want mënt fén sagda.
- ²² Há lo-wu na fá kwesen tiiba rarm sahda,
na fá hem-ba wo han sokl lee,
na fá weriim kpalmmba rarm^z.
- ²³ Lee wen nnii Yoosëfa sa nn san Æjift tantn,
bà da hoþl-wu na *Yakooba,
ka ta hoþ-wu na Yisraheela.
Há kad Æjift tantn wo saana,
Haama^z buudmn tiiba tantn.
- ²⁴ Sangband t sahm d'tigr bii kód,
d'hem bá ka ba kódgu bá rafeedba nöngan.
- ²⁵ D'tint Æjift tiiba kwæewr,
bá bah n ka nyaaha d'tigr,
bá bah n ka hogla bá da hëna d'ymeegeb bee.
- ²⁶ Lee wen, d'ree d'ymeeheed *Mohiiswu
n *Haroon dn da bantg-wii.
- ²⁷ Bá hem d'hoolgu heb Æjift tantn,
Haama yakii t yum d'waari.
Da Sangband gwætn.

105.19a Han da bed n dool tii. L'ba l'bee l'bem Yoosëfa jaamiitii, laa, han da ree fá sargan tituurmba jaamiitii kotod, laa, han da ree Farhoa jaamiit kotod lee.
105.19b Na fá ba n fá nyonyogm laa na fá riir *kel kel, laa na l'he fá di ñmegiib jugun.

105.22 Na fá weriim kpalmmba rarm. Greëkm wadkpeemgan In ba nnii. Hebrm wadgan ba na na kpalmmba soklm-wu.
105.23 Haama. *Nowea kwæelba batafbee ni bilmn. Wii nnii Æjift tiiba yandaberma.

- D'hem nyeet momt,
hii t ka kpaa kir d'gwæet^z.
- ²⁹ D'hem bá nyaalm t kit jiim
lee, bá hólii mënii t kpiidr.
- ³⁰ D'hem saari t ka hódwa n korgu
ka lagaa n bá huraa duunin.
- ³¹ D'böhöö gwæegu kuyen vuura t rorm,
dumii t fiid bá korguu mënguu.
- ³² D'sahm-ba sahirma tonju tagrn,
tonju lara t totr bá korgu.
- ³³ *Daam tiit n tiroonkahtii,
bá korgun tiitii mentii,
d'kuum t'mentii
ka kah-t gidr gidr.
- ³⁴ D'böhöö gwæegu kuyen,
tawri t ren l'kpah kaalb
- ³⁵ n jum l'bih bá korgun,
dikaftii n mootii, l'jum l'menguu.
- ³⁶ D'fel n kuum bá bëermn budai mënii,
bá fomrn budanõjrii mënii t kpiidr.
- ³⁷ Lee, d'ree d'reba,
bá tofd sika n liðbia want,
bá ni hii da ba kpat n kaann.
- ³⁸ Bá nyabm t hem Æjift tiiba hom.
Biilm, bá da defhra n fobehgu bá kaa.
- ³⁹ D'kiigm bá fén ka leegr bá fén n wadr,
bogm miim t ka wiir-ba nyingu.
- ⁴⁰ Bá gbaam, d'dom-ba n kpekperii n sangbambiimn diit
bá jum n togm.
- ⁴¹ D'hem fiigu t waagm
nyaalm t rorm n ka kulaa n tankparmt wo kol.
- ⁴² Biilm, d'da deera d'momr gwæet
dn da bed d'ymeeheed Æhabrahaamwu tii.

105.28 Hii t ka kpaa kir d'gwæet. Biiba huma na: bá ka kpaa kir d'gwæet,
l'kotod na Mohiiswu n Haroon bá kpaa kir Sangband gwæet laa na Æjift tiiba
kpaa kir Sangband gwæet Mohiiswu n Haroon ban da böhöö-ba tii.

Yu

- 43 D'hem d'tigr dn bantg dii t rorm.
Bà da ba nyaäb mombn ka buba bubii.
- 44 D'sahm-ba tigvola tant.
Bá way n volba giidm.
- 45 D'hera welee mënguu na
bá valgm dn sôkla bii ka mad d'*bahlb.

Bá nyokm Sangband!

Yisraheel tiiba kpaa nawr n Sangband

106
(105)

- 1 Bá nyokm Sangband!
- Jahrm-n Sangband na d'ba hõm!
D'sôklhõmb kpaa dihaa felah'z.
- 2 ¿Hii bee ka ba há bee há biir d'ñmeebermt gwætii?
Na há he bà nyaan
¿lan nnii dn mag na bá yuum-d yumii?
¿Nid hayenha mõma bee?
- 3 Lamëegu tiiba nnii
bá lõc nõmb d'yaagu gitgm jugun bee,
bá hëna b'ba sõbb ka kpaa saa bee.
- 4 Hoo, Sangband!
Deer mà hën
v'wen hëna v'tigr hõmgu!
Vn kee v'dah d'jugu lee,
v'ta diilg mà hën^z!
- 5 Lee, mà da mà ta yuuñ mà kaalaña
hõmgu vn sah vn bantg bee kuun,
na má n v'tigr t'bem nyaägbn,
má n v'reba t'nyaagm.
- 6 T'n t'yandaba t'hera fubehga.
T'hera bëhgu.
T'kohl kpaalaa.

106.1 Welee gwæelbii ñmetg na *Yisraheel tiiba yumiin, l`bid wo togdgm wo ln ba Yum136^{jan}lee. Toniivolbii lee, nyaan Yum100^{jan}, 5 n 107^{jan}, 1 n 118^{jan}, 1, 23.

106.4 Må hën... må hën... Hebrm wadkpeemii hireh n ta greekm n siiriim wadkpeemiin ba na t'hën... t'hën.

- 7 *Héjift tantn, d'hoogu ñmeeegti,
t'da ba biir t'yandabee lii.
D'da werii-ba d'sôklhõmb ka lil,
gwæntañ, bá hõj l'biñ'.
Ban da taa *Nyakagt nyaam man lee,
n vid d'jugun.
- 8 Dii t la dahm bá juuni na
d' hidr hoñm,
na d'werii nidba d'gemmmt.
- 9 D'gwæel Nyakagt nyaam n talmt.
M'kparj.
D'san-ba n nyakilmgun,
kan boo kpamkparmgu.
- 10 D'dahm bá juuni.
Bá rafeedba da nyahaa-ba.
D'ree-ba bá gemmtn.
- 11 Nyaalm t waal bá rafeedbee jugun,
hayenha mõma t ka ba fetg.
- 12 Bee t hel n tii dn da bed-ba tii hën.
Tii lee, bá yuum yumga ka jeenla-d.
- 13 L'ba gobiint na l'ba hiidg felah'.
Bá tur n hõj l'menguu.
Bá ba di kwæewr na bá hõdg na
d'he d'diila jugun.
- 14 Diit loogu da hera-ba kpaalaa kpamkparmgu,
bá bah kan n ka ñmegaa n Saberma.
- 15 Hå sahm-ba ban gbaam bii
n ñmet n hem beñii t mug-ba
bá ka kparja.
- 16 Lee n l'kaann,
ban da ba bá sugtn kpamkparmgu lee,
n lo nõommõlb n *Mohiisu n *Haroone
Sangband kowt tiiwii.
- 17 Tant t tigd vadb n voolum Dataana
n waal Håbiraamwu n hâ reba mëmba jugun^z.

106.17 Dataana, Håbiraama. Ruhuubeena yakii hirehii hí da vidg Mohiisu n Yu
Haroone bá jugun kpamkparmgu hii nnii.

- ¹⁸ Bogm t jum bá da hehla-ba bee məmbee.
Bogm t jum nidbehtntina.
- ¹⁹ Tii n t`kaan,
bá kudm naabudaagu Horeeb duur hēn n kudnaju
n ka door-ku tijan.
- ²⁰ Bá lagii Sangband n naadaagu tand,
bà lagii bà jeegu kan ba n modiidgu.
- ²¹ Bá hōj n Saberma jugun,
wii da dahra bà juuni,
wii da hera wanbermt *Hējift tantn.
- ²² Hā da hera hoolgu hēb Haama^z yakii kōrgun.
Hā ta hera *Nyakagt nyaamn want t`sañ fobehgu.
- ²³ Lee, hā bōhōo na hā ba hā ku bá məmbee.
Gwentañ, Mohiis dn da bantg wii t kirm n wun
n tint hā kwεewweerga na hā daa kuu-ba.
- ²⁴ Tii n t`kaan,
bá kirm tanhomt Saberma nn da sañ-ba tii,
lee, n ka ba tii hā gwεetii hēn.
- ²⁵ Bá bah n ka kpaa bag na bà ta kewlqm n Sangband
n vid d`hēn
n kpat n ka ba bá sugtn.
- ²⁶ Lee, d`foorm ka teer d`nabiir bá hēn
na d`ba d`he bà kpiidr kpamkparmgun.
- ²⁷ Na d`ba d`yadr-ba kpeee n kōrni,
d`he bà kpiidr tigsaanan.
- ²⁸ Tii n t`kaan,
bá bah n ka door *Bahaalwu tijan,
Fihoor duur tiibn.
Bá jum tiibii vidnamt,
bii b`kpaa neer bii^z.

106.22 Haama. *Nowea kwεelba batahbee ni bilmn. Wii nnii Hējift tiiba yandaberra.

106.28 Bá jum tiibii vidnamt, bii b`kpaa neer bii. Nyaan Yum115^{gan}.4-8 n 135^{gan}.15-18. Baa bà bee bà ta ree na: Bá jum tiibii vidnamt, bà vidl kpiirmba.

- ²⁹ Bá hēbii t jagdr Sangband kwεewweerga,
yelmaa, kunyaagu t lōom bá huuga.
- ³⁰ Lee wen, Fiinaasa^z t vid
n kuum gwεet tiiba,
lee, bεhgu t jehnt.
- ³¹ Sangband t lōgm-wu na hōma.
Baa bà deer hā jugun waaga wo waaga.
- ³² Tii n t`kaan,
bá ñmet n bah Mriibaa bilga man
n hēm Sangband ni t bid,
n ta hēm l`kohl n Mohiisa^z.
- ³³ Biilm, bà hera hā ni t bid kpaalaa
hā ka gwεela ka kpaa diila.
- ³⁴ Tii n t`kaan,
bá ka ba ku tigvolhee
wo Sangband nn da bed-ba lee.
- ³⁵ Bá sōdm n tigvolhee n sohd hā kowt.
- ³⁶ Bà vidra bá funfua,
bà lōgra boga vidb kpakan.
- ³⁷ Bà lōgra bà kwεelba n bà bεerba
n vidm kundiba.
- ³⁸ Nidba bá ba n bà nyonyogm bee nnii
ban lōgr n vidm.
Bá kwεelba n bà bεerba momba nnii
ban vidr Kanahaan tiit.
Tant kohl n welee jiimii.
- ³⁹ Welee hēbii hera bá hawl bayen.
Bà saa Sangband
wo yerm tia nn vida hā sid lee^z.

106.30 Fiinaasa. *Haroona kwεel Hēlhasaara kwεeln.

106.32-33 Mriibaa. Hidrii kotod nnii na kpala.

106.39 Bā tōnaa Sangband n d`tigr l`huuga *tuurnt n fögwu n hā sid l`huuga neerm. Bii jeenb tijan doorm gita tuurnt n Sangband. Tōniib ban to daawwu n hā fög bii, l`weraa fög hā kpaa nawr n hā sid wii neerm, hā neera wo yaruuta, ka kpaa na hii hehli n wun.

- ⁴⁰ Lee, Sangband kwεewweerga t hod bogm n d'tigr.
D' yum d'reba,
bá rem t rorm-d kpaalaa.
- ⁴¹ D'taag-ba tigvola niñin.
Ban da nyahaa bee kada bá jugun.
- ⁴² Bá rafeedbee hera-ba dad dad,
bá hera-ba bñghu kpaalaa na
bá miig na bá da ta mada-ba.
- ⁴³ Dii rea-ba hñruh',
bee lee, bee diila na bá vidgm d'jugun n jah'.
Welee nnii bñghu nn gwedg-ba n kwεen.
- ⁴⁴ Lee, d' yum bá kunyɔnū
n hom bá ñmei.
- ⁴⁵ D'deedg d'n ban l'*tuurnt jugun,
wo d'soklhomb nn kpañ jah lee,
d'lagii diila.
- ⁴⁶ D'hem na bá da mad-ba na sarga tiiba bee,
na bá ñmetg bá soklm-ba.

⁴⁷ Hoo, Sangband!
Ven nnii t'Saberma.
Dah t'juuni!
He t'riir tigsaanan!
Ñmetg v'kpogl-t!
Lee, t'nyokm-v ka hoh v' hidr momr,
t'yuum yumii ka nyoka-v.
T'nyaagb nnii.

*

- ⁴⁸ Bá seejm Sangband kakehnan, kakehnnaan!
Dii nnii *Yisraheel Saberma.
L`ba na nidba mëmba bñhoom na:
«Tii mõmt nnii.»

Bá nyokm Sangband!
_____

106.48 Vug48^u togla wadnaargee mënghee.

WADNUURGA (Yum107^{na}-150na)

Ln ree sargan bee seejm Sangband na d'hera ñmeeëgb!

- 107** ¹ Jahrm-n Sangband na d'ba hom!
(106) D'soklhomb kpaai dihaa felah'z.
- ² Sangband nn sohdg bee,
bá bñhoom welee!
D'sohdg-ba bá rafeedba niñin.
- ³ D'hera bá rorm tigsaana menan.
D'logra-ba, l'log tonu kwεen kakehnan kù faaga^z
n kpogl-ba.
- ⁴ Bá da yñhwa kpamkparmgun,
hii kpaai go kan,
ka kpaai yu korgu kuugu^z.
- ⁵ Kóm n nyunuudu da kura-ba kpaalaa.
Bá ka ta kpaai diila neerm jugun.
- ⁶ Lee, bá kunyɔnū,
bá mɔom ka hoh Sangband,
dii t ree-ba kuum fobëhgun.
- ⁷ D'kphaa-ba hurhomu jugun,
hú san-ba n korgun.
- ⁸ Bá jafrm Sangband d'soklhomb kaa
n d'hoogu ñmeeëgt dn hena nidba lee kaa!
- ⁹ Biilm, nyunuudu nn da kuu wii,
d' da sahl-wu nyaalm.
Kóm nn da kuu wii,
d' da sahl-wu dihömt.
- ¹⁰ Bá da ba sarga disagtn,
kan ba nyeet kpimm,

107.1 Nyaan Yum106^{na} n kwεen gwëet, ta nyaan Yum136^{na}.

107.3 Tonu kwεen kakehnan kù faaga. Hebrmn, l'ba gwëet tnaa: muunu
renlaña n hú lóolala, n v'galu hén (ka v'geewa n muunu renlajan) n nyaam,
l'wed Nyamolm (mii ba najuudu jugun ka v'geewa n muunu renlajan).

107.4 Korgu kuugu. Bá ba bá bee bá hom na nidba kan go ree laa bá kan ba
bá goom.

Yu

- bà da ba sargan, kunyɔŋjun,
bá boow-ba kona.
- 11 Biilm, bà da ba valg Saberma wad,
bà da kɔhdg
Sanğband mɔmr nn da lo na d`he bii.
- 12 Lee, d`hofti-ba n tiŋa.
Bá h̄em sarga ŋmeeęgb,
bá lotr tiŋan,
hii t ka kpah na fà vii-ba.
- 13 Lee, bá kunyɔŋjun,
bá mɔom ka hof Sanğband,
dii t ree-ba kuum fobɛhgun.
- 14 D`ree-ba sarga disagtn,
nyeet kan ba kpimm ree,
ka kwe bá kona.
- 15 Bá jafrm Sanğband d`sɔklhomb kaa
n d`hoolgu ŋmeeęgt dn h̄ena nidba lee kaa!
- 16 Biilm, d`yoɔkl kudnajhuturi
ka kaft kudnajdabia gidr gidr.
- 17 Bá da neera fubɛhgan, tilanjtimomba nnii.
Bá neerbefm da lo-ba bɛhgu mɔmgun.
- 18 Diit ban da ju tii məntii da jaftla bà ni.
Bá nakpanjbilma da jila bilun.
- 19 Lee, bá kunyɔŋjun,
bá mɔom ka hof Sanğband,
dii t ree-ba kuum fobɛhgun.
- 20 D`beda gwęegu kuyen,
l`gbaad-ba.
Welee nnii dn ree-ba bilun.
- 21 Bá jafrm Sanğband d`sɔklhomb kaa
n d`hoolgu ŋmeeęgt dn h̄ena nidba lee kaa!
- 22 L`ba na bá he *vit na
bá seenj-d^z,
ka keemaa dn her bii məmbii
ka buba bubii!

107.22 Vit na bá seenj-d. Nyaan Yum50^{gən}.14.

- 23 Bá da h̄ena ŋmeeęgb nyaam h̄en bee,
bá da ba meelan ka t̄odma n nyaam bee,
- 24 bee məh, bá ta yum bii Sanğband nn her bii,
hoolgu ŋmeeęgt dn h̄ena nyaam jugun tii.
- 25 D`beda gwęegu kuyen,
hambermm t daan yelmaa.
Nyaam t bah n ka via wada,
- 26 meal t ka kota liilawen n faaga lig lig
ka ta ŋmifęe n kwęen kwęen.
Bá məmbee ni da kpaa h̄ena h̄om.
- 27 Bá ka dağwa wo bá kura daam,
ka didwa did did,
bá miibii məmbii t ka ba tɔrg-ba bii.
- 28 Lee, bá kunyɔŋjun,
bá mɔom ka hof Sanğband,
dii t ree-ba kuum fobɛhgun.
- 29 D`h̄em hambermmii t jefti,
nyaam wada t kwiim nigaf'.
- 30 Welee nigiiguu t sahm-ba nyaagb.
D`san-ba n meela jefti tlańa bá kan nn bagm ree.
- 31 Bá jafrm Sanğband d`sɔklhomb kaa
n d`hoolgu ŋmeeęgt dn h̄ena nidba lee kaa!
- 32 Bá viim d`hidr n faaga tigr kpoglb,
bá nyokm-d kpalmmba kpoglb^z!
- 33 Sanğbandii beel n gemmmt na
d`he kola kparj waw,
na nyabila kitg tankparmt.
- 34 D`ba d`bee d`he tanneernt kitg tankpiirnt.
D`ba d`bee d`he welee menguu
nidba bá go kan bee h̄ebbeħb kaa.

107.32 Tigr kpoglb. *Yisraheel tiiba məmba kpoglb. Bá da kpogla taa
*Sanğband haarn na bá he d`kowt. Kpalmmba kpoglb da ba na kɔrgu
kuugu bermiba da kpogla taa banjun. Bá da kadaa n ka səgaa kɔrguun
gwęet. Kaalahii refdrban, Sanğband nn da her h̄omgu wii da rea n bɔħčo
baaben tia nɔngan. Ta nyaan Yum22^{gə}.23.

Yu

- ³⁵ Lee, d` ta ba d` bee d` he
kaalanjkparmgu kitg nyaalm hənm,
tankpiirnt kitg nyabil,
³⁶ d` kalg kan bá ku n kóm bee.
Bee məf kan bá kɔrgu.
³⁷ Baa bá bee bá ko bá bod,
bá hoow *daam tibit,
l`menguu roomm hōm.
³⁸ D` kaawl bá hən,
bá for bá he kɔdgū,
bá dōm ta form!
- ³⁹ Gwentaħ, ka bá gwifħda
na bá həna-ba bəħgu
ka lɔɔ-ba kunyɔŋun,
l`hohla-ba n tija,
⁴⁰ lee, d`hoħl bá bermba
ka həna na bá yɔħuum n koot^z,
⁴¹ gwentaħ, d` rea katędtiuw kunyɔŋun
ka həna na há haar yadgm wo dōm.
- ⁴² L`ba na hōmba yum welee ka nyaaga,
l`saa l`hu bəħba noor jugun.
⁴³ Há ba rarm wii, há he hōm n binbii məmbii!
Há hom hōm na Saŋgband sɔklhomb waarin!

Ĥateekwæen yumga

108 ¹*Daviida yumga.

² Hoo, Saberma!

Mà kwæewr kpaa to.

Maa mà yuum yumii ka nyoka-v,

107.39-40 L`ba l`bee l`bem na bá lagii vug39^u n 40^u kaalai, vug40^u da
kena vug39^u nongan. Lee wen, l`bem na: d`hoħla bá bermba ka həna na bá
yɔħuum n koot, gwentaħ, bá għidha, blaħb kaa na bá həna-ba bəħgu ka lɔo-
ba kunyɔŋun, l`hohla-ba n tija.

- ka gbu *janjaluz.
³ Maantr vyen, Janjalo,
baf gbuut!
Man beel mà he l`ragdg.
⁴ Hoo, Saŋgband!
Mà bo na mà seej-v na ven hera ɻmeeġb,
mà bo na mà yuum ka gbu janjaluz
ka bo na baaben tia miig welee.
- ⁵ Biilm, v`soklhomb n v`gwæet madm yatg kpaalaa.
L`yata saŋgbambiim məmm.
⁶ Hoo, Saberma!
Ree v`bermt v`werii saŋgbambiim!
L`saa v`jeegu hugl tant mənt!
⁷ Hai, ree v`gemmmt v`werii!
¿Kpaa hum mà hoħtn?
Hai, dah t`juuni, lee, v`ree-t!
¿Lag tenn v`gonqonjbiż?
⁸ Saberma beda na:
«Man heħl n jugun deb.
Maa mà raar Sikeem kɔrgu,
mà teew Sukoot yaanju^z gbeħr gbeħr.
⁹ Man heħl n Gilhaad tant,
man ta heħl n Manasea ret^z.
Həfraayima tant ba na mà hoodheer nnii,
*Yuudaa ret ba na mà huraant dabirr nnii.
¹⁰ *Moħaabmba tant ba na mà kan huur nnii.
Hedoommba bee mag na mà goorm-ba mà nagagt^z.

108.2-6 Vugi 2-6 ta ba Yum57^{jan}, 8-12, bii t rotg kan jaħi'.

108.7-14 Vugi 7-14 ta ba Yum60^{jan}, 7-14, bii t rotg kan jaħi'.

108.8 Sikeem. *Yisraheel tigr körbermkpeemgun. Sukoot yaanju. Yaanuu ba
*Yordaan kol tonu kwæen. Hā log korgu wii raara korguu hā tawdba.

108.9 Gilhaad n Manasea tant. Kornħii beel Yisraheel tonu kwæen kpaalaa.

108.10a Mā kan huur nnii; mà goorm-ba mà nagagt. Nnafreen, bá tonii
kpaalaa n fii hā kpena hoodr wii. Hā higħi hā nakpai sargan n kofd yuumħiwwu
hā nanawda na hā kewdr-wu-ha. Volba huma nanawda kofdgħi wo l`biir na
bii l-oġġb.

Yu

- *Filiistmba tant lee, mà buba tii n yatgm bubii^z.»
 Saberma nn bed nnii ka ba há kaalaŋa.
- 11 Man lee, hoo Saberma!
 ¿Wen ba há bee nan há kphaahaa-ma
 há san n Ḧedoom tantn há jiblg-ma bá korgu
 kù kphañ lög̊b kuu ni?
- 12 ¿Lag Saberma?
 ¿V'kohd-t de?
 ¿La dəfrah t`tawdba nöngan məh?
- 13 T`ba kunyɔŋun.
 Nida nitduura jugu dafb ba yem.
 Ven, daan v`torg-t!
- 14 Ven beel v`wadr t`rafeedba.
 Hoo, Saberma!
 Ka vii ba t`man,
 t`ka mi hōm na t`diira jugun.

**L`ba na Saberma gwæel nobehr bá
 gwæela nobehr mà kaa bee kaa!**

109

(108)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
 Hoo, Saberma!
 Mà seeŋa-v yumiin kutuuu na
 ven héra ñmeeëgb.
 Hai, daa hen!
- ² Talma gbafrä-ma,
 há bohco mà jugun gokaat n jaħ'.
- ³ Bà kaadg-ma n gobet
 l`weraa na bà nyahaa-ma.
 Bà taawa-ma gokaat hoodr.
- ⁴ Man lee, maa seeŋa Saberma^z.

108.10b Filiistmba tant lee, mà buba tii n yatgm bubii. Gwæet t`ton tintii ka
 ba Yum60^{jan}.10 tii ba na: *Filiistmba lee, bee bubm-ma yatgm bubii.*
109.4 Man lee, maa seeŋa Saberma. Hebrmn, man lee, maa ba na
 seeŋb, l`boon l`bo na l`biir na: *man lee, seeŋb n jaħ nnii man hēna, mà
 foħnta seeŋbn*. Siiriim wadkpeemgan homra na: *man lee, maa seeŋa bà
 jugun.*

- Maa sɔkla nidba,
 bee tula-ma hoogu.
- 5 Maa hēna-ba hōmgu,
 bee nyōh mà noon bint.
 Maa sɔkla-ba,
 bee nyaħaa-ma.
- 6 Sam-wu yaagu yaadtalmhii man^z,
 l`saa há kaa tawda bidg há tula-wu hoogu wii^z!
 7 L`ba na bá yaa bá biir na
 há ret kohln,
 l`saa há seeŋb momb bəm na fubehbermgan!
 8 L`ba na há neerm bəm gigidga,
 jeenhii lög há ñmeeëgb^z!
 9 L`ba na há bii kitg kunyɔŋbii,
 l`saa há foga kitg kuñfoga!
 10 L`ba na há bii yøħuum n koot ka jamaa,
 hí nyab hí dabirgun,
 hí jamiim ka ju!
 11 L`ba na há foħtiiba kurii há want mənt,
 l`saa saanba kpiil há ñmeeëgb nn da kena-wu n bii!
 12 L`kpaħ na hii deedgm há jugun lii!
 Hii daa luum n há kunyɔŋbii wee!
 13 L`ba na há buudm kpi!
 L`ba na baa haar hidr kpi waaga ká kena keen!
 14 L`ba na bá deedg Sangband há yandaba fubehii
 hén!
 L`kpaħ na bá waa há nya fubehga!

109.6-19 Bà huma vughii wo hí ni beel nobehr gwæelb yumyuumta nn gwæela
 há rafeeda kaa. Volba huma vughii gwæetii wo t`keemä yumyuumta rafeedba
 nobehr gwæelb lee, n hewl na Bà boħco na: ...

109.6 L`saa há kaa tawda bidg há tula-wu hoogu wii. Hebrmn rea diilhee
 ka boħco na: *hii há tula hoogu wii jehnt há najuudu hén*. Biilm, *Yisraheel
 tiiba man, há taaw hii kaa wii jehnta ban samr wii najuudu hén (ta nyaan
 vug31^u).

109.8 Vugħuu gbeħrefħdrd ba Tumtba ñmeeęgt 1.20. Fetra boħco-t Yuudaasa
 gwæet.

Yu

- 15 L`ba na Saŋband deer hí hən!
Baa haar hidr lee,
d`he na bá daa hoħm-d tant hən!
- 16 Lee, kpay han her kunyɔntiiwu bii,
hii há halwa wii yoo,
nid há bɔrii ȳmeenm kpaalaa wii,
¿há həm-wu bē?
¿Na há hee-wu hɔmgu laa?
Haai, l`ba nyaan-wu rii.
Há nyaahaa-wu na há ku.
- 17 Hà sɔkl nobeħr gweeħlb kpaalaa.
L`nyihii n wun.
Hà ba sɔkl noħomr felah',
welee saa n boorm hà man.
- 18 Nobeħr gweeħlb nnii han mi,
welee nyihii n wun,
há dimgu nnii,
l`jib há jiimn wo nyaalm ban nyi mii
laa wo kpaam ban hakra mii.
- 19 Ln ba welee lee, l`ba na
nobeħr fiid-wu wo há dimgu
d`bem há kaa wo damr!
- 20 Saŋband nn kee d`faad
bá tula-ma hoogu
ka gweeħla mà kaa nobeħr bee bii nnii.
- 21 Ven lee,
hoo mà Saberm Saŋband,
hee-ma wo ln magr lee,
v`hidr hoħm!
V`sɔklb ba hɔm,
b`hena-ma hɔm,
lee, ree-ma bęħgun!
- 22 Man lee, mann kunyɔntia.
Mà kpaħi n bii.
L`diħ n man.
L`kpaħi-ma kewm.

- 23 Mà boo jabr buħuunu,
ħù boora nyingu.
Bà vħħda-ma wo kpamr.
- 24 Mà boowra noor kpaalaa,
mà dina t ka ridwa,
kpanyiit tiit kpaħi mà namtn.
- 25 Mà kitg jiwħi nidba nɔngan.
Ban yuu-ma lee, n ka siwaa siwiitii.
- 26 Hoo, Saŋband!
Ven nnii man door tijan,
torg-ma!
Wo v`sɔklb nn ba hɔm lee,
dah mà jugu!
- 27 Hoo, Saŋband!
He mà rafeedba miig welee!
He bà miig na ven hena welee,
na ven dahl nida jugu welee!
- 28 Bee, baa bà la bee bà gweel mā kaa nobeħr,
ven lee, vii gwæela mā kaa noħomr.
Baa bà bee bà bagħ-ħġad,
l`ba l`hofiġ-ba n tija,
v`ȳmeħħed man mā nyaagħm.
- 29 L`ba na jiwħi kpali
bá tula-ma hoogu bee!
L`ba na suut hom-ba,
l`fiid-ba wo dimgu!
- 30 Mà bagħi na mā seeq Saŋband na
dii hera ȳmeęġġ ka via noor.
Mà bagħi na mā nyokm-d nidfigm huuga.
- 31 Biilm, dii taawa kateħtiiba kaa^z
ka rea-ba bá kuudba niħin.

109.31 Dii taawa kateħtiiba kaa. Hebrmn rea diiħħee ka boħċċa na: *dii jehra kateħtiiba najuudu hən*. Biilm, *Yisraheel tiiba man, há taaw hii kaa wii jehnta ban samr wii najuudu hən (nyaan vugħi).

Yu

Huraa nnii ta gotia

110¹ *Daviida yumga.

Sangband bəhōo mà berm na:
 «Daan v` kad mà najuudu hēn^z!
 Maa mà he v` rafeedba bēm v` kween,
 lee, v` nawdrm-ba.»

Sangband noon gwæet nnii.

² Sangband ba *Siyoon d`haarn.

D`nan yada v`huraant.
 D`nan saa v` kad v`rafeedba hēn.

³ Goor vn kee v`bagm na
 v`toodg hoodr dii,
 v`tigr bēm n soklb,
 ka ba keliigu na d`hewl v`hēn,
 v`kweelba ba bà daan v`man,
 v`dubuuda hēn^z
 wo maleem nn roon torjvetr lee^z.

⁴ Sangband feda ka bəhōo na:
 «Ba v`bēm *gotiuu kakehnān *Malkisēdēka dela!»
 D`nan ta kpaa ñmetgna gwæetii jugun^z.

⁵ Saberma ba v`man^z,
 hā nan sadra horaamba saagu saagu
 goor han nan lōo kweewweerga dii.

110.1 Mā najuudu hēn. L`kotōd na jeelanja. Ta nyaan Yum16<sup>jan</sup>.11 n 45<sup>gen</sup>.10. Gwætii ta ba Matewa 22.44, yentii nnii Markuusa 12.36, ta yentii nnii Lukaasa 20.42-43. T`ta ba Matewa 26.64, yentii nnii Markuusa 14.62, ta yentii nnii Lukaasa 22.69. T`ta ba Tumta ñmeeegt 2.35, n ta Hebrmba 1.13. Ta nyaan Markuusa 16.19, n ta Roomaa tiiba 8.34, n ta Koreent tiiba wad1^{gen} 15.25, n ta Hefees tiiba 1.20, n ta Kolos tiiba 3.1, n ta Hebrmba 1.3 n 8.1 n 10.12-13 n nan 12.2.

110.3 V`dubuuda hēn. Hebrm wadkpeemii kōdn n laatmn wadkpeemgan n greekm wadkpeemgan ln ba nnii. Hebrmba wadga mōmgan ba na: *ka fidr dimt t`magr tii*.

110.3 V`kweelba ba bà daan v`man wo maleem nn roon torjvetr lee. Vuguhunhuna gwætii ba nyeet kpaalaa. Greekm wadkpeemgan ba na: *mà da meedra-v`l nyohr torjvetr*. L`saa siirium wadkpeemgan ba na *mà da meedra ven wo mà buga*.

110.4 Gwætii ta ba Hebrmba 5.6 n 7.17,21. Ta nyaan Hebrmba 5.10 n 6.20 n 7.3,11.

110.5 V`man. Ka bá lōg gwæegu gwæegu, l`ka hum na v`najuudu hēn, l`kotōd na hakpanhōmga wee.

⁶ Hā nan yaa tiga n yaagu,
 hā foħlig kpiirmab taa jugun,
 hā sadr horaamba biiba tantii mēntii hēn.

⁷ Hurun, horaan nan nyil kol nyaalm,
 lee, hā vii hā jugu.

Saberma ba ñmeeęgb jugun^z**111**

(110)

¹ Bá nyokm Sangband!

Mà bo na mà seej Sangband na
 dii hera ñmeeęgb.
 Mā bo na mà seej-d n mà kwæewr mēnd
 d`kpaturun,
 biiba bá tagd d`huru bee man.

² D`ñmeeegt ba bermt.
 Bā sokla d`ñmeeegti bee,
 l`mag na bá miigiim-t hōm!

³ D`hēb ba kwæelm ka ba na bà valgm,
 l`saa dn hēna bii ba tii nnii,
 b`kpaa lagaa felah'.

⁴ D`hera ln gbaama lee na
 bà deer d`hoolgu jugun!
Sangband yul nidba higm
 ka kōkma-ba.

⁵ Bá vala-d bee, d`safh-ba diit.
 Moogu dn da gitg n ban kuu,
 d`kpaa hōjaa kú jugun felah'.

⁶ D`werii d`tigr
 Ian nnii dn hēna bii nn ba n gemmmt
 ka sah-ba tigsaana tant lee.

⁷ Bii dn hēna bii ba sōbb,
 b`mag na bá tiim b`jugun!
 Dn bag bii mēmbii ba na
 bá tiim b`jugun!

111 Yumgankena kaya tagda hebrm waari. Nyaan Yum9^{jan}.1 n kween gwætii.

Yu

- ⁸ B`kpaalagaa felah',
b`ba b`jugun ka ba sōbb^z.
- ⁹ D`hera d`tigr hōmgu
n ree-d na d`bēm dyen d`bolmrn.
D`lo d`*tuurnt n dn kakehnan.
Dii nnii Sabermwu biilm,
hā ba hayenwu welee.
L`ba na bá solm-wu!
- ¹⁰ Rarm mōmm nnii na bá solm Sangband.
Bá hēna welee bee,
biilm, bā miil bii.
L`ba na bá nyōkm-d kakehnan!

Sangbantia heewra n ḥmēegb ḥeb^z**112**

(111)

- ¹ Bá nyōkm Sangband!
Lamēegu tii nnii hā vala Sangband wii.
Hā hēna d`wad jugun,
l`saħm-wu nyaägb.
- ² Hā yakii kee hī bēm n gemmmt kōrgun.
Biilm, d`hēna bá tagd d`huru bee hōmgu
waaga wo waaga.
- ³ Neerhōmm n kēgt ba hā haarn,
han hēna bii ba tii nnii,
b`kpaalagaa felah'^z.
- ⁴ L`wen ba nyeet,
wiinga kiiga t ka wiir hā ba hōm wii.
Welee tiwii yul nidba kunyōju,
ka kōkma-ba,
ka ta ba sōbb^z.

111.8 *B`ba b`jugun*. Baa bā bee bā ta hom na l`ba na ban he b`jugun.
112 Yumgankena kaya tagda hebrm waari. Nyaan Yum9^{jan}.1 n kwēen gwēetii.
112.3 Han hēna bii ba tii nnii, b`kpaalagaa felah'. Gweetntina bōħħo l`bahř n
homā, l`ba na Yum111^{jan}.3b goyentii bahř n Sangband.
112.4 Welee tiwii yul nidba kunyōju ka kōkma-ba ka ta ba sōbb. Hebrmba
wadkpeemvoliin ba na: Hā ba hōm wii yul nidba kunyōju ka kōkma-ba.

- ⁵ L`ba hōm na nida yum hā nidtaaba kunyōju
ka kēema-ba want.
L`ba na hā hēm hā ḥmēegt mēnt
l`magr wo *baħlb nn gbaama lee.
- ⁶ Bii nan kpaalama-wu felah'.
Bā nan kpaahōjaa n hii hā vala-d wii jugun felah'.
- ⁷ Gobeħt^z ba t`bee t`kenm,
hā kpaasol fobħegħu.
Hā kwēewr kpaatō,
hā daaga Sangband jugun.
- ⁸ Hā ba n ḥmēenm,
hā kpaasol fobħegħu.
Hā miil na hā rafeedba ba bā lotr hā nōmbrn.
- ⁹ Hā saħħi bá halwa bii bee hōm.
Han hēna bii ba tii nnii,
b`kpaalagaa felah'^z.
Baa bā hoħm hā hidr
na hā diira bermt.
- ¹⁰ Talmħa yul welee n til.
Bā duuma bā nyina,
l`kohla n ban kpaalaa.
Ban da bag bii,
l`toga n yem.

Saberma bermt n hā higm nyaanb**113**

(112)

- ¹ Bá nyōkm Sangband^z!
Sangband ḥmēeħeedba nen,
nyōkm-n-d!
Nyōkm-n Sangband hidr n jaħ!

112.7 *Gobeħt*. Baa bā ta bee bā ree na *gokaat gwēet*.112.9 Nyaan vug3^u n kwēen gwēetii. Ta nyaan Kōreent tiiba wad2^{jan} 9.9.113.1 Bā da yuuma Yum113^{ja}-118^{ja} Yuudaa tiiba kasanbermt man: *Għetgm
kasant n *Dikħiñooga ret n *Sugt ret man, n nan kidkwēelga rorb n ta haarr
jiblgħi man wo *Sangband haarr kasant man. Nyaan Yohaness 10.22. Bā da
yuuma 113^{ja} n 114^{ja} saħħi na bā diit. Diit deb kaann, bā yuum 115^{ja}, 116^{ja},
117^{ja} n 118^{ja}. Nyaan Matew 26.30, n ta Markusa 14.26.

- 2 L`log jana l`san n nongan,
l`ba na bá seejm Sangband!
- 3 L`ba na bá hohm d`hidr
l`log torju kwæen kakehnán kú faaga^z!
- 4 Sangband mada tiga mëna d`kwæen.
D`jeegu ba sangbambiim biimn.
- 5 ¿ Wen boo t` Saberm Sangband?
D`kada d`huraant jargan, faaga lig lig.
- 6 D`kuhnta na d`nyaan sangbambiim n tant.
- 7 Dii via kunyøjtii há door tanjoomn wii.
Há bag hà diit boolan wii,
d`rea-wu hà kunyøjun.
- 8 D`via-wu n sahm-wu kaalaña,
n kalgr-wu hà korgu bermba huuga.
- 9 Dii kala jaantwu hà haarn
n hem hà kit lameegu tia, bii kód nya.
- Bá nyokm Sangband!

L`ba na tant dam Saberma nongan!**114**

(113a)

- 1 *Yisraheel tiiba da nyaba *Hejift tantn, l`kotod na,
*Yakooba buudm da nyaba lamsaanm tiiba man,
lee wen,
- 2 *Yuudaa tant t bid Sangband kaalañbermgá, l`kotod
na,
Yisraheel tant t kit d`huraant kaalaña.
- 3 Nyaam t yum welee n dod myen.
Ln her welee lee, *Yordaan kol t ñmet kaawr.
- 4 Duura t bahf n ka foraa wo feedaara,
dui jedaa wo burbii.

113.3 *Torju kwæen kakehnán kú faaga.* Baa bá bee bá ta hom na *hateekwæen kakehnán jabr.*

- 5 Nyaamaa, ¿l`bee-v lann vn doda vyen?
L`saa, Yordaan kol ven,
¿l`ba lann vn ñmetá kaawr?
- 6 Duura nen de,
¿l`bee-n lan na n`bahf n`foruum wo feedaara,
l`saa dui hii jedaa wo burbii?
- 7 Saberma bee,
wii nnii *Yakooba nn da door tijan,
wii nnii berma.
L`ba na tant dam há nongan!
- 8 Wii hëna fiiga kita bilgu,
l`saa tandaar kita nyabil.

Sangband n jaah mag na bá nyokm**115**

(113b)

- 1 Hoo, Sangband!
T`ba mag felah',
tii ba mag na bá jeenjm-t.
Ven n jaah, ven mag na bá jeenjm
v`sókhomb n v`gweet madm l`kaa.
- 2 ¿ Ben kaa nnii tigvolhee nn haaraa
ka gbaama na,
t`Saberma ba tea?
- 3 Tii Saberma ba sangbambiim
ka hëna han sòkla bii mëmbii.
- 4 Bee sangband nnii boga,
bii nida nn kudr kuduñ bii.
Bà kudl-ha n kudnañ laa sika^z.
- 5 Biilm, bá sangband nn ba lee,
d`la ba n noor, ka kpaa gwëela,
d`la ba n niini, ka kpaa yu bii,
- 6 d`la ba n tobha, ka kpaa hum tiit,
d`la ba n meer, ka kpaa hum ruhu huuhu,

115.4-8 L`log vugi 4-8, nyaan Yum135gan.15-18.

- 7 d`la ba n nabia, ka kpaa tarma bii h̄en,
d`la ba n nakpai, ka kpaa k̄ota nakpanja,
d`kpah d`bee d`kōkr lii d`lakwēen.
- 8 L`ba na d`kudtba
n biiba bá daag d`h̄en bee m̄embee
bidg d`dela!
- 9 *Yisraheel tiiba-n,
higlg-n n`daagb Saŋband h̄en!
Dii nnii n`t̄orgm,
dii nnii n`h̄en kigda.
- 10 *Haroona yakii-n,
higlg-n n`daagb d`h̄en!
Dii nnii n`t̄orgm,
dii nnii n`h̄en kigda.
- 11 Nen, nen ta vala Saŋband nen,
higlg-n n`daagb d`h̄en!
Dii nnii n`t̄orgm,
dii nnii n`h̄en kigda.
- 12 Saŋband deera t`h̄en,
lee, d`nan kaawla t`jugun.
D`nan ba d`kaawl
*Yisraheel tiiba jugun.
D`nan ba d`ta kaawl
*Haroona yakii jugun.
- 13 D`nan ba d`ta kaawl
biiba bá ta vala-d bee jugun,
ka bà la ba bermba laa kaaba.
- 14 L`ba na Saŋband he n`n n`yakii n`for!
- 15 D`kaawl n`h̄en na
dii nnii sangbambiim n tant l`reeta!
- 16 Sangbambiim lee,
dii hefl n mn,
l`saa tant lee,
d`l̄gm-t n sahm nidba.
- 17 Lag kpiirmba beel bà nyokm Saŋband.
¿Bà hofnt tiŋrba man n ka ba n noorn?

- 18 Ten lee, tii ba t`seej̄m-d gwēh̄ma kakehn̄an na dii
hera ñmeeëgb.
Bá nyokm Saŋband!

Nid h̄á fetg kuumn wii seej̄b

- 116** 1 M̄a s̄okla Saŋband.
D`humā mà joblb.
- (114-115) 2 D`l̄o tobr n mà wee.
Maa mà hoħm-d goorhee m̄enhee mà neermn.
- 3 L`da boo kuum fetg-ma b̄ob,
tiŋrba man h̄igm t v̄oh-ma,
kunyɔŋu n fobeh̄gu t taan-ma.
- 4 Lee wen, má hoħ Saŋband na:
«Saŋband! Hai! Soħdg-ma!»
- 5 Saŋband yul nidba h̄igm
ka ta ba s̄obb.
D`kokma nidba.
Dii nnii t`Saberma.
- 6 Saŋband kiiga yem tiiba h̄en.
Ln da kpah-ma kewm lee,
d`dahm mà jugu.
- 7 Saŋband hera-ma h̄omgu
l`ka ba na mà ñm̄etg mà b̄em nigiigun.
- 8 Biilm, d`ree-ma kuumn
n kewdr mà nyanyaam
n ree mà nakpanja b̄eh̄gun.
- 9 Lee, maa mà ta ked Saŋband nōngan neerm̄ba
huuga.
- 10 M̄a da la daaga d`h̄en
mà wen da b̄oh̄oo na^z
l`gw̄edg-ma n kw̄een kpaalaa lee.

116.10 Għiekk wadkpeemgan, Yum115^{għa} bahaa n vughunħuna. Wadgeen vughuu diilnoogra ba na M̄a tiin, tii kaa nnii man gw̄ei. Vugħuu nn ta ba nnii Korrċent tiiba wad2^{għan} 4.13.

Yu

- ¹¹ Manii, mà da ligwa yem
ka kpaa tuda kuugu
ka boñco na
nida ba na gokaat tiin^z.
- ¹² Sangband lee,
dii hera-ma homgu kpaalaa.
¿Maa mà he lan mà ñmegl-d-ku?
- ¹³ Mà via kpowdga n faaga^z
ka hof Sangband hidr
ka seeja-d na
dii nnii juuni dafda.
- ¹⁴ Bii man fed na maa mà he Sangband bii,
mà hena-d-b d'tigrii mendii nongan.
- ¹⁵ Biiba bà sokla Sangband bee,
bá kuum sahl-d wiiru.
- ¹⁶ Hai! Sangband!
Man nnii v' ñmeeheeda.
Mà nya da ta ba na v' ñmeeheedn,
ta v' ñmeeheed nnii man mi.
Ven kweera mà kona.
- ¹⁷ Mà hena *vit
ka hof Sangband hidr
ka seeja-d na
dii hera ñmeegb.
- ¹⁸ Bii man fed na maa mà he Sangband bii
mà hena-d-b d'tigrii mendii nongan,
- ¹⁹ *Yerusalem korgun,
Sangband haardinan.
Bá nyokm Sangband!

116.11 Nyaan Roomaa tiiba 3.4.

116.13 Mà via kpowdga n faaga. Bà beda welee l'heł daam kpihb ban hena
*vit man bii, laglgm vit momt man. Ree kan kpaturu tia seeja Sangband na
d'hera ñmeegb n ree-wu kuumn.

- ### Sangband nyokb
- 117** ¹ Tant ment tiiba-n,
bakrm-n Sangband!
(116) Tiga mena tiiba-n,
faam-n na dii nnii berma^z!
² D'soklhomb dn sokl-t bii yatg bermb,
d'nan kpaa gwidaa-t kaawr felah'.
Bá nyokm Sangband!
- 118** ¹ Jafirm-n Sangband na
d'ba hom!
(117) D'soklhomb kpaa dihaa felah^z.
² L'ba na *Yisraheel tiiba bohoom na
d'soklhomb kpaa dihaa felah'!
³ L'ba na *Haroona yakii boñcom na
d'soklhomb kpaa dihaa felah'!
⁴ Bá vala Sangband bee, bá boñcom na
d'soklhomb kpaa dihaa felah'!
- ⁵ Mà da hof-d, l'fiidr-ma,
dii t leed-ma,
ham t gbud-ma.
⁶ Sangband ba mà man.
Mà ta kpañ mà solm bii.
¿Behteku nnii nida nn ba ha bee
ha hee-ma^z?
⁷ Sangband ba mà man ka tora-ma.
Bá nyahaa-ma bee,
baa bà lotr mà nombn.
⁸ L'ba hom n yat na v' foht Sangband man
n vn ba v' daagm nida jugun lee.
⁹ L'ba hom n yat na v' foht Sangband man

117.1 Gweetii ta ba Roomaa tiiba 15.11.

118.1 Nyaan Yum106^{na} n kwæen gweetii, ta nyaan Yum136^{na}.

118.6 Gweetii ta ba Hebrmba 13.6.

Yu

- n vn ba v`daagm bermba jugun lee.
 10 Tigtiba da kaadg-ma.
 ¿Bà da ba kaalb mēh?
     Sangband t tör má voom-ba^z.
 11 Bà da kaadg-ma rena n rena,
     Sangband t tör má voom-ba.
 12 Bà da kaadg-ma wo hehi,
     l`ba hiidg wo fint bogm,
     Sangband t tör má voom-ba.
 13 L`heh-ma na mà lor
     gwəntah, Sangband t tör-ma.
 14 Dii hafila-ma kpaalaa^z.
     Hiiin, biilm, dii dahra mà jugu.
 15 Sugt mētn,
     Sangband reba yuuma kan
     nyaägb n jugun deb yumii.
     «Sangband werii d'gemmmt,
 16 d'gemmmt diira jugun,
     Sangband werii d'gemmmt.»
 17 L`kpañ na mà kpi.
     Maa mà neer ka keema
     Sangband nn her bii membii.
 18 Sangband da dar mà tobr biilm,
     d`ba taag-ma kuum nuhun.
 19 Rawdg-n-ma Sangband haar fiid noor^z
     d`reba kan jiba ree!
     Mà bo na mà jib mà jafrm-d.
 20 «Kpay fiid noor d`jiba Sangband man!
     L`ba na d`reba jibm n dii^z!»

118.10 Má voom-ba. Baa bà bee bà ta hom na: *má h̄em b̄a b̄ot-ba*. Biiba huma gweetii na: *má tegra-ba bul bul*.   **118.14** Gweegu ban ree na *kpaalaa* kuu, baa bà bee bà ta hom na *yumgan*. Lee wen, diilhee b̄em na: *Má kw̄egdi n man b̄oh̄o mà yumgan l`hel wii nnii Sangband*.   **118.19** Yumyuumta gbaama na bá rawdg-wu Yerusalém Sangband haar fiid noor.
118.20 Vughunhuna ba gobiint na *gotiiba leeda kptaturun tia gbaamb han gbaama vugfaagr̄hun bii jugun.

- 21 Må jahra-v na
     vn leedg-ma l`kaa.
     Biilm, ven dahra mà jugu.
 22 Tand mōhdba nn kohdg dii,
     dii kitg bobogr tand mōmr^z.
 23 Sangband hera welee hoolguu,
     t`yum-ku n t`niini^z.
 24 Kasant goorndina,
     Sangband sira-t-d.
     Tn nyaagm-n ka haaw!
 25 Hai ho, Sangband!
     Dah t`juuni^z!
     Hai ho, Sangband!
     He l`ked-t n h̄om n nongan!
 26 «L`kaawl há jibna nnañ
     ka hoh Sangband hidr wii h̄en^z!
     T`kaawla n`h̄en ka ba d`haarn.
 27 Saberm nnii Sangband.
     Dii wiira-t d`wiingga.
     Tn san-n kena ka yuuma ka seeja
     ka mad bambiñt
     kakehnan *vit dahja sikiin^z!»
 28 Ven nnii mà Saberma.
     Mà bo na mà jafr-v.
     Mà Saberma,
     mà bagl na mà bakrm-v.

118.22 Gweetii ta ba Matewa 21.42, n ta Markuusa 12.10, n ta Lukaasa 20.17, n ta Tumtba ñmeeëgt 4.11, n nan Fetra wad1^{gan} 2.7.

118.23 Gweetii ta ba Matewa 21.42, n ta Markuusa 12.11.

118.25 Dah t`juuni. Hebrmn *hoosihaa-nnaa* daan n *Hoosaanaa* t`kotod ba na torg-t nan! Gweetii ta ba Matewa 21.9, n ta Markuusa 11.9, n ta Yohanesesa 12.13.

118.26 L`kaawl há jibna ka hoh Sangband hidr wii h̄en. Baa bà bee bà ta ree na: *Sangband kaawl há jibna wii h̄en*. Gweetii ta ba Matewa 21.9 n 23.39, n ta Markuusa 11.9, n ta Lukaasa 13.35 n 19.28, n ta Yohanesesa 12.13.

118.27 Tn san-n kena... kakehnan vit dahja sikiin. Bä nigaa gweetii kotođ jugun. Biiba rea-t na: *bá bah d̄om ban bo na bá ku mii n ñmihi bá san n vit dahja man*. Vit dahja sikii da ba na ree nnii ban da soola ban kuu bii jiim. Lee, bá ka lög kan wo vit dahja kaalanbermgä.

Yu

- 29 Jafirm-n Sangband na
d`ba hōm!
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.

Sangband bahlb jugun yumga^z**119**

- ¹ Ban kpah n tiit na bà biir
bá neerm jugun bee,
bá tagd Sangband *bahlb bee,
bee nnii lameegu tiiba.
² Bá vala d'haglb
ka bag-d n bà kwæewr mend bee,
bee nnii lameegu tiiba.
³ Bà neera ka tagd d'huru,
bà kpaa hëna bii behgu.
⁴ Biilm, vii lo vn bag bii na
bá valgm-b hōm.
⁵ ¿ Ben ba b'he na
mà sôklm na
mà hëm vn sokla bii?
⁶ Lee, jiwhi nan kpaa kpal-ma
ka mà lo nömb v' wad mend jugun.
⁷ V'yaagu gitgm ba tii nnii,
mà diila l'jugun
ka seenja-v
n mà kwæewr mend.
⁸ Biilm, mà bagl na
mà valgm vn sokla bii.
Hai, lo nömb mà hën!
Daa la vaa-ma felah'!

*

¹¹⁹ Yumgee mada hebrm waari. Nyaan Yum9^{nan}.1 n kwæen gwæetii. Bà hera kà hën ñmeeëgb hōm. Ka ba n kaya 22 l'magr Hebrmba lamn waari 22. Kaybilmrn ba vugi 8. Hì bah n waaryenu. Vughii menhiin ba n diila hà bahr n Sangband bahlb: Sangband bahlb, d'haglb, d'wad, d'gwæet, d'yaagu gitgm, bii dn bag bii, bii dn sokla bii, gwæet dn bed tii.

- 9 ¿ Dindiin buga ba kà he lan na
ká neerm bëm kpeli kpeli?
Ka kà mad v' gwæet le
kà bee.
¹⁰ Mà bagl-v n mà kwæewr mend.
He na mà daa kohdg v' wad!
¹¹ Vn bed tii ba mà jugun,
t'ba mà ni na
mà daa kohl-v n gwæet.
¹² Hoo, Sangband!
Mà seeña-v.
Werium-ma vn sokla bii!
¹³ Vn yaa n mug bii mëmbii,
mà lil-b ka via noor.
¹⁴ Mà nawla mà neerm n v' haglb jugun,
welee sahl-ma nyaaëgb,
l'boo mà ba n tant hën kegt ment.
¹⁵ Mà bagl na mà diilg vn bag bii hën,
na mà nyilg hōm v' huru,
mà hee-hu mà rehu.
¹⁶ Vn sokla bii bee-ma loogu,
l'saa v' gwæet lee,
mà kpaa hõjaa-t.
- *
- ¹⁷ ¿ Lag man nnii v' ñmeeëheeda?
Hee-ma hōm na
mà neer ka vala v' gwæet!
¹⁸ Muudg mà niini na
mà bee mà nyigii hoolgu
kú ba v' *bahlb kuu!
¹⁹ ¿ Tantntina hën, mà ba be?
Saan yem hà beraa.
Hëm na mà miim v' wad!
²⁰ Mà bagl v' yaagu gitgm,
mà fëba m' kaa ka kpaa saa.
²¹ Dama bá weraa bayen bee,

- bee nnii ln gweel nobefhr bá kaa.
 Bà yóhwa vóku n v`wad.
²² ¿Mà kpaa vala v`haglb?
 Lee, ree-ma suut n jiwhin.
²³ Bermba ba bà bee bà kad
 bà koom mà hén kpaab,
 maa ba na v`ηmeeheeda.
 Bii b`hel-ma bii nnii
 vii nn sôkla bii.
²⁴ Ka l'la ba lan,
 v`haglb bee-ma loogu,
 bii ni nnii man sohda diilhoma.

*

- ²⁵ Mà birwa tantn ka ba kuumn.
 Æhe mà neer wo v`gwæet nn bøhco lee!
²⁶ Mà kæem-v bii b`getg mà jugun bii,
 v`daan n tør-ma.
 Werii-ma nan vn sôkla bii!
²⁷ Æhe mà miig vn bag bii kôtôd!
 Mà bagl na v`hoolgu gwætii hel-ma.
²⁸ Himafr hénna mà kuum nyanyaam.
 Æhe mà vidg wo v`gwæet nn bøhco lee!
²⁹ Nyablg-ma vóku n gokaat huru,
 lee, v`hømgun, werii-ma v`*baflb!
³⁰ Mà kôtg na mà neer
 ka mad v`gwæet.
 Mà bagl na mà nawr n vn yaa n mug bii.
³¹ Mà nawra n v`haglb.
 Æho, Sangband!
 Æhe na jiwhi daa kpál-ma!
³² Biilm, wentg mà rarm,
 má ka kpidwa na
 mà mad v`wad.

*

- ³³ Æho, Sangband!
 Werim-ma na
 mà hém vn sôkla bii!
 Bii nnii man bag na mà valgm kakehnan.
³⁴ Hewl-ma rarm na
 mà mad v`*baflb!
 Mà bagl na mà mad-b
 ka hénna b`jugun n mà kwæewr mend.
³⁵ Æhe na mà neer ka tagd v`wad!
 Biilm, welee beel-ma loogu kpaalaa.
³⁶ Æhe na mà diila kuliim v`haglb hén,
 lag want baëb hén!
³⁷ Daa saa mà niini kul bii b`ba yem bii hén,
 lee, he na mà neer ka tagd v`huru^z!
³⁸ ¿Lag man nnii v`ηmeeheeda?
 Wo vn bøhco bá vala-v bee lee,
 ta hee-ma welee^z!
³⁹ Jiwhi jala-ma,
 nyablg-hi vøkun n man!
 Biilm, v`yaagu gitgm ba hóm kpaalaa.
⁴⁰ Vn bag bii,
 bii kaa nnii man feba.
 Ven beel sôbb,
 lee, he mà neer!

*

- ⁴¹ Hai ho, Sangband!
 Saa v`sôklhomb kpen mà jugun!
 Wo vn bed lee,
 dah mà jugu!
⁴² Biilm, v`gwæet lee,
 mà tia t`jugun.

- 119.37** Æhe na mà neer ka tagd v`huru! Hebrmn wadkpeemii hiihin ba na:
 geedg-ma n nønhømga wo v`gwæet nn bøhco lee!
119.38 Wo vn bøhco bá vala-v bee lee. Volba huma na Wo vn fed ka bøhco
 na bá valgm-v lee.

Yu

- Welee lee, mà da mà bəm n tiit
na mà biir bá suu-ma bee.
- 43 Daa ree gobiint gwæet mà noon felah'!
V'yaagu gitgm hən nnii man daag.
- 44 Lee, mà valgm v` *bahlb
kakehnān ka kpaa saa,
ka l'la ba lana.
- 45 Mà nawlgm mayen n vn bag bii,
mà neer mà bolmr mōmrn kpaalaa.
- 46 Mà bōhōom v` haglb gwæet
la huraamba nōngan
ka kpah n jiwfi.
- 47 Mà sōkla v` wad,
l'bee-ma loogu na
mà valgm-d.
- 48 Mà sōkla v` wad.
Mà via mà nihi n d'wee^z.
Mà bagl na mà lo nōmb vn sōkla bii hən.

*

- 49 Deedg v` gwæet hən!
Man nnii v` ḡmæ̱eeda.
Tii jugun nnii mà daaḡb nn higr.
- 50 Vn bed tii həna mà neer.
Tii doola mà kwæ̱ewr
mà wen ba kunyɔŋun.
- 51 Bá weraa bayen bee yatg-ma suut,
gwæ̱ntahaa, mà ba gwid v` *bahlb kaawr.
- 52 Hoo, Sangband!
Mà deeda lan nnii vn gita yaagu lee,
l'hafl-ma.
- 53 Mà tilaa n biiba bá kir v` bahlb bee,
nidbehtntina!

119.48 *Mà via mà nihi n d'wee*. Da Yuudaa tiiba seenb həb nnii. Nyaan Yum28^{jan}.2, n 63^{jan}.5, n 77^{jan}.3, n 88^{jan}.10, n 134^{jan}.2, n 141^{jan}.2, n 143^{jan}.6, n ta Timotea wad1^{jan}.2.8.

- 54 Man lee,
maa ba saanwu tantntina jugun.
Mà yuuma yumii
vn sōkla bii hən.
- 55 Hoo, Sangband!
Mà deeda nyingu v` hən
n ka vala v` bahlb.
- 56 Mà neerm kpaalaa nnii na
mà valgm vn bag bii.

*

- 57 Hoo, Sangband!
Mà bagl na mà valgm v` gwæet.
Man bag bii kpaalaa nnii.
Mà bōhōo ka higaa t` jugun^z.
- 58 Geedg-ma n nōnhōmga
ka tagd wo vn bed lee!
¿Mà kpaa bag mà bilmrii na
mà bəm-v loogu?
- 59 Mà nyila mà huru
ka ḡmetgna v` haglb hən.
- 60 Mà vala v` wad yelmaa
ka ba hilg.
- 61 Talmba feda kutukii mà kpama,
gwæ̱ntahà mà kpaa hōjaa v` *bahlb.
- 62 V'yaagu gitgm ba tii nnii.
Mà vida nyingu huuga na
mà jafrm-v welee kaa.
- 63 Man nnii bá vala-v
ka mad vn bag bii bee tuura.
- 64 Hoo, Sangband!
V` sōklhōmb hugl tant.
Werii-ma vn sōkla bii!

*

119.57 Ka bá gitg vughuu jeenm, baa bà bee bà hom na: Hoo, Sangband! Ven nnii man bag bii membii. Mà vala v` gwæetii mentii. Mà bōhōo ka higaa t` jugun. Yu

- 65 Hoo, Sangband!
Ba hom n v`ηmeeheed man.
L`ba kpaalaa wo v`gwæetii.
- 66 Mà tia v`wad hæn,
lee, kpæl-ma diilhoma mugm,
v`ta si-ma rarm!
- 67 Ka ba na mà di kunyøju,
mà da fiwdgn.
Lee gwelja,
mà vala vn bed tii.
- 68 Ba hom, ka ta hæna hom.
Werii-ma vn sokla bii!
- 69 Bá weraa bayen bee ηmehæe-ma gokaatn.
Man lee,
maa la vala vn bag bii mà bilmrii.
- 70 Baan la bee bà bæm l`kpaabohoo-ba lii,
man lee,
v`*bahlb la hæna-ma lamæegu momgu.
- 71 Ka mà la di kunyøju,
l`hera-ma hom.
Welee lee, mà bee n miig
vn sokla bii.
- 72 V`bahlb bee-ma daft kod
l`yat sika laa liðbiir ruuni ruuni.

*

- 73 ¿Lag ven mæhra-ma n v`nihi?
¿Lag ven hera-ma wo man ba lee?
Lee, si-ma rarm
mà miig v`wad!
- 74 Mà daaðb higra v`gwæet jugun.
Bá vala-v bee,
l`sahl-ba nyaðb bá wen yuu-ma.
- 75 Hoo, Sangband!
V`yaagu gitgm ba tii nnii,
mà miil welee.
Da ba n gobiint na v`he mà di kunyøju.

- 76 Hai ho! Man nnii v`ηmeeheeda.
Gwelja,
he v`soklhomb doolg mà kwæewr
wo vn da bed-ma lee!
- 77 V`*bahlb hæna-ma lamæegu momgu.
Lee, werii na kækma-ma,
mà neer!
- 78 L`ba na jiwhi kpal bá weraa bayen bee,
bà tulg-ma gwæet gokaat jugun.
Man lee, vn bag bii jugun nnii man diila.
- 79 L`ba na bá vala-v
ka mad v`haglb bee^z,
bá hewl mà hæn!
- 80 Mà bo na mà he wo vn sokla lee tututu.
Lee, jiwhi nan kpaa kpal-ma.

*

- 81 Mà giira ka welaa n v`jugu dahb.
V`gwæet jugun nnii man daag.
- 82 Mà giira ka welaa n vn bed tii.
Má ka gbaama mayen na
¿tedaa nnii vn nan doola mà kwæewr?
- 83 Bà bam ka koh-ma wo rubæhgu^z.
Man lee, maa la kpaa hæraa vn sokla bii.
- 84 ¿V`ηmeeheeda goora laha ba halaa?
Bá hæna-ma dad dad bee,
¿tedaa nnii vn nan gita bà yaagu?
- 85 Bá weraa bayen bee feda-ma kutukja.
¿Bà mada v`*bahlb mæh?
Nitntina!
- 86 Vii wad magra na bá tiim d`jugun.
Hai! Torg-ma!

119.79 L`ba na bá vala-v ka mad v`haglb bee Hebrmba wadgan kaaljeenb ba na L`ba na bá vala-v bee mad v`haglb.

119.83 Rubæhgu. *Hebrmba da loo daam burgbantr. Ban da bi daam lee, n lo dagweet ruutn n lil dahja faaga na m`bi weem. Bà da hæna welee ka timla, lee, nyii n bogm wiit t ka hæna ruutii kparja waw ka ta kpaf bii heb, l`ka ba na bá vaa.

Yu

- Bà hëna-ma dad dad
ka fohra gokaat mà jugun.
 87 Gbeħga n joom na bà fəlg-ma,
gwəntaħi l'la ba he na
mà gwid vn bag bii kaawr.
 88 V' sɔklħomb kaa,
ŋmetg v`si-ma neerm^z,
welee lee, mà valgm v`haglb!

*

- 89 Hoo, Saŋband!
V' gwæt ba gobint kakeħnan.
T`ba v`man saŋgbambim
ka ba t'jugun.
 90 Mada v`gwæt waaga wo waaga.
Ven bah tant, t'ka bee.
 91 L'menguu la ba l'tagan n jana wo
vn da yaa n mug lee.
L'menguu hëna v`ŋmeeġb.
 92 Bii b'bee-ma loogu bii nnii v`*bahlb.
Ka ln kpfahm welee,
nyim man kpi
bəħgu kú kena mà jugun kuu kaa.
 93 Må nan kpaa hojja vn bag bii.
¿Lag bii kaa nnii vn hëna mà neer?
 94 Man lee, ven heħl n man.
Biilm, vn bag bii valgm beel mà kwæewrn,
dah nan mà jugu!
 95 Talmha bam ka bag na bà kuu-ma.
Man lee, mà lɔo nɔmb v`haglb jugun.
 96 Må nyana welee na l'menguu diħaan,
wanħomt məħi ta diħaan.
Gwentaħi, vii wad kpah n faarju.

*

119.88 ॥ŋmetg v`si-ma neerm! Hebrmba wadkpeemga kiigan ba na: geedg-ma n nɔnhomga!

- 97 Biilm, mà sɔkla v`*bahlb kpaalaa.
Bii beel mà diilan goorii mendii.
 98 V`wad kpaa nyaba mà jugun felah'.
Dii hëna mà ba rarm ka yata mà rafeedba.
 99 V`haglb kada mà jugun.
Bii hëna mà mi ka yata mà weriitba.
 100 Må vala vn bag bii.
Bii hëna mà ba rarm ka yata kpalmmba.
 101 Må kida hurbəħu tagdm kpaalaa
na mà valgm v`gwæt.
 102 Vii mɔm nnii mà weriita.
Tii kaa nnii man kpaa gwidaa kaawr
vn yaa n mug bii.
 103 Biilm, vn bed tii ba na mà diit nnii.
T`ba lamεegu ka yata kasant diteta^z.
 104 Vn bag bii ni nnii man yuuna rarm.
Welee kaa nnii
man nyahhaa gokaat huri məni.

*

- 105 V`gwæt nnii mà neerm wiinga.
Tii nnii mà nakpaña wiinga.
 106 Må feda na
v`yaagu gitgm ba tii nnii,
na maa mà tagd vn yaa n mug bii,
mà bɔħċċo-t ka lil.
 107 Hoo, Saŋband!
Bà hera må jum kunyøju l'yat.
Hai! Hé mà neer wo
v`gwæt nn bɔħċċo lee!
 108 Hoo, Saŋband!
Hai! Soħdg mà seejb wo
want ban saħ-v tii!
Kpelj-ma v`yaagu gitgmii!

119.103 T`ba lamεegu ka yata kasant diteta. Hebrmn ba na: l'geta mà lakwæen hɔm l'yata mà noon hekpaam. Bà da logħi hekpaam wo bii b'yatq lamεegu bii.

Yu

- 109 Mà ba kuumn kutuuu,
gwəntah, mà la kpaa həjaa v`*bahlb hən.
110 Talmba feda-ma bedb,
gwəntah, maa la kpaa kohda vn bag bii.
111 V`haglb bee-ma daht l`yata,
l`log jana l`san n nəngan.
Bii nnii mà nyaağbermb.
112 Mà lo na mà həm vn sokla bii,
na mà həm-b kakehnan.

*

- 113 Mà nyahaa noora hareh tiiba,
v`*bahlb man sokla.
114 Ven nnii mà fohtlanjhəmga,
ven kewra mà hən,
v`gweet nnii mà daağb bobogr.
115 Mà bagl na mà valgm mà Saberma wad,
lee, nen həna bəfgu nen,
bər-n mà nəngan!
116 Təgr-ma wo vn bed lee
na mà neer!
Vii hən nnii man daag,
daa saa na jiwhi kpal-ma!
117 Təgr-ma həm,
lee, l`dah mà jugu!
L`ba na mà ləom nəomb vn sokla bii jugun!
118 Bá boor ka gwid vn sokla bii kaawr bee,
kir bə məmbee!
Bà həbii fohma bà gokaat bee.
119 Kəhl tant hən talmba məmba wo wanbeht^z,
welee həna mà sokla v`haglb.
120 V`yaagu gitgm həna-ma fobəfgu.
Mà gbanhuu mənhuu dehra welee kaa.

*

119,119 Kəhl tant hən talmba məmba wo wanbeht. Hebrm n grēkm wadkpeemii hiihin ba na: Logl tant hən talmba məməmba wo wanbeht. Hebrmba wadkpeemga kiigan ba na: Mə logl tant hən talmba məmba wo wanbeht.

- 121 Mə həb magra n vn yaa n mug bii.
B`ba gəntg,
lee, daa taag-ma bá dadra-ma bee niñin!
122 L`kpah na bá weraa bayen bee dadrm-ma!
¿Lag man nnii v`ηmeeheeda?
Hai, feer na l`mənguu ba l`togg-ma n həm!
123 Mə geewa vn bed tii n v`jugu dahb,
mà niini kparja b`hən.
124 V`soklb ba həm,
he v`ηmeeheeed wo v`soklbii nn ba lee!
Werii-ma nan vn sokla bii!
125 Man nnii v`ηmeeheeda.
Hai! Hewl-ma rarm na
mà miig həm v`haglb!
126 Hoo, Saŋgband!
Bà kohla v`*bahlb.
¿L`ban ta nnii na v`he lii?
127 Man lee, maa sokla v`wad
l`yata sika, la sika məma.
128 Tii kaa nnii man yu na
vn bag bii məmbii ba səbb kpaalaa.
Mà nyahaa gokaat hurbəhii mənhii.

*

- 129 V`haglb ba həm kpaalaa.
Ln ba welee lee, mà ka vala-b.
130 V`gweet miigm sahl wiinga
ka tora yem tiiba na bà həm həm.
131 Mə fəba v`wad kaa.
Mà yahra mà noor,
nyanyaat soora d`kaa.
132 Bidg v`nonga n mà wee,
v`hee-ma həmgu
ka tagd vn yaa n git bii
wo vn həna bá sokla-v bee lee!
133 Kpaħħam-ma vn bed tiin!
Daa saa na bəfgu kuugu di mà jugun!

- 134 Mà bagl na mà fhem vn bag bii jugun.
Ree-ma nan bá hëna-ma talmt bee nifin!
135 ¿Lag man nnii v` ñmeeñeeda?
Geedg-ma n nönhomga
v` werii-ma vn sokla bii!
136 Hoo, nidba kôd kpaa vala v` *bahlb.
L`sahl-ma himafr,
mà kuum nyanyaam l` kpañ jah'.

*

- 137 Hoo, Sangband!
Ba sobb,
v` yaagu gitgm kpañ gønu.
138 Haglb vn lo bii ba tii nnii,
b` kpañ damp felah'.
139 Mà rafeedba kôhl v` gweet.
Welee lee, v` hen diila t ka hoda bogm n man.
140 ¿Lag man nnii v` ñmeeñeeda?
Mà sokla vn bed tii.
T` mag kpaalaa na bá tiim t` hen.
141 Mà kpaa tón bii.
Bà hëna-ma talmt.
Mà la kpaa højaa vn bag bii.
142 Bii vn hëna bii ba tii nnii,
b` ba b`bem welee kakehnan.
V` *bahlb ba gobiint
ka ba b`baam welee.
143 Ka mà la kad n diila,
kunyønu yata-ma,
v` wad la sahl-ma nyaañbermb.
144 V` haglb ba b`jugun kpaalaa,
b` ba b`bem welee kakehnan.
He na mà hom-b hom
na mà neer!

*

- 145 Ven nnii man hoh.
Mà hofl-v n mà kwæswr mënd.
Hai, Sangband!
Leedg-ma!
Mà bagl na mà valgm vn sokla bii.

- 146 Mà hofl-v,
dah mà jugu!
Mà bagl na mà mad v` haglb.
147 Tonjvetrn mà hofl na v` tørg-ma
ka daag v` gwæt hën.

- 148 La nyinguu, mà fudra mà niini
ka diila vn bed tii jugun.
149 Kewlg mà noor ka tagd v` soklhomb.
Hoo, Sangband!
He mà neer l` bahr n v` yaagu gitgm!

- 150 Nidba nyuhnan.
Nidbehtntina!
Bà ba vøku n v` *bahlb.
Beñgu hëb nnii ban bag^z.

- 151 Hoo, Sangband!
Vii ba nyøh'.
V` wadii mëndii ba gobiint
ka ba d`baam welee.
152 V` haglb bee kakehnan,
b` kpaa dama.
Bii momb da werii-ma welee.

*

- 153 Mà kpaa højaa n v` *bahlb jugun.
Hai, geedg beñgu man ba kú ni kuu,
v` ree-ma kan!
154 Teew mà kaa v` soñdg-ma,
mà bem mayen mà bolmrn!
Wo vn bøñco lee,
saa-ma mà neer!

119.150 Beñgu hëb nnii ban bag. Hebrmba wadkpeemii kôdn n grëekm wadkpeemii kôdn ba na: bà bagl na bà hee-ma beñgu.

- 155 Talmba lee,
jugu dafb ba voku n ban.
¿ Vn sɔkla bii bɔhɔo-ba tiit?
- 156 Hai, saa-ma mà neer
ka tagd v`yaagu gitgm!
Hoo, Sangband!
V`kokmb kpañ jah'.
- 157 Mà rafeedba deera-ma,
bà kpañ jah'.
Gwentañ, mà kpaa gwidaa v`haglb kaawr.
- 158 Nidba bá kpaa vala vn bɔhɔo tii bee,
nidgweedmtnrina!
Mà yul-t, l`ka boo mà huudr.
- 159 Hoo, Sangband!
¿ Kpaa yun?
Mà sɔkla vn bag bii
¿ laa bee?
Wo v`sɔklb nn ba hom lee,
hai, saa-ma mà neer!
- 160 V`gwæet ba t`jugun
ka ba t`baaim welee.
T`bobogr mɔmr nnii.
V`yaanhii mənhii gitgm ba tii nnii
ka ta bee kakeñnan.

*

- 161 Bermba la hena-ma bɛfgu yem,
maan sol bii nnii v`gwæet.
- 162 Vn bed tii sahl-ma nyaägb mɔmb,
l`boo mà tud kɛğbermt tiit hɛn.
- 163 V`*bahlb nnii man sɔkla.
Gokaat lee, mà nyahaa-t,
t`jalaa-ma.
- 164 V`yaagu gitgm ba tii nnii.
Welee kaa nnii
man nyɔka-v tɔmb mlblehm goorn.
- 165 Há sɔkla v`bahlb wii ba nigiigun kpaalaa.

Wii lee,
bii kpañ b`bee b`he hà famtg.

- 166 Hoo, Sangband!
Mà hena v`wad n ηmεεğb.
Man daag b`jugun bii nnii na
v`dañ mà jugu.

- 167 Mà vala v`haglb kpaalaa.
Mà sɔkla-b kpaalaa l`yata.

*

- 168 Mà vala v`haglb n vn bag bii.
Yul mà neermii mənmii,
mà kpaa foñta-v bii.

- 169 Hoo, Sangband!
Mà seeña-v ka via noor.
Sohdg mà seeñbii n kwæewhɔmr!
Wo v`gwæet nn bɔhɔo lee,
hewl-ma rarm
na mà hom-t hom!

- 170 Hai!
Mà seeña ka jobla-v.
Sohdg mà joblb n kwæewhɔmr!
Wo vn bɔhɔo lee,
ree-ma bɛfgun!

- 171 Weraa-ma vn sɔkla bii,
lee, l`ba na nyɔkb yumii foruum n mà noor!

- 172 V`wadii məndii ba sɔbb,
lee, l`ba na mà yuum vn bed tii jugun!

- 173 Mà bantg vn bag bii,
lee, teedg v`nuhu v`tɔrg-ma!

- 174 Hoo, Sangband!
V`*bahlb beel-ma loogu kpaalaa.
Wo bii si-ma jugu dañba!

- 175 Hoo!
Wo mà neer na mà nyɔkm-va!
Tɔrg-ma n v`yaagu gitgm!

- 176 Mà yɔhwa wo *fɛebuga ká bɔd kee.

¿Lag man nnii v`ημεεheeeda?
Hai, daan v`bag-ma!
Maa kpaa hõjaa v`wad.

Nid ban tula hoogu gokaat hēn wii jobla

120¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.*

Man da ba kunyōjun lee,
má mōom ka hōf Sangband.
Dii t leed-ma.

² *Mà da bōhōc na:*

«Hoo, Sangband!
Ree-ma gokaat tiiba nihin!
Bà ba noora hāreh.
Mà noon gwēet nnii.

³ *Noora hāreh tiiba nen,*

Sangband ba d`dar n`tobha kimm
l`yatg.

⁴ *Hoodr fiimesegt nnii*

dn ba d`teew-n
n nan salea.

⁵ *¿Maa mà he lan mayen?*

L`ba na mà neer tigtiiba huuga,
na mà goom bá kpaa vala d`hidr bee man^z.

⁶ *Lag jana n bii nnii,*

man go bá kir nigiigu bee huuga.

⁷ *Man lee, nigiigu nnii man bag.*

Mà wen huuda mà noon, má ka yu na
hoodr nnii bee nn bag.

120.1 *Sangband haar huru tagdm yumga.* Hebrmn ba na kotgm yumga. Welee gwēetii ba Yum120^{ŋan} kakehnan Yum134^{ŋan}. L`da ba na bá ked huru ka kota Yerusalém \*Sangband haarn kowt kasant deb bee yumiin. Bā mēhra Yerusalém kōrgu duur hēn, l`saa Sangband haar ba duurii jutantjanan.

120.5 *Tigtiiba, bá kpaa vala d`hidr bee.* Hebrmba wadgan ba na *Mēsek n Kedaar tant*. Mēsek tant da ba na kpad diir d`ba vōku n *Yisraheel. Kedaar tant n Yisraheel tant da hēna faanyengu n tonju kwēenn. Kparhee refdrbee hēna tiga hā kpaa door Sangband tijan hee, hā nyōhr n hā ba vōkun hee.

121
(120)

Sangband kiiga d`reba jugun

¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.*

Mà kodla n duura
¿Hii kpah rii na hā tōrg-ma?

² Sangband tōra man.
Dii ree sangbambiim n tant.³ *Kewlg hōm!*

«Sangband nnii v`hēn sagda,
d`kpah d`saa na v`famtg felah'.
D`kpaa li felah'.

⁴ *Biilm, *Yisraheel hēn sagda kpaa go felah'.*
Hā ta kpaa li felah'.⁵ Sangband nnii v`hēn sagda.
D`hēgra v`jugun,
d`ba v`man nyōh'.⁶ *Muunun, muunu kpah hū hōhm-v,*
kidga ta kpah kā hēm-v bēhgu nyingu.⁷ Sangband ba d` sugm v`jugun
na bēhgu kuugu daa lor v`hēn.
D`ba d`kiigm v`neerm hēn.<sup>8</sup> Sangband ba d`kiigm v`nyabm n v`kpenm hēn
l`log jana kakehnaan.»

Nigiigu bēm Yerusalém kōrgun!

122
(121)¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.* *Daviida yungan.

Bā wen bed-ma na t`san
t`seenj Sangband d`haar nii,
l`sahm-ma nyaägb.

² *Gwēhja t`taan *Yerusalém kōrgun*
n jib n kū fiid noora.

121.1 *Sangband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{ŋa.1} n ta kween gwēetii.

122.1 *Sangband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{ŋa.1} n kwēen gwēetii.

Yu

- ³ Bà məfrah-ku hōm,
bà məfrah dabira hà hafhr n kaad-ku².
- ⁴ Reekan nnii
*Yisraheel huhii mənhii nn ked
na bà jafrm Saŋband, d' hidr hōh,
wo dn da bed na bá həm lee.
- ⁵ Ta reekan nnii
*Daviida buudmn huramaa nn kad huraant jargan
ka yaa n tigrii məndii.
- ⁶ Seej̄m-n Saŋband
na nigiigu bəm *Yerusaləm kərgun!
Seej̄m-n-d na
biiba bà səkla kərguu bee yuuŋ neerhōmm,
- ⁷ na bá neer kù ni bee bəm nigiigun,
na bá go kan hahōman bee yuuŋ neerhōmm!
- ⁸ Wo man səkla mà tuurm̄ba n taa reba lee,
má ka seeŋa na
nigiigu bəm Yerusaləm kərgun!
- ⁹ Wo man səkla t' Saberm Saŋband haar lee,
má ka gbaama-d na
d' kaawl Yerusaləm jugun!

Tigr ban nima dii hīrb**123**
(122)

- ¹ Saŋband haar hūr tagdm yumga².
Mà kodla n vn.
Ven kada v` huraant jargan saŋbambiimn.
- ² Ùməeheedba niini kulaa bà berma nuhu hən.
Bà hōda n daağb na
hà he lii.
Welee nnii tn kodla n vn,

122.3 Bà məfrah dabira hà hafhr n kaad-ku. Hebrmn, gwæetii kpfh wiinga.
L`boo l`bo na l`biir na kərguu ba taa ni nyih'. Bà huma wadkpeemvoliin l`boo
l`bəhōo na kərgun tiiba n bá ked hurbuudu bee bà bewlg n həm hagr dyen.
123.1 Saŋband haar hūr tagdm yumga. Nyaan Yum120^{na}.1 n kwæen gwæetii.

ven, t` Saberm Saŋband ven,
ka hōd na v` geedg-t n nənhōmga.

- ³ Geedg-t n nənhōmga!
Hai ho, Saŋband!
Geedg-t n nənhōmga
na nimga hōmra-t n yat!
- ⁴ T`tegra n bá ba hōm bee lahm,
n nan bá weraa bayen bee nimga.

T`tərgm rəna Saŋband man**124**
(123)

- ¹⁻² Saŋband haal hūr tagdm yumga².
*Daviida yumgan.
Nidba da vidg t` jugun.
«Ka Saŋband da ba ɳmetg n t` jugun»
*Yisraheel tiiba-n,
bəhōom-n welee,
«ka Saŋband da ba ɳmetg n t` jugun»
- ³ bà ni nn da bee-t n tulgu lee,
bà da ba bà vol-t t`neer.
- ⁴ Bà da boo nyabafn nyaalm,
m`da ba m` ɳməħeeɛ,
m`kul n tn.
- ⁵ Lee, bà da ba bà fiid-t wo fiit fiit nyaalmii.
- ⁶ Bá seej̄m Saŋband!
D`ba taag-t t` rafeedba nifin,
d`ba log-t wo diidt gwelgu.
- ⁷ T` fetg wo ɳməngä fetg higbama kutuknjan.
Kutuknja kahdg, tii t fet.
- ⁸ T`tərgm rəna Saŋband momr man.
Dii ree sangbambiim n tant,
dii momr təra-t.

124.1 Saŋband haal hūr tagdm yumga. Nyaan Yum120^{na}.1 n kwæen
gwæetii.

Saŋgband t̄ørgm ba n gemmmt, d` sahm-m d` reba.**125**

- ¹ *Saŋgband haar huru tagdm yumga².*
 Bá daag Saŋgband hēn bee,
 bā boo *Siyoon duur,
 d` ba *Yerusalēm.
 Bii kpaan dama-d,
 d` ba d` kaalaŋa kakehnan.
- ² Duura kaadg Yerusalēm kōrgu.
 Welee nnii Saŋgband nn kaada d` tigr,
 d` kaada-d kakehnan.
- ³ Bá kpaan vala Saŋgband bee,
 bā kpañ bā bee bā mug
 bá vala-d bee tant l` hiidg.
 Ka lag welee,
 bá vala-d bee,
 bā fēl bā to bayen hēbbēhbn.
- ⁴ Hoo, Saŋgband!
 Hēm hōm bā ba hōm bee,
 bá ba n bā kwēewfeela bee!
- ⁵ Bá gwidaa-v kaawr bee lee,
 bee tagda bá hurbēhi.
 Hoo, Saŋgband!
 Voo-ba wo vn hēna
 bá hēna bēhgu bee mēmbee lee!
 Nigiigu bēm *Yisraheel tantn!

Saŋgband, he na Yisraheel tiiba neerm ḥmētq m` bēm hōm!**126**

- ¹ *Saŋgband haar huru tagdm yumga².*
 Saŋgband nn da her na
 *Siyoon tiiba ten,
 t` neerm ḥmētq m` bēm hōm² lee,
 l` ka hēna-t wo t` jaamaan.

125.1 *Saŋgband haar huru tagdm yumga*. Nyaan Yum120^{na}.1 n kwēen gweetii.
 126.1a *Saŋgband haar huru tagdm yumga*. Nyaan Yum120^{na}.1 n kwēen gweetii.
 126.1b *T` neerm ḥmētq m` bēm hōm*. Baa bā bee bā ta hom na t` sarga tiiba
 ḥmētgn t` kōrgu. Ta yenmii vug4^{un}.

- ² Lee wen, t` ka ba lahm̄n
 ka buba bubii.
 Tigtibā mōmba t ka ta bōhōo na:
 «Saŋgband hera nidbambena ḥmēebermt.»
- ³ Biilm, d` da hera-t ḥmēebermt
 t` ka ba nyaağbn.
- ⁴ Hoo, Saŋgband!
 ḫe na t` neerm ḥmētq m` bēm hōm²
 wo vn ḥmēla nyaalm tankparmt kolan lee!
- ⁵ Bā buuda n nyanyaam
 n dan n ka lōg dikahb
 ka buba bubii.
- ⁶ Bā keda gwēdb ka tohd wankwēewa
 ka diima ka kuum
 n dan n ka kpena ka tohd dikahb
 ka yuuma ka buba bubii.

Ka Saŋgband nuħu kpañ bii jugun, l` ka ba yem.**127****(126)**

- ¹ *Saŋgband haar huru tagdm yumga². *Salomoona yumgan.*
 Ka hii mōh haar,
 l` ba na lag Saŋgband mōhl nii,
 há mōh-d wii giida hā giidmii yem.
 Ka hii kiig kōrgu jugun,
 l` ba na lag Saŋgband kiiga nii,
 há go kintr wii giida hā giidmii yem.
- ² Ta yem nnii nn gbuhda tonvetr
 n dan n ka dootaa tuŋkohgu,
 ka giid sah na
 n` yuuŋ n` diit n` di.
 L` ba na Saŋgband saħl dn sōkla bee bā ret
 bā wen la door ka go.

126.4 *T` neerm ḥmētq m` bēm hōm*. Baa bā bee bā ta hom na t` sarga tiiba
 ḥmētgn t` kōrgu. Ta nyaan vug1^{un}.

127.1 *Saŋgband haar huru tagdm yumga*. Nyaan Yum120^{na}.1 n kwēen gweetii.

- 3 Kweelba nnii hōmgū
Saŋgband nn sah d' reba kuu.
 Bii ban maad hii nnii fat dn sah-ba tii.
- 4 Kweelba vn maad v` radgmn bee lee,
 bà boo fiimi hoodwamta nn mad hā nuhun hii.
- 5 Lamēegu tii nnii
 daaw hā dagr hugl n welee fiimhii wii.
 Welee tiiwii kpfah fā bēm n jiwhi
 ka wú n hā rafeedba bá kpál
 la nidba huuga kpoglb banjūn^z.

Lamēegu tii nnii hā vala Saŋgband wii

- 128** ¹ *Saŋgband haar huru tagdm yumga^z.*
 (127) Lamēegu tii nnii hā vala Saŋgband
 ka tagd d`huru wii.
- 2 Ka v` hēna welee,
 v` giidm nan kpaa kpata yem.
 Lamēegu tii nnii ven,
 l`menguu kee l` bēm-v n hōm.
- 3 V`foga kee fā bēm v`haarn ka maad
 wo *daam tibugu kú roon hōm kuu.
 V`kwēelba ba v`dahja maaru
 wo *kpaam tibit.
- 4 Nyaana! Welee nnii
 In kee l`kaawl
 daaw hā vala Sangband wii hēn.
- 5 Saŋgband ba d`haarn
 *Siyoon duur hēn.
 D`ta kaawl m v`hēn
 ka bo na v`nyaan *Yerusalēm lamēegu,
 v`jum-ku v`neermn,

127.5 *Kpoglb banjūn.* Ka bá lōg gwēegu gwēegu, l`ka hum na: *fiid noon.* Bā da mōhl dabid n kaad kōrgu, bá ka jiba n huturu, laa huturi ka kōrguu t bern. Ree nnii kōrguu kpalmmba nn da kpogla taa, ta ree nnii ban da mugaa gwēet.

128.1 *Saŋgband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{na}.1 n kwēen gwēetii.

- 6 l`saa, v`ta nyaan v`yakii!
 Nigiigu bēm *Yisraheel tantn!

Bà teewra Yisraheel tiiba hoodr gwēntah, bà ba bee-ba.

- 129** ¹ *Saŋgband haar huru tagdm yumga^z.*
 (128) «*Yisraheel nn mana n jana,
 bà bam ka taaw-t hoodr.»
 Yisraheel tiiba-n,
 bōhōom-n welee na:

2 «Yisraheel nn mana n jana,
 bà bam ka taaw-t hoodr»,
 gwēntah, bà ba bee-t.

3 Bà gbura-t taŋbanii,
 jiim t kulii.
 T`kaawa ba n nōddera,
 l`boo kpamb ban koor bii.

4 Gwēntah, Saŋgband ba sōbb
 d`kweera kona talmba nn da kpfah-t hee.

5 L`ba na jiwhi kpál
 bá nyahaa *Siyoon bee,
 bà ḷmetg kaawr, bà kafh kili!

6 L`ba na bá kitg wo disagt hēn moot^z,
 t`kparrja ka ban dih berŋbz!

7 Hii kpaa sōh-t n baar.

8 Ka hii t nyaan bà vaada-t,
 hā kpaa seenja-ba wo
 ban seenja dikahlōgdba ka bōhōo na
Saŋgband kaawl bà hēn lee.
 T`seenja Sangband na
 d`kaawl n`hēn!

129.1 *Saŋgband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{na}.1 n ta kwēen gwēetii.

129.6 *Disagt hēn moot.* Disagt faaga da ba denaa, nyaalm da kpaa jiba t`ni na bà da sōdl tant n toom n gwihiim le n sōrm. Tonu da ba kú bee kú he moot riir, gwēntah, muunu da hōhl t`kparrja ka ban bern na rugi da kpafh.

129.6 *Ka ban dih berŋbz.* Volba huma na sah na bà vōr-t.

Yu

Higm h̄eb seeñb

- 130** ¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.*
 Hoo, Sangband!
 (129) Mà ba kunyɔrjun kpaalaa.
 L`yatgn le má ka hoh-v.
- ² Hoo, Saberma!
 Kewlg mà noor!
 Loom tobr mà wen mōo ka jobla!
- ³ Hoo, Sangband!
 Hoo, mà Saberma!
 Ka vn loom nomb t`hebbəhb məmb jugun^z
 ¿ wen nn ba h̄a jehntm v`nōngā ni?
- ⁴ Gwəntafh, vii man nnii bəfgu waam nn bee.
 Welee kaa nnii ban vala-v.
- ⁵ Mà lo mà daagbii məmbii Sangband h̄en.
 Mà daaga d`hen
 ka welaa n d`gwæet.
- ⁶ Mà daaga Saberma h̄en
 l`yata kintr tia nn daag tonragdgm jugun lee.
 Biilm, l`yata
 kintr tia nn daag na tonu ragdg lee.
- ⁷ *Yisraheel tiiba nen,
 welium-n n Sangband!
 Biilm, d`skla-t h̄om.
 Dii dahl t`juuni.
 ¿ D`jugu dahb ba jahn?
- ⁸ Yisraheel tiiba nen,
 miim-n na dii dahl t`juuni
 ka rea-t t`hebbəhb məmbn!

130.1 *Sangband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{na}.1 n ta kween gweetii.

130.3 *Ka vn loom nomb t`hebbəhb jugun.* Baa bà bee bà ta hom na: *Ka vn deer t`hebbəhb jugun.*

Sañgbantia beeb

- 131** ¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.* *Daviida yumgan.
 Hoo, Sangband!
 (130) Mà kpaa weraa mayen,
 mà kpaa fuura mà kaawr.
 Mà ta ba lög mayen n lo na
 mà h̄em ȳmeebermt,
 l`ba na t`ba gemm ka yata-ma.
- ² Haai, yanta mà kwiira n ka ba heee
 wo kunidbuga ká h̄eem kee,
 ká h̄eem n togm ká nya t ka bigd kee.
 Biilm, mà boo buga ká h̄eem kenaf',
 ká h̄eem n togm bá ka bigd kee.
- ³ Jana n jahaa, *Yisraheel tiiba nen,
 lög-n n`daagb n`higl Sangband jugun!

Daviida yuuñ Sabermwu kaalaña, h̄a kaawl h̄a buudm h̄en.

- 132** ¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.*
 Hoo, Sangband! Deedg *Daviida jugun
 n ta kunyɔrjun han da lo hayenwu kuu mənguu jugun!
- ² H̄a da gitg moogu ka foor na
 h̄a nan h̄ena-v bii,
 ven, Sangband gemmmt tii ven,
 ven, *Yakooba nn da door v`tiña ven.
- ³ H̄a da beda na
 h̄a nan kpah h̄a jib h̄a dugun felah',
 na h̄a nan kpah h̄a doot h̄a fiigu jugun fel fel,
- ⁴ na h̄a nan kpaa muuraa h̄a nomb na h̄a gor felah',
 na h̄a nan kpaa muuraa h̄a nombangnu na
 h̄a he godaalgu momgu fel fel

131.1 *Sangband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{na}.1 n ta kween gweetii.

132.1 *Sangband haar huru tagdm yumga.* Nyaan Yum120^{na}.1 n ta kween gweetii.

- 5 ka ba yuuŋ kaalaŋa na hà mèh haar na
Yakooba nn da door tiŋan wii bém d'ni.
Wii nnii Sangband gemmmt tia.
- 6 Nyaana! Bà beda-t Ḧefraataa kòrgun
Sangband *tuurnt kadakŋa gwëetz,
lee, t' dan n yum-ka Yahaar kpamtnz.
- 7 Daan-n t'san-n Sangband kan go ree,
t'san t`gbafnt tuurnt kadakŋee kwëen!
Ree kan nnii dn niwaa d'nakpaŋa.
- 8 Sangband! Vidg n v'tuurnt kadakŋee,
kee weraa v' gemmmt,
v'daan v'voohor kaalaŋa!
- 9 Lee, si v'*gotiiba gemmmt na
bá weriim v' jugu dafb!
L'saa, bá sokla-v kpaalaa bee bubm bubii!
- 10 Hai, Sangband!
*Daviida da ba na v' ñmeeheendn,
¿laa laa?
Lee, daa gwid hà yakiiga kaawr!
Wii nnii huraa vn bantg wii.
- 11 Sangband da feda ka bohoo Daviidwu gwëet,
gobiint gwëetn,
d'nan kph d'kohdg-t felah'.
D'da feda ka bohoo-wu na
d'nan ba d'bantgm hayen hà buudm tiiba
ka kala hà huraant jargan.
- 12 Na ka l'ba na hà yakihi vala d'*tuurnt,
tuurnt dn da lo n hin tii,

132.6a Ḫefraataa. Bà bewla kaalaŋee hidr n Betleehem, gwëntaf bii kpa
weraa na tuurnt kadakŋa nyi ba Betleehem kòrgun. Biiba diila na Ḫefraataa ba
l'bee l'bem na körjeengu kuugun. Volba diila na bà titm n hoorm Ḫefraataa,
In bém na bà hor Ḫefraayim.

132.6b Yahaar kpamt. L'ba l'bem Kiryat Yihariim kòrgu. Kù da ba tana kwifh
n hæreh n Yerusalém tonju faagan.

- n nan haŋla dn ba d'toom-hi hee,
hii yakii nan mad welee huraant jargee kakehnaanz.
- 13 Biilm, Sangband bantg *Siyoon duur,
d'sokl na duurii bém na
d'haar nnii.
- 14 D'bohoo na kaalaŋee ba kà bém na
d'voohor kaalaŋa nnii kakehnaan,
na ta ree nnii dn ba d'bém,
na bii dn sокl bii nnii.
- 15 Na d'nan ba d'kaawl kan dikahf hén hom hom
l'saa, kan katédtiiba lee,
d'si-ba diit na bá di bà teg,
- 16 l'saa, kan *gotiiba lee,
d'si-ba gemmmt na
bá weriim d'jugu dafb,
l'saa, bá sokla-d kpaalaa bee,
bá bubm nan bubii bubuh'.
- 17 Na kaalaŋeen nnii,
d'nan ba d'reem hii Daviida buudmn,
hà ba n gemmmt,
wii nnii dn bantg,
hà berjym ka boo kand d'wiir ka kpaan ku dii.
- 18 Hå rafeedba lee,
d'nan saa jiwhi fiid-ba,
l'ba na wii lee,
hà huraant degrga nan ba kà nyaluum.

L'ba hom na bá neer taa man

133
(132)

- ¹ Sangband haer huru tagdm yumgaz. *Daviida yumgan.
Hoo, l'ba hom,
l'ba lameegu na teelba kad taa man
ka hum n taa.

132.12 Nyaan Yum89ñan.4-5, n ta Tumtba ñmeeegt 2.30.

133.1 Sangband haer huru tagdm yumga. Nyaan Yum120ñra.1 n ta kwëen gwëetii.

Yu

- ² L` boo kpabuudm ban vu
*gotiberm *Haroona jugu mii.
M` kulaa n h̄à teemt ka taa h̄à dimt^z.
- ³ L` boo maleem.
M`kulaa *H̄ermoon duur jugun
ka taa *Siyoon duura jugun^z.
Biilm, ree nnii
Sangband nn da bed na
d` ba d`kaawl nida jugun
ka sah neerm m` bee kakehnan mii.

Nyingu jugun kaawlb

- 134** ¹ *Sangband haar huru tagdm yumga^z.*
(133) Nen h̄ena Sangband ȳmeeęb nen,
nen beel d`haarn nyinguu m̄enguu,
seerjm-n-d!
- ² Nyōkm-n-d
ka via n`nihi n d`kaalaŋa mōmgan^z!
Seejm-n-d!
- ³ Sangband!
Ven beel v`haarn *Siyoon duur h̄en.
Sangbambiim n tant l`reet!
Kaawl b̄a ni baaben tia jugun!

133.2 Ban da kalgra gotiberm lee, b̄a da l̄ogl kpaam miim n vu h̄á jugu. M`ka kulaa h̄á h̄en, m`rufu t ka ba kpat h̄á jugu h̄en n jah!. L`ta ba yenmii n \*tuurnt. L`ba na t`ta yadgm t`huuga welee.

133.3 Yisraheel k̄orgun duur d`yatg v̄ogr dii nnii H̄ermoon duur. Dii sohda maleem kod. Siyoon duura ba Yerusalem kpama, ka ta ba v̄oku n H̄ermoon duur. Hee ta sohda maleem kod. T̄oniibnbina ta weraa na \*tuurnt kpař na t`bem teent huuga n jah!, l`ba na t`gegtm teent.

134.1 *Sangband haar huru tagdm yumga*. Nyaan Yum120^{ŋa}.1 n ta kw̄een gweetii.

134.2 *Ka via n`nihi*. Da Yuudaa tiiba seenb h̄eb nnii. Nyaan Yum28^{ŋan}.2, n 63^{ŋan}.5, n 77^{ŋan}.3, n 88^{ŋan}.10, n 119^{ŋan}.48, n 141^{ŋan}.2, n 143^{ŋan}.6, n ta Timotea wad1^{ŋan} 2.8.

135
(134)

Sangband nyōkb nan kpaā diħħaa felah'

- ¹ Bá nyōkm Sangband!
Sangband ȳmeeęeedba nen,
nyōkm-n-d!
Nyōkm-n Sangband hidr n jah!'
- ² Nen h̄ena t` Saberma ȳmeeęb nen,
nen beel Sangband haarn n d`haaga,
nyōkm-n-d!
- ³ Nyōkm-n Sangband na d`ba hom!
D`hidr ba loogu,
yuum-n-d yumii ka gbu *janjalu!
- ⁴ Biilm, *Yakooba buudm,
*Yisraheel tiiba nnii dn bantg
na d`reba.
Sangband l̄ogra-ba wo dyen d`bii homb.
- ⁵ Biilm, man lee,
maa miil hom na Sangband nnii berma.
T`berma yata baa titeba.
- ⁶ Sangband lee,
dii h̄ena dn sōkla bii m̄embii, mina
sangbambiimn laa, tant h̄en laa,
nyaamn laa, nyakilmgun.
- ⁷ Dii rea wat tojun.
Dii kena n toju, ka h̄ena kú ȳmedaa.
Dii rea ham d`buunin.
- ⁸ Dii da kura *H̄ejift tiiba budanoogrii
ka lagaa n b̄a dōm mēh!.
- ⁹ D`da hera hoolgu h̄eb H̄ejift tantn
l`saħħim Farhoowu n h̄á ȳmeeęeedba fobexgu.
- ¹⁰ Dii da kura tiga nidba,
b̄a da kpař jah!.
- Dii da kura gemmmt huraamba,
- ¹¹ H̄amoormba huraa Sihonna,
*Basaan huraa H̄ooga,
n nan Kanahaan huraamba m̄emba.

- 12 D'loqm bá tant n to d'tigr *Yisraheel
na bayen bá tantn.
- 13 Hoo, Sangband!
Baa bá hoħm v' hidr waaga wo waaga
ka kpaa saa.
- 14 Biilm, bá hēna d'ημεεğb bee,
Sangband yaa bá yaagu
ka maantra-ba.
Bee nnii d'tigr,
d'yul bá kunyɔŋju.
- 15 Tigvolhee lee,
bee sangband nnii boga,
bii nida nn kudr kuduħ bii.
Bà kudi-ha n kudnaju laa sika.
- 16 Biilm, bá sangband nn ba lee,
d'la ba n noor, ka kpaa gwεela.
D'la ba n niini, ka kpaa yu bii.
- 17 D'la ba n tobħa, ka kpaa hum tiit.
Vohoom miim kpaa ror d'noon.
- 18 L`ba na d'kudtba
n biiba bá daag d'hēn bee məmbee
bidg d'dela!
- 19 *Yisraheel tiiba-n,
seejm-n Sangband!
*Haroona buudmn tiiba-n,
seejm-n Sangband!
- 20 *Levia buudmn tiiba-n,
seejm-n Sangband!
Nen vala-d nen,
seejm-n Sangband!
- 21 Bá seejm Sangband d'haarn,
*Siyoon duur jugun!
*Yerusaləm nnii d'gbalanja.
- Bá nyokm Sangband!

Sangband səklħomb kpaa diħaa

- 136** (135) 1 Jahrm-n Sangband na d'ba hōm!
D'səklħomb kpaa diħaa felah'z.
- 2 Jahrm-n-d na dii nnii Sangband, dii n jaħ!
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 3 Jahrm-n-d na dii nnii bermba Berma!
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 4 Jahrm-n-d na dii n jaħ hēna hoolbermgħu,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 5 na dii tag n d'rarm hēn n ree toqju,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 6 na dii hera tant t ka ba nyaalm jugun,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 7 na dii lo wiinbermii toqjun,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 8 na muunu wiir muunun,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 9 na kidga n ηmiedii wiir nyingu.
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 10 Jahrm-n-d na dii da kura *Hejift tiiba budanoogrii,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 11 na dii ta ree t' yandaba yuumntn Hejift tantn.
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 12 Dii da hera welee n d'momr d' gemmmt.
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 13 Dii da ta radg *Nyakagt nyaam
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 14 na d'saa t' yandaba mewdg,
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 15 I'saa, d'hef Hejift huraawu n ha tawdba m'ni.
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.
- 16 Dii da kpahaa t' yandaba tankparmtn.
D'səklħomb kpaa diħaa felah'.

136.1 Nyaan Yum106^{jan} n kwæen gweet.

Yu

- 17 Jafrm-n-d na dii da wahaa hurbermba^z,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 18 na dii da kura gemmmt huraamba,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 19 na dii da diira Hamoormba huraa Sihonna jugun,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 20 dii da ta kura *Basaan tiiba huraa Hooga.
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 21 Dii da sohdg huraambee tant n to d'tigr,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 22 d'da to-t *Yisraheel tiiba,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
bee hena d' nmeegb,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
na bee mad-t kakehnan.
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 23 Jafrm-n-d na d'da ba saa-t kunyognun,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 24 na dii da sohdg-t t'rafeedba nifin,
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 25 na dii sahl bii b'neer bii membii b'diit^z.
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.
- 26 Jafrm-n Sangband! D'ba sangbambiimn.
D'soklhomb kpaa dihaa felah'.

Ban da mogr bee deeda bà
kunyognu hén ka móo na bá nmeelg bà biir

137 (136)

- ¹ T'deeda *Siyoon hén
ka ba *Babiloon kola maaru.
Reekan t'kad yelmaa n ka kuum.
- ² T'saa t'*janjali lil n kan tiit.
- ³ Bá da mug-t n lo-t sarga bee,

136.17 Vugi 17-22 hii lee, ta nyaan Yum135^{gan}.10-12.
136.25 Ta nyaan Yum104^{gan}.27-28 n 145^{gan}.15-16.

- reekan, t'kuudtii,
t'ka gbaama-t nyaaäb yumii.
Bà ka bag na
t'yuum-ba yumii tn da yuuma
Siyoon duur jugun hii ni kiiga.
- ⁴ Ò Baa bá he lan bà yuum
Sangband yumga tansaant ni?
- ⁵ Hoo, *Yerusalém!
Ka mà hónjaa n v'hén,
mà najuudu nufu vaaw
hù beluum yem.
- ⁶ Ka mà kpaa deeda n Yerusalém ven v'hén,
ka v'kpañi mà nyaaäbermb momb
lee, mà gelmga kpat
ka nawr mà lakween.
- ⁷ Hoo, Sangband!
Deedg Hedoommba nn da her bii hén!
Goor ban da lógr Yerusalém kórgu dii,
bà da bohoo na
«Bá gbuñ kórguu
bá gbuñ-ku ka lagaa n boboga^z.»
- ⁸ *Babiloon ven lee,
ba v'ta kitg dabit hent gweljalena^z.
Vn her-t bii yatgn.
Lameegu tiiba nnii
bá nan ta hena-v yenmii bee.
- ⁹ Lameegu tiiba nnii
bá kee bà mad v'bii
ka gbu n fift bee^z.

137.7 *Babiloon tiiba nn da gbuñ Yerusalém kórgu lee, l'héna Hedoommba hom na bá nyaan kú luurb. Welee beebii da ba bëfghu kpaalaa, blaib kaa da bee nnii *Hesaawa yakii l'ba na *Yakooba dumbtuurn. Ka welee *Yisraheel tiiba teelban.

137.8 V'kitg dabit hent. Wadkpeemvoliin ba na ven gbuñ korni ven.

137.9 Yisraheel rafeedba da hena welee hëbbëhbi kód kórgu kuugu lögß man. Bà da hena welee na l'halgr bà kpamiin le bà daa nan ta vii kórgu.

Bá nyøkm Saŋgband d' gwæt madm kaa!**138**

(137)

¹ *Daviida yumga.

Saŋgband, mà bagl na
mà jaħrm-v n mà kwæewr mənd.
Ka la tiib² nɔnganii,
mà yuum v' nyøkb ka gbu *janjalu.

² V' habuudr nɔnganii,
mà dootaa-v tħixx ka jaħra-v
ka via v' hidr n faaga
v' sɔklħomb n v' gwæt madm l' kaa.
Biilm, vn da bed na v' nan hena-t bii,
b' yatgħiex tn miina v' hēn bii.

³ Mā da hoħ-v,
v' hak yelmaa n
ħewl-ma ȳmeenm n kwægħi.

⁴ Saŋgband!

L`ba na tiga mëna huraamba jaħrm-v!
V' mōma, ven da gwæel bá hom v' noon gwæt,
⁵ lee, l' ka ba na bá yuum-v yumii, Saŋgband,
ka kċċema bii vn da hena bii ka bɔħċċa na:
«Saŋgband! V' bermt yatgn.

⁶ Vn la baa n faaga lig lig lee,
lōo nɔmb biiba bá fadr bee jugun
ka ta miigaa yelmaa
biiba bá weraa bayen bee.»

⁷ Ka mà ba kuum nii, Saŋgband,
v' saħdm-ma neerm.
Ka mà rafeedba t vidg mà jugunii,
v' teed v' nuħu,
lee, v' gemmni t soħd-ma.

138.1 *Tiib. Gwæegu kú ba hebrmn kuu, bá homra-ku jugu jugu. Greem wadkpeemgan, bá homra-ku l'boo l' ħela "saŋgbantumba". Siirjim wadkpeemgan, bá homra-ku l'boo l' bɔħċċa huraamba gwæt. Haraamm wadkpeemgan, bá homra l'boo l' bɔħċċa yaani yaadba gwæt.*

⁸ Biilm, ȳmeeġb Saŋgband nn baħdg n ka hena-ma bii,
d' nan ba d' felg-ma-b.
Hoo, Saŋgband!
V' sɔklħomb bee kakefnan.
Daa koħdg bii vn her n v' mōm v' nuħu bii!

139

(138)

Gemm Mənm tia bermt nyøkb yumga¹ *Daviida yumga. Kà ba yamyuumtba berma wadgan.Hoo, Saŋgband!

Ven miil mat.

Yul b'ba mà ni bii membii.

² Ka mà jeħr faaga, miiln.
Ka má kad, ta miiln.
Man mugaa mà jugun na mà he bii,
miil-b mà ban hee-b.

³ Ka má riir, miiln.
Ka mà vohħaa, ta miiln
Miil mà beebii membii,
bii kpaa tuda-v tuduh'.

⁴ Mā ban yaħdg mà noor
na mà biir tiit,
vii mi weem man bo na mà biir tii mentii.

⁵ Kaadg-ma rena rena,
mà ba mà mənwii v' nuħun.

⁶ Miibnbina ba hōm n yat.
B' yata-ma kpaalaa.
B' ba kilmgħu kpaalaa,
mà kpah mà bee-b.

⁷ ¿ Tee nnii man ba mà san v' kpaa yu ?
¿ Tee nnii man ba mà siil v' kpaa mi ?

⁸ Ka má la kotg saŋgbambiimn,
ba kan.

Ka má la hofnt tħixrba man,
ta kpay-v kana.

⁹ Mā vidg n faaga muunu rēnla ja laa,

- mà ba nyaam kaa hù kan loon,
 10 la reekan,
 mada mà nufu ka kphaa-ma.
 11 Lee, maan bee mà biir na
 nyeet fiid-ma,
 na mà kpama wiinga kita nyeet,
 12 ta reekan mèh,
 vii man bii kphaf nyeet.
 Nyingu ba kpanyah wo muunun.
 Nyeet laa wiinga,
 vii man l' ba yenmii.
- 13 Biilm, ven hera-ma wo man ba lee^z,
 ven mèhra-ma mà nya raawtn
 wo l'ruuga dimr.
 14 Mè seeja-v
 vn mèhr-ma welee lee kaa.
 Hoolgu kuugun!
 L'sahl valgm.
 Vn hena bii mèmbii ba na hoolgun,
 mà miil-t n mà ni.
 15 Da mòhl-ma hii kpaayu.
 Mè nya raawtn^z,
 v' hèm-ma kwèelm.
 Da yul l'menguu,
 bii da kphaf-v foymgan.
 16 Man da la ba jiim yem lee,
 vii yuu-ma.
 Da lo l'menguu v' wadgan
 n sahm-ma mà neerm goora
 bilmr momr ban bah.

139.13 Ven hera-ma wo man ba lee. Hebrmba wadgan ba na: Ven mèhra mà tumbia. Bee da lògl tumbia na nida rarm kan rëna nnii.

139.15 Mè nya raawtn. Hebrmn bøhco na Tant kwèen. Bà tønaa tant kwèen n nya raawtn. Wo weem kòodn Sangband nn da her nidwu n tant lee, ta welee nnii ln mòh nidwu foga raawtn.

- 17 Hoo, Saberma!
 Vn mugaa v' jugun na v' he bii,
 b' kphaf jah'.
 ¿Nida ba hà bee hà hom-b mèh?
 Man lee, b' yata-ma kpaalaa.
 18 Ka má lo na mà kaal-b,
 b' ba b' bøm kòd ka yata gwihiiim.
 Ka má la bee n kaalm b' mèmbii,
 mà kphaf mà hom b' kòodz.
 19 Hoo, Saberma!
 ¿Kphaf v' bagm na v' ku talmba,
 na nidkuudba nyab vøku n mana?
 20 Bà bøhco v' ret n diilbøha,
 bà hofl v' hidrii yem,
 benbena, v' rafeedbambena!
 21 Hoo, Sangband!
 Bà nyahaav-v,
 bà vida v' jugun.
 ¿L'kphaf na mà ta nyahaam-ba?
 ¿L'kphaf na mà ni nyahm n bana?
 22 Mè nyahaab-pa kpaalaa.
 Mè lògl-ba wo mà rafeedba.
 23 Hoo, Saberma,
 nyilg-ma, v' miig-ma hom!
 Tarm-ma,
 v' miig mà diila mèna!
 24 Geedg!
 Ka mà ba hurbehu hén^z,
 hai ho,
 v' kphafam-ma v' hurhomu hén^z!

139.18 Ka má la bee n kaalm b' mèmbii, mà kphaf mà hom b' kòod. Hebrmn ba na: Ka má himtg, mà la ba v' man l' ba na bá diilg na nyiñyenguun yumyuumta huma ka yu na hà himta ka la ba han tii Sangband nn her biin.

139.24 Hurbehu. Baa bà bee bà ta hom na boga tagdm huru.

139.24 Hurhomu. Baa bà bee bà hom na weem daa huru laa huru hú ked n neerm m' bee kakehnán miin.

Ban gbafr wii jobla

140

(139)

- ¹ *Daviida yumga. Kà ba yumyuumtba berma wadgan.
² Hoo, Sangband!
 Ree-ma bëhba niñin!
 Bá talmt kpañ jah'.
 Hai! ? Kpañ v` heg mà hñen
 na bá daa vñhdg-ma?
³ Bëhgu hñeb n jañ nnii ban diila.
 Bå vuudra toora goorhee mññhee.
⁴ Bå ba bëhgu wo waabëhgu
 kú lñntra kù gelmgä kuu^z.
 Bå nooran gweet boo jukpatr rafim,
 m`kuan. (*Hijñhiñb)
- ⁵ Hoo, Sangband!
 Welee tiibee kpaa vala v` *bahlb.
 Daa saa mà lñc bá niñin!
 Bá talmt kpañ jah'.
 Hai ho! ? Kpañ v` heg mà hñen?
 Må luurb n jañ nnii ban bag.
- ⁶ Bå feda-ma kutukñja.
 Bå feda ñmifi n bñdb mà huru hñen.
 Bå fñrii-ma.
 Bå boo bii. (*Hijñhiñb)
- ⁷ Hoo, Sangband!
 Ven nnii mà Saberma.
 Hoo, Sangband!
 Kewlg mà joblb!
- ⁸ Hoo, Sangband!
 Hoo, mà Saberma!
 Ven nnii mà kwegdi,
 ven dñhra mà jugu.
 Hoodrn, da ven nnii mà hoodheer.

140.4 Gweetii ta ba Roomaa tiiba 3.13.

- ⁹ Hoo, Sangband!
 Talmbambena kpaa vala v` *bahlb,
 daa sañm-ba ban bag bii!
 Daa saam bå diila hñna hñjugun!
 Ka lag welee,
 bå weriim bayen. (*Hijñhiñb)
- ¹⁰ Bå kaadg-ma bee^z,
 bå noora hugl n talmt.
 Bå talmtii ñmetg t`lor bå hñen!
¹¹ L`ba na salea tñfr bå hñen!
 L`loolg-ba bogmn, vadgun!
 Bå daa nan vidg!
¹² L`kpañ na gelmgä tia neer kñrgun!
 L`ba na bëhgu raagr talm ka kpaa saa!
- ¹³ Må miil na
Sangband yaa hñá ba bëhgun wii yaagu.
 D`ta yaa katëdtia yaagu.
 Må miil na ln ba nnii.
- ¹⁴ Bå vala-v bee,
 bå neerm ba sñbb bee,
 bå kee bå neer v` man ka jahra-v.
 Ln ba nnii.

141
(140)

- ¹ *Daviida yumga.
 Hoo, Sangband!
 Må hofl-v,
 kenm weem!
 Ven nnii man hñh,
 hai, kewlg mà hoft!
- ² Må seeña-v ka via mà niñi n faaga^z,

140.9-10 Ka lag welee, baa bå weriim bayen. Bå kaadg-ma bee... Bå ree-t Hebrmba wadga momgan. Biiba gitä diilhee n bayen n ka kaal na: Bå kaadg-ma bee via bå juuni. 141.2a Ka via mà niñi n faaga. Da Yuudaa tiiba seenjñ hñeb nnii. Nyaan Yum28jan.2, n 63jan.5, n 77jan.3, n 88jan.10, n 119jan.48, n 134jan.2, n 143jan.6, n ta Timotea wad1jan.2.8.

Yu

sohdg seeŋbii wo jabr wansafkaht!
B' kotgn v` man wo nyabiir nyanyaam nyii^z!

- 3 Hoo, Saŋgband!
Kiigm mà noor hен!
Kiigm mà gwia hен
mà wen bo na mà gweel!
- 4 Daa saa na mà kpelj gobet bɔhɔob
laa má n nidbeħba t`he bii beħb!
Bà dilamet daa bəm-ma loogu felah'!
- 5 Hombä lee,
bee ba bà bee bà gbum-ma laa, bà kpal-ma.
Sɔkhɔmb nnii.
Tlaar kpahomm miim nnii ban vu mà jugun.
Mà kpaħi mà kir.
Beħba lee,
mà seeŋb ba b`kewr-ba
ka kpaa saa^z.
- 6 Mat bɔħɔo tii ba na goħomtn.
Beħba kee bà hom-t
bá wen nan heħhaa bà bermba vadgun^z.
- 7 Bà kee bà mæe t`kowa tiŋba korgu fiid noon
wo ban mæe figm ka ko lee^z.
- 8 Hoo, Saŋgband!
Hoo, mà Saberma!
Ven nnii man kodlan.

141.2b Nyaan Ln ree n werii 5.8. **141.5** Hebrmn vugunħunan humb ba gemm. Ban ree tina ba na bà magii na bà ree l`kotd ka ba manyii ban hod n hebrmn tii. Bä hig wadkpeemii jugun ka maantr vonlant bee ni biiba rea na: *l`ba na hɔma għbudg-ma, hɔma venii-ma nabir, lee, talma kpaam daa daan mà hen; mà seeŋb, bii la bee kakefħnān beħgu ban la hena-ma kuu.* **141.6** Ban ree tii kotd ba nigħib. Hebrmn, gweetii humb ba gemm. Ban ree na vadgun tii, baa bà bee bà ta ree na *fiġun*. Volba logħi fiġu gweetii wo l`biir na Saŋgband hidrn n ka rea na: *Ban kee bà lɔo Fiġu nuhun bá yaagu yaad lee, bà miig na mà gweet da ba lamenegħu*. Ka bà maantr hebrmn gweet, volba t ka rea na: *L`ba na bá lɔo bá yaani yaadba nihin le, bà da bà hom.* **141.7** Ban ree tii kotd ba nigħib, l`kotd na hebrmn gweetii kpaħi wiinga. Biiba maantra hebrmn gweetii n ka kaal na: *wo neer ban yodr dii, weleeb nnii ban ta yadr t`kowa tiŋba man*. Volba tagħid wadkpeemii hihi ka rea na: *bá kowa l`ba na hebrmn ba na t`kowa*.

Ven nnii mà fofntla ja.
Hai, kiigm mà neerm hen!
9 Nidbeħba fɔrii-ma,
bà feda-ma kutukja.
Daa saa na mà lɔo ká ni!
10 Talmbambena!
Bá lɔo bayen bà bedbni bà məmbee,
lee wen maa fetg!

L`ba na Saŋgband he mà riir sargan!

142 (141)

- 1 *Daviida yumħomga^z. Hå da kudra-ka ka ba vadgun^z. Seeŋbn.
- 2 Mà didra ka hoh Saŋgband na d`torg-ma.
Mà didra ɣmeeega Saŋgband wee na d`nyaan mà kunyċċu.
- 3 Dii man nnii man doola mà diila.
B`yata-ma jeegu bii,
dii nnii man bɔħɔo.
- 4 Hoo, Saŋgband!
Ka l`la tog n man^z,
vii miil mà kan ked.
Bà feda kutukja mà hurħuu hen
na bà mug-ma.
- 5 Kħodg nomb mà najuudu hen v`nyaan^z!
Hii kpaa miigaa-ma.
Mà kpaa mi mà kan ba mà fofnt ree.
Bii b`kena mà jugun bii,
l`ba nyaan hiiwu rii.

142.1a *Yumħomga*. Gweetii kotd ba nigiib. Volba huma na *diilan*.

142.1b *Vadgun*. Ta nyaan Yum57^{tan}. **142.4** *Ka l`la tog n man*. Baa bà bee bà ta hom na, ka voħoom *fad-ma lee*, bá tolgħi weleeb n vugu hú ba kaa huu. Lee, bá kaalm na *Dii man nnii man doola mà diila voħoom wen fad-ma*. *Gwentaħi, ven lee, vii miil mà kan ked*. **142.5** *Mà najuudu hen*. L`kotd nnii na ree wee nnii kaa tawda nn jehnta yaagu man. Tii kaa nnii Nawda nn bɔħɔo na mà kaa. Ban ree lee mada Hebrmba wadkpeemgan gweet. Wadvoliin ba: *Mà da geeda mà najuudu hen n yum*.

Yu

- 6 Hoo, Sangband!
Mà hoħi na v`torg-ma.
Ven nnii mà foħntlaja,
ven nnii ln għaama-ma na mà neer,
lag bii n mċċo.
- 7 Hai! L`kpaħi-ma kewm.
Hai ho! Lo tobr mà ħmxexxa jugun!
Bá deer-ma bee,
bà haħra ka yata-ma.
Ree-ma bà niħin!
- 8 He mà riir mà sargeen!
Lee, mà seejim-v ka hoħi v`hidr.
Wo vn hugl-ma n wanhaomt lee,
bá vala-v bee,
bà kee bà kaadgm-ma
ka seenja-v.

L`kpaħi na Sangband yaa-ma n yaagu!

143

(142)

- ¹ *Daviida yumga.
Hoo, Sangband!
Kewlg mà seenj!
Hai, lo tobr v`hom mà jobla!
Ven mada v`gweet ka ba sħobb,
lee, leedg-ma!
- ² Man nnii v`għixxha,
daa yaa-ma n yaagu!
¿Hii ba ha bee ha bem hom v`nongani?
Haġenha mōma kpaħi.
- ³ Mā hoħi-v, ¿na laa?
Na mà rafeedba tagħda
na bà kuu-ma.
Bà famtg-ma n ka nawdra-ma.
Bà kalg-ma nyeetn.
Mà boo kpaħra.

143.2 Nyaan Roomaa tiiba 3.20, n ta' Galasii tiiba 2.16.

- 4 L`tog n man,
l`diħi mā hurgan.
- 5 Mā deeda weem daa fhen
ka kaal vn da her bii membii
ka diila b`fhem.
- 6 Mā seenja ka jobla,
ka via mà niħi n v`wee^z.
Mà ba v`nongan wo tankparmt
t`ħod tonju tii. (*Hijjhienb)
- 7 Hoo, Sangband!
Leedg-ma weem!
L`toga n man.
Daa foħnt-ma v`nonga!
Ka lag welee
mà bem wo kpiir há door bilun wii.
- 8 Mā daaġbi membii ba vii jugun.
He mà hom hateekwexen v`soklhomb gwexet!
Mà kodla n vn.
He mà miig huru
In ba na mà tagħid huu!
- 9 Hoo, Sangband!
Vii man nnii man foħnta^z!
Ree-ma mà rafeedba niħin!
- 10 Ven nnii mà Saberma, ¿laa bee?
Werium-ma na mà hem vn sħokla bii!
V`beeb ba hom.
Kpaħħam-ma n bii kan kpaa lakla ree wee^z!
- 11 Hoo, Sangband!
Ba sħobb.

143.6 Ka via mà niħi n v`wee. Da Yuudaa tiiba seenj b'hix nni. Nyaan Yum28^{jan} 2, n 63^{jan} 5, n 77^{jan} 3, n 88^{jan} 10, n 119^{jan} 48, n 134^{jan} 2, n 141^{jan} 2, n ta' Timotea wad1^{jan} 2.8. 143.9 Man foħnta. Hebrmba wadkpeemga mōmgan ba na mà kpeħħdra, bà ka diila wo mà kpeħħdra mayen. Wadkpeemvoliin ba na mà bagħi foħntla ja laa mà soln. Hiihi t-lagħi diiħhee jaħi n ka kaal na ven hegħra mà fhem. 143.10 Biżżejjek kpaħħam-ma laa, Kpaħħam-ma n v`beeb, bii beel hom. Yu

He nan mà riir kunyɔŋjun!
 Saa-ma mà neer
 lee, v` hidr hofm!
¹² Hugl n sɔklhomb.
 He mà rafeedba kpiidr bà bih'!
 L`ba na bá ni nyaḥ n man bee,
 bá daa neer felah'!
 Biilm, man nnii v` ȳmeeheeda.

**Huraa seeja Saŋband ka gbaama na
 d'saa d'tigr fēlg jugun deb!**

144
 (143)

- ¹ *Daviida yumga.
 L`ba na bá seejm Saŋband!
 Dii lɔo-ma homlaja.
 Dii weraa-ma hoodwant madm.
 Dii kpelŋa-ma hoodr tab.
- ² Dii nnii man sokla kpaalaa.
 D`loɔ-ma hii kan kpaḥ hà vohdg-ma ree.
 Dii nnii mà fohtlaja,
 d`kpehdra-ma hom.
 Dii kewra mà hēn,
 mà ta kpaan bag hii jeen na
 hā kiigm mà hēn.
 Dii lɔo tiga mà kwæen^z.
- ³ Hoo, Saŋband!
 ȳ Nida ba ben na v` geem n hā wee?
 ȳ Nida laha ba ben na v` lɔom nɔmb hā jugu ni?
- ⁴ Nida boo ham,
 hā neerm goora ḡeta wo buhuunu.
- ⁵ Hoo, Saŋband!
 Gbowlg saŋgbambiim v` hofntn!
 Tarm duura hā dugm nyii!

144.2 Tiga. Hebrmba wadkpeemii kōd ni n wadkpeemvoliin ln ba nnii. Hebrmba wadkpeemga mɔmgan ba mà tigr.

- ⁶ He tonju taag l`yadr mà rafeedba!
 Teew v` fiimi l`haam-ba!
- ⁷ Teedg v` nuḥu ka ba saŋgbambiim
 v` dah mà jugu!
 Ree-ma bəfgu kù ȳmeehees-ma kuun!
 Ree-ma saanba gemmtn!
- ⁸ Gokaat tiiban,
 ban la foor lee,
 l`ba na gokaatn.
- ⁹ Hoo, Saberma!
 Mà bo na mà yuum-v yuumkwælga.
 Mà bo na mà yuum-v yumga
 ka gbu ȳmifi kwihr *janjalu.
- ¹⁰ Ka huraaamba ju jugun,
 ven hēna welee.
 Bà bo na bà ku *Daviidwu n hoodjuuga,
 ven hēna hā fet^z.
- ¹¹ Dah mà jugu!
 Ree-ma saanba gemmtn!
 Gokaat tiiban
 ban la foor lee,
 l`ba na gokaatn.
- ¹² L`ba na t`kwælba jefr wo tiit,
 t`toowa n berj l`kpaḥ gemm,
 l`saa t`beerbā ba beerm
 wo huraa haarn bibida ban tigr hee!
- ¹³ L`ba na l`hugl t`buuni,
 hì sahm-t diit ment!
 T`duuran,
 l`ba na t`buri n t`fei yadg,
 l`yatg ruuni ruuni!

144.10b-11a Bà bo na bà ku Daviidwu n hoodjuuga, ven hēna hā fet. Dah mà jugu! Ree-ma saanba gemmtn! Biiba ree gweetii ka tagd ban ree n gr̄eekm wadkpeemgan lee Dii rea d`ȳmeeheed Daviidwu bəfgun. Ree-ma talma hoodjuuga gemmtn, ree-ma...

Yu

- ¹⁴ L`ba na t`naagi bəm kpaam!
L`kpaah na dəŋkuum jibm hí ni
laa na hí hólism!
L`kpaah na bá hom t`bantn higm ȳmei^z!
- ¹⁵ Ka l`menguu geta korgu kuugun welee,
lameegu tiiba nnii korguun tiiba.
Ka Sangband ba na tigr diir Saberma,
lameegu tiiba nnii tigriin tiiba.

Bá nyokm Sangband d`bermt n d`soklb l`kaa^z!

145 (144)

- ¹ *Daviida yumga. Nyokb yumgan.
Maa mà bakrm mà Sabermwu kakehnan!
Wii nnii berma, wii nnii mà huraa.
L`ba na mà viim há hidr n faaga kakehnan,
- ² l`ba na mà viim-d goor wo goor
ka nyoka-wu kakehnaan!
- ³ Sangband ba bermr,
d`bermtii kpaah n faanu.
D`mag kpaalaa na bá nyokm-d.
- ⁴ L`ba na wahii mənhii nidba bakrm
ȳmeegt dn hena tii!
L`ba na bá bəhōom d`gemmaat ȳmeegt gweet!
- ⁵ L`ba na bá bəhōom d`kwæelm
n d`gemmaat n d`jeegu l`gweet!
Man lee, maa diila d`hoolgu ȳmeegt jugun!
- ⁶ L`ba na bá bəhōom
d`gemmaat gweet!
Gemmaatii sahl fobəfgu.
Man lee, maa kaal d`ȳmeebertn dn her tii!
- ⁷ D`homgu ba jugu jugu ka kpaah jaah'.

144.14 L`ba na t`naagi bəm kpaam. Baa ba bee bà ta hom kan na l`ba na bá tulg-hi hom. L`kpaah na dəŋkuum jib hí ni laa na hí hólism. Volba huma gweetii wo t`kpaah heil naagi, lee na, l`hela korgun nigigu lee n ka rea na l`kpaah na vadb bəm (t`dabiran) laa bà ree hii bà san n körjeengun.

145 Yumgankena kaya tagda hebrm waari. Nyaan Yum9^{jan}.1 n kween gweetii.

- L`kpaah na gweet fadm-ba na
bá daa bəhōom kú gweet!
Bá bubm bubii d`ȳmeehōmt kaa!
- ⁸ Sangband yul nidba higm ka kókma-ba,
d`kpaah hena kwæwweraga weem,
d`hugl n səklhōmb.
- ⁹ Sangband ba hom n nidba məmba,
dii ree nidba məmba n ka kókma-ba.
- ¹⁰ Ven ree nidba məmba, hoo, Sangband!
L`ba na bá jafrm-v!
L`saa, v`tuurmba bá nawr n vn ten,
tii seenja-v na ven hera ȳmeegb!
- ¹¹ L`ba na t`bəhōom v`huraant jeegu gweet
ka ta bəhōo nidba v`gemmmt gweet!
- ¹² Welee lee, nidba məmba miig v`gemmmt ȳmeegt
n v`huraant kwæelm n t`jeegu.
- ¹³ V`huraantii kpaah dihm,
ba v`bəm wahii mənhii huraa kakehnaan!
- Hoo, Sangband!
Hena gweet vn bəhōo tii məntii jugun!
Ven məhra nidba n ka səkla-ba n səklhōmb^z.
- ¹⁴ Hoo, Sangband!
Via biiba bá lotra bee məmbee,
lee, ka təgr biiba ln kah bá sarii bee.
- ¹⁵ Nidbee məmbee kodla n vn n daağb,
ven sahl nidwu há diit
l`wen gbaama-wu-t lee wen^z.
- ¹⁶ Ven kpowda v`nuhu
n sahm bii b`neer bii məmbii bn halwa bii hom.
- ¹⁷ Hoo, Sangband!

145.13 Vugfunhuna gbeħrefħdrd magra n hebrm waarkwiħr n naaru. D`kpaah Hebrmba waħda momgan. Gwentaħ, d`ba hebrm wadkpeemga kiigan, ka ta bá gr̥eekm n siiriim wadkpeemii n hebrm wadkpeemii ban da hōd n nuhu Kumraan hiin.

145.15 Vugi 15-16 hii lee, nyaan Yum104^{jan}.27-28 n 136^{jan}.25.

- Ba səbb vn həna bii məmbiin,
lee, hugl n səklhəmb v` ȳməegt məntn.
- ¹⁸ Hoo, Saŋband!
nyɔhra n biiba bá hof-v bee,
bá hof-v n bà kwəewfeela bee.
- ¹⁹ Həna biiba bá vala-v bee nn səkla bii,
ta kewla n biiba bá hof-v na v` tərg-ba bee
ka rea-ba bəfgun.
- ²⁰ Hoo, Saŋband!
kiiga biiba bá səkla-v bee məmbee hən,
l`ba na talmba lee, kua bee məmbee.
- ²¹ Biilm, Saŋband!
Maa mà yahdg mà noor mà nyɔkm-v.
L`saa, bii vn məfhr bii məmbii hewl mà hən,
lee, t` seejm ka hof v` hidbermr kakehnāan!

Bá daagm Saŋband hən ka nyɔka-d!

146

(145)

- ¹ Bá nyɔkm Saŋband!
- Mà bagl na mà nyɔkm Saŋband.
- ² Maa mà nyɔkm-d mà neermn!
Maa mà yuum mà Sabermwu yumii
ka gbu *janjalu kakehnāan mà kuum!
- ³ Daa lög v` daagb
v` higl bermba jugun! Nidban.
Nida kpaa dah há nidtuura jugu.
- ⁴ Há wen ku, há kit tanjoom
ban da məfhr-wu n mii.
Lee wen, bii han da diila na hə he bii t kpat yem.
- ⁵ Lamēegu tii nnii nid
há lɔgr hə daagb n lo Saŋband hən wii,
há tərgmii mənmii rəna dii man,
dii nnii há Saberma,
dii nnii *Yakooba nn da door tijan.

- ⁶ Dii ree sangbambiim n tant n nyaam
n bii b`bee bii məmbii^z.
Gwəet dn da bed tii
d`kpaa gwidaa-t kaawr felah'.
- ⁷ Dii yaa biiba ban həna dad dad bee yaagu,
dii doowa biiba kəm nn kuu bee,
dii rea biiba bá ba sargan bee.
- ⁸ Saŋband wenta joomba niini,
dii via biiba ln kahr bee,
dii səkla biiba bá vala-d bee.
- ⁹ Saŋband kiiga saanba jugun,
dii ta kiiga kunyɔnbii n kufɔğba jugun,
gwəntah, d`fiwla talmba.
- ¹⁰ Saŋband nnii huraa kakehnāan!
*Siyoon tiiba-n, dii nnii n`Saberma!
D`nan kpaa vida horaant jargan felah'.

Bá nyɔkm Saŋband!

Saŋband gemmnt, gwəetn n hamn^z.

147

(146-147)

- ¹ Bá nyɔkm Saŋband!
- L`ba na
bá yuum Sabermwu yumii
ka gbu *janjalu.
¿L`kpaf lamēegu na
bá yuum ka nyɔka-wu?
- ² Saŋband məhl *Yerusaləm kərgu.
¿Lag dii kpogla kan *Yisraheel tiiba
ban yadr n kərnī bee?
- ³ Dii gbaadaa bá bərii ȳmeenm bee.
¿Lag dii boowa bá nöt?

146.6 Nyaan Tumbə ȳməegt 4.24 n 14.15.

147 Yumgankena ba yumii hireh grækmn n laatmn wadiin, Yum146^{na} ba vugi 1-11, l`saa Yum147^{na} ba vugi 12-20.

Yu

(147)

- 4 Dii kaala ḥmedii.
¿Lag dii bahl hì mēnhii hí hida?
- 5 T` Saberm nnii berma,
há gemmmt kpaah jaħ'.
¿Hii ba hà bee hà kēem há rarm?
- 6 Saŋband via kunyɔ̄ntiiba.
¿Lag dii hoħla talmba n tija?
- 7 Yuum-n Saŋband yumga
ka seeja ka nyoka-d!
¿L`kpaħ na n`yuum Sabermwu yumii
ka gbu *janjalu?
- 8 Wii hēna tonu haawaa.
Wii hēna tonu ni tant hēn.
¿Lag wii ta hēna moot ror duura jugu ni?
- 9 Wii saħl dōm m`diit.
¿Lag wii ta saħl kaakaar bit t`diit
t`wen kuum n kom?
- 10 Kōd kaala bā deera gemmmt jugun,
laa bā hooda tiiba keliigu hēn.
Wii de, ¿wii nn bag bii nnii?
- 11 Saŋband dii nn bag bii nnii na
nidba valgm-d,
na nidba welium n d`soklhomb.
¿Lag dii nn bag bii mōmb nnii?
- 12 *Yerusalēm tiiba-n^z,
bakrm-n Saŋband!
*Siyoon tiiba-n,
¿l`kpaħ na n`nyokm-d?
- 13 Biilm, dii haħla-n^z.
¿Lag dii kaawla bā go Yerusalēm bee hēni?
- 14 Dii lōo nigiigu v`faant hēn.
¿Lag dii hugla-v n wanbuuda?

147.12 Ree nnii Yum147^{na} nn bah grēekmn n laatmn wadiin.

147.13 Dii haħla-n. Hebrmn bōħoħ na d`haħlg n`huturi kondabia. Bā da kaadg kan kōrni n dabid ka lōo huturi kaalanvolhiin. Bā da roowa welee huturhii nyingu ka kagla konjibift n nin na rafeedhii daa rawdg hā jib.

- 15 Dii to tant d`*bahlb.
¿D`gwæet kpaa yada weem?
- 16 Dii kena n ḥmiimga ħamkparmn,
l`ka boo bā lo dimfeel.
¿Lag dii rea kwæku n yadr
l`menguu t fiid wo toom?
- 17 Dii kōħi sahirma saagan.
Dii kena n hawet l`kpaħ jaħ'.
¿Wen ba hā bee-t?
- 18 Gwəntah, ka d`huudg d`noon,
maleem t ḥmetgn.
Ka d`fuu ham,
¿nyaalm t ka kpaa kulaa?
- 19 Dii bōħoħ d`gwæet d`tigr,
*Yakooba buudm.
Bee nnii *Yisraheel tiiba.
¿D`ba to-ba d`bahlb?
- 20 D`ba he welee n tiga hiiha.
¿Tighee tiibee miil dn bag bā man bii mēħ?

Bá nyokm Saŋband!Bá nyokm Saŋband sangbambiimn n tant hēn!

148

¹ Bá nyokm Sangband!

- Bá nyokm Sangband sangbambiimn!
Nyokm-n-d sangbambiimn lig lig!
- 2 *Saŋbantumtba mēmba nen, nyokm-n-d!
*Sangbambiimn tiiba mēmba nen, nyokm-n-d!
- 3 L`ba na kidga n muunu nyokm-d,
ḥmedii mēnii nyinuum ka nyoka-d!
- 4 L`ba na sangbambiim mōmm nyokm Saŋband,
nyaalm m`ba tonu faaga mii ta nyokm-d^z!

148.4 Nyaan Weem kōtōn 1.6-8.

- 5 L'mengu nyokm Sangband na
dii da gweel, l'ree l'menguu.
- 6 Dii lo wantii mentii t' tagan.
T'ba t'bem kan kakefnaan.
Bii nnii b'kpaah b'bee b'lagii felah'.
- 7 Bá nyokm Sangband tant hén!
Nyaamii mənmii ta nyokm-d,
l'lag n njmerwant ment məh'!
- 8 L'ba na tonju taarb n sahirma,
saaga^z n kwegr nyokm-d!
Ham n nyangahii ta nyokm-d
ka hēna d'gweet jugun!
- 9 Duura mēna n dui mēnii,
tiroonkaft n t'kpaah roon tii^z ta nyokm-d!
- 10 Haaga dōm n kpam rem,
bii b'balma n bii b'vida bagt bii,
l'ba na l'menguu nyokm-d!
- 11 Tant huraamba n ban mad bá kween bee,
gomnaa reba n gokuudba,
l'ba na bá membee, bá nyokm-d!
- 12 L'ba na kwēelba n bēerba,
bingbuudba n biihii, bá nyokm-d!
- 13 L'ba na l'menguu nyokm Sangband na
d'hidr n jaħ beel l'mengu jugun.
D'huraant ba baatee
tant hēn n sangbambiim.
- 14 D'sira *Yisraheel tiiba gemmmt t'kpaah damp.
Bee nnii d'tigr.
D'sira-ba hidr.
Bee nnii d'reba.
D'nyohlg-ba n dyen.

Bá nyokm Sangband!

148.8 Saaga. Gwēegu kú ba kan kuu ba na *sahirma hiiha* l'kotod na ka nigiigu t yatq nyaalm t kit tana, tonju t ka ni l'ba gbeħfeela ka tōn wo gumsat kpelmr.
148.9 T'kpaah roon tii. Ka bá log gwēegu gwēegu, l'ka ba na *tibermt ban hof n faransmn na *seedr* tii (nyaan gwēet reem kaalajan).

Jugun deb wannɔjrt

- 149** ¹ Bá nyokm Sangband!
Yuum-n Sangband yumkwæelga!
Nen sokla-d ka kpogl taa nen,
nyokm-n-d!
- ² *Yisraheel tiiba-n,
hugl-n n nyaaġb!
Dii nnii n'reeta.
*Siyoon tiiba-n,
żlag dii mada-n?
Bem-n nyaaġbn!
- ³ Nyokm-n-d ka haaw!
Yuum-n-d yumii
ka gbu bina ka haaw n kpanjama^z!
- ⁴ Biilm, Sangband sokla d'tigr.
Kunyɔ̄ntiiba lee,
żd'kpaah dah bá juuni
l'via-ba n faaga?
- ⁵ L'ba na d'reba foruum n nyaaġb!
D'jeenla-ba.
L'ba na bá bubm bubii bá fiit hēn^z!
- ⁶ L'ba na bá lakween hugl n Saberma nyokb yumii!
L'ta ba na bá mad bá nifin
deem mrefm hoodjui!
- ⁷ Welee lee, bá njmelg tigvolhee há fiimi,
bá weriim-ha han bag bii.
- ⁸ Lee, bá lo há huraamba kparankpasi,
bá boow há bermba kona.
- 149.3 Bina n kpanjama.** Hebrmn ba *janjalu hú ɻumihi vóku ba jugu jugu n seseħt tħit*. T'tonii n nawdbina le ka loo want tn hoħr t'hida tħi. Yisraheel tiiba da haawa ka kaada daba bá gbu *janjalu* bee (t'tonii-hi n *bina*), l'saa foġba to seseħtii (t'tonii-t n *kpanjama*).
149.5 ... bá fiit hēn. Baa bá bee bá ta hom na *fiit ban door t'hēn nyingu ka vohaa tħi*. Volba huma na *beħfiit hēn*. Volba ta hum na *fiit ban kad t'hēn ka ju kowt diit tħi*.

⁹ Welee lee, bà yaa-ha n yaagu
Sanjband nn da lo kuu.
D'reba lee,
bee kwæelm nnii.

Bá nyokm Sanjband!

Bá nyokm Sanjband!

150 ¹ Bá nyokm Sanjband!

Nyokm-n Sabermwu hā haarn!
Nyokm-n-wu sajgbambiimn,
hā gemmmt kan ba nnii!

² Nyokm-n-wu na
hā hēna ḡmeebermt!
Nyokm-n-wu na
hā bermt kphaah jah'!

³ Nyokm-n-wu ka hōh *muulii!
Nyokm-n-wu
ka gbu *janjalu n tab^z!

⁴ Nyokm-n-wu ka haaw n kpanjama!
Nyokm-n-wu ka gbu bina
ka hōh werii!

⁵ Nyokm-n-wu ka gbu sansangbeht!
Nyokm-n-wu ka gbu kpana!

⁶ Bii b'neer bii membii,
b'nyokm Sanjband!

Bá nyokm Sanjband!

150.3-5 Hebrmba wadgan ba sahla want jugu jugu t'magr n yumgeen vuugu. T'tonii n nawdbina le ka lōo want tn hofr t'hida tii. *Gotiiba n jaah da hohl muulii. Janjalu n tab da beel n ḡmihi. Gotiiba tørgtba da gbul welee wantii. Føgba da tool seseht (t'tonii-t n kpanjama). Daba da gbul ḡmihi want. Bee da ta hohl dawt. Da bina bobogr nnii. Tii lee, t'tonii welee wantii n bina n werii. Wanvont da ba n kudnant trehf'. T'da ror hōm tii da ba lalaga wo daforgu hēn laku. Bā da gbul kudnantii n taa (t'tonii tii n sansangbeht). T'da ror kimm tii da ba bibiht ka ba vat. Bā da harwa-t n taa (t'tonii tii n kpana).

Gwæet reem kaalaaja

Bá kphañ na Yuudaa tiiba bee
(non Juifs, païens)

L' hēla biiba bà kphañ na Yuudaa tiiba bee. Kaya hīhan wo Galasii tiiba 2.2 n ḡlefes tiiba 3.1 n Roomaa tiiba 16.4, welee hidrii hēla bā da kphaa door Sanjband tijan n kit Krista tiiba bee.

Babiloon kõrgu (Babylone)

Babiloon da ba na körbermgun. Weem weem, kõrguu tiiba da teewra hoodr n *Yisraheel tiiba n jum bā jugun. Bā da mōgra Yisraheel tiiba kōd n kulii n bā kõrgu, bā san n kit bā yuummba. Yisraheel tiiba da hera kan bina kwæelbleh' (70). Lee n l' kaan, l' dan n gbuñm kõrguu kphaalaa wo Sanjband *gwæet bohōotba nn da bed lee. Ln ree n werii bii wadgan 14.8 n 17.5 n 18.1-24 bohōo kõrgu kuugu gwæet ka hoh-ku na Babiloon. Kõrguu tiiba nima Sanjband. L' bohōo na kõrguu nnii bā kir Sanjband bee membee. L' vuuguu, kõrguu da ba na körbermgun, kū tiiba kphaa tia Sanjband hēn. L' boo l' hēla *Roomaa kõrgu. Fetra wadnoogrgan 5.13 ta bohōo welee.

Bahaala (Baal)

Gwæeguu kōtōd n hebrmn nnii na "berma" laa "hā hef wii". L' dan n bid tiib hidr, n dan n kit Kanahaan tiiba tibermib hidr. Bā da lōgl-b wo sajgbambiimn Sanjband want ment madta. Bā da diila na bii da

sahl tant jahaam ka hēna dōm n nidba maad. Vit ban da hēna-b tiin da ba yaruubehb. Welee vittii n hēbii, *Wadbuudga kir-b kphaalaa. Biilm, Sanjband rea dyen ka weraa na dii nnii want ment berma n t'reeta. Dii sahlt tant jahaam ka ta hēna dōm n nidba maad dyen d'soklbn n ka hōd na nidba miim-d ka seenja ka vala-d.

Bahlb (loi)

Nooga sah, bahlb ba na weriibn, huru huuhu nnii Sanjband nn da werii *Yisraheel tigr na d' tagd-hu, bahlb Sanjband nn to *Mohiiswu *Sinaayi duur hēn bii momb. Bā da kpogla bahlbii membii n hōf na "Mohiisa bahlb" laa, na "Saberma bahlb" laa, na "Sanjband bahlb". Bā yada bahlb b'ka lōg wadii hī ni ba bahlb hii, *Wadbuudgan wadnoogrii hinuhii.

Tuurnkwæent wadiin "bahlb" lōgl liilawen tuurnkpeemt wadgee mengee (Yohanesa 10.34; Roomaa tiiba 3.19).

Tumt Føøla lōgl gwæeguu n ka bohōo gemmmt t' hēfr nid na hā hēm hōmgu laa hā hēm bēhgu lee tii (Roomaa tiiba 7.22-23; 8.2).

Bahlb weriita (scribe)

Da hii nnii hā da mi Sanjband *bahlb hōm ka weraa-b volba. Bahlb weriitba da ta ba *yaani yaadbermba huuga. Yeesua vuugun, bā kōd da ba *Farisii tiiba kpaturun.